

รายงานผลการติดตาม เร่งรัด ประเมินผล
การแก้ไขปัญหา
และการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้
ฉบับสมบูรณ์

โดย
คณะกรรมการวิสามัญติดตาม เร่งรัด ประเมินผล
การแก้ไขปัญหา
และการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้
วุฒิสภา

สำนักกรรมการ ๒
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

LIRIT

(สำเนา)

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะกรรมาธิการวิสามัญติดตาม เร่งรัด ประเมินผลการแก้ไขปัญหา และการพัฒนา
จังหวัดชายแดนภาคใต้ วุฒิสภา

ที่ สว (กมธ ๒) ๐๐๑๐/(ร ๑๒)

วันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

เรื่อง รายงานผลการติดตาม เร่งรัด ประเมินผลการแก้ไขปัญหา และการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

ด้วยในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๒ (สมัยวิสามัญ) วันศุกร์ที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ ที่ประชุม
ได้พิจารณาญัตติ เรื่อง ขอเสนอญัตติตั้งคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาศึกษาและติดตาม การช่วยเหลือและ
เยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (นายเจริญ ภัคดีวานิช
กับคณะ เป็นผู้เสนอ) และเรื่อง ขอเสนอญัตติตั้งคณะกรรมาธิการวิสามัญเพื่อสอบสวนและศึกษาสถานการณ์
ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (นายต่วนอับดุลเลาะ ดาโอ๊ะมารียอ เป็นผู้เสนอ) แล้วลงมติตั้ง
กรรมาธิการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่งเพื่อติดตาม เร่งรัด ประเมินผลการแก้ไขปัญหา และการพัฒนาจังหวัด
ชายแดนภาคใต้ ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๘๑ ดังนี้

๑. พันโท กมล ประจวบเหมาะ	๒. นายกิตติ กิตติโชควัฒนา
๓. พลเอก เกษมศักดิ์ ปลุกสวัสดิ์	๔. นางจิราพร บุณนาค
๕. นายเจริญ ภัคดีวานิช	๖. พลตำรวจโท ชูชาติ ทศนเสถียร
๗. นายดิเรก ถึงฝั่ง	๘. นายต่วนอับดุลเลาะ ดาโอ๊ะมารียอ
๙. นายธวัช บวรวิชัยกูร	๑๐. นายธีระ อัครมาส
๑๑. นายบุญสม ทองศรีพราย	๑๒. นายประเสริฐ ชิตพงศ์
๑๓. นายพินิจ กุลละวณิชย์	๑๔. พลตำรวจโท พิชัย สุนทรสังบุญย์
๑๕. พลตำรวจโท มาโนช ไกรวงศ์	๑๖. นายมุหามะรอสดี บอดอ
๑๗. นายรุสดี บินหะยีสะมะแอ	๑๘. นายโรน่าน อรุณรังษี
๑๙. พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช	๒๐. นายวรวิทย์ บารู
๒๑. นายวันชัย แสงสุขเอี่ยม	๒๒. นายวิชัย เรืองเรืองกุลฤทธิ
๒๓. นายวิเชียร คันฉ่อง	๒๔. นายวิหวัศ บุญญสฤติย์
๒๕. นายแหว่อราแม มะมิงจิ	๒๖. นายแหวู่โอะ สามะอาลี

๒๗. นายสมัคร...

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

๒๗. นายสมัคร เชาวภานันท์	๒๘. พลตำรวจเอก สุนทร ช้ายขวัญ
๒๙. นายสุริยา ปันจอร์	๓๐. นายหะยีอัปดุลรอซัค อาลี
๓๑. นายอนุศาสน์ สุวรรณมงคล	๓๑. นางอังคณา นีละไพจิตร
๓๓. นายอัปดุลเราะแม เจะแซ	๓๔. นายอาศิส พิทักษ์คุมพล
๓๕. นายอิบรอหิม อาดำ	

อนึ่ง ได้มีกรรมการวิสามัญฯ ขอลาออกและถึงแก่กรรมอันเป็นผลให้พ้นจากการเป็นกรรมการวิสามัญฯ และมีการตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างตามลำดับ ดังนี้

๑. นายแวยูโซะ สามะอาลี ขอลาออกเมื่อวันจันทร์ที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๑ และในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๕ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันศุกร์ที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๑ ที่ประชุมได้มีมติตั้ง พลตำรวจตรี สุรินทร์ ปาลาเร่ เป็นกรรมการฯ แทนตำแหน่งที่ว่าง

๒. นายวิเชียร คันฉ่อง ขอลาออกเมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๒ และในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันจันทร์ที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๒ ที่ประชุมได้มีมติตั้ง พลโท เรวัตร์ รัตนผ่องใส เป็นกรรมการฯ แทนตำแหน่งที่ว่าง

๓. นายไรน่าน อรุณรังษี ได้ถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๒ และในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๕ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันจันทร์ที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๒ ที่ประชุมได้มีมติตั้ง พลตำรวจตรี เกรียงศักดิ์ อรุณศรีโสภณ เป็นกรรมการฯ แทนตำแหน่งที่ว่าง

๔. พลตำรวจโท พิชัย สุนทรสัจบุลย์ ได้ขอลาออกเมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๒ และ พลโท เรวัตร์ รัตนผ่องใส ได้ขอลาออกเมื่อวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๒ และในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๕ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันจันทร์ที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ที่ประชุมได้มีมติตั้งนายภัทระ คำพิทักษ์ และ พลตำรวจโท ปัญญา เทียนศาสตร์ เป็นกรรมการฯ แทนตำแหน่งที่ว่าง

๕. นายอาศิส พิทักษ์คุมพล ได้ขอลาออกเมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓ และในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๙ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันจันทร์ที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๕๓ ที่ประชุมได้มีมติตั้ง นายมูหรอด ไบสะมะฮู เป็นกรรมการฯ แทนตำแหน่งที่ว่าง

ทั้งนี้ คณะกรรมการวิสามัญฯ ได้ส่งรายงานผลการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการวิสามัญฯ ในระยะที่ ๑ (เดือนมิถุนายน ๒๕๕๑ ถึงเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๓) ซึ่งที่ประชุมวุฒิสภาครั้งที่ ๒ (สมัยสามัญทั่วไป) วันจันทร์ที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๔ ได้มีมติเห็นชอบกับรายงานของคณะกรรมการวิสามัญฯ ด้วยแล้ว

บัดนี้ คณะกรรมาธิการวิสามัญฯ ได้ติดตามและประเมินผลการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ และได้จัดทำรายงานการผลการติดตาม เြงรัด และประเมินผล การแก้ไขปัญหาและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ฉบับสมบูรณ์ซึ่งรวมระยะตั้งแต่เดือนมิถุนายน ๒๕๕๑ ถึงเดือนมีนาคม ๒๕๕๔ เสร็จเรียบร้อยแล้ว

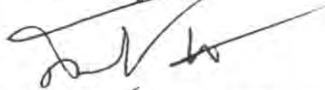
จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอรายงานของคณะกรรมาธิการวิสามัญฯ ต่อที่ประชุมวุฒิสภา เพื่อพิจารณาต่อไป

(ลงชื่อ) พลตำรวจเอก สุนทร ช้ายขวัญ

(สุนทร ช้ายขวัญ)

ประธานคณะกรรมาธิการวิสามัญติดตาม เြงรัด
ประเมินผลการแก้ไขปัญหา และการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้
วุฒิสภา

สำเนาถูกต้อง

(นายสมศักดิ์ แสงอรุณ)

ผู้อำนวยการกลุ่มงานคณะกรรมาธิการวิสามัญ ๓

สำนักกรรมาธิการ ๒

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

สำนักกรรมาธิการ ๒

โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๙๑๙๕ - ๕

โทรสาร ๐ ๒๘๓๑ ๙๑๙๕

โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๕๘๘๕ - ๗ (ศูนย์ประสานงานข้อมูลด้านกรรมาธิการ)

พัชรี พิมพ์

สมศักดิ์/สุพร/ขวัญชัย/ธัญญา/อลนกรณ์/
กร/บุษยพรรณ/พัชรี/ยอดยิ่ง/ธนพร ทาน

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

คณะกรรมการวิสามัญติดตาม เร่งรัด ประเมินผลการแก้ไขปัญหา
และการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้

วุฒิสภา

พลตำรวจเอก สุนทร ชัยขวัญ
ประธานคณะกรรมการวิสามัญ

พันโท กมล ประจวบเหมาะ
ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการวิสามัญ

พลเอก เกษมศักดิ์ ปลุกสวัสดิ์
รองประธานคณะกรรมการวิสามัญ คนที่หนึ่ง

นายดิเรก ถึงฝั่ง
รองประธานคณะกรรมการวิสามัญ คนที่สอง

นายอิบรอหิม อาดำ
กรรมการวิสามัญ

นายสมัคร เชาวภานันท์
รองประธานคณะกรรมการวิสามัญ คนที่สี่

นายต่วนอับดุลเลาะ ดาโอ๊ะมารีโย
โฆษกคณะกรรมการวิสามัญ

นายสุรียา ปีนจอร์
รองโฆษกคณะกรรมการวิสามัญ

นางจิราพร บุณาค
เลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ

นายอนุศาสน์ สุวรรณมงคล
รองเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ

นายกิตติ กิตติโชควัฒนา
กรรมการวิสามัญ

พลตำรวจตรี เกรียงศักดิ์ อรุณศรีโสภณ
กรรมการวิสามัญ

นายเจริญ ภัคดีวานิช
กรรมการวิสามัญ

พลตำรวจโท ชูชาติ ทศนเสถียร
กรรมการวิสามัญ

นายธวัช บวรนิชยกูร
กรรมการวิสามัญ

นายธีระ อัครมาส
กรรมการวิสามัญ

LIART

นายบุญสม ทองศรีพราย
กรรมการวิสามัญ

รศ.ประเสริฐ ชิตพงศ์
กรรมการวิสามัญ

พลตำรวจโท ปัญญา เทียนศาสตร์
กรรมการวิสามัญ

นายแพทย์พินิจ กุลละวณิชย์
กรรมการวิสามัญ

นายภัทร คำพิทักษ์
กรรมการวิสามัญ

พลตำรวจโท มาโนช ไกรวงศ์
กรรมการวิสามัญ

นายมูหามะรอสดี บอดอ
กรรมการวิสามัญ

นายรุสดี บินหะยีสะมะแอ
กรรมการวิสามัญ

พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช
กรรมการวิสามัญ

นายวรวิทย์ บารุ
กรรมการวิสามัญ

นายวันชัย แสงสุขเอี่ยม
กรรมการวิสามัญ

นายวิชัย เรืองเรืองกุลฤทธิ
กรรมการวิสามัญ

LIART

นายวิทวัส บุญญสถิตย์
กรรมการวิสามัญ

นายแหวีอรามาแมะ มะมิงจิ
กรรมการวิสามัญ

พลตำรวจตรี สุรินทร์ ปาลาเร่
กรรมการวิสามัญ

นายหะยีอัับดุลรอซัค อาลี
กรรมการวิสามัญ

นายมูหรอด ไบสะมะอู
กรรมการวิสามัญ

นายอัับดุลเราะแมะ เจะแซ
กรรมการวิสามัญ

นางอังคณา นีละไพจิตร
กรรมการวิสามัญ

- หมายเหตุ :
๑. นายไรรานัน อรุณรังษี แต่งตั้งเมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๑
ถึงแก่กรรม เมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๒
  ๒. นายเวยูโซะ สามะอาลี แต่งตั้งเมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๑
ลาออก เมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๑
  ๓. นายวิเชียร คันฉ่อง แต่งตั้งเมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๑
ลาออก เมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๒
  ๔. พลตำรวจโท พิชัย สุนทรสังบุญย์ แต่งตั้งเมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๑
ลาออก เมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๒
  ๕. พลโท เรวัตร์ รัตนผ่องใส แต่งตั้งเมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๒
ลาออก เมื่อวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๒
  ๖. นายอาคิส พิทักษ์คุมพล ลาออกตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓ และแต่งตั้ง
นายมูหรอด ไบสะมะอู แทน เมื่อวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๕๓

รายงาน
ของ คณะกรรมาธิการวิสามัญติดตาม เร่งรัด ประเมินผลการแก้ไขปัญหา
และการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้
วุฒิสภา

ตามที่ที่ประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๒ (สมัยวิสามัญ) วันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ ได้มีมติตั้ง คณะกรรมาธิการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่ง เพื่อติดตาม เร่งรัด ประเมินผลการแก้ไขปัญหา และการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๘๑ โดยมีกำหนดเวลาปฏิบัติงาน ๙๐ วัน นับแต่วันที่วุฒิสภามีมติ ซึ่งต่อมาคณะกรรมาธิการวิสามัญฯ ได้ขอขยายเวลาติดตามเรื่องดังกล่าวออกไปอีก ๖ ครั้ง ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๘๗ นั้น

บัดนี้ คณะกรรมาธิการวิสามัญฯ ได้ติดตาม เร่งรัด ประเมินผลการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ เสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอรายงานผลการติดตาม เร่งรัด ประเมินผลการแก้ไข ปัญหาและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อที่ประชุมวุฒิสภา ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา ข้อ ๘๕ ดังนี้

๑. การดำเนินงานของคณะกรรมาธิการวิสามัญฯ

๑.๑ ที่ประชุมคณะกรรมาธิการวิสามัญฯ ได้มีมติเลือกตำแหน่งต่าง ๆ ดังนี้

๑.๑.๑ พลตำรวจเอก สุนทร ชัยขวัญ	เป็น ประธานคณะกรรมาธิการวิสามัญฯ
๑.๑.๒ พันโท กมล ประจวบเหมาะ	เป็น ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการวิสามัญฯ
๑.๑.๓ พลเอก เกษมศักดิ์ ปลุกสวัสดิ์	เป็น รองประธานคณะกรรมาธิการวิสามัญคนหนึ่ง
๑.๑.๔ นายดิเรก ถึงฝั่ง	เป็น รองประธานคณะกรรมาธิการวิสามัญคนที่สอง
๑.๑.๕ นายอาซิส พิทักษ์คุมพล	เป็น รองประธานคณะกรรมาธิการวิสามัญคนที่สาม
๑.๑.๖ นายสมักร เขาวพานันท์	เป็น รองประธานคณะกรรมาธิการวิสามัญคนที่สี่
๑.๑.๗ นายถ้วนอับดุลเลาะ ดาโอ๊ะมารียอ	เป็น โฆษกคณะกรรมาธิการวิสามัญฯ
๑.๑.๘ นายสุรียา ปันจอร์	เป็น รองโฆษกคณะกรรมาธิการวิสามัญฯ
๑.๑.๙ นางจิราพร บุณนาค	เป็น เลขานุการคณะกรรมาธิการวิสามัญฯ
๑.๑.๑๐ นายอนุศาสน์ สุวรรณมงคล	เป็น รองเลขานุการคณะกรรมาธิการวิสามัญฯ

LIRT

ต่อมา นายอาศิส พิทักษ์คุมพล รองประธานคณะกรรมการวิสามัญคนที่สาม ขอลาออกจากคณะกรรมการวิสามัญฯ และที่ประชุมคณะกรรมการวิสามัญฯ ได้มีมติตั้ง นายอิบรอเหม อาดำ กรรมการวิสามัญฯ เป็นรองประธานคณะกรรมการวิสามัญคนที่สาม แทนตำแหน่งที่ขอลาออก และตั้งนายมูหรอด ไบสะมะฮุ เป็นกรรมการวิสามัญฯ แทนตำแหน่งที่ว่าง

อนึ่ง คณะกรรมการวิสามัญฯ ได้ตั้งที่ปรึกษาคณะกรรมการวิสามัญฯ ดังนี้

๑. พลตำรวจโท อุดลย์ แสงสิงแก้ว
๒. นายวินัย สมะฮุน
๓. นายเดชอุดม ไกรฤทธิ์
๔. นายเจตน์ ศิรธรานนท์
๕. หม่อมราชวงศ์ปรียนันทนา รังสิต
๖. พันตำรวจเอก จรงค์ ภัคดีวานิช
๗. นายปรีดา คุณวัลลี
๘. ร้อยตำรวจโท สมประสงค์ รักษาแก้ว
๙. นายสุทิน บัวตูม
๑๐. นายปรีชา น้ำดอกไม้
๑๑. นายวิระพงษ์ ศรีนวกุล
๑๒. พลตำรวจโท ปัญญา เทียนศาสตร์
๑๓. นายนิรมาณ สุโลมาน
๑๔. พลตำรวจตรี ไพฑูรย์ ชูชัยยะ
๑๕. พลตรี สำเร็จ ศรีทราย
๑๖. นายอุทาร์ พิษณุภรณ์
๑๗. พลตำรวจโท พีระ พุ่มพิเชษฐ์
๑๘. พลตำรวจตรี ธีระศักดิ์ กลิ่นพงษา
๑๙. พลตำรวจตรี ยงยุทธ เจริญวานิช
๒๐. พลตำรวจตรี เดชณรงค์ สุทธิชาญบัญชา
๒๑. พลตำรวจตรี วรวิทย์ นาสมพันธ์
๒๒. พันตำรวจเอก พัฒนวุธ อังคะนาวิน
๒๓. พันเอก อรรถเดช มาถนอม
๒๔. พันเอก ปริญญา ฉายติลก
๒๕. นายภูมิสิทธิ์ ชันตยานุกุลกิจ
๒๖. พันตำรวจโท ภทร อรรถากร
๒๗. รศ. วรสิทธิ์ บุรณากาญจน์
๒๘. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปิยะ รัตนสุวรรณ
๒๙. นายกิตติภักดิ์ สุทธิสัมพันธ์
๓๐. นายวิทยา อนุวงศ์นคราห์
๓๑. นายวิทัย อาวูซ่านนท์
๓๒. นายอุทัย มณี

๓๓. พลโท เรวัต รัตนผ่องใส
๓๔. นายไกร สูงสว่าง
๓๕. นายทรงพล แก้วปทุมทิพย์
๓๖. นายธีรพัฒน์ พูนพิพัฒน์
๓๗. พลโท สุรพล เผื่อนอัยกา
๓๘. นายปิยภัคดี ศรีเจริญ
๓๙. นายศิระชัย โชติรัตน์
๔๐. นายอดิศักดิ์ ตันยากุล
๔๑. รศ.ดร.โรน่านอิสรา ศานติศาสน์
๔๒. นายเมธีส อนุวัตรอุดม
๔๓. นายสุรพล แสงหัตถวัฒนา

ต่อมา นายปรिता คุณวัลลี ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการวิสามัญฯ ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนัก ๕ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ ได้ขอลาออกจากตำแหน่งที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการวิสามัญฯ เนื่องจากได้เกษียณอายุราชการ ดังนั้น สำนักข่าวกรองแห่งชาติ จึงมอบหมายให้ นายนนทิวัดน์ สามารถ รองผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการวิสามัญฯ แทน และต่อมา นายนนทิวัดน์ สามารถ ได้เกษียณอายุราชการ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ จึงมอบหมายให้ นายสุรพล แสงหัตถวัฒนา เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการวิสามัญฯ แทน

๑.๒ ที่ประชุมคณะกรรมาธิการวิสามัญฯ ได้มีมติแต่งตั้ง นายสมศักดิ์ แสงอรุณ ผู้อำนวยการกลุ่มงานคณะกรรมาธิการวิสามัญ ๓ สำนักกรรมาธิการ ๒ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมาธิการวิสามัญฯ ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๘๕ วรรคสาม

๑.๓ ที่ประชุมคณะกรรมาธิการวิสามัญฯ ได้มีมติตั้งคณะอนุกรรมาธิการเพื่อติดตามประเมินผลในด้านต่าง ๆ จำนวน ๑๑ ด้าน ดังนี้

๑.๓.๑ คณะอนุกรรมาธิการติดตามและประเมินผลการดำเนินการกิจการฮัจญ์

๑) นายอาซิส พิทักษ์คุมพล	เป็น ประธานคณะอนุกรรมาธิการฯ
๒) ผศ.วรวิทย์ บารู	เป็น รองประธานคณะอนุกรรมาธิการฯ
๓) นายนิพนธ์ ฮะกิมิ	เป็น อนุกรรมาธิการฯ
๔) พันตำรวจเอกพันธ์ศักดิ์ ศาสตนันต์	เป็น อนุกรรมาธิการฯ
๕) นายเมธา เมฆารัฐ	เป็น อนุกรรมาธิการฯ
๖) นายวุฒิวัย หวังปู่	เป็น อนุกรรมาธิการฯ
๗) นายสุทัศน์ ฐิติระวีวงศ์	เป็น อนุกรรมาธิการฯ
๘) นายอิบรอเหม อาดำ	เป็น อนุกรรมาธิการฯ
๙) นายอิสมาแอ แวมุสต่อฟา	เป็น อนุกรรมาธิการฯ
๑๐) นายจิรภัฏ ฤกษ์มณีรัตน์	เป็น เลขานุการคณะอนุกรรมาธิการฯ
๑๑) นายต่วนอับลูเลาะ ดาโอะนกรียอ	เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมาธิการฯ

๑๒) รศ.ประเสริฐ ชิตพงศ์	เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
๑๓) นายพิเชษฐ์ สติรชวาล	เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
๑๔) นายแหวีอราแม มะมิงจิ	เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
๑๕) นายสุรียา ปันจอร์	เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
๑๖) นายหะยีอับดุลรอซัค อาลี	เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
๑๗) ดร.อิสมาอีลลุตฟี จะปะกียา	เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
๑๘) นายอับดุลเราะแม เจะแซ	เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
๑๙) พันตำรวจเอก สุวรรณ เอกโพธิ์	เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
๒๐) นางรัตนภรณ์ มะหะหมัด	เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
๒๑) นายวิชัย เรืองเริงกุลฤทธิ์	เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
๒๒) นายมูหรอด ใบสะมะฮู	เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ

ทั้งนี้ ได้มีอนุกรรมการฯ ขอลาออก และมีการปรับเปลี่ยนตำแหน่งในคณะอนุกรรมการฯ

ดังนี้

๑. ผศ.วรวิทย์ บารู รองประธานคณะอนุกรรมการฯ อนุกรรมการฯ ปรับเปลี่ยนเป็นที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ และที่ประชุมคณะอนุกรรมการฯ ได้มีมติตั้งนายสุเทพ สืบสันติวงศ์ เป็นอนุกรรมการฯ แทนตำแหน่งที่ว่าง และตั้งนายอิบรอเหม อาดำ เป็นรองประธานคณะอนุกรรมการฯ แทน ผศ.วรวิทย์ บารู รองประธานคณะอนุกรรมการฯ ที่ขอลาออก

๒. นายพิเชษฐ์ สติรชวาล ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ ปรับเปลี่ยนเป็นประธานที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ

๓. นายอาซิส พิทักษ์คุมพล ประธานคณะอนุกรรมการฯ ได้ขอลาออกจากคณะอนุกรรมการฯ และที่ประชุมคณะอนุกรรมการฯ ได้มีมติตั้ง นายอิบรอเหม อาดำ รองประธานคณะอนุกรรมการฯ เป็นประธานคณะอนุกรรมการฯ แทนตำแหน่งที่ขอลาออก และตั้ง พลตำรวจโท ปัญญา เทียนศาสตร์ เป็นรองประธานคณะอนุกรรมการฯ แทนตำแหน่งที่ว่าง

๔. นายอิสมาแอ แวมุสต่อฟา อนุกรรมการฯ ปรับเปลี่ยนเป็นที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ และที่ประชุมคณะอนุกรรมการฯ มีมติตั้ง นายมูหรอด ใบสะมะฮู เป็นอนุกรรมการฯ แทนตำแหน่งที่ว่าง

๑.๓.๒ คณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ การเกษตร การค้าและการลงทุน

๑) นายวิทวัส บุญญสถิตย์	เป็น ประธานคณะอนุกรรมการฯ
๒) นายธวัช บวรวิชัยกูร	เป็น รองประธานคณะอนุกรรมการฯ
๓) นายวันชัย แสงสุขเอี่ยม	เป็น เลขานุการคณะอนุกรรมการฯ
๔) นายธีระ อัครมาส	เป็น อนุกรรมการฯ
๕) นางสาวชญญา มังคละคีรี	เป็น อนุกรรมการฯ
๖) นายเชิดชัย ชันธนะภา	เป็น อนุกรรมการฯ
๗) นายไพรัช บุรพชัยศรี	เป็น อนุกรรมการฯ
๘) นางวิรัช พงศ์นุชิต	เป็น อนุกรรมการฯ
๙) ผศ.อารีย์ วชิรวารการ	เป็น อนุกรรมการฯ

- ๑๐) นายนิรันดร์ วุฒิวัฒน์ เป็น อนุกรรมการฯ
- ๑๑) นายต่วนอับดุลเลาะ คาโอ๊ะมารียอ เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
- ๑๒) นายอนุศาสน์ สุวรรณมงคล เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
- ๑๓) นายวินัย สมะออน เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
- ๑๔) นายกุเซ็ง ยาวอหะซัน เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
- ๑๕) นายเจริญ จันทอิสสร เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
- ๑๖) นายจิรภัฏ ฤกษ์มณีรัตน์ เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
- ๑๗) นายเชื่อง ชาตอริยะกุล เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
- ๑๘) นายธารณ เจริญวิกรัยสกุล เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
- ๑๙) นายปกรณ์ ปรีชาวุฒิเดช เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
- ๒๐) นายพงษ์ศักดิ์ ยิ่งชนม์เจริญ เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
- ๒๑) นายพงศ์ศักดิ์ ชูติเชาว์กุล เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
- ๒๒) นายพิทักษ์ ก่อเกียรติพิทักษ์ เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
- ๒๓) นายภากร นิจจรัญกุล เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
- ๒๔) นายมณีส ศุภชีวะกุล เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
- ๒๕) นายมุขตาร์ มะทา เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
- ๒๖) นายยู๋สิน จินตภากร เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
- ๒๗) นายวันอัลวี วันยะฟาร์ เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
- ๒๘) นายวิรัช อัครสุขสันต์ เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
- ๒๙) นายศิริชัย ปิติเจริญ เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
- ๓๐) นายเศรษฐ์ อัลยุฟรี เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
- ๓๑) นายสมบูรณ์ บุญธำรงกิจ เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
- ๓๒) นายสมโภช พันธุ์พฤษ์ เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
- ๓๓) นางสมหญิง ชัยรัตน์มโนกร เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
- ๓๔) นายสุดใจ ชุมนมมณี เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
- ๓๕) นางสุภาวดี โชคสกุลนิมิตร เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
- ๓๖) นายอับดุลรอฮัด เจมะมะ เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
- ๓๗) นายอุทิศ ขาวเธียร เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
- ๓๘) นายรุชลี มัสปาทาน เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
- ๓๙) นายวิชิตพงศ์ จันทร์เพ็ญ เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
- ๔๐) นายสุวัฒนา คำนคร เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
- ๔๑) นายประสาน ตันเส็ง เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
- ๔๒) นายสมบัติ ชัยรัตน์มโนกร เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
- ๔๓) นายอภิชาติ รัตธสาร เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ

ทั้งนี้ ได้มีอนุกรรมการฯ ขอลาออกและมีการปรับเปลี่ยนตำแหน่งในคณะอนุกรรมการฯ ดังนี้

๑. นางสาวชญญา มังคละคีรี อนุกรรมการฯ ขอลาออกจากการเป็นอนุกรรมการฯ และที่ประชุมคณะอนุกรรมการฯ ได้มีมติตั้ง นางสาวณัฐมน พรหมสุภา เป็นอนุกรรมการฯ แทนตำแหน่งที่ว่าง

๒. นายนิรันดร์ วุฒิวัฒน์ อนุกรรมการฯ ขอลาออกจากการเป็นอนุกรรมการฯ และที่ประชุมคณะอนุกรรมการฯ ได้มีมติตั้ง นายกิตติ กิตติโชควัฒนา เป็นอนุกรรมการฯ แทนตำแหน่งที่ว่าง

๓. นายวันชัย แสงสุขเอี่ยม อนุกรรมการฯ และเลขาธิการคณะอนุกรรมการฯ ปรับเปลี่ยนเป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ และที่ประชุมคณะอนุกรรมการฯ มีมติตั้ง นายตรีพงษ์ ติรางกูร เป็นอนุกรรมการฯ แทนตำแหน่งที่ว่าง

๔. นายธวัช บวรวินิชกุล อนุกรรมการฯ และรองประธานคณะอนุกรรมการฯ ปรับเปลี่ยนเป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ และที่ประชุมคณะอนุกรรมการฯ มีมติตั้ง นายประยูร กำจรฤทธิ์ เป็นอนุกรรมการฯ แทนตำแหน่งที่ว่าง

๑.๓.๓ คณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลด้านการเยียวยา

๑) นายวิเชียร คันฉ่อง	เป็น ประธานคณะอนุกรรมการฯ
๒) นายเจริญ ภัคดีวานิช	เป็น รองประธานคณะอนุกรรมการฯ
๓) นายสุรียา ปันจอร์	เป็น รองประธานคณะอนุกรรมการฯ
๔) นายสมพาศ นิลพันธ์	เป็น เลขาธิการอนุกรรมการฯ
๕) นางสาวเพชรดาว โต๊ะมีนา	เป็น อนุกรรมการฯ
๖) นายมูหามะรอสดี บอดอ	เป็น อนุกรรมการฯ
๗) นายรัชฎา มนุรัชฎา	เป็น อนุกรรมการฯ
๘) นายวิชัย เรืองเรืองกุลฤทธิ์	เป็น อนุกรรมการฯ
๙) นายแหวดือราแม มะมิงจิ	เป็น อนุกรรมการฯ
๑๐) นายอับดุลเราะแม เจะแซ	เป็น อนุกรรมการฯ
๑๑) นายกิตติ กิตติโชควัฒนา	เป็น ที่ปรึกษาอนุกรรมการฯ
๑๒) นายกฤษ อาทิตย์แก้ว	เป็น ที่ปรึกษาอนุกรรมการฯ
๑๓) นายเจษฎา อนุจारी	เป็น ที่ปรึกษาอนุกรรมการฯ
๑๔) นางโซรยา จามจูรี	เป็น ที่ปรึกษาอนุกรรมการฯ
๑๕) นายदनัย อนันต์โย	เป็น ที่ปรึกษาอนุกรรมการฯ
๑๖) นายเดชอุดม ไกรฤทธิ์	เป็น ที่ปรึกษาอนุกรรมการฯ
๑๗) นางสาวบุษบา ฉิมพลิกานนท์	เป็น ที่ปรึกษาอนุกรรมการฯ
๑๘) นายปรัชญา คณานุรักษ์	เป็น ที่ปรึกษาอนุกรรมการฯ
๑๙) นางยุวดี นิมสมบุญ	เป็น ที่ปรึกษาอนุกรรมการฯ
๒๐) นางสาวละม้าย มานะการ	เป็น ที่ปรึกษาอนุกรรมการฯ

- ๒๑) นายลิขิต อำหิรัญกุล เป็น ที่ปรึกษาอนุกรรมการฯ
- ๒๒) นายสมนึก ระวัง เป็น ที่ปรึกษาอนุกรรมการฯ
- ๒๓) นายสมพงษ์ จูตันชวน เป็น ที่ปรึกษาอนุกรรมการฯ

๑.๓.๔ คณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลด้านการศึกษาและทรัพยากร

บุคคล

- ๑) รศ.ประเสริฐชิตพงศ์ เป็น ประธานคณะอนุกรรมการฯ
- ๒) ผศ.วรวิทย์ บารู เป็น รองประธานคณะอนุกรรมการฯ
- ๓) นายบุญสม ทองศรีพราย เป็น เลขานุการคณะอนุกรรมการฯ
- ๔) นายอับดุลเลาะ หนุ่มสุข เป็น รองเลขานุการคณะอนุกรรมการฯ
- ๕) นายกิตติ กิตติโชควัฒนา เป็น อนุกรรมการฯ
- ๖) รศ.ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ เป็น อนุกรรมการฯ
- ๗) นายปกรณ์ ปรีชาวุฒิเดช เป็น อนุกรรมการฯ
- ๘) รศ.นพ.พินิจ กุลละวณิชย์ เป็น อนุกรรมการฯ
- ๙) นายรุสดี บินหะยีสะมะแอ เป็น อนุกรรมการฯ
- ๑๐) นายอนุศาสน์ สุวรรณมงคล เป็น อนุกรรมการฯ
- ๑๑) นายต่วนอับดุลเลาะ ดาโอ๊ะมรียอ เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
- ๑๒) พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
- ๑๓) นายสุรียา ปันจอร์ เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
- ๑๔) นางอังคณา นีละไพจิตร เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
- ๑๕) นายวินัย สะมะฮุน เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
- ๑๖) นายกิติพงศ์ รัตปาด เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
- ๑๗) นางกาญจนา เด่นอุดม หนองหิน เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
- ๑๘) ผศ.คณิตา นิจจรัญกุล เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
- ๑๙) นายจรัส หนูนอนันต์ เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
- ๒๐) นายชาฟีอี บารู เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
- ๒๑) รศ.นิฟาริต ระเด่นอาหมัด เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
- ๒๒) นายบัญญัติ แสงมณี เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
- ๒๓) นายปกรณ์ ปรียากร เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
- ๒๔) นายประดิษฐ์ ระสิตานนท์ เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
- ๒๕) รศ.ประเสริฐแก้วเพชร เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
- ๒๖) นายพงษ์ชัย ทองอ่อน เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
- ๒๗) นายภูเบศ จันทนิมิ เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
- ๒๘) นายมานอชนม์ บุญญานุวัตร เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
- ๒๙) นายมุฮัมหมัด อาดัม เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
- ๓๐) นางรัสรินทร์ ตระโพธิ์ศรี เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
- ๓๑) นายสงวน อินทร์รักษ์ เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
- ๓๒) นายสุรศักดิ์ อินศรีไกร เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ

๓๓) นายสมนึก มีแสง	เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
๓๔) นายวิลาพ อุทัยรัตน์	เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
๓๕) นายอาดุลย์ พรหมแสง	เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
๓๖) นายอรรถสิทธิ์ รัตนแคล้ว	เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
๓๗) นายจรูญ พรหมสุข	เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
๓๘) นายเศรษฐ์ อัญพัรี	เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
๓๙) นายสมพงษ์ ปานเกล้า	เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
๔๐) นายวันอัสวี วันยะพาร์	เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
๔๑) นายอัปเดตอายุ สาแม็ง	เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
๔๒) นายอนวัช เจ๊ะสมอเจ๊ะ	เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
๔๓) นายธนู นุนน้อย	เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
๔๔) นายสมหมาย ขวัญทองยิ้ม	เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
๔๕) นายสัจจา ศรีเจริญ	เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
๔๖) นายชณัฐ พรหมศรี	เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ

ทั้งนี้ ได้มีการปรับเปลี่ยนตำแหน่งในคณะอนุกรรมการฯ และตั้งอนุกรรมการฯ แทนตำแหน่งที่ว่าง ดังนี้

๑. นายอัปเดตอายุ หนุ่มสุข อนุกรรมการฯ ปรับเปลี่ยนเป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ และที่ประชุมคณะอนุกรรมการฯ มีมติตั้ง นายอำนาจ วิชยานุวัติ เป็นอนุกรรมการฯ แทนตำแหน่งที่ว่าง

๒. นายปกรณ์ ปรีชาวุฒิเดช อนุกรรมการฯ ปรับเปลี่ยนเป็น อนุกรรมการฯ และผู้ช่วยเลขานุการคณะอนุกรรมการฯ

๓. นายอำนาจ วิชยานุวัติ อนุกรรมการฯ ปรับเปลี่ยนเป็น อนุกรรมการฯ และผู้ช่วยเลขานุการคณะอนุกรรมการฯ

๔. รศ.ชুমศักดิ์ อินทร์รักษ์ อนุกรรมการฯ ปรับเปลี่ยนเป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ และที่ประชุมคณะอนุกรรมการฯ มีมติตั้ง รศ.ประเสริฐแก้วเพชร เป็นอนุกรรมการฯ แทนตำแหน่งที่ว่าง

๑.๓.๕ คณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลด้านการอำนวยความสะดวกสิทธิมนุษยชน การปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่งและการจัดองค์กรบริหารที่เกี่ยวข้องกับจังหวัดชายแดนภาคใต้

๑) นายสมัคร เขาวภานันท์	เป็น ประธานคณะอนุกรรมการฯ
๒) พันโท กมล ประจวบเหมาะ	เป็น อนุกรรมการฯ และประธานที่ปรึกษาฯ
๓) พลตำรวจโท มาโนช ไกรวงศ์	เป็น อนุกรรมการฯ และที่ปรึกษาฯ
๔) พลตำรวจพิชัย สุนทรสังบุญย์	เป็น อนุกรรมการฯ และที่ปรึกษาฯ
๕) พลตำรวจตรี สุรินทร์ ปาลาเร่	เป็น รองประธานคณะอนุกรรมการฯ

- ๖) นายหะยีอับลุอรอซัค อาลี เป็น อนุกรรมการฯ
 ๗) นายคณัย อนันต์โย เป็น อนุกรรมการฯ
 ๘) ร้อยตำรวจตรี สุรศิษฐ์ เหลืองอรุณภัก เป็น อนุกรรมการฯ
 ๙) นายเจษฎา อนุจารี เป็น อนุกรรมการฯ และเลขานุการ
 ๑๐) นางสาวบุษบา นิมพลิกานนท์ เป็น อนุกรรมการฯ และผู้ช่วยเลขานุการ
 ๑๑) นายกิตติ กิตติโชควัฒนา เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
 ๑๒) นายดิเรก ถึงฝั่ง เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
 ๑๓) พลโท พิเชษฐ์ วิสัยจร เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
 ๑๔) พลตำรวจโท ปัญญา เทียนศาสตร์ เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
 ๑๕) นายบุญสม ทองศรีพราย เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
 ๑๖) นายสมพงษ์ จูตันชวน เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
 ๑๗) นายเดชอุดม ไกรฤทธิ์ เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
 ๑๘) นายวินัย สมะออน เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
 ๑๙) นายนิรามา นุสโลมาน เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
 ๒๐) นายสถาพร อ่อนสง เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
 ๒๑) นายรัชฎา มนุรัชฎา เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
 ๒๒) นายปรัชญา คณานุรักษ์ เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
 ๒๓) นายพีรวัส ประวิญมัย เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
 ๒๔) นายอับลุการิม เต็งระกินา เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
 ๒๕) นายธีรยุทธ หงส์บุรินทร์ เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
 ๒๖) นางสาวพุทธณี กางกั้น เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
 ๒๗) นายกิจจา อาลีอิสเฮาะ เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
 ๒๘) นางอังคณา นีละไพจิตร เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
 ๒๙) พลตำรวจโท ธาณี ทวิชศรี เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ

๑.๓.๖ คณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลด้านการสร้างความไว้เนื้อเชื่อใจและการสื่อสารเพื่อปรับกระบวนการทัศน์การอยู่ร่วมกันด้วยสันติวิธี

- ๑) นายดิเรก ถึงฝั่ง เป็น ประธานคณะอนุกรรมการฯ
 ๒) ศ.ดร.โรน่าน อรุณรังษี เป็น รองประธานคณะอนุกรรมการฯ
 ๓) นางจิราพร บุนนาค เป็น รองประธานคณะอนุกรรมการฯ
 ๔) นางอังคณา นีละไพจิตร เป็น เลขานุการคณะอนุกรรมการฯ
 ๕) รศ.ฉันทภา บรรพศิริโชติ ห้วนแก้ว เป็น อนุกรรมการฯ
 ๖) พลตำรวจโท ชูชาติ ทศนเสถียร เป็น อนุกรรมการฯ
 ๗) นางสาวนารี เจริญผลพิริยะ เป็น อนุกรรมการฯ
 ๘) นายภัทรหะ คำพิทักษ์ เป็น อนุกรรมการฯ
 ๙) นายสมเกียรติ บุญชู เป็น อนุกรรมการฯ
 ๑๐) นายมุฮัมหมัดอายุป ปาทาน เป็น อนุกรรมการฯ

๑๑) นายเดชอุดม ไกรฤทธิ	เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
๑๒) นายบุญสม ทองศรีพราย	เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
๑๓) ผศ.ปิยะ กิจถาวร	เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
๑๔) พลโท พิเชษฐ์ วิสัยจร	เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
๑๕) นายวิชัย เรืองเริงกุลฤทธิ	เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
๑๖) นายวินัย สมะออน	เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
๑๗) นางวิลาวัลย์ ต่วนเพ็ญ	เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
๑๘) ผศ.ศรีสมภพ จิตรภรณ์ศรี	เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
๑๙) พลตำรวจโท อุดมย์ แสงสิงแก้ว	เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
๒๐) นายหะยีอัับดุลรอซัค อาลี	เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ

ทั้งนี้ ได้มีอนุกรรมการฯ ขอลาออกและถึงแก่กรรมอันเป็นผลให้พ้นจากการเป็นอนุกรรมการฯ รวมทั้งมีการปรับเปลี่ยนตำแหน่งในคณะอนุกรรมการฯ ดังนี้

๑. นางนารี เจริญผลพิริยะ อนุกรรมการฯ ปรับเปลี่ยนเป็น ผู้ช่วยเลขานุการคณะอนุกรรมการฯ

๒. นายดิเรก ถึงฝั่ง ประธานคณะอนุกรรมการฯ ได้ขอลาจากการคณะอนุกรรมการฯ และที่ประชุมคณะอนุกรรมการฯ ได้มีมติตั้ง ศ.ดร.ไรราน อรุณรังษี รองประธานคณะอนุกรรมการฯ เป็นประธานคณะอนุกรรมการฯ แทน และตั้งพลตำรวจตรี เกรียงศักดิ์ อรุณศรีโสภณ เป็นอนุกรรมการฯ แทนตำแหน่งที่ว่าง

๓. ศ.ดร.ไรราน อรุณรังษี ประธานคณะอนุกรรมการฯ ได้ถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๒ ที่ประชุมคณะอนุกรรมการฯ ได้มีมติตั้งนางจิราพร บุนนาค รองประธานคณะอนุกรรมการฯ เป็นประธานคณะอนุกรรมการฯ แทน และตั้งนายสุรียา ปันจอร์ เป็นรองประธานอนุกรรมการฯ แทนตำแหน่งที่ว่าง

๔. นายมูฮัมหมัดอายุป ปาทาน อนุกรรมการฯ ปรับเปลี่ยนเป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ และที่ประชุมคณะอนุกรรมการฯ ได้มีมติตั้ง รศ.สุริชัย หวันแก้ว เป็นอนุกรรมการฯ แทนตำแหน่งที่ว่าง

๕. รศ.สุริชัย หวันแก้ว อนุกรรมการฯ ปรับเปลี่ยนเป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ และที่ประชุมคณะอนุกรรมการฯ มีมติตั้ง นางสาวรีนวนดี สุวรรณมงคลเป็นอนุกรรมการฯ แทนตำแหน่งที่ว่าง

๑.๓.๗ คณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลด้านงบประมาณ

๑) พลเอก เกษมศักดิ์ ปลุกสวัสดิ์	เป็น ประธานคณะอนุกรรมการฯ
๒) ผศ.วรวิทย์ บารู	เป็น รองประธานคณะอนุกรรมการฯ คนที่หนึ่ง
๓) นางจิราพร บุนนาค	เป็น รองประธานคณะอนุกรรมการฯ คนที่สอง
๔) นายกิตติ กิตติโชควัฒนา	เป็น อนุกรรมการฯ

๕) พลเอก ทำนุ อินสว่าง เป็น อนุกรรมการฯ
 ๖) นายสมเกียรติ บุญชู เป็น อนุกรรมการฯ
 ๗) นายอุทิศ ขาวเขียว เป็น อนุกรรมการฯ
 ๘) นางเกวลิ สุวรรณอักษร เป็น อนุกรรมการฯ
 ๙) นางมณฑาทิพย์ กริมหา เป็น เลขานุการคณะอนุกรรมการฯ
 ๑๐) นายเมธีส อนุวัตรอุดม เป็น รองเลขานุการคณะอนุกรรมการฯ

ทั้งนี้ ได้มีอนุกรรมการฯ ขอลาออก และที่ประชุมคณะอนุกรรมการฯ มีมติ
 ตั้งอนุกรรมการฯ แทนตำแหน่งที่ว่าง ดังนี้

๑. นางมณฑาทิพย์ กริมหา เลขานุการคณะอนุกรรมการฯ ขอลาออกจากการ
 เป็น อนุกรรมการฯ ที่ประชุมคณะอนุกรรมการฯ ได้มีมติตั้ง นายสมศักดิ์ แสงอรุณ
 เป็นอนุกรรมการฯ แทนตำแหน่งที่ว่าง

๒. นางจิราพร บุณนาค รองประธานคณะอนุกรรมการคนที่สอง ขอลาออก
 จากการเป็นอนุกรรมการฯ ที่ประชุมคณะอนุกรรมการฯ ได้มีมติตั้ง นายอนุศาสน์ สุวรรณมงคล
 เป็นอนุกรรมการฯ แทนตำแหน่งที่ว่าง

๓. นายสมเกียรติ บุญชู อนุกรรมการฯ ขอลาออกจากการเป็นอนุกรรมการฯ
 ที่ประชุมคณะอนุกรรมการฯ ได้มีมติตั้ง พลตรี จิตตศักดิ์ เจริญสมบัติ เป็นอนุกรรมการฯ
 แทนตำแหน่งที่ว่าง

๔. นายเมธีส อนุวัตรอุดม อนุกรรมการฯ ขอลาออกจากคณะอนุกรรมการฯ
 ที่ประชุมคณะอนุกรรมการฯ ได้มีมติตั้ง พลโท วิรัช รัชตะวรรณ เป็นอนุกรรมการฯ แทนตำแหน่งที่ว่าง

๕. นางเกวลิ สุวรรณอักษร อนุกรรมการฯ ขอลาออกจากคณะ
 อนุกรรมการฯ ที่ประชุมคณะอนุกรรมการฯ ได้มีมติตั้ง นายกองเกียรติ สุทธิเนตร์
 เป็นอนุกรรมการฯ แทนตำแหน่งที่ว่าง

๑.๓.๘ คณะอนุกรรมการจัดทำรายงานผลการติดตาม เြงรัด และประเมินผล
 การแก้ไขปัญหาและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้

๑) รศ.ประเสริฐชิตพงษ์ เป็น ประธานคณะอนุกรรมการฯ
 ๒) นายวิเชียร คันฉ่อง เป็น รองประธานคณะอนุกรรมการฯ
 ๓) นายสุรียา ปันจอร์ เป็น เลขานุการคณะอนุกรรมการฯ
 ๔) นายเจษฎา อนุจรี เป็น อนุกรรมการฯ
 ๕) นายสมเกียรติ บุญชู เป็น อนุกรรมการฯ
 ๖) นางสาวณัฐมน พรหมสุภา เป็น อนุกรรมการฯ
 ๗) นายบุญสม ทองศรีพราย เป็น อนุกรรมการฯ
 ๘) นายจิรภัฏ ฤกษ์มณีรัตน์ เป็น อนุกรรมการฯ
 ๙) นางมณฑาทิพย์ กริมหา เป็น ผู้ช่วยเลขานุการคณะอนุกรรมการฯ
 ๑๐) นางสาวสุพร นิลทัพ เป็น ผู้ช่วยเลขานุการคณะอนุกรรมการฯ

๑๑) ผศ.วรวิทย์ บารุ	เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
๑๒) นายอนุศาสน์ สุวรรณมงคล	เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
๑๓) นายดิเรก ถึงฝั่ง	เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
๑๔) นายวิฑูรย์ บุญญสุภิตย์	เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
๑๕) นายสมัคร เขาวาณิช	เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
๑๖) นายอาศิส พิทักษ์คุมพล	เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
๑๗) นางจิราพร บุณนาค	เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ
๑๘) นางอังคณา นีละไพจิตร	เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ

ทั้งนี้ ได้มีการปรับเปลี่ยนตำแหน่งในคณะอนุกรรมการฯ ดังนี้

๑. นายวิเชียร คันถ่อง รองประธานคณะอนุกรรมการฯ ปรับเปลี่ยนเป็นที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ และให้นางสาวณัฐมน พรหมสุภา อนุกรรมการฯ และนางสาวสุพรรณิลทัพ ผู้ช่วยเลขานุการคณะอนุกรรมการฯ พ้นจากตำแหน่ง และที่ประชุมคณะกรรมการวิสามัญฯ ได้มีมติตั้ง นางจิราพร บุณนาค ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ นางอังคณา นีละไพจิตร ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ และนายเมธัส อนุวัตรอุดม เป็นอนุกรรมการฯ แทนตำแหน่งที่ว่าง

๒. นางมณฑาทิพย์ กริมหา ผู้ช่วยเลขานุการคณะอนุกรรมการฯ ขอลาออกจากความเป็นอนุกรรมการฯ และที่ประชุมคณะอนุกรรมการฯ มีมติตั้ง นายสมศักดิ์ แสงอรุณ เป็นอนุกรรมการฯ แทนตำแหน่งที่ว่าง

๓. นายบุญสม ทองศรีพราย อนุกรรมการฯ ปรับเปลี่ยนเป็นที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ และที่ประชุมคณะอนุกรรมการฯ ได้มีมติตั้ง นายกิตติ กิตติโชควัฒนา เป็นอนุกรรมการฯ แทนตำแหน่งที่ว่าง

๔. นายเจษฎา อนุจारी อนุกรรมการฯ ปรับเปลี่ยนเป็นที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ และที่ประชุมคณะอนุกรรมการฯ ได้มีมติตั้ง นายศิระชัย โชติรัตน์ เป็นอนุกรรมการฯ แทนตำแหน่งที่ว่าง

๑.๓.๙ คณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลด้านการประชาสัมพันธ์

๑) นายรุสดี บินหะยีสะมะแอ	เป็น ประธานคณะอนุกรรมการฯ
๒) นายกิตติ กิตติโชควัฒนา	เป็น รองประธานคณะอนุกรรมการฯ
๓) นางกัญหรีย์ พงษ์พิสาริก	เป็น อนุกรรมการฯ
๔) ศ.ชัยวัฒน์ สถาอานนท์	เป็น อนุกรรมการฯ
๕) พลตำรวจตรี จำรูญ เด่นอุดม	เป็น อนุกรรมการฯ
๖) นายธีระ อัครมาส	เป็น อนุกรรมการฯ
๗) นายปราโมช รัฐวินิจ	เป็น อนุกรรมการฯ
๘) นายสถาพร อ่อนสง	เป็น อนุกรรมการฯ
๙) นายอัศวิน เนตรโพธิ์แก้ว	เป็น อนุกรรมการฯ
๑๐) นายอภิชาติ รัตตสาร	เป็น อนุกรรมการฯ

ต่อมา ศ.ชัยวัฒน์ สถาอานันท์ ขอลาออกจากการเป็น อนุกรรมการฯ ที่ประชุม คณะอนุกรรมการฯ ได้มีมติตั้ง นายบรรจง ทองสร้าง เป็นอนุกรรมการฯ แทนตำแหน่งที่ว่าง

๑.๓.๑๐ คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติการบริหารราชการ จังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ....

๑) พันโท กมล ประจวบเหมาะ	เป็น ประธานคณะอนุกรรมการฯ
๒) นายดิเรก ถึงฝั่ง	เป็น รองประธานคณะอนุกรรมการฯ คนที่หนึ่ง
๓) พลเอก เกษมศักดิ์ ปลุกสวัสดิ์	เป็น รองประธานคณะอนุกรรมการฯ คนที่สอง
๔) รศ.ประเสริฐชิตพงศ์	เป็น อนุกรรมการฯ
๕) ผศ.วรวิทย์ บารู	เป็น อนุกรรมการฯ
๖) นายสมัคร เขาวงกต	เป็น อนุกรรมการฯ
๗) นายสุรียา ปันจอร์	เป็น อนุกรรมการฯ
๘) นายอนุศาสน์ สุวรรณมงคล	เป็น อนุกรรมการฯ
๙) นายบุญสม ทองศรีพราย	เป็น อนุกรรมการฯ
๑๐) นายเจษฎา อนุจारी	เป็น อนุกรรมการฯ และเลขานุการฯ
๑๑) นายกิตติ กิตติโชควัฒนา	เป็น ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการฯ

๑.๓.๑๑ คณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลด้านความสัมพันธ์ระหว่าง ประเทศในการการแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้

๑) นายอนุศาสน์ สุวรรณมงคล	เป็น ประธานคณะอนุกรรมการฯ
๒) นายวิฑูรย์ บุญญสฤติย์	เป็น รองประธานคณะอนุกรรมการฯ
๓) นางจิปาถะ บุนนาค	เป็น รองประธานคณะอนุกรรมการฯ
๔) นายด่วนอัปดุลเลาะ ดาโอะหมะรีโย	เป็น อนุกรรมการฯ
๕) นายปิยภัคดี ศรีเจริญ	เป็น อนุกรรมการฯ
๖) นายศิริระชัย โชติรัตน์	เป็น อนุกรรมการฯ
๗) นายอดิศักดิ์ ตันยากุล	เป็น อนุกรรมการฯ
๘) นางอังคณา นีละไพจิตร	เป็น อนุกรรมการฯ
๙) รศ.ดร.โรน่านอิศรา ศานติศาสน์	เป็น อนุกรรมการฯ
๑๐) นายเมธัส อนุวัตรอุดม	เป็น เลขานุการคณะอนุกรรมการฯ

๑.๔ ในการดำเนินการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการวิสามัญฯ ได้มีการประชุมโดย เชิญบุคคลภายนอกจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาชี้แจง พิจารณาศึกษาจากเอกสาร เดินทางไปศึกษา ดูงานในพื้นที่ และจัดสัมมนา ดังมีรายละเอียด ดังนี้

๑.๔.๑ คณะกรรมการวิสามัญฯ ได้มีการประชุม จำนวน ๑๐๕ ครั้ง

๑.๔.๒ คณะกรรมการวิสามัญฯ ได้เชิญบุคคลจากหน่วยงานราชการต่าง ๆ มาชี้แจงแสดงความคิดเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาติดตาม เฝ้าระวัง ประเมินผล การแก้ไขปัญหา และการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนี้

๑) วันพุธที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๑

กองบัญชาการทหารบก

พลโท มาลัย คิ้วเที่ยง

สำนักข่าวกรองแห่งชาติ

นายปรีดา คุณวัลลี

รองเสนาธิการทหารบก

แทนผู้บัญชาการทหารบก

ผู้อำนวยการสำนัก ๕

แทนผู้อำนวยการ

สำนักข่าวกรองแห่งชาติ

๒) วันพุธที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๑

สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง ๕

(๑) พันเอก สรวุฒ กาศย์เดโช

หัวหน้าฝ่ายข่าวสถานีวิทยุโทรทัศน์

กองทัพบกช่อง ๕

(๒) พันเอก จิรศักดิ์ คงทน

หัวหน้าธุรการ ฝ่ายข่าวสถานีวิทยุ

โทรทัศน์กองทัพบกช่อง ๕

กรมประชาสัมพันธ์

(๑) นายสุริยงค์ หุณฑสาร

รักษาการผู้อำนวยการ

สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย

(๒) นายกฤษณพร เสริมพานิช

นักประชาสัมพันธ์ ๗ ว.

(๓) นายพงษ์ศักดิ์ พาณิชกรกุล

กรมประชาสัมพันธ์

๓) วันพุธที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๑

กระทรวงยุติธรรม

(๑) นายชาญเชาวน์ ไชยานุกิจ

รองปลัดกระทรวงยุติธรรม

(๒) นายวีรพันธ์ พวงเพชร

นักวิชาการยุติธรรม ๗ ว.

(๓) นางสาววันรพี ขาวสะอาด

นักวิชาการยุติธรรม ๖ ว.

(๔) ว่าที่ร้อยตรี พรินท์ เพ็งสุวรรณ

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและ

ยุทธศาสตร์

(๕) นางสาวศศิวิมล สุนันท์

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและ

ยุทธศาสตร์

๔) วันพุธที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๑

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

(๑) นายสมพาศ นิลพันธ์

ผู้อำนวยการส่วนตรวจสอบและ

พัฒนาขีดสมรรถนะและศักยภาพของ

หน่วยงาน

(๒) นางสาวกริศนา รักแก้ว

เจ้าหน้าที่เชี่ยวชาญ

LIART

- ๕) วันพุธที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๑
กระทรวงศึกษาธิการ
 นายประดิษฐ์ ระสิตานนท์
 ที่ปรึกษาระบบการจัดการการศึกษา
 กระทรวงศึกษาธิการ
- ๖) วันพุธที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๑
สำนักงานประมาณ
 (๑) นายวันวิชัย คุ่มเปลี่ยน
 ผู้อำนวยการส่วนงบประมาณ
 กระทรวงกลาโหม ๑
 (๒) นายชนรงค์ พันธมิลินประทีป
 ผู้อำนวยการส่วนงบประมาณ
 กระทรวงมหาดไทย ๑
 (๓) นายศุภชัย งามศิริกุลเจริญ
 เจ้าหน้าที่วิเคราะห์งบประมาณ ๖ ว
- ๗) วันพุธที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๑
สำนักงานประมาณ
 (๑) นายวันวิชัย คุ่มเปลี่ยน
 ผู้อำนวยการส่วนงบประมาณ
 กระทรวงกลาโหม ๑
 (๒) นายประสิทธิ์ ชูเมือง
 เจ้าหน้าที่วิเคราะห์งบประมาณ ๙ ชช.
 ผู้ช่วยผู้อำนวยการ คอ.บต.
 (๓) นายธัญญวัฒน์ นิจจันทร์
 เจ้าหน้าที่วิเคราะห์งบประมาณ ๖ ว.
กรมบัญชีกลาง
 (๑) นางสาวเยาวนุช วิทยาภรณ์
 นิติกร ๙ ชช. สำนักกฎหมาย
 (๒) นายนิรันดร จอมทอง
 เจ้าหน้าที่วิเคราะห์งบประมาณ ๘ ว.
- ๘) วันพุธที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๕๑
สำนักงานประมาณ
 (๑) นายดุสิต เขมะศักดิ์ชัย
 ผู้อำนวยการสำนักนโยบาย
 และแผนงบประมาณ
 (๒) นายประสิทธิ์ ชูเมือง
 เจ้าหน้าที่วิเคราะห์งบประมาณ ๙ ชช.
 ผู้ช่วยผู้อำนวยการ คอ.บต.
 (๓) นางมนชิตา เจียรไพศาลเจริญ
 เจ้าหน้าที่วิเคราะห์งบประมาณ ๘ ว.
 (๔) นางกนกพรรณ อ่อนนุช
 เจ้าหน้าที่วิเคราะห์งบประมาณ ๗ ว.
 (๕) นายอนันต์ ปานคล้าย
 เจ้าหน้าที่วิเคราะห์งบประมาณ ๗ ว.
 (๖) นายเจษฎา นิลชะ
 เจ้าหน้าที่วิเคราะห์งบประมาณ ๗ ว.
 (๗) นางสาวอรอนงค์ วัจนะพุกกะ
 เจ้าหน้าที่วิเคราะห์งบประมาณ ๖ ว.
 (๘) นายสมเกียรติ เกษมสุขมงคล
 เจ้าหน้าที่วิเคราะห์งบประมาณ ๖ ว.
 (๙) นายธัญญวัฒน์ นิจจันทร์
 เจ้าหน้าที่วิเคราะห์งบประมาณ ๖ ว.
 (๑๐) นายฐานุพงศ์ พงษ์พถณธิรัชต์
 เจ้าหน้าที่วิเคราะห์งบประมาณ ๖ ว.

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

นางสาวลัคณา ลักษณ์ศิริ

ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านพิทักษ์สิทธิและเสรีภาพ

สภาพนายความ

(๑) นายเจษฎา อนุจारी

อุปนายกฝ่ายปฏิบัติการ

(๒) นางพิศมัย สุขศรี

รองหัวหน้าสำนักงานฝ่ายปฏิบัติการ

๙) วันพุธที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๑

สำนักข่าวกรองแห่งชาติ

(๑) นายปรีดา คุณวัลลี

ผู้อำนวยการสำนัก ๕

(๒) นายวีระพันธ์ อภัยรัตน์

นักการข่าว ๘ ว.

๑๐) วันพุธที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๑

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

(๑) พลตำรวจโท อุดมย์ แสงสิงแก้ว

ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติและ
ผู้บัญชาการศูนย์ปฏิบัติการ
สำนักงานตำรวจแห่งชาติส่วนหน้า

(๒) พลตำรวจตรี เกรียงศักดิ์ อรุณศรีโสภณ

ผู้บังคับการประจำ

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

๑๑) วันพุธที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๑

กระทรวงการต่างประเทศ

(๑) นายเมธา พร้อมเทพ

รองอธิบดีกรมเอเชียตะวันออก

(๒) นางสาวกานติมน รักษาเกียรติ

เจ้าหน้าที่การทูต ๗

กองเอเชียตะวันออก ๑

กรมเอเชียตะวันออก

(๓) นายภิรมณ์ มุ่งดิน

เจ้าหน้าที่การทูต ๖

สำนักนโยบายและแผน

๑๒) วันพุธที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๑

กองทัพบก

(๑) พลเอก วิโรจน์ บัวจรรุญ

ผู้ช่วยผู้บัญชาการทหารบก

(๒) พันเอก วีระเดช จิตต์คันทา

กรมยุทธการทหารบก

(๓) พันเอก สิทธิ ตระกูลวงศ์

กรมยุทธการทหารบก

กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร

พลตรี นักรบ บุญบัวทอง

ผู้อำนวยการสำนักบริหาร

จัดการความมั่นคงพื้นที่

ส่วนนโยบายและแผน

๑๓) วันพุธที่ ๗ มกราคม ๒๕๕๒

กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร

พลตรี นักรบ บุญบัวทอง

ผู้อำนวยการสำนักบริหาร

จัดการความมั่นคงพื้นที่

ส่วนนโยบายและแผน

๑๔) วันพุธที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๒

กรมวิชาการเกษตร

(๑) นายจิรากร โกศัยเสวี

รองอธิบดีกรมวิชาการเกษตร

(๒) นายสมเจตน์ ประทุมมิตร

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการผลิตพืช

(๓) นายศักดิ์โสภณ อึ้งสกุล

ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยพืชสวนยะลา

กระทรวงพาณิชย์

(๑) นางสาวพิกุล ทักษิณวราราม

รองอธิบดีกรมการค้าภายใน

(๒) นายอำนาจ โพธาราม

นักวิชาการพาณิชย์

ระดับชำนาญการพิเศษ

๑๕) วันพุธที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๒

ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้

นายอุทาร์ พิษญาภรณ์

ผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการ

บริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้

๑๖) วันพุธที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๒

กระทรวงมหาดไทย

นายถาวร เสนเนียม

รัฐมนตรีช่วยว่าการ

กระทรวงมหาดไทย

ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้

นายอุทาร์ พิษญาภรณ์

ผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการ

บริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้

๑๗) วันพุธที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๒

สำนักอัยการสูงสุด

(๑) นายวิษณุ บุญยสุमित

รองอธิบดีอัยการฝ่ายคดีอัยการสูงสุด

(๒) นายอนันต์ นัตวิไล

อัยการสูงสุด ฝ่ายคดีอัยการสูงสุด

๑๘) วันพุธที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๒

ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้

(๑) พลตำรวจโท พีระ พุ่มพิเชษฐ ผู้บัญชาการศูนย์ปฏิบัติการตำรวจ

จังหวัดชายแดนภาคใต้

(๒) พันตำรวจเอก พัฒนรุช อังคะนาวิน

รองผู้บัญชาการศูนย์ปฏิบัติการ

ตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้

(๓) พันตำรวจโท เรืองสิทธิ์ มากศรีจิริโชติ

สารวัตรอำนาจการ สถานีตำรวจภูธร
เมืองปัตตานี

๑๙) วันพุธที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๒

กองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายใน ภาค ๔ ส่วนหน้า

(๑) พันเอก อรรถเดช มาถนอม รองเสนาธิการการรักษาความมั่นคง
ภายใน ภาค ๔ ส่วนหน้า

(๒) พันเอก ปริญญา ฉายดิลก หัวหน้าศูนย์ประชาสัมพันธ์

ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้

(๑) พันตำรวจเอก พัฒนวุธ อังคะนาวิน

รองผู้บังคับการกองอำนาจการ
ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดน
ภาคใต้

(๒) นายภูมิสิทธิ์ ชันตยานุกุลกิจ ผู้ช่วยผู้อำนาจการศูนย์อำนาจการ
บริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้
(กรมประชาสัมพันธ์)

๒๐) วันพุธที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๒

กองบัญชาการผสมพลเรือน ตำรวจ ทหาร

พลตรี สุภัส วิชาธิการ รองผู้บัญชาการผสมพลเรือน ตำรวจ
ทหาร

๒๑) วันพุธที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๒

กองวิทยาการ ๔

(๑) พลตำรวจตรี สฤษฏ์ชัย เอนกเวียง

ผู้บังคับการกองวิทยาการ ๔

(๒) พันตำรวจโทหญิง วรรณรัตน์ พงษ์สุวรรณ

นักวิทยาศาสตร์ (สัญญาบัตร ๒)

กลุ่มงานผู้เชี่ยวชาญกองวิทยาการ ๔

(๓) พันตำรวจตรี กิตติศักดิ์ พาหุบุตร

นักวิทยาศาสตร์ (สัญญาบัตร ๒)

กองวิทยาการ จังหวัดนราธิวาส

(๔) ร้อยตำรวจเอก ดิเรก รัตนอุดมพล

นายเวร (สัญญาบัตร ๑)

ของผู้บังคับการกองวิทยาการ ๔

LIART

๒๒) วันพุธที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๒

กระทรวงพาณิชย์

- (๑) นางสาวพัชชา วุฒิพันธุ์ นักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการ
สำนักบริการส่งออก ๑
กรมส่งเสริมการส่งออก
- (๒) นางสาวกัญญาวัลย์ สืบสิงห์ นักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการ
สำนักบริการส่งออก ๑
กรมส่งเสริมการส่งออก

๒๓) วันพุธที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๒

กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔

- (๑) พลโทปัญญา รอดเชื้อ ที่ปรึกษาผู้อำนวยการกองอำนวยการ
รักษาความมั่นคงภายในภาค ๔
- (๒) พันเอก สิทธิ ตระศ์กุลวงศ์ เจ้าหน้าที่แผนกแผนศูนย์ประสานการ
ปฏิบัติ ๕

กระทรวงยุติธรรม

- (๑) แพทย์หญิงคุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์
ผู้อำนวยการสถาบันนิติวิทยาศาสตร์
- (๒) พันตำรวจโท พงษ์ธร ธัญญสิริ
ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผน
นักวิเคราะห์นโยบายและแผน
ชำนาญการ
สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์
สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม
- (๔) ว่าที่ร้อยตรี พิรทรี เพ็งสุวรรณ
นักวิเคราะห์นโยบายและ
แผนปฏิบัติการ
ศูนย์ประสานราชการจังหวัดชายแดน
ภาคใต้

๒๔) วันพุธที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๒

กระทรวงการต่างประเทศ

- (๑) นายอิศร ปกมนตรี เอกอัครราชทูตประจำกระทรวง
- (๒) นางสาววีรกา มุทิตาภรณ์ นักการทูตชำนาญการ
- (๓) นายฐิติวัฒน์ สุขสวัสดิ์ ณ อยุธยา นักการทูตปฏิบัติการ
- (๔) นายณัช ภิญญวัฒน์ชีพ ผู้อำนวยการกองตะวันออกเฉียง

๒๕) วันพุธที่ ๙ กันยายน ๒๕๕๒

สำนักงบประมาณ

- (๑) นายประสิทธิ์ ชูเมือง   นักวิเคราะห์งบประมาณเชี่ยวชาญ
 (๒) นายธัญญวัฒน์ นิลจันทร์   นักวิเคราะห์งบประมาณชำนาญการ
 (๓) นายฐานุพงศ์ พงษ์พฤทธิรักษ์   นักวิเคราะห์งบประมาณชำนาญการ

๒๖) วันพุธที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๕๒

สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน

- ว่าที่ร้อยเอก บุญมา แก้วล้อม   นักวิชาการตรวจเงินแผ่นดิน ๘
 ผู้แทนผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน

๒๗) วันพุธที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๒

สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน

- นายธีรวัฒน์ ธนพิพัฒน์   ผู้อำนวยการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาค
 สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน
 ภูมิภาคที่ ๑๕

๒๘) วันพุธที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๒

สำนักงานเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ

- นายสมเกียรติ บุญชู   ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านความมั่นคง
 ระหว่างประเทศ
 หัวหน้ากลุ่มงานความมั่นคงจังหวัด
 ชายแดนภาคใต้

๒๙) วันพุธที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๒

กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.)

- (๑) พลโท ดาวพงษ์ รัตนสุวรรณ   รองเสนาธิการทหารบกและ
 ในฐานะรองเลขาธิการ กอ.รมน.
 (๒) พลตรี นักรบ บุญบัวทอง   ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผน
 กอ.รมน.
 (๓) พันเอก วิเชียร แข็งขัน   ผู้อำนวยการส่วนงบประมาณ
 สปง. กอ.รมน.
 (๔) พันเอก ทิฆัมพร สุนทรธรรม   เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการ สยก. กอ.รมน.
 (๕) พันเอก ชูชาติ บัวขาว   หัวหน้าแผนกประเมินผล สปป. ๕
 กอ.รมน.
 (๖) พันเอก วิจารณ์ จดแดง   ส่วนกฎหมายและสิทธิมนุษยชน
 กอ.รมน.
 (๗) พันเอก ไพฑูรย์ บุรณศักดิ์   หัวหน้าฝ่ายวิเคราะห์ข่าว สยก.
 กอ.รมน.
 (๘) พันเอก มาโนช จันทราศิริ   รอง ผอ.นพ.กอ.รมน. ภาค ๔ สน.

(๙) พันเอก ทวีศักดิ์ จันทราสินธุ์ ผู้บังคับการหน่วยทำลายล้างวัตถุ
ระเบิด

หน่วยเฉพาะกิจอโณทัย

- (๑๐) จำสิบเอก สกล ปะวะระ หน่วย ทลร. อโณทัย
(๑๑) จำสิบเอก จีราวุฒิ เปล่งปลั่ง หน่วย ทลร. อโณทัย
(๑๒) จำสิบเอก ประสงค์ แทนทอง หน่วย ทลร. อโณทัย
(๑๓) สิบเอก เกரியงไกร สาเดว หน่วย ทลร. อโณทัย
(๑๔) สิบเอก การุณย์ ชัยโยง หน่วย ทลร. อโณทัย

๓๐) วันพุธที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๒

กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร

- (๑) พลเอก อนุพงษ์ เผ่าจินดา รองผู้อำนวยการรักษาความมั่นคง
ภายในราชอาณาจักร
- (๒) พลตรี นักรบ บุญบัวทอง รองผู้อำนวยการศูนย์ประสานการ
ปฏิบัติที่ ๕
กองอำนวยการรักษาความมั่นคง
ภายในราชอาณาจักร
- (๓) พลตรี อุดมชัย ธรรมสารวัตร รองผู้อำนวยการรักษาความมั่นคง
ภายในภาค ๔ ส่วนหน้า
- (๔) พันเอก สุรัตน์ชัย ฐิตทัตฐาน รองผู้อำนวยการกองนโยบายและแผน
- (๕) พันเอก ฐกร เนียมรินทร์ รองผู้อำนวยการกองงานมวลชนและ
กิจการพิเศษ
กองอำนวยการรักษาความมั่นคง
ภายในภาค ๔ ส่วนหน้า
- (๖) พันเอก สนิทพงศ์ จารุจินดา หัวหน้าแผนกกฎหมายและสิทธิมนุษยชน
กองอำนวยการรักษาความมั่นคง
ภายในภาค ๔ ส่วนหน้า
- (๗) พันเอก จำนง สุขแสง สง.ผช.ผอ.รมน.
- (๘) พันตรี เปรมจิรย์ ธนไทยภักดี สง.ผบ.ทบ.
- (๙) พันเอก พัฒนชัย จิตกานนท์ ทส.ผบ.ทบ.
- (๑๐) พันเอก ชัยพฤกษ์ ดิวงประพัฒน์ ผสร.ผบ.ทบ.
- (๑๑) ร้อยเอก ทรงเทพ เทียนทอง ทส.ผบ.ทบ.

LIART

๓๑) วันพุธที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๒

คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

(๑) รศ.เจษฎา เด่นดวงบริพันธ์

อาจารย์ภาควิชาชีววิทยา
คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย

(๒) นายจุฬา พิทยาภินันท์

นักศึกษาปริญญาเอก
คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย

๓๒) วันพุธที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๓

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

นางพงษ์สวาท กายอรุณสิทธิ์

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ
พิเศษ ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการ
ฝ่ายกฎหมายการเมืองการปกครอง

๓๓) วันพุธที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๕๓

สำนักงานจังหวัดนราธิวาส

นายนิพนธ์ นราพิทักษ์กุล

รองผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาส

เทศบาลนครยะลา

นายพงศ์ศักดิ์ ยิ่งชนม์เจริญ

นายกเทศมนตรีนครยะลา

หอการค้าจังหวัดนราธิวาส

นายภูเกียรติ บุรพาพงศ์

ประธานหอการค้าจังหวัดนราธิวาส

หอการค้าจังหวัดยะลา

นายประสิทธิ์ศักดิ์ ลิมกาญจนา

รองประธานหอการค้าจังหวัดยะลา

หน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

รศ.ประเสริฐแก้วเพชร

อดีตรองเลขาธิการคณะกรรมการ
การอาชีวศึกษา

นายไชยรงค์ มณีรุ่งสกุล

สื่อมวลชน

๓๔) วันพุธที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓

กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ภาค ๔ ส่วนหน้า

(๑) พันเอก เฉลิมพล จินารัตน์

หัวหน้าศูนย์ตรวจสอบ

ข้อมูลบุคคลและยานพาหนะ

(๒) ร้อยเอก กรณ์กิตต์ จอง

หัวหน้าส่วนพัฒนาระบบ

สารสนเทศศูนย์ตรวจสอบข้อมูล

และยานพาหนะ

LIRT

- ๓๕) วันพุธที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๓
จังหวัดนราธิวาส
นายสมศักดิ์ คณาคำ นายอำเภอจะแนะ จังหวัดนราธิวาส
- ๓๖) วันพุธที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๓
จังหวัดนราธิวาส
นายสมศักดิ์ คณาคำ นายอำเภอจะแนะ จังหวัดนราธิวาส
- ๓๗) วันพุธที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๓
ตำรวจภูธรจังหวัดปัตตานี
(๑) พลตำรวจตรี พิเชษฐ์ ปิติเศรษฐพันธ์
ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดปัตตานี
(๒) พันตำรวจเอก พูนศักดิ์ ประเสริฐเมฆ
รองผู้บังคับการตำรวจภูธร
จังหวัดปัตตานี
- ๓๘) วันพุธที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๓
ตำรวจภูธรจังหวัดนราธิวาส
(๑) พลตำรวจตรี ชัยทัต อินทนูจิตร
ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด
นราธิวาส
(๒) พันตำรวจโท ธีรพงษ์ ยินดี
รองผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธร
อำเภอเยื้อง
- ๓๙) วันพุธที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๓
สมาชิกสภาไอร์แลนด์เหนือ
(๑) Mr. Jimmy Spratt สมาชิกสภาไอร์แลนด์เหนือ
พรรค Democratic Unionist (DUP)
(๒) Mr. Alex Maskey สมาชิกสภาไอร์แลนด์เหนือ
พรรค Sinn Fein
(๓) Mr. Ian White ผู้อำนวยการศูนย์ Glenree
เพื่อสันติภาพและความสมานฉันท์
ระหว่างชุมชนต่าง ๆ
(๔) Mr. Michael Culbert ผู้อำนวยการ Coiste
อดีตสมาชิกกลุ่มขบวนการ IRA
- ๓๙) วันพุธที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๓
ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้
นายภาณุ อุทัยรัตน์ ผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการ
บริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้

- ๔๐) วันพุธที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๓
สำนักนายกรัฐมนตรี
(๑) ฯพณฯ อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี
(๒) รศ.ดร.ไรราน ปณิธาน วัฒนายากร รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
ฝ่ายการเมือง
- ๔๑) วันพุธที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๕๓
พลโท สุรพล เพื่อนอัยกา อดีตเลขาธิการ
สภาความมั่นคงแห่งชาติ
- ๔๒) วันพุธที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๓
กระทรวงวัฒนธรรม
นายนิพิฏฐ์ อินทรสมบัติ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม
กรมการศาสนา
นายพิสิทธิ์ นวัตกรรมศาสตร์ ผู้อำนวยการกองศาสนูปถัมภ์
- ๔๓) วันพุธที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๓
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
(๑) นายชาญวิทย์ อมตะมาตุชาติ รองเลขาธิการคณะกรรมการ
พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ
(๒) นายสมชาย ศักดาเวคีศรี ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน
(๓) นายประพันธ์ มุสิกพันธ์ ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาเศรษฐกิจ
และสังคมภาคใต้
(๔) นางณัจยา หนูนภักดี นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
สำนักงานเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ
(๑) นายदनัย มุสา หัวหน้ากลุ่มงานความมั่นคง
จังหวัดชายแดนภาคใต้
(๒) นายฉัฐวัสส์ บัตรสมบุรณ์ ผู้ช่วย ผอ.ศอ.บต.สมช.
- ๔๔) วันพุธที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๓
สำนักงานเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ
(๑) นายสมเกียรติ บุญชู รองเลขาธิการสภาความมั่นคง
แห่งชาติ
(๒) นายदनัย มุสา หัวหน้ากลุ่มงานความมั่นคง
จังหวัดชายแดนภาคใต้
(๓) นายองอาจ สีทาแก่นักวิเคราะห์นโยบายและแผน

๔๕) วันพุธที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๕๔

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

- (๑) นางสาวปิติกาญจน์ สิทธิเดช ผู้อำนวยการสำนักงานช่วยเหลือ
ทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลย
ในคดีอาญา
- (๒) นายไพฑูรย์ สว่างกมล ผู้อำนวยการสำนักงานคุ้มครองพยาน
- (๓) นายปวิวรรต จวนกลาง นักวิชาการยุติธรรมปฏิบัติการ
- (๔) นางสาวนรีลักษณ์ แพไชยภูมิ นักวิชาการยุติธรรมปฏิบัติการ
- (๕) นางสาวปรักมาศ พิมเสน นักวิชาการยุติธรรมปฏิบัติการ
- สำนักข่าวกรองแห่งชาติ
- นางสาวพิมพ์พร จบเจนไพโร นักรข่าวชำนาญการ

๑.๔.๓ คณะกรรมการวิสามัญฯ ได้เดินทางไปศึกษาดูงานในพื้นที่ เพื่อรับทราบ
ข้อมูลและข้อเท็จจริง รวมทั้งพบปะสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน
ผู้นำศาสนา และประชาชนในพื้นที่ จำนวน ๕๑ ครั้ง ดังนี้

วัน เดือน ปี	กิจกรรม
วันศุกร์ที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๑	๑. เดินทางไปศึกษาดูงานเพื่อรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการก่อความไม่ สงบและรับทราบปัญหาข้อเท็จจริงรวมทั้งหารือเกี่ยวกับกรณีดังกล่าว กับผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดปัตตานี และผู้บังคับการหน่วยเฉพาะกิจปัตตานี ณ สถาบันปอเนาะสมบูรณ ศาสน์ (ปอเนาะตาลอ) อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี
วันพฤหัสบดีที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๑	๒. เดินทางไปศึกษาดูงานเพื่อรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการบริหาร จัดการของมัสยิดต่อชุมชน วิถีชีวิตของชุมชนมุสลิม รวมทั้งรับฟังการ บรรยายสรุปและแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นจากผู้นำศาสนา และผู้นำชุมชน ณ มัสยิดกมลาลอิสลาม เขตคลองสามวา กรุงเทพฯ
วันพฤหัสบดีที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๑	๓. เดินทางไปศึกษาดูงานร่วมกับคณะอนุกรรมการติดตามและ ประเมินผลด้านการดำเนินการกิจการฮัจญ์ เพื่อพบปะหารือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับแผนการเตรียมความพร้อมในการ เดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์ ของผู้ประกอบการและเจ้าหน้าที่ที่ เกี่ยวข้อง ณ สถานเอกอัครราชทูตซาอุดีอาระเบียประจำประเทศไทย กรุงเทพฯ และท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ จังหวัดสมุทรปราการ

วัน เดือน ปี	กิจกรรม
ระหว่างวันจันทร์ที่ ๖ ถึงวันอังคารที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๑	๔. เดินทางไปศึกษาดูงานร่วมกับคณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลด้านการสร้างความไว้เนื้อเชื่อใจและการสื่อสารเพื่อปรับกระบวนการทัศน์การอยู่ร่วมกันด้วยสันติวิธี เพื่อรับฟังปัญหา สาเหตุความไม่ไว้เนื้อเชื่อใจระหว่างประชาชนในพื้นที่ด้วยกัน และระหว่างประชาชนในพื้นที่กับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ณ จังหวัดปัตตานีและจังหวัดสงขลา
ระหว่างวันศุกร์ที่ ๑๗ ถึงวันเสาร์ที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๑	๕. เดินทางไปศึกษาดูงานร่วมกับคณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลด้านการสร้างความไว้เนื้อเชื่อใจและการสื่อสารเพื่อปรับกระบวนการทัศน์การอยู่ร่วมกันด้วยสันติวิธี เพื่อรับฟังปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บังคับการฯ เจ้าหน้าที่ตำรวจ และนายอำเภอในพื้นที่ ณ อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา และอำเภอยะหา จังหวัดยะลา
วันอังคารที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๑	๖. เดินทางไปศึกษาดูงานร่วมกับคณะอนุกรรมการและประเมินผลด้านการดำเนินการกิจการฮัจญ์ เพื่อหารือเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมของท่าอากาศยานในการรองรับผู้เดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์ และหารือเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการเดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์ ณ ท่าอากาศยานหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาและสำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดสงขลา
วันอังคารที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๑	๗. เดินทางไปศึกษาดูงานร่วมกับคณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลด้านการสร้างความไว้เนื้อเชื่อใจและการสื่อสารเพื่อปรับกระบวนการทัศน์การอยู่ร่วมกันด้วยสันติวิธี เพื่อพบปะหารือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ ณ ค่ายอิงคยุทธบริหาร อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี
ระหว่างวันพุธที่ ๑๒ ถึงวันพฤหัสบดีที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๑	๘. เดินทางไปศึกษาดูงานร่วมกับคณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ การเกษตร การค้าและการลงทุน เพื่อรับฟังปัญหา อุปสรรค แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิต และการพัฒนาเศรษฐกิจของประชาชนจังหวัดชายแดนภาคใต้จากหน่วยงานราชการ องค์กรเอกชน และภาคประชาชน ณ จังหวัดยะลา และจังหวัดปัตตานี

วัน เดือน ปี	กิจกรรม
ระหว่างวันจันทร์ที่ ๑๗ ถึงวันอังคารที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๑	๙. เดินทางไปศึกษาดูงานร่วมกับคณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลด้านการเยียวยา เพื่อพบปะเยี่ยมเยียนผู้ได้รับผลกระทบจากความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ณ จังหวัดสงขลา จังหวัดปัตตานี และจังหวัดนราธิวาส รวมทั้งเข้าร่วมประชุมเรื่อง “การเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้” ณ โรงแรม ซี.เอส. จังหวัดปัตตานี
วันอังคารที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๑	๑๐. เดินทางไปศึกษาดูงานร่วมกับคณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลด้านการสร้างความไว้วางใจเชื่อใจและการสื่อสารเพื่อปรับกระบวนการทัศน์การอยู่ร่วมกันด้วยสันติวิธี เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและรับฟังข้อเท็จจริงจากประชาชนในพื้นที่เกี่ยวกับประเด็นปัญหาความไว้วางใจระหว่างภาครัฐกับประชาชน และระหว่างประชาชนกับประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ณ โรงเรียนบ้านปากกลีสง และมัสยิดทุ่งโพธิ์ จังหวัดปัตตานี
ระหว่างวันเสาร์ที่ ๒๒ ถึงวันอาทิตย์ที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๑	๑๑. เดินทางไปศึกษาดูงานร่วมกับคณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลด้านการอำนวยความสะดวก สติธิมนุชยชน การปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่งและการจัดองค์การบริหารที่เกี่ยวข้องกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อรับฟังปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมของจังหวัดชายแดนภาคใต้ และเข้าร่วมการสัมมนาเชิงปฏิบัติการของทนายความศูนย์นิติธรรมสมานฉันท์ จังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อสร้างความสมานฉันท์และเสริมสร้างสุขภาพให้เกิดพลังในการทำงานของทนายความ เพื่อการนำไปสู่สุขภาพของประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ณ โรงแรม ซี.เอส. ปัตตานี จังหวัดปัตตานี
ระหว่างวันพฤหัสบดีที่ ๒๕ ถึงวันศุกร์ที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๑	๑๒. เดินทางไปศึกษาดูงาน โดยพบปะพูดคุยกับหัวหน้าส่วนราชการ คณะกรรมการที่ปรึกษา คณะกรรมการ กต.ตร. พ่อค้า ประชาชน และบุคคลจากภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตาม “โครงการจับน้ำชಾಯามเช้า” ณ โรงเรียนอุทยานอุทิศ จังหวัดสงขลาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับประชาชนในอำเภอสะบ้าย้อยและอำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

LIART

วัน เดือน ปี	กิจกรรม
ระหว่างวันจันทร์ที่ ๕ ถึงวันอังคารที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๒	๑๓. เดินทางไปศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้นำ ชุมชนผู้นำศาสนาและชาวบ้านในพื้นที่ ณ จังหวัดปัตตานี รวมทั้งเข้า ร่วมสังเกตการณ์การสัมมนาของคณะอนุกรรมการติดตามและ ประเมินผลด้านการศึกษาและทรัพยากรบุคคล เรื่อง “การบริหาร จัดการด้านการศึกษาปอเนาะ ตาดีกา และโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา อิสลาม” ณ โรงแรม ซี.เอส. จังหวัดปัตตานี
ระหว่างวันจันทร์ที่ ๑๒ ถึงวันอังคารที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๒	๑๔. เดินทางไปศึกษาดูงานร่วมกับคณะอนุกรรมการติดตามและ ประเมินผลด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ การเกษตร การค้าและการลงทุน เพื่อรับฟังปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านแรงงาน การเกษตร และอุตสาหกรรมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นจากหน่วยงานราชการ องค์กรภาคเอกชน และภาค ประชาชน ณ จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส
ระหว่างวันพุธที่ ๑๔ ถึงวันศุกร์ที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๕๒	๑๕. เดินทางไปศึกษาดูงานร่วมกับคณะอนุกรรมการติดตามและ ประเมินผลการดำเนินการกิจการฮัจญ์ เพื่อรับทราบปัญหาการ เดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์ของชาวไทยมุสลิมทางภาคเหนือ ณ จังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดเชียงราย
ระหว่างวันพฤหัสบดีที่ ๒๖ ถึงวันศุกร์ที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒	๑๖. เดินทางไปศึกษาดูงานเพื่อติดตามและประเมินสถานการณ์ความ ไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ กับผู้นำศาสนา ผู้นำท้องถิ่น และประชาชนในพื้นที่ ณ อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา รวมทั้งเข้า ร่วมสังเกตการณ์การสัมมนาของคณะอนุกรรมการติดตามและ ประเมินผลด้านการดำเนินการกิจการฮัจญ์ เรื่อง “ฮัจญ์สำหรับคนไทย : ระบบ มาตรการ มาตรฐานการดำเนินการ” (ครั้งที่ ๑) ณ โรงแรม หาดใหญ่พาราไดซ์ จังหวัดสงขลา
วันพฤหัสบดีที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๒	๑๗. เดินทางไปศึกษาดูงานร่วมกับคณะอนุกรรมการติดตามและ ประเมินผลด้านการสร้างความไว้วางใจและการสื่อสารเพื่อปรับ กระบวนทัศน์การอยู่ร่วมกันด้วยสันติวิธี เพื่อรับฟังปัญหาด้านความไว ้วางใจที่ภาคีรัฐมีต่อประชาชนและประชาชนมีต่อภาครัฐ แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านความไว้วางใจของหน่วยงานภาครัฐ และติดตามประเมินผลการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ณ จังหวัดยะลา

วัน เดือน ปี	กิจกรรม
วันจันทร์ที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๒	๑๘. เข้าร่วมการสัมมนาเรื่อง “วิกฤตชายแดนใต้จะยุติลงได้อย่างไร” ของคณะกรรมการธิการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ สมาชิกผู้แทนราษฎร ณ โรงแรมรอยัลริเวอร์ บางพลัด กรุงเทพฯ
ระหว่างวันศุกร์ที่ ๑ ถึงวันเสาร์ที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๒	๑๙. เดินทางไปศึกษาดูงานร่วมกับคณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลด้านการสร้างความไว้เนื้อเชื่อใจและการสื่อสารเพื่อปรับกระบวนการทัศนคติการอยู่ร่วมกันด้วยสันติวิธี เพื่อติดตามประเมินผลการแก้ไขปัญหาด้านความไว้เนื้อเชื่อใจที่ภาครัฐมีต่อประชาชนและประชาชนมีต่อภาครัฐ ณ ตำบลเปียน อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา และเข้าร่วมการสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเรื่อง “บทเรียนจากมินดาเนาและอาเจห์ : กรณีเขตปกครองพิเศษในข้อตกลงสันติภาพ” และ “ความเป็นไปได้ในการจัดตั้งศาลจารียะห์ว่าด้วยกฎหมายอิสลาม เรื่องครอบครัวและมรดกในสำนักงานศาลยุติธรรมไทย” และ “ร่างรายงานการวิเคราะห์สถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้และข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขเชิงนโยบายด้วยสันติวิธี” ณ โรงแรมโนโวเทล เซ็นทารา หาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
ระหว่างวันอังคารที่ ๒ ถึงวันพุธที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๕๒	๒๐. เดินทางไปศึกษาดูงานร่วมกับคณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลด้านการศึกษาและทรัพยากรบุคคล ณ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และร่วมประชุมหารือ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เรื่อง “ภาษาไทยกับมิติการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้” ณ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี จังหวัดปัตตานี
วันพุธที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๕๒	๒๑. เดินทางไปศึกษาดูงาน ณ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี และประชุมปรึกษาหารือประมวลผลสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเข้าร่วมสังเกตการณ์การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของคณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลด้านการศึกษาและทรัพยากรบุคคล เรื่อง “ภาษาไทยกับมิติการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้” ณ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จังหวัดปัตตานี

วัน เดือน ปี	กิจกรรม
ระหว่างวันเสาร์ที่ ๑๓ ถึงวันจันทร์ที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๒	๒๒. เดินทางไปศึกษาดูงานเพื่อรับฟังปัญหาและผลกระทบต่อภาคเศรษฐกิจ ณ จังหวัดยะลา และพบปะเยี่ยมเยียนผู้ได้รับผลกระทบในการก่อความไม่สงบในมัสยิดอัลฟุรกอน บ้านโอบาแย จังหวัดนราธิวาส รวมทั้งร่วมหารือกับภาครัฐ ณ ศาลากลางจังหวัดนราธิวาส
ระหว่างวันเสาร์ที่ ๑๓ ถึงวันจันทร์ที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๒	๒๓. เดินทางไปศึกษาดูงานร่วมกับคณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลด้านการสร้างความไว้วางใจและการสื่อสารเพื่อปรับกระบวนการที่ศันการอยู่ร่วมกันด้วยสันติวิธี ณ บ้านพักครูผู้เสียชีวิตอำเภอจะแนะ จังหวัดนราธิวาส เข้าเยี่ยมผู้ป่วยผู้ได้รับบาดเจ็บจากเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นในมัสยิดอัลฟุรกอน บ้านโอบาแย ณ โรงพยาบาลนราธิวาสราชนครินทร์ พบปะพูดคุยกับประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบที่มัสยิดอัลฟุรกอน บ้านโอบาแย และร่วมหารือกับภาครัฐ ณ ศาลากลางจังหวัดนราธิวาส
ระหว่างวันจันทร์ที่ ๑๓ ถึงวันอังคารที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๒	๒๔. เดินทางไปศึกษาดูงานร่วมกับคณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ การเกษตร การค้าและการลงทุน เพื่อรับฟังปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรและอุตสาหกรรมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ณ จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี และจังหวัดนราธิวาส
ระหว่างวันพฤหัสบดีที่ ๓๐ ถึงวันศุกร์ที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๒	๒๕. เดินทางไปศึกษาดูงานร่วมกับคณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลด้านงบประมาณ เพื่อรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการติดตั้งระบบกล้องวงจรปิด (CCTV) รับฟังบรรยายพิเศษเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยพลโท เรวัต รัตนผ่องใส รวมทั้งหารือเกี่ยวกับการใช้งบประมาณในพื้นที่พิเศษ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ จากกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ (กอ.รมน.ภาค ๔) ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศชต.) สำนักงานจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส สงขลา และสตูลและศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) ณ จังหวัดสงขลา

LIART

วัน เดือน ปี	กิจกรรม
วันพฤหัสบดีที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๒	๒๖. เดินทางไปศึกษาดูงานร่วมกับคณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลด้านการดำเนินการกิจการฮัจญ์ เพื่อเข้าร่วมประชุมกับบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) ในการเตรียมความพร้อมการอำนวยความสะดวกผู้เดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์ ณ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ จังหวัดสมุทรปราการ
วันอังคารที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๒	๒๗. เดินทางไปศึกษาดูงานร่วมกับคณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลด้านการดำเนินการกิจการฮัจญ์ เพื่อร่วมอำนวยความสะดวกและร่วมพิธีอำนวยความสะดวกผู้แสวงบุญชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่จะเดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์โดยเที่ยวบินปฐมฤกษ์ ณ ศูนย์อำนวยความสะดวกผู้เดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์ อาคารเอนกประสงค์ ท่าอากาศยานหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
วันศุกร์ที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๒	๒๘. เดินทางไปศึกษาดูงานร่วมกับคณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลด้านการประชาสัมพันธ์ เพื่อรับทราบข้อมูลด้านการประชาสัมพันธ์ของจังหวัดต่าง ๆ ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ณ จังหวัดสงขลา จังหวัดยะลา และจังหวัดปัตตานี
ระหว่างวันพุธที่ ๑๓ ถึง วันศุกร์ที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๓	๒๙. เดินทางไปศึกษาดูงานร่วมกับคณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลด้านงบประมาณ และคณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลด้านการประชาสัมพันธ์ เพื่อติดตามและประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ในโครงการที่เกี่ยวข้อง เช่น โครงการสภาพสันติสุขตำบล หรือโรงเรียนเสริมสร้างสันติสุข ณ จังหวัดสงขลา และจังหวัดปัตตานี
ระหว่างวันพฤหัสบดีที่ ๒๑ ถึงวันเสาร์ที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๓	๓๐. เดินทางไปศึกษาดูงานร่วมกับคณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ การเกษตร การค้าและการลงทุน เพื่อรับฟังปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านการเกษตร การค้าชายแดน และด้านอุตสาหกรรมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นจากผู้แทนหน่วยงานราชการ องค์กรภาคเอกชน และภาคประชาชน ณ จังหวัดนราธิวาส จังหวัดยะลา และจังหวัดปัตตานี

LIART

วัน/เวลา	กิจกรรม
วันพฤหัสบดีที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๓	๓๑. เดินทางไปศึกษาดูงานร่วมกับคณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลด้านการดำเนินการกิจการฮัจญ์ เพื่อรับทราบผลการดำเนินงานกิจการฮัจญ์ ประจำปี ๒๕๕๒ รวมทั้งการวางแผนเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการดำเนินการกิจการฮัจญ์ ประจำปี ๒๕๕๓ ณ กระทรวงวัฒนธรรม จังหวัดกรุงเทพมหานคร
วันพฤหัสบดีที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓	๓๒. เดินทางไปศึกษาดูงานร่วมกับคณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลด้านการดำเนินการกิจการฮัจญ์ เพื่อรับทราบผลการดำเนินงานกิจการฮัจญ์ ประจำปี ๒๕๕๒ ผลการดำเนินการของกงสุลฮัจญ์ ตามมติคณะรัฐมนตรีวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๒ รวมทั้งการวางแผนเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการดำเนินการกิจการฮัจญ์ ประจำปี ๒๕๕๓ ณ กระทรวงการต่างประเทศ จังหวัดกรุงเทพมหานคร
ระหว่างวันพฤหัสบดีที่ ๑๘ ถึงวันศุกร์ที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓	๓๓. เดินทางไปศึกษาดูงานร่วมกับคณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลด้านการประชาสัมพันธ์ เพื่อประชุมหารือแนวทางการประชาสัมพันธ์เพื่อแก้ไขปัญหาความไม่สงบ และสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน ณ จังหวัดนราธิวาส และจังหวัดยะลา
วันอังคารที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓	๓๔. เดินทางไปศึกษาดูงานร่วมกับคณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลด้านการดำเนินการกิจการฮัจญ์ เพื่อรับทราบผลการดำเนินงานในการรับ - ส่ง ผู้แสวงบุญเพื่อเดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์ ณ เมืองเมกกะห์ ราชอาณาจักรซาอุดีอาระเบีย ประจำปี ๒๕๕๒ และการวางแผนเตรียมความพร้อมสำหรับการรับ - ส่ง ผู้แสวงบุญเพื่อเดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์ ประจำปี ๒๕๕๓ ณ บริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน)
ระหว่างวันพฤหัสบดีที่ ๒๕ ถึงวันเสาร์ที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓	๓๕. เดินทางไปศึกษาดูงานร่วมกับคณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลด้านงบประมาณ และคณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลด้านการประชาสัมพันธ์ เพื่อพบปะพูดคุยกับเจ้าหน้าที่รับฟังปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตรวจเงินแผ่นดิน รับฟังบรรยายสรุปสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้กับผลกระทบไทย - มาเลเซีย ปัญหาและอุปสรรคจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจากประเทศมาเลเซียตามโครงการแผนงานการพัฒนาเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย - มาเลเซีย - ไทย ณ จังหวัดสงขลา จังหวัดยะลา และประเทศมาเลเซีย

วัน เดือน ปี	กิจกรรม
วันพฤหัสบดีที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓	๓๖. เดินทางไปศึกษาดูงานร่วมกับคณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ การเกษตร การค้าและการลงทุน เพื่อชี้แจงรายละเอียดแนวทางการดำเนินการของมาตรการสินเชื่อผ่อนปรน (Solf Loan) ณ จังหวัดยะลา
ระหว่างวันพฤหัสบดีที่ ๒๕ ถึงวันศุกร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๓	๓๗. เดินทางไปศึกษาดูงานร่วมกับคณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลด้านการสร้างความไว้วางใจและการสื่อสารเพื่อปรับกระบวนการทัศน์การอยู่ร่วมกันด้วยสันติวิธี คณะอนุกรรมการจัดทำรายงานผลการติดตามและประเมินผลการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ และคณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลด้านการประชาสัมพันธ์ เพื่อพบปะหารือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นในจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งพบปะหารือกับประชาชน ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา และเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองในพื้นที่ที่ไม่มีความร่วมมือระหว่างภาคประชาชนกับภาครัฐ ณ ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ จังหวัดยะลา และอำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี
ระหว่างวันศุกร์ที่ ๒๖ ถึงวันเสาร์ที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๕๓	๓๘. เดินทางไปศึกษาดูงานร่วมกับคณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลด้านการดำเนินการกิจการฮัจญ์ เพื่อรับทราบการดำเนินการจัดตั้งศูนย์บริการประชาชนเกี่ยวกับกิจการฮัจญ์ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ภายในศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ ณ จังหวัดยะลา ร่วมทั้งรับทราบปัญหาและวิธีการแก้ไขปัญหาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อการดำเนินการกิจการฮัจญ์ร่วมกับคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดสตูล ผู้นำศาสนา ผู้ประกอบกิจการฮัจญ์ ผู้นำกลุ่ม (แชะห์) และผู้แสวงบุญในพื้นที่จังหวัดสตูล ณ จังหวัดสตูล
ระหว่างวันพฤหัสบดีที่ ๒๙ ถึงวันศุกร์ที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๓	๓๙. เดินทางไปศึกษาดูงานร่วมกับคณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลด้านการดำเนินการกิจการฮัจญ์ เพื่อรับทราบปัญหา วิธีการแก้ไขปัญหาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อการดำเนินกิจการฮัจญ์ร่วมกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องและผู้นำศาสนาในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ณ จังหวัดขอนแก่น และสำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

วัน เดือน ปี	กิจกรรม
ระหว่างวันจันทร์ที่ ๓๑ พฤษภาคม ถึงวันอังคารที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๓	๔๐. เดินทางไปศึกษาดูงานร่วมกับคณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลด้านการสร้างความไว้วางใจเชื่อใจและการสื่อสารเพื่อปรับกระบวนการทัศน์การอยู่ร่วมกันด้วยสันติวิธี เพื่อติดตามและประเมินผล การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ภาครัฐในเชิงบวก ที่เอื้อให้เกิดความไว้วางใจเชื่อใจและทำให้เหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ลดลง ณ อำเภออัยยง อำเภอดากใบ อำเภอสุโขทัย และหน่วยเฉพาะกิจนาวิกโยธิน กองทัพเรือ ค่ายจุฬารามณ์ จังหวัดนครราชสีมา
ระหว่างวันจันทร์ที่ ๑๔ ถึงวันอังคารที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๓	๔๑. เดินทางไปศึกษาดูงานร่วมกับคณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลด้านการสร้างความไว้วางใจเชื่อใจและการสื่อสารเพื่อปรับกระบวนการทัศน์การอยู่ร่วมกันด้วยสันติวิธี เพื่อติดตามและประเมินผล เกี่ยวกับการสร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม การหา พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ รวมทั้งติดตามความคืบหน้าของ คดีสำคัญที่อยู่ในความสนใจของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งส่งผลกระทบต่อ ความไว้วางใจเชื่อใจของประชาชนที่มีต่อเจ้าหน้าที่รัฐ ณ ศูนย์ปฏิบัติการ ตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ และศูนย์นิติวิทยาศาสตร์ตำรวจจังหวัด ชายแดนภาคใต้ (วิทยาการ เขต ๔๕) จังหวัดยะลา และจังหวัดปัตตานี
ระหว่างวันจันทร์ที่ ๒๑ ถึงวันอังคารที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๓	๔๒. เดินทางไปศึกษาดูงานร่วมกับคณะอนุกรรมการติดตามและ ประเมินผลด้านการสร้างความไว้วางใจเชื่อใจและการสื่อสารเพื่อปรับ กระบวนการทัศน์การอยู่ร่วมกันด้วยสันติวิธี เพื่อพบปะหารือกับสื่อมวลชน ในพื้นที่เกี่ยวกับการสื่อสารเพื่อปรับกระบวนการทัศน์ของคนในสังคมให้มี ความเข้าใจสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความเห็น ออกเห็นใจซึ่งกันและกัน รวมทั้งเห็นคุณค่าของอัตลักษณ์และวัฒนธรรม ที่แตกต่างของคนในพื้นที่ ณ โรงแรมโนโวเทล เซ็นทารา หาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
ระหว่างวันพุธที่ ๒๘ ถึงวันศุกร์ที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๓	๔๓. เดินทางไปศึกษาดูงานร่วมกับคณะอนุกรรมการติดตามและ ประเมินผลด้านงบประมาณ เพื่อติดตามและประเมินผลด้านการใช้ จ่ายงบประมาณในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ณ จังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดสงขลา

วัน เดือน ปี	กิจกรรม
วันอาทิตย์ที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๓	๔๔. เดินทางไปศึกษาดูงานเพื่อประชุมแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และปัญหาอุปสรรคจากการดำเนินงานจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคง และฝ่ายปกครอง ณ โรงแรม ซี เอส ปัตตานี จังหวัดปัตตานี
วันอังคารที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๓	๔๕. เดินทางไปศึกษาดูงานร่วมกับคณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลด้านการดำเนินการกิจการฮัจญ์ เพื่อรับทราบการวางแผนเตรียมความพร้อมสำหรับการรับส่งผู้แสวงบุญเพื่อเดินทางประกอบพิธีฮัจญ์ ช่วงเทศกาลฮัจญ์ ประจำปี ๒๕๕๓ ณ บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน)
ระหว่างวันหยุดสัปดาห์ที่ ๗ ถึงวันศุกร์ที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๓	๔๖. เดินทางไปศึกษาดูงานร่วมกับคณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ การเกษตร การค้าและการลงทุน เพื่อรับฟังปัญหาการทำประมงพื้นบ้าน นิคมอุตสาหกรรมฮาลาล และมาตรการประกันภัยทรัพย์สินในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นจากผู้แทนหน่วยงานราชการ องค์กรภาคเอกชน และภาคประชาชน ณ จังหวัดปัตตานี
ระหว่างวันศุกร์ที่ ๘ ถึงวันเสาร์ที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๕๓	๔๗. เดินทางไปศึกษาดูงานร่วมกับคณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลด้านการดำเนินการกิจการฮัจญ์ เพื่อหารือเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกของผู้เดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์ ณ ศูนย์อำนวยความสะดวกการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ พร้อมทั้งร่วมพิธีอำวยพรส่งผู้แสวงบุญชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่จะเดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์โดยเที่ยวบินปฐมฤกษ์ ณ ศูนย์อำนวยความสะดวกผู้เดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์ อาคารเอนกประสงค์ ท่าอากาศยานหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
ระหว่างวันหยุดสัปดาห์ที่ ๑๔ ถึงวันศุกร์ที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๓	๔๘. เดินทางไปศึกษาดูงานร่วมกับคณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลด้านการศึกษาและทรัพยากรบุคคล เพื่อต้องการทราบข้อมูลและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาและปัญหาทางการศึกษา ณ จังหวัดปัตตานี และจังหวัดยะลา

วัน เดือน ปี	กิจกรรม
ระหว่างวันพุธที่ ๒๔ ถึงวันศุกร์ที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๓	๔๙. เดินทางศึกษาดูงานร่วมกับคณะอนุกรรมาธิการติดตามและประเมินผลด้านงบประมาณ เพื่อรับฟังปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งการจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนา ตลอดจนการศึกษาเปรียบเทียบการจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนา ณ จังหวัดสตูล และประเทศมาเลเซีย
ระหว่างวันพุธที่ ๑๒ ถึงวันศุกร์ที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๔	๕๐. เดินทางไปศึกษาดูงานร่วมกับคณะอนุกรรมาธิการติดตามและประเมินผลด้านงบประมาณ เพื่อทราบข้อมูลด้านการรักษาความมั่นคง ความสงบและการดำเนินการตามแผนการบริหารความเสี่ยง รวมทั้งการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาคีรัฐ ณ จังหวัดภูเก็ต
ระหว่างวันพุธที่ ๑๒ ถึงวันพฤหัสบดีที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๔	๕๑. เดินทางศึกษาดูงานร่วมกับคณะอนุกรรมาธิการติดตามและประเมินผลด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ การเกษตร การค้าและการลงทุน เพื่อศึกษาข้อมูลด้านหลักสูตรการศึกษาอัญมณี และเครื่องประดับด้านการเศรษฐกิจการค้าชายแดน ณ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

๑.๔.๔ คณะกรรมาธิการวิสามัญฯ ได้จัดสัมมนา เพื่อรับทราบข้อมูลและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการติดตาม เร่งรัด ประเมินผล การแก้ไขปัญหาและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน ๘ ครั้ง ดังนี้

วัน เดือน ปี	กิจกรรม
ระหว่างวันจันทร์ที่ ๕ ถึงวันอังคารที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๒	๑. สัมมนาเรื่อง “การศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ : สู่เป้าหมายสังคมคุณภาพ” ณ โรงแรม ซี.เอส. ปัตตานี จังหวัดปัตตานี
วันพฤหัสบดีที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒	๒. สัมมนาเรื่อง “อัญญ์สำหรับคนไทย : ระบบ มาตรการ และมาตรฐานการดำเนินการ” (ครั้งที่ ๑) ณ โรงแรมหาดใหญ่พาราไดซ์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
วันพฤหัสบดีที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๒	๓. สัมมนาเรื่อง “ภาครัฐกับการสร้างความไว้วางใจและการสื่อสารเพื่อปรับกระบวนการทัศน์การอยู่ร่วมกันด้วยสันติวิธี” ณ ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ จังหวัดยะลา
วันพฤหัสบดีที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๒	๔. สัมมนาเรื่อง “อัญญ์สำหรับคนไทย : ระบบ มาตรการ และมาตรฐานการดำเนินการ” (ครั้งที่ ๒) ณ มูลนิธิเพื่อศูนย์กลางอิสลามแห่งประเทศไทย เขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร
วันเสาร์ที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๒	๕. สัมมนาเรื่อง “การสื่อสารมวลชนที่ดีเพื่อแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้” ณ โรงแรม ซี.เอส. ปัตตานี จังหวัดปัตตานี
วันจันทร์ที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๓	๖. สัมมนาเรื่อง “การสื่อสารเพื่อปรับกระบวนการทัศน์การอยู่ร่วมกันด้วยสันติวิธีในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้” (ครั้งที่ ๑) ณ โรงแรม โนโวเทล เซ็นทารา หาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
วันพุธที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๓	๗. สัมมนาเรื่อง “การสื่อสารเพื่อปรับกระบวนการทัศน์การอยู่ร่วมกันด้วยสันติวิธีในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้” (ครั้งที่ ๒) ณ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร
วันพุธที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔	๘. สัมมนาเรื่อง “เหลียวหลังแลหน้าการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้” ณ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

๒. ผลการพิจารณาศึกษา

- ๒.๑ คณะกรรมาธิการวิสามัญฯ ได้แบ่งการติดตามและประเมินผลออกเป็น ๑๐ ด้าน คือ
- ๑) ด้านการดำเนินการกิจการัญญ์
  - ๒) ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ การเกษตร การค้าและการลงทุน
  - ๓) ด้านการเยียวยา
  - ๔) ด้านการศึกษาและทรัพยากรบุคคล
  - ๕) ด้านการอำนวยความสะดวก สวัสดิการประชาชน การปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบคำสั่งและการจัดองค์กรบริหารที่เกี่ยวข้องกับจังหวัดชายแดนภาคใต้
  - ๖) ด้านการสร้างควมไว้วางใจและการสื่อสารเพื่อปรับกระบวนทัศน์การอยู่ร่วมกันด้วยสันติวิธี
  - ๗) ด้านงบประมาณ
  - ๘) ด้านการประชาสัมพันธ์
  - ๙) ด้านการพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ....

๑๐) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้

ซึ่งคณะกรรมาธิการวิสามัญฯ ได้รายงานผลการพิจารณาศึกษาระยะที่ ๑ (ตั้งแต่เดือนมิถุนายน ๒๕๕๑ ถึงเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๓) ซึ่งที่ประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๒ (สมัยสามัญทั่วไป) วันจันทร์ที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๔ ได้มีมติเห็นชอบกับรายงานของคณะกรรมาธิการวิสามัญฯ ด้วยแล้ว

๒.๒ คณะกรรมาธิการวิสามัญฯ ได้จัดทำรายงานผลการติดตาม เြงรัด ประเมินผล การแก้ไขปัญหาและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยนำสภาพปัญหา ผลการพิจารณาและข้อเสนอแนะของคณะอนุกรรมการในแต่ละด้านที่คณะกรรมาธิการวิสามัญฯ เห็นว่าเป็นประเด็นสำคัญมารวบรวม และสรุปเป็นผลการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมาธิการวิสามัญฯ โดยแบ่งเนื้อ รายงานออกเป็น ๔ บท ประกอบด้วย

บทที่ ๑ บทนำ

บทที่ ๒ การประเมินผลการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้

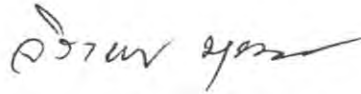
บทที่ ๓ วิเคราะห์ผลการประเมินการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้

บทที่ ๔ ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหา

LIART

๓. คณะกรรมาธิการวิสามัญฯ ขอเสนอผลการพิจารณาการติดตาม เร่งรัด ประเมินผล การแก้ไขปัญหา และการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตั้งแต่เดือนมิถุนายน ๒๕๕๑ ถึงเดือนมีนาคม ๒๕๕๔ ต่อที่ประชุมวุฒิสภาเพื่อโปรดพิจารณา และหากวุฒิสภาเห็นด้วยกับ ผลการพิจารณาศึกษา ของคณะกรรมาธิการวิสามัญฯ แล้ว ขอให้โปรดแจ้งไปยังคณะรัฐมนตรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อ พิจารณานำไปสู่การแก้ไขปัญหาคต่อไป

(นางจिरาพร บุนนาค)

เลขานุการคณะกรรมาธิการวิสามัญ ติดตาม เร่งรัด
ประเมินผลการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้

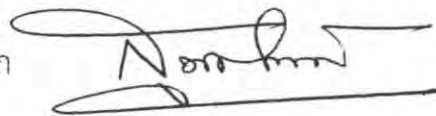
คำนำ

ตามที่ที่ประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๒ (สมัยวิสามัญ) วันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ ได้มีมติตั้ง คณะกรรมาธิการวิสามัญเพื่อติดตาม เร่งรัด ประเมินผลการแก้ไขปัญหา และการพัฒนาจังหวัด ชายแดนภาคใต้ นั้น ทางคณะกรรมาธิการวิสามัญฯ ได้ดำเนินการตามที่วุฒิสภามอบหมาย ทั้งการประชุมคณะกรรมาธิการวิสามัญ การแต่งตั้งคณะอนุกรรมาธิการคณะต่าง ๆ เพื่อดำเนินการตามที่คณะกรรมาธิการวิสามัญมอบหมาย การเดินทางไปศึกษาดูงานและการจัด สัมมนา เพื่อพบปะเจ้าหน้าที่ของรัฐ องค์กรภาคเอกชน ผู้นำศาสนา ผู้นำท้องถิ่น ประชาชน เชิญหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุมชี้แจงแสดงความคิดเห็นประกอบการพิจารณา ของคณะกรรมาธิการวิสามัญ และกราบเรียนเชิญนายกรัฐมนตรีเข้าร่วมประชุมหารือปัญหาและ แนวทางในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดน

รายงานฉบับนี้ได้ให้ความสำคัญกับการติดตามและประเมินผลปัญหาในการดำเนินงาน ด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านการดำเนินการกิจการฮัจญ์ ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ การเกษตร การค้า และการลงทุน ด้านการเยียวยา ด้านการศึกษาและทรัพยากรบุคคล ด้านการอำนวยความสะดวก ยุติธรรม สิทธิมนุษยชน การปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่งและการจัดองค์กรบริหารที่ เกี่ยวข้องกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้านการสร้างควมไว้วางใจและการสื่อสารเพื่อปรับ กระทบทัศนคติการอยู่ร่วมกันด้วยสันติวิธี ด้านงบประมาณ ด้านการประชาสัมพันธ์ และด้าน ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยนำ ปัญหาด้านต่าง ๆ มาวิเคราะห์และเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหา

คณะกรรมาธิการวิสามัญฯ หวังว่ารายงานฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และบุคคลในทุกภาคส่วนที่มีความเกี่ยวข้อง และเป็นแนวทางที่สำคัญอันจะนำมา ซึ่งการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างเป็นรูปธรรม

พลตำรวจเอก

(สุนทร ชัยขวัญ)

ประธานคณะกรรมาธิการวิสามัญติดตาม เร่งรัด
ประเมินผลการแก้ไขปัญหา และการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้
วุฒิสภา

LIART

Legislative Institutional Repository of Thailand

สารบัญ

	หน้า
บทที่ ๑ บทนำ	๑
บทที่ ๒ การประเมินผลการแก้ไขปัญหาและการพัฒนา จังหวัดชายแดนภาคใต้	
๑. สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผล	๓
๒. กรอบการประเมินผล	๔
๓. ข้อค้นพบจากการประเมินผล	๕
๓.๑ ด้านการสร้างควมไว้วางใจและการสื่อสารเพื่อปรับ กระบวนการอยู่ร่วมกันด้วยสันติวิธี	๕
๓.๒ ด้านการอำนวยความสะดวกธรรมชาติ การปฏิบัติ ตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่งและการจัดองค์การบริหารที่ เกี่ยวข้องกับจังหวัดชายแดนภาคใต้	๑๒
๓.๓ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในการแก้ไขปัญหา และการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้	๑๗
๓.๔ ด้านการเยียวยา	๒๒
๓.๕ ด้านงบประมาณ	๒๖
๓.๖ ด้านการศึกษาและทรัพยากรบุคคล	๓๒
๓.๗ ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ การเกษตร การค้าและการลงทุน	๔๓
๓.๘ ด้านการดำเนินการกิจการฮัจญ์	๔๙
๓.๙ ด้านการประชาสัมพันธ์	๕๖
บทที่ ๓ วิเคราะห์ผลการประเมินการแก้ไขปัญหาและการพัฒนา จังหวัดชายแดนภาคใต้	๕๙

บทที่ ๔ ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหา

๖๘

ภาคผนวก

- สรุปผลการสัมมนาของคณะกรรมการวิสามัญฯ
ในวันพุธที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

(๑)

LIART

บทที่ ๑ บทนำ

สถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เกิดขึ้นมานานแล้วอย่างต่อเนื่อง โดยมีเหตุการณ์ที่เป็นความรุนแรงเกิดขึ้นเป็นระยะ ๆ และเหตุการณ์ปล้นปืนที่กองพันพัฒนาที่ ๔ ค่ายกรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ตำบลปีเหล็ง อำเภอเจาะไอร้อง จังหวัดนราธิวาส เมื่อวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๔๗ เป็นความรุนแรงรอบใหม่ที่ต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน และมีผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงทั้งในระดับพื้นที่และระดับประเทศเป็นอย่างมาก รัฐบาลได้ใช้ความพยายามในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบที่มีเหตุการณ์ความรุนแรงในรอบใหม่นี้โดยใช้งบประมาณและทรัพยากรบุคคลจำนวนมาก แต่สถานการณ์ความไม่สงบก็ยังไม่มีความแนวโน้มลดลง ยังมีเหตุการณ์ความรุนแรงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ก่อให้เกิดปัญหาและความขัดแย้งทางสังคมในด้านต่าง ๆ อย่างมากมาย ถือเป็นสถานการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในระดับชาติ

แม้ว่ารัฐบาลได้พยายามแก้ไขปัญหาความไม่สงบมาตลอด แต่เหตุการณ์ความรุนแรงยังเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้มีคำถามเกิดขึ้นมากมายว่าการแก้ไขของรัฐบาลได้ดำเนินไปอย่างถูกต้องเหมาะสมหรือไม่ วุฒิสภา ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๕๐ ในการตรวจสอบติดตามการทำงานของรัฐบาลจึงมีมติเห็นชอบให้มีคณะกรรมการวิสามัญขึ้นมาคณะหนึ่ง เพื่อทำหน้าที่พิจารณาติดตาม เรังรัด และประเมินผลการแก้ไขปัญหาความไม่สงบและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ในทุกมิติ โดยแบ่งการพิจารณาออกเป็น ๙ ด้าน และมีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาศึกษารายละเอียดในแต่ละด้าน คือ

๑. ด้านการสร้างควมไว้วางใจเชื่อใจและการสื่อสารเพื่อปรับกระบวนทัศน์การอยู่ร่วมกันด้วยสันติวิธี
๒. ด้านการอำนวยความสะดวก สวัสดิการ สิทธิมนุษยชน การปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบ คำสั่ง และการจัดองค์กรบริหารที่เกี่ยวข้องกับจังหวัดชายแดนภาคใต้
๓. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้
๔. ด้านการเยียวยา
๕. ด้านงบประมาณ
๖. ด้านการศึกษาและทรัพยากรบุคคล
๗. ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ การเกษตร การค้า และการลงทุน
๘. ด้านการดำเนินการกิจการยัญญ์
๙. ด้านประชาสัมพันธ์

LIART

การดำเนินงานของคณะกรรมการวิสามัญติดตาม เร่งรัด ประเมินผลการแก้ไข ปัญหาและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้พิจารณาศึกษาติดตาม เร่งรัด ประเมินผลการ แก้ไขปัญหาและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ทั้ง ๙ ด้าน โดยมีวิธีการพิจารณาศึกษา ดังนี้

๑) การประชุมคณะกรรมการ และคณะอนุกรรมการ

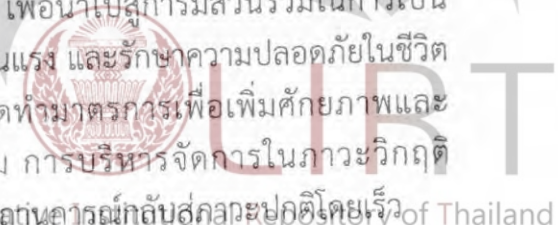
๒) การเชิญผู้ชี้แจงซึ่งเป็นผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ เช่น กองอำนวยการรักษา ความมั่นคงภายในราชอาณาจักร กองทัพบก ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดน ภาคใต้ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานประมาณ สำนักงานข่าวกรองแห่งชาติ สภาความมั่นคงแห่งชาติ เป็นต้น

๓) การจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ และการจัดสัมมนาทางวิชาการทั้งในพื้นที่และ ส่วนกลาง

๔) การเดินทางลงพื้นที่เพื่อศึกษาดูงานและติดตาม เร่งรัด ประเมินผลการแก้ไข ปัญหาและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อพบปะหารือ รับฟังความคิดเห็นทั้งจาก หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนในพื้นที่

๕) การเข้าพบนายกรัฐมนตรี (นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ) เพื่อสอบถาม ความก้าวหน้าและปัญหาอุปสรรคในการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งเสนอ ประเด็นปัญหาเพื่อให้รัฐบาลพิจารณาแก้ไขเป็นกรณีเร่งด่วน

ในการพิจารณาศึกษา คณะกรรมการวิสามัญฯ ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วม ของประชาชนในพื้นที่ ภายใต้การทำงานของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนจึงเป็นแนวทาง ของกรอบความคิดหลักที่จะเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการพัฒนา การแก้ไขปัญหาและป้องกันปัญหา ร่วมกันเห็นคุณค่าความหลากหลายทางวัฒนธรรมของ สังคมที่จะเป็นต้นทุนที่สำคัญในการแก้ปัญหา การสร้างความสามัคคี การทำให้เกิดความมั่นคง ร่วมกันกำหนดจุดยืนให้ชัดและมั่นใจว่าพี่น้องประชาชนทุกศาสนา ทุกเชื้อชาติ สามารถดำเนิน วิถีชีวิตตามหลักศาสนาในสังคมไทยได้อย่างภาคภูมิใจ มีเกียรติ มีศักดิ์ศรี ให้ความสำคัญ เป็นพิเศษกับเยาวชน ปัญญาชน และทุกส่วนในสังคมที่จะต้องเป็นผู้ปกป้องและนำสังคม โดยส่งเสริมการศึกษาทั้งทางโลกและทางธรรม การสร้างโอกาสการดำเนินวิถีชีวิตที่จะมีงานทำ มีคุณภาพชีวิตที่ดี ปรับปรุงระเบียบกฎเกณฑ์ใด ๆ ที่ขัดแย้งไม่เป็นธรรม หรือไม่สอดคล้องกับ วิถีชีวิต สร้างความเป็นธรรมแก่ประชาชนและสร้างภูมิคุ้มกันโดยให้มีชุมชนที่เข้มแข็งประสาน ร่วมมือแก้ปัญหาให้สังคมมีความสงบเย็น มีความสามัคคี มีความสุขเช่นเดียวกับสังคมส่วน อื่น ๆ ในชาติ ซึ่งสิ่งเหล่านี้คือการมีส่วนร่วมของประชาชนในการร่วมกันคิดร่วมกันปฏิบัติเพื่อ เป็นหนทางแก้ปัญหาไปสู่สันติสุขตามที่ต้องการ สิ่งสำคัญที่สุดคือการเตรียมความพร้อมของ สังคมในการเผชิญกับสถานการณ์การใช้ความรุนแรง โดยการให้ความรู้ ความเข้าใจต่อภาค ประชาชนเกี่ยวกับการระงับภัยและการแจ้งเตือนภัย เพื่อนำไปสู่การมีส่วนร่วมในการเป็น เครือข่ายป้องกันภัยและลดความเสี่ยงจากการใช้ความรุนแรง และรักษาความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินภายใต้สถานการณ์ความไม่สงบ โดยจัดทำมาตรการเพื่อเพิ่มศักยภาพและ ประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานเตรียมความพร้อม การบริหารจัดการในภาวะวิกฤติ การเยียวยาและการฟื้นฟูความเสียหายที่เกิดขึ้นเพื่อใช้สถานการณ์กลับสู่ภาวะปกติโดยเร็ว

บทที่ ๒

การประเมินผลการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้

๑. สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผล

การแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามนโยบายของรัฐบาลซึ่งส่วนราชการเป็นผู้ดำเนินการในระยะที่ผ่านมา แม้มีการดำเนินมาตรการ แผนงาน และโครงการต่าง ๆ ด้วยงบประมาณและทรัพยากรจำนวนมาก แต่การติดตาม เร่งรัด ประเมินผลการแก้ไขปัญหา และการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ว่ามีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด กลับยังไม่มีผลการดำเนินงานอย่างจริงจัง เป็นระบบ และต่อเนื่อง สำนักงานงบประมาณซึ่งเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักในการประเมินผลการดำเนินงานของภาครัฐก็มีข้อจำกัดในการติดตามประเมินผลการปฏิบัติตามนโยบายดังกล่าว กล่าวคือเนื่องจากมีเหตุการณ์ความไม่สงบ หน่วยงานความมั่นคงในพื้นที่จึงแจ้งสำนักงานงบประมาณว่าไม่ควรที่จะส่งบุคลากรลงไปในพื้นที่เพื่อประเมินผลการใช้งบประมาณ ทำให้สำนักงานงบประมาณดำเนินการติดตามและประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณเฉพาะโครงการสำคัญ ๆ ที่เป็นนโยบายของรัฐบาลเท่านั้น โดยไม่ได้เรียงลำดับความสำคัญ อีกทั้งสำนักงานงบประมาณมีจำนวนเจ้าหน้าที่น้อย จึงไม่สามารถจัดเจ้าหน้าที่ไปประเมินผลได้ทุกโครงการ อีกทั้งได้ยึดแผนการบริหารราชการแผ่นดินที่กำหนดให้การติดตามและประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณเป็นภารกิจหลักของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในขณะที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้งบประมาณก็ยังไม่สามารถเข้าไปตรวจสอบในพื้นที่เสี่ยงได้ เนื่องจากได้รับแจ้งจากหน่วยงานภาคความมั่นคงและกองทัพภาคที่ ๔ ว่าจะกระทบต่อความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ จึงได้มีแนวทางแก้ไขปัญหาโดยการให้หน่วยงานที่อยู่ในพื้นที่นำเอกสารมาให้ตรวจสอบที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ ๑๕ จังหวัดสงขลาแทน ทั้งนี้ เป็นเวลากว่า ๕ ปีมาแล้วที่การติดตามประเมินผลการดำเนินงานและการใช้จ่ายงบประมาณของภาครัฐมิได้มีการดำเนินการอย่างจริงจังและเป็นระบบ

นอกจากนี้ หน่วยงานของภาครัฐในระดับนโยบายเองก็ไม่ได้ให้ความสำคัญกับการประเมินผลในลักษณะของการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ทำให้ข้อมูลที่ได้เป็นข้อมูลที่จำกัดอยู่เฉพาะภาครัฐ ในขณะที่หน่วยงานในพื้นที่โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน่วยงานความมั่นคงก็ยังไม่ได้ให้ความสำคัญเท่าที่ควรกับการประเมินผลการดำเนินงานทั้งในส่วนของการดำเนินงานแต่ละโครงการและภาพรวมของการดำเนินงานทั้งหมดว่าบรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด ก่อให้เกิดประโยชน์ ตลอดจนผลกระทบทั้งในเชิงบวกและเชิงลบต่อประชาชนในพื้นที่มากน้อยอย่างไร และมีสิ่งใดที่ควรปรับปรุงพัฒนาหรือควรดำเนินการต่อไปอย่างต่อเนื่อง หากแต่เน้นพิจารณาความดีความชอบเพื่อสร้างผลงานของบุคลากรหน่วยงานมากกว่ามุ่งเน้นพิจารณาผลการดำเนินงานในแง่ของประสิทธิภาพของโครงการ ทำให้ประชาชนรู้สึกว่าการประเมินผลไม่มีความจริงจังในการแก้ไขปัญหา ส่งผลย้อนกลับในทางลบมาที่รัฐและเป็นการตอกย้ำความไม่ไว้วางใจระหว่างกันที่สุดในที่สุด

๒. กรอบการประเมินผล

การแก้ไขปัญหาคาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดำเนินไปภายใต้กรอบนโยบาย เสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๒๐๖/๒๕๕๙ และนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๐ - ๒๕๕๔ โดยนโยบายทั้งสองฉบับต่างมุ่งเน้น การใช้แนวทางสมานฉันท์และสันติวิธีในการจัดการกับปัญหาความรุนแรง สำหรับนโยบายของ รัฐบาลชุดปัจจุบันก็มีทิศทางแก้ไขปัญหาก็ไม่แตกต่างกัน กล่าวได้ว่า กรอบนโยบายแก้ไขปัญหา จังหวัดชายแดนภาคใต้วางอยู่บนหลักนโยบายการจัดการกับปัญหาความรุนแรงโดยไม่ใช้ ความรุนแรง โดยเน้นงานด้านการเมือง สังคมวัฒนธรรม และการพัฒนา มากกว่าการให้น้ำหนัก กับการใช้งานด้านการทหารดังเช่นในอดีต

ทั้งนี้ เพื่อให้การติดตามและประเมินผลการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาคาความไม่สงบและ การพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นไปอย่างรอบด้านและครอบคลุมในทุกมิติ คณะกรรมาธิการวิสามัญติดตาม เร่งรัด ประเมินผลการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาจังหวัด ชายแดนภาคใต้ จึงได้แบ่งการพิจารณาออกเป็น ๙ ด้าน ดังต่อไปนี้

๑. ด้านการสร้างควมไว้วางใจและการสื่อสารเพื่อปรับกระบวนทัศน์การอยู่ร่วมกัน ด้วยสันติวิธี
๒. ด้านการอำนวยความสะดวก สวัสดิการ สิทธิมนุษยชน การปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และการจัดองค์กรบริหารที่เกี่ยวข้องกับจังหวัดชายแดนภาคใต้
๓. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในแก้ไขปัญหาคาและการพัฒนาจังหวัดชายแดน ภาคใต้
๔. ด้านการเยียวยา
๕. ด้านงบประมาณ
๖. ด้านการศึกษาและทรัพยากรบุคคล
๗. ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ การเกษตร การค้า และการลงทุน
๘. ด้านการดำเนินการกิจการอัยการ
๙. ด้านประชาสัมพันธ์

การติดตามและประเมินผลดังกล่าวมุ่งให้ความสำคัญกับโจทย์ที่เป็นคำถามว่าการที่ยัง ไม่สามารถแก้ไขปัญหาคาให้บรรลุผลได้จริงนั้น เกิดจากนโยบายที่ไม่เหมาะสม หรือมีนโยบายที่ เหมาะสมดีแล้วแต่การปฏิบัตินั้นยังขาดประสิทธิภาพ หรือไม่สอดคล้องกับนโยบาย ซึ่งนโยบายใน ที่นี้หมายรวมถึงกฎหมาย ระเบียบ และหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่นำมาบังคับใช้ในการแก้ไขปัญหาคา และการพัฒนาในพื้นที่ด้วย นอกจากนี้ยังมีการพิจารณาถึงปัญหาอันเกิดจากปัจจัยอื่น ๆ คือ ด้านโครงสร้างองค์กรบริหารจัดการ ด้านการสื่อสารความเข้าใจ และด้านปัจจัยภายนอก พื้นที่และต่างประเทศ

LIART

๓. ข้อค้นพบจากการประเมินผล

๓.๑ ด้านการสร้างความไว้วางใจและการสื่อสารเพื่อปรับกระบวนการทัศน์การอยู่ร่วมกันด้วยสันติวิธี

๓.๑.๑ ประเด็นด้านนโยบาย

๑) ประเด็นนโยบายที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา

(๑) รัฐบาลน้อมนำแนวทางพระราชทาน **เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา** เป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการแก้ไขปัญหาคความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยให้ความสำคัญสอดคล้องกับลักษณะเฉพาะของพื้นที่ วิถีชีวิต วัฒนธรรม และความเชื่อของประชาชน

(๒) นโยบายการแก้ปัญหาลจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้วยสันติวิธี และการมีส่วนร่วมของประชาชน อำนวยความเป็นธรรมและความยุติธรรม และยึดหลักการเมืองนำการทหาร

(๓) การสร้างความปรองดอง และความสมานฉันท์ระหว่างคนในชาติ โดยยึดหลักต้องเอาชนะจิตใจประชาชน เพื่อสร้างความไว้วางใจระหว่างรัฐกับประชาชน และระหว่างประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้กับประชาชนในพื้นที่อื่นของประเทศ

๒) ประเด็นนโยบายที่ไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหา

แม้รัฐบาลจะมีนโยบายสร้างความปรองดอง ยึดหลักสันติวิธี และน้อมนำแนวทางพระราชทาน **เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา** เป็นนโยบายหลักในการแก้ไขปัญหาลจังหวัดชายแดนภาคใต้ แต่การที่รัฐบาลไม่ประสบความสำเร็จในการใช้การเมืองนำการทหาร ได้จริง เนื่องจากภายใต้กฎหมายพิเศษอำนาจในการตัดสินใจและดำเนินการทั้งหมดอยู่กับฝ่ายทหาร ซึ่งรวมถึงงบประมาณที่ใช้ในการแก้ไขปัญหาล อีกทั้งการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่ยังมีอยู่เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ประชาชนหวาดระแวง และไม่ไว้วางใจรัฐ โดยเฉพาะหน่วยงานความมั่นคง จึงพบปัญหาที่มีสาเหตุจากนโยบาย ดังนี้

(๑) นโยบายของรัฐในการนำประชาชนบางหมู่บ้านหรือบางกลุ่มมาฝึกใช้อาวุธและได้แจกอาวุธปืนให้กับประชาชนเหล่านั้น นอกจากจะก่อให้เกิดความหวาดระแวงระหว่างประชาชนกลุ่มต่าง ๆ แล้ว ยังทำให้จำนวนอาวุธปืนในพื้นที่เพิ่มขึ้นมาก ยากแก่การควบคุม และอาจเป็นสาเหตุให้เกิดความรุนแรงในพื้นที่ได้

(๒) แม้ว่าจะมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑ ในบางพื้นที่แล้ว แต่รัฐก็ยังไม่มีความชัดเจนเพื่อเป็นทางออกให้แก่บรรดาผู้หลงผิด ให้กลับคืนสู่สังคมได้อย่างปกติ และการนำพระราชบัญญัติดังกล่าวมาบังคับใช้ก็ยังไม่มีความชัดเจนในแนวทางปฏิบัติ รวมถึงมาตรการในการสร้างความเข้าใจเพื่อที่จะใช้เป็นทางออกในการกลับมาอยู่ร่วมกันของประชาชน ซึ่งอาจทำให้ผู้หลงผิดหลายคนรู้สึกหวาดระแวงว่ารัฐไม่มีความจริงใจในที่สุด

LIRT

(๓) การจัดทำบัญชีผู้ต้องสงสัยโดยขาดฐานข้อมูลที่ถูกต้อง ด้านการข่าว เนื่องจากในพื้นที่ซึ่งมีความขัดแย้ง มักมีเรื่องของผลประโยชน์ต่าง ๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง ทำให้หลายครั้งเกิดการกลั่นแกล้งกันโดยการให้ข้อมูลอันเป็นเท็จ

(๔) การใช้เครื่องมือ GT ๒๐๐ ของ กอ.รมน. ภาค ๔ ในการจับกุมและควบคุมตัวประชาชนที่สงสัยว่าจะเคยจับต้องสารประกอบวัตถุระเบิด ทั้งที่เครื่องมือดังกล่าวได้รับการพิสูจน์จากต่างประเทศแล้วว่าไม่มีประสิทธิภาพในการตรวจจับและไม่มี ความแม่นยำในการทำงาน ซึ่งประชากรส่วนใหญ่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีอาชีพเกษตรกรรมก็ต้องถูกตรวจพบว่ามีสารปนเปื้อนของสารยูเรีย ซึ่งเป็นส่วนประกอบของปุ๋ยที่ใช้อยู่เป็นประจำ

(๕) โครงการช่วยเหลือประชาชนในระดับชุมชนของภาครัฐโดยหวังเอาชนะจิตใจของประชาชน บางโครงการก่อให้เกิดการหวาดระแวงและการแบ่งฝายระหว่างคนในชุมชนมากขึ้น

(๖) การจัดทำโครงการตามความต้องการของรัฐโดยไม่สอบถามความต้องการของประชาชน ก่อให้เกิดความไม่พอใจเจ้าหน้าที่รัฐ อาทิ การนำประชาชนเข้าโครงการฝึกอบรมโดยไม่สมัครใจ

(๗) การขยายแนวร่วมภาครัฐโดยดึงผู้นำชุมชน หรือนักวิชาการ หรือผู้รู้ทางศาสนาบางคนที่รัฐให้ความไว้วางใจมาช่วยในโครงการต่าง ๆ ของรัฐ อาจก่อให้เกิดความขัดแย้งในชุมชน เพราะผู้นำที่รัฐไว้วางใจอาจเป็นคนละคน หรือคนละกลุ่มกับผู้ที่ประชาชนให้ความไว้วางใจ และยอมรับนับถือ

(๘) กฎหมายพิเศษในพื้นที่ได้อนุญาตให้เจ้าหน้าที่ควบคุมตัวประชาชนได้โดยไม่ต้องมีข้อกล่าวหาและพยานหลักฐาน ทำให้ประชาชนไม่พอใจ เพราะต้องสูญเสียอิสรภาพทั้งที่เป็นผู้บริสุทธิ์ หลายกรณีเกิดขึ้นเพราะประชาชนขัดแย้งกับแหล่งข่าวหรือผู้ที่ทำงานให้กับฝ่ายความมั่นคง จึงถูกกลั่นแกล้งโดยการสร้างข้อมูลเท็จ

๓.๑.๒ ประเด็นด้านการปฏิบัติ

๑) การปฏิบัติตามนโยบายที่ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๑ ด้านการอำนวยความสะดวก

๑) กระบวนการยุติธรรมได้มีการผ่อนผันให้ประชาชนสามารถใช้สิทธิในการปล่อยตัวชั่วคราว (การขอประกันตัว) โดยหลักทรัพย์ในการขอปล่อยตัวชั่วคราวไม่สูงเกินความสามารถของประชาชน ในกรณีครอบครัวนักโทษ และต้องหา ซึ่งอยู่ในภาวะยากลำบาก กองทุนยุติธรรม ภายใต้กระทรวงยุติธรรม ได้จัดให้มีกองทุนเพื่อพิจารณาช่วยเหลือในการประกันตัวนักโทษ และผู้ต้องหา รวมถึงการจัดสรรงบประมาณให้แก่สหภาพความ ในการจัดทนายความที่มีจิตอาสาเพื่อให้ความช่วยเหลือในการต่อสู้คดีอย่างเต็มที่

๒) การอำนวยความสะดวกยุติธรรมในการหาพยานหลักฐาน พบว่า ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีการพัฒนาการใช้นิติวิทยาศาสตร์ตามหลักสากล ในการสร้างความเชื่อมั่นในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมมากขึ้น โดยมีศูนย์นิติวิทยาศาสตร์จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นหน่วยงานหลักตามกฎหมายในการตรวจสอบและหาพยานหลักฐาน

ทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ อีกทั้งให้มีกลไกในการรับเรื่องราวร้องทุกข์จากประชาชนในกรณีที่ประชาชนมีความรู้สึกไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่

๓) กระทรวงยุติธรรม ได้ดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๕๐ ให้มีคณะกรรมการแก้ไขพระราชบัญญัติว่าด้วยการใช้กฎหมายอิสลาม พ.ศ.๒๔๘๘ ปัจจุบันอยู่ระหว่างรอการพิจารณาของรัฐสภา

๑.๒ การปรับทัศนคติ ในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ด้านความมั่นคง

๑) พื้นที่ในความรับผิดชอบของหน่วยนาวิกโยธิน หรือเจ้าหน้าที่ทหารในอำเภอตากใบประชาชนมีความไว้วางใจสูง โดยเจ้าหน้าที่จะสร้างความสัมพันธ์กับประชาชนด้วยการเข้าไปช่วยสอนหนังสือให้นักเรียนทั้งในโรงเรียนสามัญและโรงเรียนปอเนาะ นอกจากนี้ ในหน่วยเฉพาะกิจนาวิกโยธิน ผู้บังคับบัญชาในระดับสูงจะให้ความสำคัญมากเกี่ยวกับความมีระเบียบวินัยของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาเป็นอย่างมาก อีกทั้งหน่วยเฉพาะกิจนาวิกโยธินเป็นหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ถาวรทำให้รู้สึกผูกพันกับพื้นที่และรู้สึกว่าตนเป็นคนในพื้นที่

๒) จังหวัดยะลาได้สร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอำนวยความสะดวกในระดับชุมชน จึงได้กำหนด ยุทธศาสตร์ยะลาสันติสุข โดยน้อมนำยุทธศาสตร์พระราชทาน เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา มาเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา ทำให้เกิดความเข้าใจที่ดีในประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ยึดหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการแก้ไขปัญหา และพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน ให้มีความรู้ควบคู่คุณธรรมเพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

๑.๓ มิติด้านภาษาและวัฒนธรรม ราชบัณฑิตยสถาน ในฐานะที่เป็นสถาบันหลักของเครือข่ายทางปัญญาแห่งชาติได้ตระหนักในบทบาทและความสำคัญของภาษา เห็นว่า การมีนโยบายภาษาแห่งชาติจะช่วยให้เกิดความมั่นคงและเกิดเอกภาพภายใต้ความหลากหลายของกลุ่มประชาชนที่ใช้ภาษาต่างกันในประเทศไทย จึงได้มีนโยบายส่งเสริมภาษามลายูถิ่น ให้เป็นภาษาแห่งชาติด้วย เพื่อให้เอื้อต่อการใช้ภาษาของชาติพันธุ์ หรือภาษาแม่ (Mother Language) เป็นภาษาที่หนึ่งของเด็กในระบบการศึกษาควบคู่ไปกับการเรียนภาษาไทย

๒) การปฏิบัติตามนโยบายที่ขาดประสิทธิภาพ

(๑) ประชาชนบางส่วนยังมีความรู้สึกไม่ได้รับความเป็นธรรมจากรัฐ คณะกรรมการสิทธิฯ ได้ติดตามความคืบหน้าของคดีสำคัญที่เกิดในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเป็นคดีที่อยู่ในความสนใจของประชาชน และองค์การระหว่างประเทศ และเป็นสาเหตุทำให้ประชาชนไม่เชื่อมั่นและไว้วางใจเจ้าหน้าที่รัฐในด้านการอำนวยความสะดวก และการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมทางกฎหมาย อีกทั้งคดีเหล่านี้ยังเป็นคดีที่ถูกหยิบยกมากล่าวถึง ในทุกครั้งที่มีการพูดคุยเพื่อสันติภาพ (Peace Talk) ในทุกระดับ เช่น คดีตากใบ คดียิงนักเรียนในปอเนาะอิสลาฮุดดีน บ้านควนหรีน ตำบลเปียน อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา หรือคดียิงประชาชนในมัสยิดอัล-ฟุรกอน บ้านไอร์ปาแย ตำบลจวบ อำเภอเจาะไอร้อง จังหวัดนราธิวาส เป็นต้น โดยพบว่า แทบทุกคดียังไม่ปรากฏความคืบหน้าในการดำเนินการเพื่อนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษตามกระบวนการยุติธรรม โดยคดีเหล่านี้ส่วนใหญ่พนักงานอัยการ หรือพนักงานสอบสวนจะมีคำสั่ง งดการสอบสวนหรือมีความเห็นสั่งไม่ฟ้อง

(๒) การขาดการสื่อสารและประสานงานกันระหว่างเจ้าหน้าที่ต่างหน่วยงาน ทำให้การปฏิบัติงานไม่มีเอกภาพและสวนทางกัน เช่น กรณีเจ้าหน้าที่ฝ่ายหนึ่งให้ความมั่นใจกับผู้ถูกควบคุมตัวว่าจะให้การดูแลเมื่อให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ แต่เมื่อถูกปล่อยตัวกลับถูกเจ้าหน้าที่อีกฝ่ายหนึ่งจับกุม ผลก็คือประชาชนรู้สึกว่าคุณหลอกใช้ และเจ้าหน้าที่ไม่มีความจริงใจ นอกจากนี้ ยังมีการทำงานในลักษณะที่คล้ายกับการช่วงชิงบทบาทกันด้วยระหว่างหน่วยงานนิติวิทยาศาสตร์ของกระทรวงยุติธรรมและสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ทำให้ประชาชนไม่ไว้วางใจในกระบวนการทำงานด้านนิติวิทยาศาสตร์

(๓) เจ้าหน้าที่ภาครัฐยังไม่สามารถเข้าถึงชุมชนและประชาชนทุกกลุ่มได้ ทำให้พื้นที่หมู่บ้านหลายแห่งตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของกลุ่มผู้ใช้ความรุนแรง ผลที่เกิดขึ้นคือไม่สามารถกระจายการพัฒนาให้ครอบคลุมได้ทุกพื้นที่ และประชาชนจำนวนหนึ่งเกิดความรู้สึกว่าถูกรัฐบาลทอดทิ้ง และมีความระแวงว่ารัฐให้ความสำคัญคุ้มครองประชาชนในกลุ่มอื่นมากกว่า

(๔) รัฐยังมีจุดอ่อนในการให้ความคุ้มครองแก่พยาน หรือผู้ที่ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ทำให้ประชาชนแม้ต้องการให้ความร่วมมือ แต่ก็ยังหวั่นเกรงต่ออิทธิพลของผู้ไม่หวังดี พยานหลายคนถูกข่มขู่คุกคามจนไม่มีความมั่นใจที่จะให้การเป็นพยานในชั้นศาล

(๕) ประชาชนส่วนหนึ่งไม่สามารถเข้าถึงกลไกการตรวจสอบอำนาจรัฐและกระบวนการยุติธรรมได้จริง ทำให้เกิดความรู้สึกว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมในการบังคับใช้กฎหมาย และเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดความหวาดระแวง และความไม่ไว้วางใจระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่รัฐ

(๖) การไม่รักษาสัญญา กับประชาชน เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ประชาชนขาดความเชื่อถือและไว้วางใจเจ้าหน้าที่รัฐ รวมทั้งเป็นจุดอ่อนให้ฝ่ายที่ต่อต้านเจ้าหน้าที่รัฐยุยงให้ประชาชนเกลียดชัง ไม่เชื่อมั่นในตัวเจ้าหน้าที่รัฐได้ง่ายขึ้น

๓) การปฏิบัติที่สวนทางกับนโยบาย

เจ้าหน้าที่รัฐบางส่วนไม่เชื่อมั่นในแนวทางสันติวิธีและกระบวนการยุติธรรมว่าจะแก้ปัญหาได้ แต่กลับให้ความสำคัญกับการปฏิบัติงานเพื่อรักษาความมั่นคงของอำนาจรัฐมากกว่าการคำนึงถึงความรู้สึก และความเดือดร้อนในการถูกละเมิดสิทธิของประชาชนซึ่งตกเป็นเหยื่อของการใช้ความรุนแรง หรืออาจกล่าวโดยรวมว่ามุ่งเน้นการรักษาความมั่นคงของรัฐมากกว่าการรักษาความมั่นคงของมนุษย์ หรือการปฏิบัติที่มุ่งเน้นเอาชนะตัวบุคคลแทนที่จะเอาชนะแนวทางต่อสู้ของฝ่ายผู้ก่อความไม่สงบ กล่าวคือมีความเข้าใจว่าหากจับกุมผู้ต้องสงสัยได้มากเท่าไร หรือนำตัวมาปรับเปลี่ยนความคิดได้เท่าไรปัญหาจะหมดไป ผลที่เกิดขึ้นคือฝ่ายรัฐอาจมีความได้เปรียบทางยุทธวิธีในบางขณะแต่กลับเสียเปรียบในทางยุทธศาสตร์ เหล่านี้ทำให้มีการปฏิบัติและประพฤตินอกกรอบของกฎหมาย ซึ่งสวนทางกับนโยบายสมานฉันท์และแนวทางสันติวิธี

๓.๑.๓ ประเด็นโครงสร้างองค์กรบริหารจัดการ

ประชาชนส่วนหนึ่งไม่สามารถเข้าถึงกลไกการตรวจสอบอำนาจรัฐและกระบวนการยุติธรรมได้จริง ทำให้เกิดความรู้สึกว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมในการบังคับใช้กฎหมาย และเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดความหวาดระแวงและความไม่ไว้วางใจระหว่างประชาชนกับ

เจ้าหน้าที่รัฐเช่น ผู้ต้องสงสัยบางคนถูกทรมานเพื่อให้รับสารภาพ ไม่ได้รับสิทธิในการพบทนาย
ไม่ได้รับอนุญาตให้ญาติเข้าเยี่ยมทันทีที่ถูกควบคุมตัว หรือการสามารถเข้าถึงพยานหลักฐานตาม
สมควร เป็นต้น

๓.๑.๔ ประเด็นปัญหาการสื่อสารความเข้าใจ

๑) การสื่อสารภายในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

(๑) ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่บางส่วนยังมีความคลาดเคลื่อนอยู่ว่า
แนวทางสมานฉันท์และการใช้สันติวิธีเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานทางทหาร อีกทั้งไม่ตระหนักถึง
คุณค่าและความสำคัญของการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมที่มีความหลากหลายของวิถีชีวิต
วัฒนธรรมและความคิดอย่างแท้จริง ทำให้กระบวนการบังคับใช้กฎหมายไม่เป็นไปตามหลักนิติธรรม
และก่อให้เกิดการกระทำที่เป็นการละเมิดสิทธิและศักดิ์ศรีของประชาชน

(๒) ภาครัฐไม่สามารถอธิบายความเป็นจริงในหลายเหตุการณ์ที่เป็น
ข้อกังขาของประชาชนให้ปรากฏชัดเจน และไม่เปิดช่องทางการแสวงหาความจริงร่วมกัน ทำให้
ความจริงของเหตุการณ์ที่ฝ่ายรัฐเชื่อกับที่ประชาชนเชื่อนั้นเป็นคนละชุด ส่งผลให้เกิดความเข้าใจผิด
ข่าวลือ และความสับสนในพื้นที่ ซึ่งทำให้ความไม่ไว้วางใจของประชาชนต่อรัฐมีเพิ่มมากขึ้น

(๓) การสื่อสารระหว่างกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ในบางครั้งทั้งที่ตั้งใจและ
ไม่ได้ตั้งใจได้ก่อให้เกิดความเกลียดชังระหว่างกลุ่มคนที่มีความแตกต่างกันทางศาสนาและ
วัฒนธรรม ไม่ว่าจะเป็นการเผยแพร่หลักศาสนาที่ถูกบิดเบือน อันนำไปสู่การก่อความรุนแรงโดย
ผู้หลงผิด หรือการสร้างความรู้สึกเป็นพวกของกลุ่มศาสนิกเดียวกันมากขึ้น ซึ่งทำให้เกิดความรู้สึกล
บาดหมาง และแบ่งฝ่ายในสังคม

(๔) ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่พร้อมที่จะเปิดพื้นที่ในการสื่อสารกับ
เจ้าหน้าที่รัฐ เนื่องจากไม่มั่นใจว่ารัฐจะสามารถให้ความคุ้มครองความปลอดภัยในชีวิตและ
ทรัพย์สินได้ ดังจะเห็นได้จากกรณีผู้นำศาสนาบางรายถูกข่มขู่คุกคามจากผู้ไม่หวังดี ทำให้ต้อง
ตกอยู่ในความหวาดกลัว เป็นสาเหตุให้องค์กร สถาบันทางศาสนา รวมถึงบุคลากรทางศาสนา
ไม่สามารถมีบทบาทชัดเจนในการชี้แจงหลักศาสนาที่ถูกต้องแก่ประชาชนได้

(๕) ภาครัฐไม่ส่งเสริมการเปิดช่องทางการสื่อสารข้ามกลุ่มเพื่อเป็น
ทางเลือกใหม่ระหว่างภาครัฐกับภาคประชาชน อาทิ การสื่อสารโดยผ่านองค์กรอิสระ องค์กร
พัฒนาเอกชน องค์กรด้านสิทธิมนุษยชน หรือองค์กรเอกชนอื่นที่ประชาชนไว้วางใจ ทำให้ภาครัฐ
มีข้อมูลที่จำกัดและกลายเป็นอุปสรรคสำคัญในการสื่อสารทำความเข้าใจ และการเข้าถึง
ประชาชน

(๖) ผู้นำที่ประชาชนเชื่อถือในพื้นที่ซึ่งไม่มีบทบาทชัดเจนในการนำแนวทาง
การแก้ปัญหาด้วยสันติวิธีตามหลักการศาสนามาใช้ในจังหวัดชายแดนภาคใต้

๒) การสื่อสารกับสังคมใหญ่

ภาครัฐยังไม่เปิดช่องทางการสื่อสารที่จะช่วยทำให้คนในสังคมใหญ่มี
ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้เพียงพอ
ทำให้คนส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ไม่ตระหนักถึงคุณค่าและยอมรับความเป็นพหุวัฒนธรรมของ
สังคมไทยอย่างแท้จริง ทั้งเรื่องอัตลักษณ์ซึ่งรวมถึงประวัติศาสตร์ ภาษา ศาสนา วิถีชีวิต และ

วัฒนธรรม อีกทั้งยังมองในลักษณะเหมารวมว่าปัญหาความไม่สงบเกิดจากคนที่นับถือศาสนาอิสลามหรือคนที่มีเชื้อสายมลายู

๓) การสื่อสารระหว่างประเทศไทยกับองค์กรระหว่างประเทศและประเทศอื่น ๆ

ภาครัฐยังมีจุดอ่อนในการสื่อสารกับประชาคมระหว่างประเทศโดยเฉพาะประชาคมโลกมุสลิม ในแง่ของการประสานงานระหว่างหน่วยงานในพื้นที่ที่มีข้อมูลความจริงกับหน่วยงานด้านการต่างประเทศ ในขณะที่องค์การระหว่างประเทศต่าง ๆ มักจะได้รับข้อเท็จจริงจากประชาชนและการรายงานตรงขององค์กรต่าง ๆ ในพื้นที่ ทำให้การสื่อสารความเป็นจริงต่อประชาคมโลกไม่ทันต่อสถานการณ์ ขาดพลัง ขาดความต่อเนื่อง และขาดยุทธศาสตร์การจัดการด้านการสื่อสารความเข้าใจ ในขณะที่กลุ่มขบวนการมีช่องทางเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารสู่ประชาคมโลกมุสลิมได้โดยตรง ทำให้มีน้ำหนักต่อการรับรู้ไปในทิศทางที่ว่าความไม่สงบที่เกิดขึ้นมีเงื่อนไขจากภาครัฐ หรือบางครั้งพบว่าภาครัฐมีความพยายามในการปกปิดความจริงในเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

๓.๑.๕ ประเด็นที่เชื่อมโยงด้านปัจจัยภายนอกพื้นที่และต่างประเทศ

๑) ปัจจัยเชิงบวก

ประเทศไทยยังมีมิตรประเทศที่เป็นสมาชิกองค์การการประชุมอิสลาม หรือ OIC หลายประเทศที่ช่วยเหลือประเทศไทยในการป้องกันและชี้แจงความเข้าใจให้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้กลายเป็นปัญหาระหว่างประเทศ ดังจะเห็นได้จากการประชุมระดับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ครั้งที่ ๓๖ ของ OIC ที่กรุงดามัสกัส ประเทศซีเรีย ระหว่างวันที่ ๒๓ - ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๒ นั้น ผู้แทนรัฐบาลไทยสามารถโน้มน้าวมิให้ที่ประชุมรับรองข้อมติที่สำนักงานเลขาธิการ OIC เสนอให้มีรายงานกรณีความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นการเฉพาะได้ ทั้งนี้ก็ด้วยความร่วมมือจากมิตรประเทศใน OIC

๒) ปัจจัยที่เป็นปัญหา

(๑) ประชาชนที่เป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศยังไม่เข้าใจประชาชนและสภาพปัญหาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จะเห็นได้จากการที่มีการวิพากษ์วิจารณ์กันอย่างรุนแรงในพื้นที่สาธารณะ เช่น ในอินเทอร์เน็ต โดยคนส่วนใหญ่มองว่าปัญหาความไม่สงบดังกล่าวเกิดจากคนที่มีเชื้อสายอิสลามหรือคนที่มีเชื้อสายมลายูเป็นผู้กระทำ ในขณะที่เดียวกันชาวไทยเชื้อสายมลายูในพื้นที่จะรู้สึกว่ามีทางโต้ตอบหรือร้องเรียนความไม่เป็นธรรม เพราะจะถูกกล่าวหาว่า “กำลังสร้างปัญหาและทำลายอำนาจรัฐ” อีกทั้งอาจถูกเพ่งเล็งว่า “เป็นกลุ่มแบ่งแยกดินแดน” เป็นต้น

(๒) องค์กรระหว่างประเทศไม่ว่าจะเป็น OIC หรือองค์การสหประชาชาติ ได้ให้ความสนใจต่อการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของรัฐบาลไทยเป็นอย่างมาก หน่วยงานในระดับนโยบาย ตลอดจนผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่จึงต้องมีความเข้าใจและตระหนักว่า การปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ซึ่งไปกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนนั้น จะเพิ่มความเสี่ยงสูงมากในอันที่จะทำให้ประเทศไทยถูกแทรกแซงและปัญหาอาจจะบานปลายออกไปเป็นปัญหาระหว่างประเทศ

โดยในส่วนของ OIC นั้น ประเทศไทยมีฐานะเป็นเพียงประเทศสังเกตการณ์ (Observer) ของ OIC ทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมประชุมและให้ข้อคิดเห็นโดยตรงเกี่ยวกับปัญหาดังกล่าวได้ ถึงแม้จะสามารถเข้าร่วมกิจกรรม ตลอดจนจัดทำเอกสารต่าง ๆ เสนอต่อ OIC ได้ก็ตาม ซึ่งตามข้อมติของที่ประชุมระดับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของ OIC ที่กรุงดามัสกัส ประเทศซีเรีย มีเนื้อหาที่เปิดทางให้ OIC เข้ามาติดตามความคืบหน้าการแก้ไขปัญหาของรัฐบาลไทย ตามผลการประชุมระหว่างเลขาธิการ OIC กับนายกรัฐมนตรีของไทย เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๐ อันมีข้อผูกพันที่ประเทศไทยต้องดำเนินการในหลายเรื่อง แต่ยังไม่ปรากฏความคืบหน้ามาถึงปัจจุบัน ซึ่งปี พ.ศ. ๒๕๕๒ - ๒๕๕๓ ทาง OIC ได้พยายามจะเพิ่มบทบาทการเข้ามาเกี่ยวข้องกับ การแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้มากขึ้นและอาจนำไปสู่การมีข้อมติที่กระทบต่อภาพพจน์ของประเทศไทยได้ในการประชุม OIC ครั้งต่อไป

ในขณะที่ทางคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติก็ได้ให้ความสนใจประเด็นด้านสิทธิเด็กและสิทธิสตรีในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้มีรายงานที่ระบุถึงความปลอดภัยของเด็ก โดยอ้างสถิติเกี่ยวกับความไม่ปลอดภัยของเด็กจากสถานการณ์ความไม่สงบ นอกจากนี้ยังได้มีการติดตามสถานการณ์การฝึกและใช้เยาวชนเป็นเครื่องมือในการใช้ความรุนแรง อันเป็นประเด็นที่ทำให้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความเสี่ยงที่จะถูกนิยามว่าเป็นสถานการณ์ Armed Conflict และหากเป็นเช่นนั้น สหประชาชาติก็สามารถที่จะเข้ามาแทรกแซงการแก้ไขปัญหาของรัฐบาลไทยได้

๓.๑.๖ ประเด็นอื่น ๆ ที่เป็นปัญหา

๑) ขบวนการก่อความไม่สงบพยายามใช้การกระทำที่ละเมิดสิทธิมนุษยชนของเจ้าหน้าที่รัฐบางคนมาเป็นเหตุผลในการใช้ความรุนแรงต่อผู้บริสุทธิ์ บางครั้งยังมีการสร้างข่าวลือที่ไม่เป็นจริง ทำให้ประชาชนเกิดความสับสน และไม่ไว้วางใจเจ้าหน้าที่รัฐ

๒) ผู้ไม่หวังดีบางกลุ่มมีการตีความศาสนาที่บิดเบือนจากความจริง และทำให้ประชาชนหลงเชื่อ

๓) ขบวนการก่อความไม่สงบมีการเผยแพร่ความคิดความเชื่อที่ไม่ถูกต้อง เพื่อสร้างความเกลียดชังโดยอ้างอิงหลักการศาสนาที่ถูกบิดเบือน มีผลให้เยาวชนบางส่วนหลงผิด เข้าใจว่าความรุนแรงที่กระทำไปชอบด้วยหลักศาสนา รวมถึงมีความพยายามสร้างสถานการณ์และข่าวลือเพื่อให้ประชาชนเกลียดชังเจ้าหน้าที่รัฐ

๔) กลุ่มติดอาวุธบางกลุ่มที่รัฐควบคุมไม่ได้และสร้างเงื่อนไขให้เกิดความรุนแรงในพื้นที่ ทั้งกลุ่มอิทธิพลและกลุ่มที่แสวงหาผลประโยชน์โดยไม่ชอบ ก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่งในที่ทำให้ผู้ก่อความไม่สงบในพื้นที่ใช้อ้างเป็นเหตุผลในการต่อต้านรัฐและผู้บริสุทธิ์

LIRT

๓.๒ ด้านการอำนวยความสะดวกธรรมชาติมนุษย์ชน การปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบ คำสั่ง และการจัดองค์กรบริหารที่เกี่ยวข้องกับจังหวัดชายแดนภาคใต้

๓.๒.๑ ประเด็นด้านนโยบาย

๑) นโยบายที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา

(๑) รัฐบาลโดยมติคณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากระบวนการยุติธรรมจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปี ๒๕๕๓ - ๒๕๕๗ ของกระทรวงยุติธรรมที่มุ่งเน้นรูปแบบการแก้ไขและลดความขัดแย้งด้วยหลักสมานฉันท์ ให้ความสำคัญกับแนวทางยุติธรรมชุมชน และเสริมพลังชุมชน ผู้นำท้องที่ ผู้นำท้องถิ่น และผู้นำศาสนา โดยยึดหลักสิทธิมนุษยชน เพื่อให้ประชาชนทั่วไปรู้สึกมั่นคงปลอดภัย และได้รับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพอย่างเท่าเทียมกัน

(๒) กระทรวงยุติธรรมได้จัดทำแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๒- ๒๕๕๕) แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นแผนสำหรับทุกภาคส่วน ซึ่งถือเป็นองค์กรเครือข่ายด้านสิทธิมนุษยชน

๒) นโยบายที่ไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหา

(๑) การประกาศใช้พระราชบัญญัติกฎอัยการศึกในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติฯ เนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มิใช่สถานการณ์ในระหว่างศึกสงคราม และมีได้มีภัยคุกคามจากภายนอกประเทศ แต่เป็นความไม่สงบที่เกิดจากกลุ่มคนบางกลุ่มเพื่อสร้างความหวาดกลัวให้ประชาชน ดังนั้นจึงเป็นลักษณะการก่อความไม่สงบต่อความมั่นคงภายในประเทศ ซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ของตำรวจและกระทรวงมหาดไทย ในการบำบัดทุกข์บำรุงสุขและการรักษาความสงบเรียบร้อย

(๒) การประกาศใช้พระราชบัญญัติกฎอัยการศึกมีความทับซ้อนกับพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ กล่าวคือ

(๒.๑) นายกรัฐมนตรีขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีในการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน เพื่อระงับปราบปราม ยับยั้งฟื้นฟูและช่วยเหลือประชาชนในเรื่องของการรักษาความสงบเรียบร้อย (ตามมาตรา ๕ เช่นเดียวกับ พระราชบัญญัติกฎอัยการศึกฯ)

(๒.๒) นายกรัฐมนตรีสามารถใช้คำสั่งเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง เจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายพลเรือน และเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารร่วมกันปฏิบัติหน้าที่ได้และมีอำนาจอย่างกว้างขวางดังปรากฏในมาตรา ๙ เช่นเดียวกับพระราชบัญญัติกฎอัยการศึกฯ

(๒.๓) นายกรัฐมนตรีสามารถยกระดับสถานการณ์ฉุกเฉินนี้เป็นสถานการณ์ที่มีความร้ายแรงและเพิ่มอำนาจเจ้าหน้าที่ได้อีกตามมาตรา ๑๑ ซึ่งถ้าเทียบกับอำนาจหน้าที่ฝ่ายทหารตามพระราชบัญญัติกฎอัยการศึกฯ แล้วจะไม่มี ความแตกต่างและจะมีสิทธิพิเศษมากกว่ากฎอัยการศึกในบางเรื่องตามมาตรา ๑๗

(๓) กฎหมายพิเศษที่นำมาบังคับใช้กับประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ก่อให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนและส่งผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่

(๓.๑) การขอเชิญตัวผู้ต้องสงสัยเพื่อสอบถามข้อมูลตาม พ.ร.ก. โดยไม่มีพยานหลักฐานอย่างเพียงพอตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เป็นวิธีการนอกระบบกระบวนการยุติธรรม ประชาชนผู้ได้รับผลกระทบเห็นว่าไม่ได้รับความเป็นธรรม ทำลายความน่าเชื่อถือต่อชุมชน หรือถ้าผู้ถูกเชิญตัวเป็นผู้นำทางศาสนาจะทำให้ภาพลักษณ์เสื่อมลงและเกิดความเคียดแค้นเจ้าหน้าที่บ้านเมือง ขาดความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรมและครอบครัวถูกทอดทิ้ง อีกกรณีหนึ่งทำให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติตามพระราชกำหนดฯ ปฏิบัติหน้าที่โดยการมุ่งเน้นการจับกุม ตรวจสอบบุคคลผู้ต้องสงสัยในพื้นที่แบบเหวี่ยงแห หรือเป็นไปในลักษณะที่จับไว้ก่อนแล้วหาพยานหลักฐานภายหลัง สิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นการเติมเชื้อลงไปในกองเพลิงที่กำลังลุกโชน และไม่สามารถจะทำให้ประชาชนในพื้นที่ยอมรับได้นอกจากนั้นยังเป็นการผลักดันประชาชนให้หันกลับมาต่อต้านเจ้าหน้าที่ของรัฐมากขึ้น

(๓.๒) มาตรา ๑๗ กำหนดคุ้มครองพนักงานเจ้าหน้าที่และผู้มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชกำหนดฯ นี้ไม่ต้องรับผิดชอบทั้งทางแพ่งทางอาญา หรือทางวินัย เนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายดังกล่าว แต่ไม่ตัดสิทธิในการเรียกร้องค่าเสียหายจากทางราชการตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ อันเป็นบทคุ้มครองการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐ และยังมีบทบัญญัติให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่มากมาย ทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐทำการจับกุมหรือวิสามัญฆาตกรรมผู้ต้องสงสัยบางคนอย่างไม่มีตระวังทั้งที่ไม่มีพยานหลักฐาน อีกทั้งมีการขอให้ผู้นำท้องถิ่น เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นำตัวผู้มีรายชื่ออยู่ในบัญชีดำที่จัดทำโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐมารายงานตัว เพื่อแสดงความบริสุทธิ์ ไม่เช่นนั้นจะต้องถูกจับกุม ข้อมูลบัญชีดำเป็นข้อมูลจากแหล่งข่าว ยังขาดความน่าเชื่อถือและไม่มีพยานหลักฐานสนับสนุนข้อมูลดังกล่าว ทำให้มีการใส่ร้ายป้ายสีผู้ต้องสงสัย การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่คำนึงถึงกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา อันเป็นกฎหมายที่เป็นหลักประกันความยุติธรรมโดยยึดถือกฎหมายพิเศษการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินเป็นสำคัญ

(๓.๓) ประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจะไม่เห็นด้วยกับพระราชกำหนดดังกล่าว เนื่องจากทำให้ผู้ถูกควบคุมตัว ขาดอิสรภาพและเสรีภาพตามกฎหมาย ไม่ให้สิทธิพบญาติและทนายความ โดยอ้างว่า ผู้ถูกเชิญตัวไม่มีฐานะเป็นผู้ต้องหา ส่งผลให้มีผู้ต้องสงสัยที่รอการสอบสวนมีเป็นจำนวนมาก การดำเนินคดีมีความล่าช้าไม่ต่อเนื่อง เมื่อส่งฟ้องศาล จะพิพากษายกฟ้องเป็นส่วนใหญ่และโจทก์จะไม่อุทธรณ์ ญาติพี่น้องเกิดความคับแค้นใจต่อการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่

(๓.๔) การสับเปลี่ยนกำลังบ่อยของเจ้าหน้าที่ด้านความมั่นคงทำให้การปฏิบัติงานไม่มีความต่อเนื่อง เมื่อเจ้าหน้าที่ทหารได้รับคำสั่งให้มาปฏิบัติหน้าที่ได้ศึกษาข้อมูลต่าง ๆ เริ่มจะมีความเข้าใจก็จะได้รับคำสั่งให้ไปปฏิบัติหน้าที่ที่อื่น เมื่อคนใหม่มาก็ต้องศึกษาข้อมูลใหม่ ถ้ามคำถามชาวบ้านซ้ำซาก ทำให้ชาวบ้านมีความเบื่อหน่ายที่จะให้ข้อมูล

LIART

๓.๒.๒ ประเด็นด้านการปฏิบัติ

๑) การปฏิบัติตามนโยบายที่ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

การรวบรวมพยานหลักฐานของเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อออกหมายจับกุม การตรวจค้นค้ำนึ่งถึงพยานหลักฐานและมีการใช้กระบวนการทางนิติวิทยาศาสตร์มากขึ้น

๒) การปฏิบัติตามนโยบายที่ขาดประสิทธิภาพ

(๑) การลงโทษเจ้าหน้าที่ในกรณีที่ได้กระทำความผิดไม่เหมาะสมกับความผิดที่เกิดขึ้น กล่าวคือ เมื่อเจ้าหน้าที่กระทำความผิด ปรากฏว่าการลงโทษไม่เหมาะสมกับความผิด ชาวบ้านเชื่อว่าเป็นการช่วยเหลือกัน ช่วยปกป้องผู้กระทำความผิด การลงโทษอย่างมาก เพียงแค่ให้เจ้าหน้าที่นั้นย้ายออกจากพื้นที่

(๒) การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน

(๒.๑) การไม่คำนึงถึงสิทธิขั้นพื้นฐาน - ในระดับผู้ปฏิบัติงานบางคนยังใช้ความรุนแรงกับผู้ต้องสงสัยอยู่บ้าง การกล่าวหาบุคคลผู้ต้องสงสัย การเชิญตัวตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ เพื่อซักถาม ตลอดจนกระบวนการสืบสวนในชั้นพนักงานตำรวจ ล้วนแต่อาศัยอำนาจที่เชื่อมโยงจากพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ มาใช้ โดยไม่คำนึงถึงสิทธิขั้นพื้นฐาน การควบคุมตัวบางครั้ง กระทำเสมือนผู้ต้องสงสัยเป็นผู้กระทำความผิด และการขอเชิญตัวมาสอบถามตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ เป็นวิธีการนอกกระบวนการยุติธรรม เมื่อมีการเชิญตัวชาวบ้านไปแล้ว ชาวบ้านคนที่ถูกเชิญตัวไปสอบถาม จะเกิดความหวาดกลัว สถานที่ที่จะสอบสวนก็ไม่แน่ชัด อีกทั้งยังเป็นที่น่าสงสัยของชาวบ้าน ทำให้เกิดความแตกแยกและระแวงกันเองระหว่างชาวบ้าน

(๒.๒) การใช้อำนาจเกินขอบเขต เจ้าหน้าที่บางคนปฏิบัติหน้าที่โดยใช้อำนาจเกินขอบเขต เช่น เมื่อตรวจค้นยึดโทรศัพท์มือถือ เงินสด บัตรประชาชน สำเนาทะเบียนบ้านไปแล้วก็ไม่ยอมคืนให้และมักใช้วิธีการปิดล้อมหมู่บ้านแล้วกวาดจับผู้ต้องสงสัยไปเป็นจำนวนมาก

(๒.๓) การไม่แยกแยะประเภทของอาชญากรรมให้ชัดเจน เจ้าหน้าที่ไม่แยกแยะประเภทอาชญากรรมให้ชัดเจน คดีเกี่ยวกับยาเสพติดเหมารวมว่าเป็นคดีเกี่ยวกับความมั่นคง ตามข้อมูลของศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศชต.) พบว่า คดีเกี่ยวกับความมั่นคงมีเพียงร้อยละ ๑๑ นอกนั้นเป็นคดีทั่วไป

(๒.๔) การเลือกปฏิบัติ - กรณี ชรบ. ไทยพุทธ จะพกอาวุธปืนได้ ส่วน ชรบ. ไทยมุสลิมจะพกอาวุธปืนไม่ได้ หากคนไทยพุทธถูกยิงทั้งที่เป็นเรื่องส่วนตัวก็ทำให้เป็นคดีเกี่ยวกับความมั่นคง เพื่อได้รับการเยียวยา ส่วนคนไทยมุสลิมถูกยิงจะถือว่าเป็นเรื่องส่วนตัว ทำให้ไม่ได้รับเงินช่วยเหลือเยียวยา

LIRT

๓.๒.๓ ประเด็นด้านโครงสร้างองค์กรบริหารจัดการ

ขาดการบูรณาการในแนวทางการดำเนินงานของฝ่ายความมั่นคงและกระบวนการยุติธรรมและขาดการสร้างเชื่อมั่นต่อกระบวนการยุติธรรมของภาครัฐ จึงทำให้การทำงานของแต่ละฝ่ายไม่สอดคล้องซึ่งกันและกัน

๓.๒.๔ ประเด็นปัญหาการสื่อสารความเข้าใจ

๑) เจ้าหน้าที่ที่มีความระแวดระวัง และมีความหวาดระแวงต่อชาวบ้านในทางลบ โดยเข้าใจว่าชาวบ้านปกป้องโจร และการกำหนดพื้นที่ว่าเป็นสีแดง นั้น เจ้าหน้าที่เป็นผู้กำหนดเอง ทำให้ชาวบ้านมีความหวาดระแวงเจ้าหน้าที่อีกเช่นกัน หากเดินทางออกจากบ้านไปศึกษาเป็นเวลานาน เมื่อกลับบ้านก็จะถูกสงสัยและถูกเจ้าหน้าที่จับกุมตัว

๒) เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานบางคนขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายที่บังคับใช้ในจังหวัดชายแดนภาคใต้

๓) ชาวบ้านสงสัยในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ กรณีชาวบ้านหรือผู้นำศาสนาถูกยิง จับใครไม่ได้ ทั้งที่ขณะเกิดเหตุมีเจ้าหน้าที่ตำรวจและทหารเต็มพื้นที่ บางพื้นที่เกิดเหตุใกล้ล้อมตำรวจแต่ก็จับใครไม่ได้

๔) สื่อสารกันไม่เข้าใจ เจ้าหน้าที่มีอคติกับชาวบ้านที่พูดภาษาท้องถิ่น ทำให้สื่อสารกันยากลำบาก เจ้าหน้าที่พูดและฟังภาษาท้องถิ่นไม่ได้ ซึ่งชาวบ้านในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ใช้ภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาพูด ซึ่งต่างกับเจ้าหน้าที่ชายแดนประเทศมาเลเซีย ซึ่งสามารถพูดได้ถึง ๕ ภาษา

๕) ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในด้านกฎหมายเบื้องต้น กระบวนการยุติธรรม และหลักสิทธิมนุษยชน ผู้ต้องหาและจำเลยไม่ได้รับการประกันตัว ในขณะที่ผู้ต้องหาและจำเลยจำนวนไม่น้อยที่ขาดหลักทรัพย์ในการประกันตัวและมีปัญหาอุปสรรคในการสื่อสารระหว่างการดำเนินคดี หวาดระแวงจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ต้องการคนกลางร่วมในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในการตรวจค้น จับกุม

๓.๒.๕ ประเด็นที่เชื่อมโยงด้านปัจจัยภายนอกพื้นที่และต่างประเทศที่เป็นปัญหา

๑) องค์กรอัยการเป็นองค์กรที่ต้องดำเนินงานต่อเนื่องจากองค์กรตำรวจ เพื่อนำผู้ต้องหาเข้าสู่การดำเนินการในชั้นศาลยุติธรรม แต่โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างระบุว่า เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจนำเสนอสำนวนคดีที่กล่าวหาบุคคลใด พยานหลักฐานที่ทำไว้ในชั้นสอบสวนนั้นเพียงพอที่จะดำเนินคดีกับบุคคลเหล่านั้นได้ พนักงานอัยการเมื่อได้ตรวจสอบสำนวนคดีที่ตำรวจเสนอ ทั้งนี้จะด้วยคำรับสารภาพของผู้ต้องหาในชั้นพนักงานสอบสวน พยานหลักฐานที่เจ้าหน้าที่ตำรวจเสนอมา พนักงานอัยการไม่มีบทบาทในการตรวจสอบ พยานหลักฐานว่าการสอบสวนในชั้นพนักงานสอบสวนนั้นเป็นจริงหรือถูกต้องหรือไม่เพียงพอ เพราะต้องรับผิดชอบสำนวนคดีจำนวนมาก มีเวลาพิจารณาสำนวนคดีน้อยไม่ทันกำหนดเวลาที่จำเป็นต้องส่งความเห็นคดีส่วนใหญ่พนักงานอัยการจึงส่งฟ้องคดีไปตามความเห็นของพนักงานสอบสวน และเมื่อนำคดีขึ้นสู่การพิจารณาของศาลแล้ว จำเลยกลับทำให้การปฏิเสธข้อกล่าวหา และมีการต่อสู้คดีในชั้นพิจารณาของศาล หลายคดีศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง ซึ่งจะเห็นได้ว่าที่ผ่าน

มาองค์กรอัยการยังไม่มีส่วนร่วมในการรวบรวมพยานหลักฐาน ไม่ได้ทำหน้าที่ในการตรวจสอบการได้มาซึ่งพยานหลักฐานอย่างแท้จริง

๒) จากการศึกษากรณีของผู้ต้องสงสัยหรือผู้ต้องหาที่ถูกเชิญตัวหรือถูกจับญาติของผู้ต้องสงสัยหรือผู้ต้องหาต้องการทนายความเพื่อช่วยเหลือทางคดี แต่ทนายความมีจำนวนไม่เพียงพอ เนื่องจากมีคดีเกี่ยวกับความมั่นคงเป็นจำนวนมากทำให้สภาพทนายความต้องส่งทนายความจากส่วนกลางลงไปช่วยดำเนินการแต่การเดินทางไปจังหวัดชายแดนภาคใต้มีค่าใช้จ่ายที่สูงทำให้สภาพทนายความไม่มีงบประมาณสนับสนุนในด้านนี้อย่างเพียงพอ ทำให้การจัดส่งทนายความลงไปช่วยเหลือทางคดีต้องมีปัญหาและอุปสรรค และการซักถามผู้ต้องสงสัยตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ภาค ๔ ส่วนหน้า และสภาพทนายความควรวางแนวทางในการทำงานร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ในเรื่องเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาด้านกฎหมาย และการให้ความรู้ด้านกฎหมายแก่ผู้ได้รับผลกระทบเมื่อประสบปัญหา และต้องการทนายความ เพราะการดำเนินการเช่นนี้จะทำให้คดีความลดน้อยลงได้แต่จะต้องได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ทนายความได้เข้าไปดำเนินการให้คำปรึกษาด้านกฎหมายและการให้ความรู้ด้านกฎหมายแก่ประชาชนในพื้นที่อย่างถูกต้อง

๓) องค์กรศาลยุติธรรมกับการปฏิบัติงานพื้นที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ยังเป็นที่ยังของประชาชนได้ และยังสามารถอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ แต่เนื่องจากว่าจำนวนผู้พิพากษาที่มีไม่เพียงพอทำให้การพิจารณาคดีเป็นไปอย่างล่าช้า

๓.๓ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในการแก้ไขปัญหาและการพัฒนา จังหวัดชายแดนภาคใต้

๓.๓.๑ ประเด็นด้านนโยบาย

๑) นโยบายที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา

การสื่อสารและการสร้างความเข้าใจระหว่างองค์การระหว่างประเทศกับการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ของรัฐบาลไทยนั้น พบว่ารัฐบาลให้ความสำคัญกับการสร้างความสัมพันธ์กับมิตรประเทศ และความใส่ใจในความห่วงกังวลของนานาชาติต่อการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดย

(๑) รัฐบาลไทยและกระทรวงการต่างประเทศมีนโยบายในการดำเนินความสัมพันธ์ที่ดีกับองค์การสหประชาชาติ องค์การระหว่างประเทศ และองค์การระหว่างรัฐบาล โดยสนับสนุนให้ประเทศไทยมีบทบาทสำคัญในสหประชาชาติ และองค์การระหว่างประเทศ เช่น ปัจจุบันประเทศไทยมีฐานะเป็น ประธานคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ ประธานอาเซียน เลขาธิการอาเซียน และประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนอาเซียน

(๒) ประเทศไทยให้การยอมรับและเป็นภาคีของอนุสัญญาและกติการะหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนทั้งสิ้น ๗ ฉบับและพิธีสารเลือกรับอีกหลายฉบับ อันเป็นหลักประกันสิทธิ เสรีภาพ ของบุคคลในประเทศไทย

(๓) รัฐบาลมีนโยบายในการสนับสนุนให้นักศึกษามุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ไปศึกษาต่อในต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศมุสลิม

(๔) ยกระดับมาตรฐานอุตสาหกรรมฮาลาลไทย ให้ทัดเทียมกับสากล

๒) นโยบายที่ไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหา

(๑) รัฐบาลยังไม่มีนโยบายที่ชัดเจนในการสร้างความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ กับองค์การระหว่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นองค์การสหประชาชาติ หรือองค์การที่ประชุมอิสลาม (OIC) ซึ่งต่างมีความกังวลและห่วงใยต่อสถานการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในจังหวัดชายแดนภาคใต้

(๒) แม้ว่ารัฐบาลไทยจะถือว่าสถานการณ์จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นเรื่องที่จะต้องแก้ไขตามวิถีทางและกระบวนการประชาธิปไตยภายในประเทศ และมีได้เป็นสถานการณ์ของการสู้รบ แต่ก็น่าจะพิจารณาความเป็นไปได้ที่จะให้องค์การระหว่างประเทศ เช่น องค์การการประชุมอิสลาม (OIC) ซึ่งต้องการเห็นสันติภาพและการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง มีบทบาทในเชิงสร้างสรรค์ในการสนับสนุนการดำเนินการของฝ่ายต่าง ๆ เพื่อสร้างสันติสุขและลดเงื่อนไขของความขัดแย้ง เช่น การเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างชุมชนต่างศาสนา การสนับสนุนการพัฒนาการศึกษา เป็นต้น

LIART

๓.๓.๒ ประเด็นด้านการปฏิบัติ

๑) การปฏิบัติตามนโยบายที่ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

(๑) ประเทศไทยมีท่าทีชัดเจนว่าปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นปัญหาภายในของประเทศไทย ซึ่งรัฐบาลไทยมีความตั้งใจในการแก้ไขปัญหาด้วยสันติวิธี

(๒) กระทรวงการต่างประเทศได้ดำเนินมาตรการการในเชิงรุกเพื่อสร้างความเข้าใจกับองค์กรระหว่างประเทศต่อการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย เช่น การให้ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเข้าพบเลขาธิการ OIC เพื่อสร้างความเข้าใจในประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในจังหวัดชายแดนภาคใต้ การติดตามความเคลื่อนไหวของกลุ่มขบวนการที่พยายามผลักดันปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้เข้าสู่วาระการประชุมของ OIC อย่างใกล้ชิด

(๓) รัฐบาลเปิดกว้างในการรับความร่วมมือตลอดจนการสนับสนุนความช่วยเหลือจากต่างประเทศและองค์กรระหว่างประเทศต่าง ๆ ในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมและด้านวิชาการ และการให้การสนับสนุนการทำงานของภาคประชาสังคม ซึ่งนอกจากจะส่งผลดีต่อประชาชนและประเทศชาติในแง่ของการพัฒนาแล้ว ยังสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องว่าประเทศไทยไม่ได้ปิดกั้นโอกาสในการศึกษา การพัฒนา และการมีส่วนร่วมของประชาชน

(๔) กระทรวงการต่างประเทศให้การสนับสนุนส่งเสริมให้สตรีมุสลิมเข้ามามีบทบาทในทางการเมืองหรือการแก้ปัญหาสังคม โดยการเชิญนางลาติฟา อัคร์คาร์บาค รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ประเทศโมร็อกโก มาเยือนประเทศไทยอย่างเป็นทางการ ในฐานะแขกของรัฐบาล เพื่อกล่าวปาฐกถาพิเศษ หัวข้อ “บทบาทสตรีมุสลิม” เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อส่งเสริมและยกระดับบทบาทสตรีในโลกมุสลิม

(๕) หน่วยงานความมั่นคงในประเทศไทยมีความสัมพันธ์และมีความร่วมมือทางการทหารกับประเทศมาเลเซียและสาธารณรัฐอินโดนีเซียเป็นอย่างดี และมีความพยายามที่จะขยายกรอบความร่วมมือให้ครอบคลุมไปถึงการแก้ไขปัญหาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้วย โดยมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลกันในด้านงานข่าว และประสบการณ์ในการแก้ปัญหา

(๖) กระทรวงการต่างประเทศร่วมกับหน่วยงานความมั่นคงได้เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่กำลังพลที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสิทธิมนุษยชน และอนุสัญญาระหว่างประเทศต่าง ๆ ที่ประเทศไทยเป็นภาคี เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน และมีการแก้ไขกฎหมายภายในให้สอดคล้องกับอนุสัญญาเหล่านั้น

๒) การปฏิบัติตามนโยบายที่ขาดประสิทธิภาพ

รัฐยังไม่สามารถนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติได้อย่างแท้จริง ทำให้เป็นอุปสรรคสำคัญในการสร้างความเข้าใจที่ดีกับองค์กรระหว่างประเทศ เช่น

(๑) เจ้าหน้าที่รัฐบางคนยังคิดว่าสันติวิธีเป็นอุปสรรคในการแก้ไขปัญหา หรือบางครั้งอาจต้องมีการละเมิดสิทธิมนุษยชนบ้างเพื่อให้ผู้ต้องหารับสารภาพ หรือให้ข้อมูลที่เจ้าหน้าที่ต้องการ

(๒) รัฐบาลและหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมยังไม่สามารถแก้ไข ปัญหาด้านการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ ทั้งนี้พบว่า หลายคดีที่สำคัญ ๆ ซึ่งต่างประเทศให้ความสนใจกลับไม่มีความก้าวหน้าในทางคดี และรัฐบาล ไม่สามารถให้คำตอบแก่องค์การระหว่างประเทศได้ เช่น กรณีการเสียชีวิตของประชาชนที่ อำเภอดากใบ มัสยิดกรือเซะ มัสยิดอัลฟอรคอน บ้านไอบาแย การเสียชีวิตของอิหม่ามยะผา กาเซ็ง หรือกรณีการสูญหายของนายสมชาย นีละไพจิตร และประชาชนในจังหวัดชายแดน ภาคใต้อีก ๑๘ คนที่คณะทำงานด้านการบังคับสูญหายโดยไม่สมัครใจขององค์การ สหประชาชาติ (UN Working Group on Enforced or Involuntary Disappearance – UN WGEID) รับไว้เป็นคดีคนหายของสหประชาชาติ เป็นต้น

(๓) กฎหมายพิเศษที่ใช้อยู่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย ยังขาดมาตรการในการตรวจสอบและการควบคุมการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐอย่างชัดเจน และรัดกุม ทำให้พบการละเมิดสิทธิมนุษยชน การปฏิบัตินอกกรอบของกฎหมาย และเกิด การยกเว้นการรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่รัฐอย่างต่อเนื่อง (Culture of Impunity)

(๔) การดำเนินการของหน่วยงานความมั่นคงในพื้นที่โดยการตั้ง ค่ายทหารในบริเวณโรงเรียน ทำให้เยาวชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้รู้สึกคุ้นเคยและชินชากับ การใช้ความรุนแรง รวมทั้งรู้สึกว่าการใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหาเป็นสิ่งที่ถูกต้อง ขอบธรรม

(๕) การติดและฝึกอาวุธให้พลเรือนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ หากไม่มี การควบคุมอาจแปรสภาพเป็นกลุ่มอิทธิพลที่สร้างเงื่อนไขให้เกิดความรุนแรงในพื้นที่มากยิ่งขึ้น ซึ่งพบบางครั้งเกิดการโจมตีแก่แค้นกันเองในระหว่างชุมชน อีกทั้งการศึกษาประสบการณ์ ในต่างประเทศ การติดอาวุธให้พลเรือน และการแพร่กระจายของอาวุธทำให้กระบวนการ สันติภาพยุ่งยากและมีความซับซ้อนมากขึ้น

(๖) บางครั้งเมื่อเกิดกรณีที่มีการดูหมิ่นศาสนาอิสลาม รัฐบาลยังไม่มี การแสดงออกที่ชัดเจนในการปกป้องสิทธิและศักดิ์ศรีของประชาชนมุสลิมเท่าที่ควร

๓.๓.๓ โครงสร้างองค์การบริหารจัดการ

โครงสร้างองค์การบริหารจัดการที่ไม่เป็นระบบ

๑) ในมิติที่เกี่ยวข้องกับงานด้านต่างประเทศพบว่า มีหลายหน่วยงานเข้ามา เกี่ยวข้องแต่ยังไม่มี ความชัดเจนว่า ในทางปฏิบัติ หน่วยงานใดควรจะเป็นหน่วยงานหลักที่ รับผิดชอบในการแก้ปัญหา

๒) การประสานงานในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดน ภาคใต้ของหน่วยงานความมั่นคงกับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ประเทศมาเลเซียยังไม่มี ความสะดวกคล่องตัวเท่าที่ควร เนื่องจากติดขัดในด้านการบริหารจัดการ หรือมีปัญหาใน ด้านการติดต่อสื่อสาร

LIART

๓.๓.๔ ประเด็นด้านการสื่อสารความเข้าใจ

๑) การสื่อสารที่เป็นผลทำให้เกิดความเข้าใจที่ดีต่อประชาคมระหว่างประเทศ

(๑) รัฐบาลได้มีความพยายามอย่างยิ่งในการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้แก่ประชาคมระหว่างประเทศได้รับทราบอย่างต่อเนื่อง โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ได้นำคณะเอกอัครราชทูต และสื่อมวลชนประเทศต่าง ๆ ลงพื้นที่เพื่อเยี่ยมเยียนประชาชน ภาคประชาสังคม และรับทราบแนวทางการแก้ปัญหาของหน่วยงานความมั่นคงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องกับองค์การระหว่างประเทศ

(๒) รัฐบาลไทยได้ส่งรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องหรือผู้แทนรัฐบาลเข้าร่วมประชุมกับองค์การระหว่างประเทศต่าง ๆ รวมถึงองค์การสหประชาชาติ และองค์การที่ประชุมอิสลาม (OIC) เพื่อชี้แจงปัญหาที่เกิดขึ้นในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งความพยายามดังกล่าวได้บรรลุผลสำเร็จระดับหนึ่งในแง่ของการทำให้ประชาคมระหว่างประเทศได้ตระหนักว่าความขัดแย้งในจังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่ใช่ประเด็นความขัดแย้งทางศาสนา และประเทศไทยก็เป็นประเทศที่ให้สิทธิเสรีภาพในการนับถือศาสนาแก่ทุกศาสนาโดยไม่ได้มีการปิดกั้น

(๓) สถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษา เช่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์และมหาวิทยาลัยอิสลามยะลาได้จัดประชุมวิชาการนานาชาติด้านอิสลามศึกษา โดยได้มีนักวิชาการจากโลกมุสลิมมาร่วมประชุมเป็นจำนวนมากและได้เกิดการรับรู้และเกิดความเข้าใจที่ดีในระดับสากลต่อการเปิดกว้างและการส่งเสริมการศึกษาด้านอิสลามศึกษาของรัฐบาลไทย

๒) ปัญหาการสื่อสารความเข้าใจ

(๑) รัฐบาลยังไม่สามารถชี้แจงถึงข้อเท็จจริงกรณีเหตุการณ์การละเมิดสิทธิมนุษยชนซึ่งกระทบต่อความรู้สึกของประชาชนในพื้นที่ในประเทศไทยให้แก่ประชาคมโลกได้เข้าใจ โดยปราศจากข้อสงสัยเกี่ยวกับปัญหากระบวนการยุติธรรมในประเทศ ทำให้ไม่สามารถนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษ (Impunity) ได้ โดยเฉพาะเมื่อผู้กระทำผิดเป็นเจ้าหน้าที่รัฐ

(๒) นานาประเทศยังมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนหรือเข้าใจไม่หมดเกี่ยวกับสถานการณ์จังหวัดชายแดนภาคใต้ในบางประเด็น เช่น สิทธิและเสรีภาพในการนับถือศาสนาและการปฏิบัติตามวิถีทางศาสนาซึ่งประเทศไทยไม่เคยมีการปิดกั้นหรือจำกัดสิทธิใด ๆ สิทธิในการศึกษาศาสนาและดำรงชีวิตตามวิถีประเพณีท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเต็มที่ในทางการเมืองระดับท้องถิ่น ความรุนแรงเกิดขึ้นจากหลายปัจจัยซึ่งรวมถึงผลประโยชน์และอาชญากรรมท้องถิ่น เป็นต้น ดังนั้น ภาครัฐจึงควรชี้แจงและให้ข้อมูลแก่นานาประเทศให้ครบถ้วน เท่าที่จะกระทำได้และตามความเหมาะสม

LIART

๓.๓.๕ ประเด็นปัจจัยภายนอกพื้นที่และต่างประเทศ

๑) ปัจจัยเชิงบวก

(๑) องค์การระหว่างประเทศมีความเข้าใจรัฐบาลไทยในการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เช่น มีความเข้าใจว่าสถานการณ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีลักษณะที่แตกต่างไปจากคดีอาญาปกติ กล่าวคือ มีการทำร้ายหรือทำให้ประชาชนผู้บริสุทธิ์เสียชีวิต ซึ่งประมวลกฎหมายอาญาอาจจะมีช่องว่างหรือข้อจำกัดบางประการที่ทำให้ไม่สามารถบังคับใช้ได้โดยมีประสิทธิภาพเพียงพอ จึงอาจมีการใช้กฎหมายพิเศษในพื้นที่ดังกล่าวเพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐมีความสะดวก คล่องตัว และทันต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้ แต่อย่างไรก็ดี กฎหมายพิเศษที่นำมาใช้นั้น ควรพิจารณาการตรวจสอบและการควบคุมการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐอย่างชัดเจนและรัดกุม เพื่อป้องกันมิให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนแก่ประชาชน

(๒) องค์การสิทธิมนุษยชน เช่น Human Rights Watch (HRW) มีความพยายามในการรณรงค์ในเวทีระหว่างประเทศเพื่อไม่ให้สนับสนุนกลุ่มที่ใช้ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเลือกใช้วิธีการที่ละเมิดหลักสิทธิมนุษยชน และทำร้ายผู้บริสุทธิ์ ซึ่งขัดต่อหลักของศาสนาอิสลาม เช่นการที่ผู้ก่อความไม่สงบใช้วิธีการวางกับระเบิด โดยการทำให้ผู้บริสุทธิ์ได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิต

๒) ปัจจัยที่เป็นปัญหา

(๑) กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบมีความพยายามเคลื่อนไหวในการขอรับการสนับสนุนจากองค์การระหว่างประเทศ โดยอ้างเหตุที่เจ้าหน้าที่รัฐบางคนยังมีการกระทำที่ละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อชาวมลายูมุสลิมซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อย

(๒) ในหลายกรณี ผู้ก่อความไม่สงบหลบหนีไปอยู่ในต่างประเทศ ทำให้ยากลำบากในการจับกุมเพื่อนำตัวมาดำเนินคดี ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทยควรกระชับความสัมพันธ์และความร่วมมือกับหน่วยงานของมิตรประเทศ เพื่อนำไปสู่การร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหา

๓.๓.๖ ปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลกระทบ

ความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้นอกจากจะเกิดจากกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบแล้ว ส่วนหนึ่งยังเกิดจากกลุ่มผู้มีอิทธิพล กลุ่มผู้ค้ายาเสพติดหรือค้ายาของผิดกฎหมาย และการขัดแย้งผลประโยชน์ในทางการเมืองหรือผลประโยชน์ส่วนตัวด้วย ซึ่งการก่อความรุนแรงในแต่ละครั้งไม่สามารถแยกให้ชัดเจนได้ว่าเกิดจากแรงจูงใจในเรื่องใด นอกจากนี้ การกระทำผิดกฎหมายเหล่านี้ยังทำให้ผู้ที่อยู่ในกลุ่มดังกล่าวมีอาวุธและมีเงินอันเป็นปัจจัยสนับสนุนและจูงใจในการก่อความรุนแรงในพื้นที่ได้มากขึ้น

LIART

๓.๔ ด้านการเยียวยา

๓.๔.๑ ประเด็นด้านนโยบาย

๑) นโยบายที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา

(๑) ภาครัฐได้วางโครงสร้างการช่วยเหลือเยียวยาโดยแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายและอำนวยการการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (กยต.) ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติการให้ความช่วยเหลือเยียวยาแก่ทุกฝ่ายที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างเป็นระบบ ครอบคลุม และครบถ้วน โดยมียุทธศาสตร์คือการคุ้มครองความปลอดภัยและการสร้างขวัญกำลังใจให้กับประชาชนในพื้นที่ การอำนวยความสะดวกเป็นธรรมเพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่นในอำนาจรัฐและสร้างภูมิคุ้มกันแก่คนกลุ่มเสี่ยงตลอดจนการประสานความร่วมมือกับองค์กรภาคประชาชนในการสนับสนุนการช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบเพื่อเป็นพลังขับเคลื่อนและให้มีผลเชิงสร้างสรรค์ต่อกระบวนการสมานฉันท์ อันจะเป็นแรงจูงใจให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้มากขึ้นอีกด้วย

(๒) กรณีผู้ได้รับผลกระทบจากการกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐ ซึ่งยังมีปัญหาติดขัดในเรื่องการบังคับใช้พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๑ นั้น กยต. ได้มีมติตั้งคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการกระทำจากเจ้าหน้าที่รัฐในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมี ผอ.ศอ.บต. เป็นประธาน ทั้งนี้ ได้มีมติให้ประสานหน่วยงานเพื่อหาข้อมูลให้ผู้ได้รับผลกระทบฯ ได้รับการช่วยเหลือและนำเสนอต่อ กยต. ต่อไป ทั้งนี้ หากผู้ได้รับผลกระทบฯ ย้ายภูมิลำเนา กยต. ได้มีมติให้มีการติดตามตรวจสอบบุคคลดังกล่าว เพื่อให้ความช่วยเหลือเยียวยาให้ครบถ้วนต่อไป สำหรับกรณีทุพพลภาพ ซึ่งมีปัญหาในทางปฏิบัติ ให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) พิจารณาคำจำกัดความโดยเทียบเคียงกับกฎ/ระเบียบที่ พม. ดูแลอยู่ และนำเสนอ กยต. พิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

(๓) กรณีการพิจารณาปรับปรุงหลักเกณฑ์การเยียวยา กยต. ได้มีมติตั้งคณะกรรมการพิจารณาหลักเกณฑ์และอำนวยการให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบสืบเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมี ผอ.ศอ.บต. เป็นประธาน

(๔) การรื้อฟื้นการเยียวยาครอบครัวผู้สูญหาย โดยมีการจัดตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อประสานการติดตามผู้สูญหายและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้เฉพาะกรณี โดยมีปลัดกระทรวงยุติธรรม เป็นประธาน รับผิดชอบเรื่องนี้ขึ้นมาใหม่ เพื่อสานต่อการทำงานของคณะกรรมการชุดที่แล้ว ซึ่งทำงานคืบหน้าไปมากทั้งในด้านการติดตามกรณีการสูญหายและการช่วยเหลือเยียวยาครอบครัวของผู้สูญหาย

LIRT

(๕) กยศ. ได้มีโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพเกษตรและการส่งเสริมการพัฒนาอาชีพเพื่อให้ความช่วยเหลือผู้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้

๒) นโยบายที่ไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหา

(๑) หลักเกณฑ์การได้รับเงินเยียวยาบางส่วนนั้นไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและเหตุการณ์ในพื้นที่ กล่าวคือ การที่จะได้รับเงินเยียวยาได้นั้นจะต้องได้รับคำรับรองจาก ๓ ฝ่าย คือ ฝ่ายทหาร ฝ่ายตำรวจ ฝ่ายปกครอง ซึ่งมีแต่เพียงฝ่ายรัฐเท่านั้น แต่ไม่มีภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการให้คำรับรองด้วย โดยยังมีบางเหตุการณ์ที่ไม่ได้รับคำรับรองและถูกมองว่าไม่ได้รับความเป็นธรรม อีกทั้งหลักเกณฑ์ในการได้รับเงินเยียวยาของผู้ได้รับผลกระทบแต่ละกลุ่มไม่เท่ากัน ซึ่งส่วนหนึ่งนั้นส่งผลให้ผู้ได้รับผลกระทบจากการกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐยังไม่ได้รับการเยียวยา เพราะไม่เข้าหลักเกณฑ์

(๒) รัฐบาลมิได้อนุมัติงบประมาณสำหรับการบริหารงานของกลุ่มงานเยียวยา โดยงบประมาณที่อนุมัติลงไปนั้นเป็นเพียงงบประมาณสำหรับการเยียวยาเท่านั้น อีกทั้ง การเยียวยาด้านจิตใจก็ยังไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ

(๓) การที่ยังไม่ได้มีการบังคับใช้พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.๒๕๕๑ ในทุกพื้นที่ของจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทำให้ขาดกฎหมายที่เอื้อประโยชน์ในการเยียวยาмаใช้ในพื้นที่ได้อย่างเต็มที่

(๔) รัฐยังขาดการเยียวยาประชาชนผู้ถูกควบคุมตัวตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน ในกรณีถูกควบคุมตัว ๓๐ วัน โดยไม่มีข้อกล่าวหาและไม่พบมีการกระทำผิด แม้ได้รับการปล่อยตัวก็ยังถูกมองว่าเป็นผู้ที่ได้กระทำความผิดหรือเป็นบุคคลที่ไม่น่าไว้วางใจ โดยรัฐไม่มีการเยียวยาความเสียหายต่อภาพลักษณ์และชื่อเสียงของบุคคลดังกล่าว

๓.๔.๒ ประเด็นด้านการปฏิบัติ

๑) การปฏิบัติตามนโยบายที่ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

การเยียวยาในปัจจุบันสามารถบรรเทาความเดือดร้อนของผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความรุนแรงทั้งทางตรงและทางอ้อม ครอบคลุมทุกด้าน เช่น การดำรงชีวิต อาชีพ การศึกษา เป็นต้น โดยในปัจจุบันทุกภาคส่วนมีวัตถุประสงค์ที่จะร่วมแรงร่วมใจในการปฏิบัติหน้าที่ของตนให้เต็มความสามารถเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือเยียวยานั้น การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในทุกระดับมีความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้ได้รับผลกระทบสามารถได้รับการเยียวยาโดยเร็วที่สุด

LIART

๒) การปฏิบัติตามนโยบายที่ขาดประสิทธิภาพ

(๑) การเยียวยายังไม่ครอบคลุมบางส่วนของกลุ่มเป้าหมาย อาทิ

(๑.๑) ครอบครัวของผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เป็นบุคคลซึ่งอยู่นอกพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ยังไม่ได้รับการดูแลตามสิทธิที่ควรจะได้รับด้านการเยียวยาอย่างครบถ้วนและต่อเนื่อง อีกทั้งยังไม่ได้รับการเยียวยาด้านจิตใจ

(๑.๒) ผู้พิการจากเหตุการณ์ความไม่สงบยังไม่ได้รับการฟื้นฟูและพัฒนาสมรรถภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถประกอบอาชีพได้

(๑.๓) เจ้าหน้าที่รัฐโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร ยังไม่ได้รับการดูแลด้านสุขภาพจิตเท่าที่ควร

(๑.๔) เด็กและเยาวชนผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ยังไม่มีเจ้าภาพหลักที่ชัดเจน เพราะขาดการบูรณาการระหว่างหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนในการช่วยเหลือเยียวยา

(๒) รัฐบาลยังขาดการประเมินผลการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ

(๓) รัฐบาลมีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนต่อด้านการเยียวยา
ค่อนข้างน้อย

(๔) ปัจจุบันการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพรายเดือนที่ต้องจ่ายทุกเดือนให้กับผู้ได้รับผลกระทบนั้นยังมีความล่าช้า

(๕) ปัจจุบันยังคงมีการนำสาเหตุการเสียชีวิตของประชาชนทั้งในเรื่องส่วนตัวและเรื่องความไม่สงบมาปะปนกันเพื่อให้ได้รับสิทธิในการเยียวยา ซึ่งข้อเท็จจริงต้องพิจารณาข้อมูลข้อเท็จจริงในการรับรองการเสียชีวิตให้มีความรอบคอบกว่าที่เป็นอยู่

๓.๔.๓ ประเด็นด้านโครงสร้างองค์กรบริหารจัดการ

๑) การที่โครงสร้างของ กยต. ที่มีรองนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน จะต้องมีการจัดตั้งใหม่ทุกครั้งที่เปลี่ยนคณะรัฐมนตรีทำให้เกิดช่องว่างในการบริหารงานและทำให้ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างต่อเนื่อง

๒) การที่มีหลายหน่วยงานเข้ามาเกี่ยวข้องกับงานเยียวยา ทำให้การให้ความช่วยเหลือเยียวยายังไม่สามารถให้บริการประชาชนได้อย่างครบวงจรในหน่วยงานเดียว ทำให้ขาดประสิทธิภาพในการบริหารงาน อีกทั้งการตรวจสอบการใช้งบประมาณของหลายหน่วยงานดังกล่าวนี้ก็ไม่สามารถกระทำได้อย่างมีประสิทธิภาพว่ามี การนำไปใช้ในวัตถุประสงค์ใดบ้าง

๓.๔.๔ ประเด็นด้านการสื่อสารความเข้าใจ

๑) การสื่อสารที่ส่งผลทำให้เกิดความเข้าใจที่ดีต่อกัน

การเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีผลเชิงสร้างสรรค์ต่อกระบวนการสมานฉันท์ เป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับประชาชนในพื้นที่ และเป็นแรงจูงใจให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้

๒) ปัญหาการสื่อสารความเข้าใจ

ประชาชนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในสิทธิการได้รับเงินเยียวยา
กรณีได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้

๓.๔.๕ ประเด็นด้านปัจจัยภายนอกพื้นที่และต่างประเทศที่เป็นปัญหา

การเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้
ได้รับการยอมรับว่าเป็นการเยียวยาที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๕ ด้านงบประมาณ

๓.๕.๑ ประเด็นด้านนโยบาย

๑) นโยบายที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา

(๑) ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๓ การจัดสรรงบประมาณให้จังหวัดชายแดนภาคใต้มี ๒ ยุทธศาสตร์หลัก คือ ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และด้านความมั่นคง ทั้งนี้วิวัฒนาการการจัดสรรงบประมาณในปัจจุบันได้ให้น้ำหนักไปที่การพัฒนาเพิ่มขึ้น

(๒) รัฐบาลได้จัดตั้งคณะกรรมการรัฐมนตรีพัฒนาพื้นที่พิเศษ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อดูแลและจัดสรรงบประมาณให้กับพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นการเฉพาะ และได้มีการจัดทำแผนพัฒนาพื้นที่พิเศษ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปี ๒๕๕๒ - ๒๕๕๕ โดยคณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบในหลักการและกรอบวงเงินงบประมาณดำเนินการโดยได้นำงบประมาณเดิมมาทำเป็นแผนงานปี ๒๕๕๒ - ๒๕๕๕

กรอบของแผนพัฒนาพื้นที่พิเศษ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปี ๒๕๕๒ - ๒๕๕๕ ได้วางเป้าหมายการเพิ่มคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งการสร้างศักยภาพของพื้นที่ให้พื้นที่ภาคใต้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจและยกระดับรายได้ต่อหัวของประชาชน โดยแบ่งเป็น ๖ ด้าน ประกอบด้วย

(๒.๑) แผนการยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตประชาชนในระดับหมู่บ้าน

(๒.๒) แผนการอำนวยความสะดวกและเป็นธรรมและความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

(๒.๓) แผนการพัฒนาคุณภาพคน พหุวัฒนธรรม และมาตรฐานบริการสังคม

(๒.๔) แผนการฟื้นฟูเศรษฐกิจและการลงทุน

(๒.๕) แผนพัฒนาความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน

(๒.๖) แผนปรับปรุงกฎ ระเบียบ และเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ

๒) นโยบายที่ไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหา

(๑) ภาครัฐจัดสรรงบประมาณแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมุ่งเน้นงานด้านความมั่นคง เศรษฐกิจ และสังคมเท่านั้น แต่แท้จริงแล้ว พื้นที่ดังกล่าวยังมีปัญหาด้านอื่นที่ต้องมีการลงทุนด้านงบประมาณอีก โดยเฉพาะงบประมาณที่นำไปสู่การสร้างศรัทธาของประชาชนต่อระบบราชการและระบบยุติธรรม นอกจากนี้ยังพบปัญหาอีกประการหนึ่งที่เกิดจากนโยบายการจัดสรรงบประมาณที่ไม่เหมาะสม คือการจัดสรรงบประมาณในพื้นที่สีแดง ซึ่งมีเหตุการณ์ความรุนแรงสูง มักไม่เพียงพอต่อการพัฒนาและการสนับสนุนการประกอบอาชีพของประชาชนในพื้นที่ดังกล่าว มีผลให้ประชาชนเข้าใจว่ารัฐเลือกปฏิบัติไม่ให้ความเท่าเทียมกันในการจัดสรรทรัพยากร

(๒) การตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณเป็นเรื่องสำคัญ แต่เนื่องจากกฎและระเบียบการปฏิบัติงานที่ใช้ในการควบคุมตรวจสอบการใช้งบประมาณภายในที่เป็นการลดและปิดช่องว่างการทุจริตของแต่ละหน่วยงานนั้นยังมีการนำมาปฏิบัติอย่างหลากหลายและแตกต่างกันในแต่ละหน่วยงาน ทำให้เกิดช่องว่างในการปฏิบัติงานมากมาย

(๓) ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนแผนงานด้านการอำนวยความสะดวกเป็นธรรม

(๓.๑) เรื่องการพัฒนากระบวนการยุติธรรมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ยังไม่มีเจ้าของเรื่องผู้รับผิดชอบแผนงานหลัก ทำให้การดำเนินงานในบางเรื่องหรือการประสานงานขาดความต่อเนื่องและขาดประสิทธิภาพ ไม่มีความชัดเจนในการทำงาน ซึ่งการปฏิบัติงานในบางเรื่องมีลักษณะเป็นการสนับสนุนงานการทำงานของหน่วยงานอื่น เช่น หน่วยงานความมั่นคง อาจทำให้กระบวนการยุติธรรมขาดความน่าเชื่อถือจากประชาชน ดังนั้นการดำเนินงานเกี่ยวกับการดูแลกระบวนการยุติธรรมของกระทรวงยุติธรรมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ควรมีผู้รับผิดชอบด้านยุทธศาสตร์กระบวนการยุติธรรมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้โดยตรง ควรมีแผนงานและแผนการปฏิบัติงานที่ชัดเจน

(๓.๒) งบประมาณที่จัดสรรเพื่องานด้านการยุติธรรมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น ได้กระจายไปตามกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ และเป็นงบประมาณจำนวนที่ไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน ดังนั้น หากสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรมสามารถประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและทำงานร่วมกันโดยให้มีเจ้าภาพหลักในแต่ละด้านแล้วดำเนินงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันจะส่งผลให้การดำเนินงานด้านการยุติธรรมเกิดประโยชน์มากกว่าการกระจายงานในลักษณะต่างคนต่างทำ

(๓.๓) ความยุติธรรมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้กับแนวความคิดเรื่องสิทธิมนุษยชนและประสิทธิภาพของกระทรวงยุติธรรมเป็นแนวคิดอันเกี่ยวกับการปรับแผนยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติจริง ซึ่งเป็นแนวคิดที่ดี แต่ทั้งนี้ กระทรวงยุติธรรมควรนำเสนอแนวความคิดให้หน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบเพื่อสร้างการยอมรับในแนวความคิดอันจะเกี่ยวเนื่องต่อการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนแผนการดำเนินงานต่อไป

(๓.๔) เครื่องมือเพื่อขับเคลื่อนแผนงานด้านยุติธรรม ปัจจุบันกระทรวงยุติธรรมมีโครงการซึ่งเป็นเครื่องมือเพื่อการพัฒนางานยุติธรรมโดยการตั้งกองทุนยุติธรรม ทั้งนี้ กระทรวงยุติธรรมควรสร้างเครื่องมือเพื่อเป็นการช่วยเหลือประชาชนให้มากยิ่งขึ้น และควรได้รับการสนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอ นอกจากนั้นต้องมีการติดตามและประเมินผลโดยเฉพาะความคิดเห็นของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมด้วย

(๔) ภาครัฐยังขาดขั้นตอนการจัดทำแผนการบริหารความเสี่ยงด้านการป้องกันการทุจริต โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการขนาดใหญ่ หากงบประมาณปี พ.ศ.๒๕๕๔ มีระบบตรวจสอบที่บูรณาการมากขึ้น มีมาตรการที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ง่ายขึ้น ระบบตรวจสอบจะมีประสิทธิภาพมากขึ้น

(๕) งบประมาณของจังหวัดชายแดนภาคใต้ในแต่ละปีได้รับการจัดสรรเป็นเงินจำนวนมาก แต่เป็นงบประมาณที่แยกไปตามหน่วยงานซึ่งสังกัดกระทรวง ทบวงกรม

LIPT

ต่างกันและการดำเนินงานสำหรับโครงการเดียวกันโดยงบประมาณแยกเป็นหลายส่วนแต่ขาดการบูรณาการร่วมกันและขาดเจ้าภาพหลัก ตลอดจนขาดการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ส่งผลให้โครงการหลายโครงการในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่สามารถเสร็จสมบูรณ์เพื่อให้ประชาชนใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของโครงการได้

(๖) ปัจจุบันการแก้ไขปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้รัฐบาลทุ่มเทงบประมาณในทางกำลังทหารมาก ซึ่งอาจเป็นการทุ่มเทงบประมาณที่ผิดวิธี โดยความเป็นจริงแล้วควรให้ความสำคัญกับการจัดสรรงบประมาณเพื่อให้ความรู้และการศึกษากับเยาวชน ซึ่งจะช่วยแก้ไขปัญหาในระยะยาวได้อย่างยั่งยืน

ทั้งนี้ รัฐไม่ควรปล่อยให้การแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นหน้าที่หลักของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) ในการกำหนดทิศทางการแก้ไขปัญหา เพราะการแก้ไขปัญหาของ กอ.รมน. เป็นเพียงยุทธวิธีไม่ใช่ยุทธศาสตร์โดย กอ.รมน. แก้ไขปัญหาได้เพียงการส่งกำลังพล และหมุนเวียนกำลังพลจากพื้นที่อื่นมาลงพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างจริงจังทั้งทางยุทธศาสตร์ ไม่มีความทุ่มเทหรือมีสำนึกรักบ้านเกิดไม่เข้าใจวัฒนธรรมและวิถีชีวิตท้องถิ่น และเมื่อถึงเวลาก็มีการหมุนเวียนกำลังพลกลับต้นสังกัด ทำให้รัฐต้องสูญเสียงบประมาณอย่างมาก ทั้งงบประมาณกำลังพลงบประมาณเงินเพิ่มพิเศษสำหรับการสู้รบ (พ.ส.ร.) ซึ่งเป็นการเพิ่มภาระให้กับรัฐบาลและประชาชนอย่างมหาศาลแต่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุด มีผลประโยชน์ด้านจิตใจของประชาชนในพื้นที่น้อย ประชาชนในพื้นที่แทบไม่ได้อะไรจากการทุ่มเทงบประมาณดังกล่าว

อนึ่ง หาก กอ.รมน. ไม่เปลี่ยนวิธีปฏิบัติก็ไม่สามารถแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ ปัจจุบันต้องยอมรับว่า รัฐบาลไม่มีเวลาทำงานในแนวสร้างสรรค์ เพราะต้องคอยแก้ไขปัญหาบ้านเมืองในหลายเรื่อง อีกทั้งปัจจุบันมีการตั้งกรรมการขึ้นมาหลายชุด แต่ไม่มีการขับเคลื่อนที่ชัดเจนในการดำเนินนโยบายแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งรัฐบาลควรทุ่มเทงบประมาณโดยดูผลประโยชน์ให้เกิดกับประชาชนให้มากที่สุด ไม่ใช่เพียงการบังคับให้ประชาชนในพื้นที่เปลี่ยนในสิ่งที่ประชาชนในพื้นที่ไม่อยากเปลี่ยน

๓.๕.๒ ประเด็นด้านการปฏิบัติ

๑) การปฏิบัติตามนโยบายที่ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

(๑) โครงการของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) ถือเป็นโครงการที่บูรณาการกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนได้อย่างแท้จริง และเป็นโครงการที่มีความต่อเนื่อง รวมทั้งเป็นโครงการที่เป็นความต้องการของประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง ตลอดจนประสบผลสำเร็จในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพราะสามารถนำไปใช้แก้ไขปัญหให้กับประชาชนได้อย่างแท้จริง โดยภาคีรัฐยังคงร่วมให้การสนับสนุนงบประมาณโครงการดังกล่าวอยู่

(๒) การทำงานในเชิงรุกของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ที่ได้ริเริ่มโครงการที่มีกระบวนการมีส่วนร่วมระหว่างผู้นำศาสนาและประชาชนในพื้นที่เข้าร่วมโครงการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

โดยจุฬาราชมนตรีได้ร่วมเป็นแกนนำในการแก้ไขปัญหาเสพติด ซึ่งเป็นรูปแบบการดำเนินงานที่สามารถจะนำตัวอย่างความสำเร็จที่สนองความต้องการที่แท้จริงของประชาคม ชุมชน และสามารถนำมาใช้ควบคู่กับรูปแบบการแก้ไขปัญหาคความมั่นคงต่อไป

๒) การปฏิบัติตามนโยบายที่ขาดประสิทธิภาพ

(๑) การดำเนินการด้านงบประมาณเพื่อลงพื้นที่ของภาครัฐขาดการประเมินผลที่ชัดเจนว่าสามารถแก้ไขปัญหาได้มากน้อยเพียงใด ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๗ ถึงปัจจุบัน รัฐบาลได้ทุ่มเทงบประมาณไปหลายแสนล้านบาท แต่ยังไม่มีความชัดเจนเกี่ยวกับการใช้จ่ายงบประมาณว่าสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยรัฐบาลมุ่งเน้นและทุ่มเทงบประมาณเรื่องกำลังพล ยุทธวิธี การปราบปราม แต่ยังไม่ปรากฏว่าเกิดผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์หรือไม่ และยังไม่สามารถตอบคำถามของประชาชนได้ว่าเป็นการแก้ไขปัญหาที่ถูกต้องหรือไม่ ตลอดจนปัญหาที่ว่างงบประมาณที่ทุ่มเทลงไปทำให้ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคได้ลดลงหรือดีขึ้นหรือไม่ ซึ่งสะท้อนจากการจัดซื้อเครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่ไม่มีประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่รัฐทั้งที่มีอยู่และกำลังจะจัดซื้อ เช่น กล้องวงจรปิด (CCTV) GT ๒๐๐ บอลลู่นตรวจการณ์ และล่าสุดคือกรณีของชุดป้องกันอันตรายจากแรงระเบิด ทำให้เจ้าหน้าที่รัฐมีความเสี่ยงสูงในการทำงานและประชาชนก็ไม่อุ่นใจ

(๒) การติดตามและประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณด้านความมั่นคงนั้นทำได้ยากลำบาก ส่วนหนึ่งมีสาเหตุจากข้อจำกัดว่าจะใช้อะไรเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จในการใช้จ่ายงบประมาณด้านนี้ อีกทั้งหน่วยงานความมั่นคงก็ต้องมีการปรับแก้การดำเนินงานต่าง ๆ ให้ทันต่อสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ จึงทำให้ไม่มีแผนงานที่ชัดเจนที่จะทำให้สามารถติดตามการดำเนินงานได้ ซึ่งเมื่อขาดการตรวจสอบที่ชัดเจนก็ส่งผลให้ประชาชนไม่เชื่อใจและไม่เชื่อมั่นในการดำเนินงานของหน่วยงานความมั่นคง

(๓) การเบิกจ่ายงบประมาณสำหรับพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคได้ยังมีปัญหาความล่าช้า กล่าวคือ ไม่สามารถเบิกจ่ายงบประมาณได้ในช่วงแรกของปีงบประมาณ อีกทั้งภาพรวมการเบิกจ่ายงบประมาณยังคงมีการกันเงินเหลือมปีไว้แล้วไม่มีการเบิกจ่ายอีกเป็นจำนวนมาก จึงเป็นปัญหาและอุปสรรคสำหรับการแก้ไขปัญหาคความไม่สงบของพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคได้

(๔) ภาครัฐยังไม่มีกระบวนการที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วม (Bottom up) ในการตั้งของงบประมาณอย่างแท้จริง โดยการจัดทำแผนงานของงบประมาณในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคได้ยังไม่ผ่านกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริง ทำให้มีหลายโครงการในปัจจุบันที่ประชาชนไม่เห็นด้วยกับการของงบประมาณ ดังเห็นได้จากกรณีการจัดทำแผนงานของจังหวัดหนึ่งในพื้นที่ ซึ่งสำนักงานจังหวัดได้เชิญผู้แทนจากองค์กรต่าง ๆ เกือบ ๑๐๐ คน มาพิจารณาโครงการในหลายด้าน แต่สิ่งที่เกิดขึ้นคือ โครงการเหล่านี้ไม่ได้เกิดจากความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง โดยส่วนราชการระดับภาคการเมืองเป็นผู้เสนอโครงการเอง และให้ผู้เข้าร่วมประชุมลงนามว่าเป็นผู้จัดทำโครงการ ซึ่งเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้อง ดังนั้น การมีส่วนร่วมดังกล่าวต้องเป็นการมีส่วนร่วมของประชาคมอย่างแท้จริง มิใช่กลุ่มจัดตั้งหรือประชาชนเข้ามีส่วนร่วมแบบถูกหลอกลวง

อนึ่ง กรณีโครงการมัสยิดเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ซึ่งเป็นโครงการนำร่องอันเกิดจากความต้องการของประชาชนและผู้นำศาสนาในชุมชนอย่างแท้จริง กลับไม่ได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณให้มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

(๕) เจ้าหน้าที่ของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินที่ลงพื้นที่เพื่อตรวจสอบการใช้งบประมาณรู้สึกหวาดกลัวว่าจะถูกทำร้ายจากทั้งสองฝ่าย คือ ฝ่ายเจ้าหน้าที่ที่ถูกตรวจสอบ และฝ่ายผู้ก่อการร้าย ทำให้ต้องเน้นการตรวจสอบจากเอกสารเป็นหลัก โดยให้ส่วนราชการส่งเอกสารหลักฐานมาให้ตรวจที่จังหวัดสงขลาแทนการลงพื้นที่ ซึ่งเป็นลักษณะการตรวจสอบที่ขาดประสิทธิภาพ

(๖) การบูรณาการระหว่างหน่วยงานระดับนโยบายผู้น้อมมติงบประมาณกับหน่วยงานภาคปฏิบัติ ควรสร้างความเข้าใจถึงระบบการเบิกจ่ายและควรรับฟังสภาพปัญหาและแนวคิดของแต่ละภาคส่วน เพื่อหาแนวทางการจัดระบบจัดสรรงบประมาณหรือการอนุมัติงบประมาณให้เกิดความรวดเร็วและโปร่งใส เพื่อพัฒนางานที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสมบูรณ์

๓) การปฏิบัติที่สวนทางกับนโยบาย

การตรวจสอบการใช้งบประมาณแผ่นดินของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินจะให้ความสำคัญและใช้หลักการเดียวกับการตรวจสอบงบประมาณทั่วประเทศ โดยไม่ถือว่าเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นเป็นปัจจัยที่ควรใช้หลักเกณฑ์หรือวิธีการพิเศษอื่น นอกเหนือจากที่ใช้ตามปกติแต่อย่างใด

๓.๕.๓ ประเด็นด้านโครงสร้างองค์กรบริหารจัดการ

๑) สำนักงานงบประมาณและสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินไม่มีคณะทำงานโดยตรงเพื่อลงไปติดตามประเมินผลในพื้นที่ในการนำงบประมาณไปใช้เพื่อแก้ไขปัญหา และมีบุคลากรจำนวนน้อยไม่เพียงพอต่อการติดตามประเมินผลได้ทุกโครงการจะสามารถติดตามและประเมินผลได้เฉพาะโครงการสำคัญเท่านั้น โดยจะได้รับข้อมูลจากหน่วยงานต่าง ๆ มาเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ เช่น ข้อมูลด้านความมั่นคง ข้อมูลด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของส่วนราชการต่าง ๆ และโดยเฉพาะข้อมูลด้านการพัฒนาที่ทาง ศอ.บต. จะจัดทำรายงานกลับมาให้สำนักงานงบประมาณรับทราบทุกเดือน และกอ.รมน. จะรายงานการแก้ปัญหาด้านความปลอดภัยต่าง ๆ และรายงานประจำปีมาให้ทราบด้วย

๒) เนื่องจากงานวิจัยถือเป็นส่วนสำคัญด้านการพัฒนา ซึ่งประเทศที่พัฒนาแล้วจะให้ความสำคัญกับงานวิจัยเป็นอันดับแรก หากมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อรองรับอย่างเพียงพอโดยเฉพาะมหาวิทยาลัยที่ควรมีงานวิจัยควบคู่กันไปกับการเรียนการสอน แต่ปัจจุบันทุกกระทรวงมีแผนงาน/โครงการเพื่อรับการจัดสรรงบประมาณในการวิจัยน้อยและงบประมาณที่ได้รับสำหรับงานวิจัยมีน้อยเกินไป และเป็นสิ่งที่สังเกตได้ว่างานวิจัยที่ผ่านมามีไม่สอดคล้องกับปัญหาและไม่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาโดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ นอกจากนี้ข้อสังเกตที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ งบประมาณด้านการวิจัยจะโอนไปดำเนินการในเรื่องอื่นไม่ค่อยได้ หน่วยงานของรัฐจึงไม่ค่อยให้ความสนใจในการตั้งงบประมาณด้านการวิจัย

๓.๕.๔ ประเด็นด้านการสื่อสารความเข้าใจ

๑) การสื่อสารที่มีผลทำให้เกิดความเข้าใจที่ดีต่อกัน

ในการดำเนินงานโครงการต่าง ๆ หน่วยงานที่รับผิดชอบในพื้นที่ยังขาดการประชุมหารือร่วมกันอย่างความรอบคอบเกี่ยวกับแผนงานในทุกมิติ และขาดผู้รับผิดชอบหลักในการกำกับดูแลโครงการและงบประมาณ

การเบิกจ่ายงบประมาณตามแผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง ซึ่งมีระเบียบและขั้นตอนการเบิกจ่ายและการใช้จ่ายที่แตกต่างไปจากการเบิกจ่ายงบประมาณปกตินั้น เป็นเจตนาของแผนการใช้จ่ายงบประมาณ เพื่อให้เกิดการใช้จ่ายที่ตรงตามเป้าหมายและแผนงานให้มากที่สุด ดังนั้น ในขั้นการปฏิบัติหากดำเนินการเบิกจ่ายตามระเบียบและมีการสื่อสารเพื่อทำความเข้าใจกับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติจะทำให้การใช้จ่ายงบประมาณไม่เกิดปัญหา

๒) ปัญหาการสื่อสารความเข้าใจ

(๑) การขาดการประชาสัมพันธ์ สถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ยังไม่สามารถคาดการณ์ได้ว่าจะจบเมื่อใด แต่จะเห็นได้ว่าศูนย์กลางของการแก้ไขปัญหาความไม่สงบอยู่ที่ความรู้สึกของประชาชน ดังนั้น การประชาสัมพันธ์จึงมีส่วนสำคัญรวมทั้งจะเกิดประโยชน์มากมายหากสามารถทำให้การประชาสัมพันธ์เป็นไปอย่างมีเอกภาพ เพราะทุกหน่วยงานมีงบประมาณและแผนงานในการประชาสัมพันธ์ จึงต้องดำเนินการให้มีความเป็นเอกภาพของการประชาสัมพันธ์ก่อน

(๒) การสร้างความเข้าใจที่สอดคล้องกันเกี่ยวกับการเบิกจ่ายงบประมาณระหว่างหน่วยงานระดับนโยบาย ผู้อนุมัติงบประมาณกับหน่วยงานระดับภาคส่วนผู้ปฏิบัติ ยังมีได้มีบูรณาการระหว่างกันเท่าที่ควร ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าหน่วยงานที่รับผิดชอบในแต่ละภาคส่วนมีแนวคิดและวิธีการปฏิบัติที่ต่างกัน

๓.๖ ด้านการศึกษาและทรัพยากรบุคคล

๓.๖.๑ ประเด็นด้านนโยบาย

๑) นโยบายที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา

นโยบายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีทั้งหมด ๖ ยุทธศาสตร์ด้วยกัน คือ ๑) ยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคง ๒) ยุทธศาสตร์พัฒนาคุณภาพการศึกษา ๓) ยุทธศาสตร์ส่งเสริมศาสนาศึกษา ๔) ยุทธศาสตร์เสริมสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต ๕) ยุทธศาสตร์เสริมสร้างการศึกษาเพื่ออาชีพและการมีงานทำ และ ๖) ยุทธศาสตร์การพัฒนาการบริหารจัดการศึกษา โดยมีหน่วยงานรับผิดชอบหลักดังต่อไปนี้

(๑) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) มีจุดเน้น ๔ ประการ คือ ๑) กำหนดมาตรการการรักษาความปลอดภัยให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา นักเรียนและโรงเรียน ๒) เพิ่มโอกาสทางการศึกษาสำหรับเด็กในวัยเรียนทุกคน ๓) พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนบนพื้นฐานความหลากหลายทางวัฒนธรรม และ ๔) เสริมสร้างสวัสดิการสวัสดิภาพให้แก่ข้าราชการครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

(๒) คณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา (สก.สค.) มียุทธศาสตร์ ๕ ประการ คือ ๑) ส่งเสริมสวัสดิการ สวัสดิภาพและสิทธิประโยชน์แก่ครูอื่น ๒) พัฒนาคุณภาพชีวิตและความมั่นคง ๓) ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัย และยกย่องผดุงเกียรติครูและบุคลากรทางการศึกษา ๔) พัฒนาระบบบริหารจัดการ และ ๕) ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

(๓) สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) มียุทธศาสตร์ ๔ ประการ คือ ๑) วิจัยและพัฒนาเป็นฐานการบริหารงานบุคคล ๒) เสริมสร้างมาตรฐานและความเข้มแข็งของระบบบริหารงานบุคคลและพิทักษ์ระบบคุณธรรม ๓) เสริมสร้างประสิทธิภาพข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และ ๔) เพิ่มประสิทธิภาพองค์กรการบริหารงานบุคคล

(๔) สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (สำนักงาน กศน.) โดยสถาบัน กศน. ภาคใต้ มีนโยบายที่ปรากฏตามพันธกิจ ๓ ประการ คือ ๑) พัฒนาและจัดการศึกษาต่อเนื่องและการศึกษาตามอัธยาศัยด้วยหลักสูตรและวิธีเรียนที่หลากหลาย ภายใต้ความต้องการและความสนใจของกลุ่มเป้าหมายในภูมิภาค ๒) วิจัยและพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่สอดคล้องกับบริบทของภูมิภาค ๓) พัฒนาและส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ

(๕) สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) มีกลยุทธ์สำคัญ ๑๒ ประการ คือ ๑) ยกระดับและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเอกชนสู่มาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ ๒) ยกระดับและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถาบันศึกษาปอเนาะ และศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ๓) พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ คู่คุณธรรม จริยธรรม บนพื้นฐานความหลากหลายทางวัฒนธรรม ๔) ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ๕) พัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี

สารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ เพื่อการบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอน
๖) สร้างความเข้มแข็งและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจากทุกภาคส่วนโดยยึด
หลักธรรมาภิบาล ๗) ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาความรู้ ความสามารถของครู และบุคลากร
ทางการศึกษา ๘) สร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานให้แก่ครู และบุคลากรทางการศึกษา
๙) เสริมสร้างสัมพันธภาพที่ดีของผู้ให้บริการและผู้รับบริการ ๑๐) ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม
และค่านิยมที่พึงประสงค์ ๑๑) ส่งเสริมสันติศึกษา และสานใจสู่สันติ ๑๒) ส่งเสริมความเป็นชาติ
และการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม

(๖) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) มีกลยุทธ์ ๕ ประการ
คือ ๑) สร้างขวัญและกำลังใจ ความปลอดภัยให้แก่บุคลากรและทรัพย์สินของทางราชการ
๒) ปรับการเรียนเปลี่ยนการสอนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ ๓) เพิ่มศักยภาพของสถานศึกษา
และประสิทธิภาพการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีสมรรถนะวิชาชีพ ๔) เสริมสร้างเครือข่ายชุมชนเพื่อ
การอยู่ดีมีสุขของชุมชนและสังคม และ ๕) สร้างความร่วมมือกับองค์กรทั้งในและต่างประเทศ
ในการจัดการอาชีวศึกษา

(๗) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) โดยการพิจารณา
ศึกษาได้ให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาตรีและ
การเชื่อมโยงทางการศึกษาของ วิทยาลัยชุมชน (วชช.) ซึ่งมีนโยบายที่ปรากฏตามพันธกิจ คือ
การจัดการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาในทุกสาขาวิชาที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน
และให้การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพและคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน อันนำไปสู่ความสามารถ
ทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนด้วยหลักการสำคัญ คือ การเข้าถึงผู้เรียน โดย ๑) การเข้าถึง
การบริการทางการศึกษาด้วยค่าใช้จ่ายที่ต่ำ ๒) การเข้าถึงด้านพื้นที่โดยจัดหลักสูตรการสอน
ระดับอนุปริญญาให้กระจายไปยังพื้นที่ต่างๆ โดยอาศัยความร่วมมือด้านทรัพยากรกับชุมชน
รวมทั้งยึดหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยสภาวิทยาลัยชุมชนซึ่งประกอบด้วยบุคคล
จากหลายภาคส่วนในพื้นที่

นอกจากนี้ สกอ. ยังมียุทธศาสตร์ที่สำคัญเกี่ยวกับการศึกษา
ระดับอุดมศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่สำคัญ ๕ ประการ คือ

(๗.๑) เชื่อมโยงรอยต่อระหว่างอุดมศึกษากับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
และอาชีวศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนและสถาบันอาชีวศึกษา รวมทั้ง
การเพิ่มโอกาสในการเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษา โดยการจัดสรรโควตาพิเศษ และการเตรียม
ความพร้อมของนักเรียน

(๗.๒) เสริมสร้างให้สถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่เข้มแข็งโดยใช้
เครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่และในภูมิภาคอื่น ๆ โดยระบบ
แลกเปลี่ยนนักศึกษา การค้นคว้าวิจัย รวมทั้งเครือข่ายการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการ
เรียนการสอนและการวิจัย

(๗.๓) บทบาทอุดมศึกษาในการสร้างองค์ความรู้ผ่านกระบวนการ
ศึกษาวิจัยเพื่อการพัฒนาและการแก้ไขปัญหา การสร้างสังคมสมานฉันท์และสันติสุข

(๗.๔) การส่งเสริมการศึกษาเพื่อสร้างความพร้อมให้กับผู้สำเร็จการศึกษาจากประเทศในตะวันออกกลาง หรือประเทศในโลกมุสลิมอื่น ๆ เพื่อให้สามารถได้รับใบประกอบวิชาชีพหรือเข้าสู่ระบบการทำงานทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน

(๗.๕) พัฒนาความพร้อมของนักศึกษาเพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงานและการประกอบอาชีพ และการอยู่ร่วมกันในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลก

๒) นโยบายที่ไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหา

(๑) หลักสูตรการเรียนการสอนโดยเฉพาะการศึกษาภาคบังคับในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีบางส่วนไม่สอดคล้องกับบริบทของสังคม ซึ่งเป็นชาวไทยเชื้อสายมลายู นับถือศาสนาอิสลามที่ต้องการศึกษาภาษามลายูและหลักศาสนาเป็นสำคัญควบคู่ไปกับวิชาทางด้านสายสามัญ โดยการเทียบโอนวิชาศาสนาและวิชาสามัญไม่สามารถกระทำได้ ทำให้ผู้เรียนตกอยู่ในภาวะที่ต้องเรียนหนักตามหลักสูตรที่ซ้ำซ้อน

(๒) การอนุญาตให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาย้ายออกจากพื้นที่ จำนวน ๑,๖๓๖ คน โดยมีการจ้างครูอัตราจ้างและพนักงานราชการมาทดแทนนั้น ทำให้เกิดปัญหาทางการศึกษาขึ้น เนื่องจากกลุ่มครูเหล่านี้บางส่วนขาดประสบการณ์และความสามารถในการจัดการเรียนการสอน

(๓) โครงการจ้างงานเร่งด่วน (โครงการจ้างงาน ๔,๕๐๐ บาท) ของภาครัฐต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนมาก ซึ่งรัฐอาจจะไม่สามารถแบกรับภาระได้นาน ในขณะที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ก็ต้องประสบกับปัญหาทางเศรษฐกิจที่มีการลงทุนต่ำ การขาดความต่อเนื่องของนโยบายและงบประมาณที่เกี่ยวกับการสร้างงานและอาชีพที่มั่นคง และทัศนคติของคนในพื้นที่ที่ไม่นิยมทำงานแรงงาน บริการ หรือเสี่ยงอันตรายการจ้างงานดังกล่าวจึงเป็นไปอย่างไม่สอดคล้องกับการพัฒนาสมรรถนะของทรัพยากรมนุษย์

(๔) ความเชื่อมโยงด้านหลักสูตรระหว่างวิทยาลัยชุมชนกับสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ โดยการศึกษาต่อเป็นการใช้หลักเกณฑ์การเทียบโอนรายวิชาตามแนวทางที่ สกอ. กำหนด ไม่สามารถศึกษาแบบต่อเนื่องได้ หรือในบางหลักสูตรก็ไม่สามารถต่อยอดทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาได้ เช่น หลักสูตรการศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัย

(๕) ครูผู้สอนในสถานศึกษาของการอาชีวศึกษาและวิทยาลัยชุมชนต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูจึงจะบรรจุเป็นครูผู้สอนได้ ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๖ ส่งผลในประเด็นที่ไม่สอดคล้อง ดังนี้

(๕.๑) หลักสูตรการสอนด้านอาชีพบางหลักสูตรไม่มีความจำเป็นที่ผู้สอนต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู เช่น กรณีต้องการให้ผู้ที่จบการศึกษาสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ สาขาวิชาบริหารธุรกิจ หรือสาขาวิชาสิ่งแวดล้อมมาเป็นผู้สอนแต่ก็ไม่สามารถบรรจุได้เพราะติดขัดประเด็นข้อกำหนด ส่งผลให้เสียบุคลากรที่มีองค์ความรู้และเชี่ยวชาญ (Professional) ไป

(๕.๒) ครูของการอาชีวศึกษาส่วนหนึ่งเป็นผู้จบการศึกษาในระดับปวช. หรือ ปวส. ซึ่งศึกษาต่อจนจบปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยแล้ว และได้ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูแล้วทำการสอนด้านอาชีพในสถาบันอาชีวศึกษา ซึ่งบุคลากรกลุ่มนี้แม้มีคุณสมบัติพร้อมในด้านวิชาชีพครู แต่คุณสมบัติด้านคุณวุฒิในระดับ ปวช. หรือ ปวส. เท่านั้น

ซึ่งเห็นได้ว่าเป็นองค์ความรู้ด้านอาชีพที่ไม่เต็มตามวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี และหากบุคลากรดังกล่าวมีความรู้ด้านอาชีพเพียงระดับ ปวช. แต่ต้องการทำการสอนในระดับ ปวส. ด้วย องค์ความรู้และความเชี่ยวชาญในวิชาที่สอนจึงไม่สอดคล้องกับระดับที่ทำการสอน ส่งผลต่อคุณภาพของนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษา

๓.๖.๒ ประเด็นด้านการปฏิบัติ

๑) การปฏิบัติตามนโยบายที่ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

(๑) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) มีการปฏิบัติตามนโยบายดังต่อไปนี้

(๑.๑) ด้านการดูแลรักษาความปลอดภัย ได้มีการส่งเสริมกิจกรรมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน วางระบบการรักษาความปลอดภัยแก่ครูร่วมกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สร้างหมู่บ้านครู ให้ครูได้พักอาศัยรวมกัน ครบทั้ง ๑๑ เขตพื้นที่การศึกษา รวม ๓๖ หมู่บ้าน และก่อสร้างรั้วให้โรงเรียนในพื้นที่เสี่ยงภัยทุกโรง

(๑.๒) ด้านการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา ได้จัดตั้งโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๕ แห่ง เพื่อรองรับเด็กด้อยโอกาสและเด็กที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบ จัดกิจกรรมให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖ ในพื้นที่ได้มีโอกาสเข้าเรียนในกรุงเทพฯ เขตปริมณฑล และโรงเรียนมีชื่อเสียงอื่นทั่วประเทศ ตามโครงการครอบครัวอุปถัมภ์ รวมทั้งให้ความรู้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ เพื่อเตรียมตัวสอบเข้ามหาวิทยาลัยโดยนำครูและวิทยากรที่มีชื่อเสียงไปให้ความรู้ตามโครงการรินน้ำใจสู่น้องชาติ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการดำเนินโครงการดังกล่าวได้ดำเนินการไปอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจากการพิจารณาศึกษาเห็นว่า เป็นโครงการที่มีประโยชน์ แต่บริบทที่เกี่ยวข้องบางอย่างเกี่ยวกับการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาอาจมีการเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งในทางปฏิบัติบางประเด็นอาจต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสม ดังนั้น จึงควรมีการติดตามและประเมินผลถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่องต่อไป

(๑.๓) ด้านการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนบนพื้นฐานความหลากหลายทางวัฒนธรรม ได้จัดให้มีโรงเรียนดีมีคุณภาพเป็นโรงเรียนยอดนิยมที่มีชื่อเสียงในระดับอำเภอ และระดับจังหวัด คัดเลือกโรงเรียนที่มีความเหมาะสมให้เป็นโรงเรียนที่มีลักษณะพิเศษด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยีและภาษาต่างประเทศ อันจะเป็นการเพิ่มโอกาสและศักยภาพให้แก่เยาวชนเพื่อนำไปสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษา การจัดให้มีโรงเรียนคู่ขนานระหว่างโรงเรียนสังกัด สพฐ. กับศูนย์การศึกษาประจำมัสยิด (ตาดีกา) เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ศาสนาและสายสัมพันธ์อย่างผสมกลมกลืนในโรงเรียนของรัฐที่เป็นไปตามความต้องการของชุมชน ในส่วนของการจัดการเรียนการสอนนั้นก็ได้จัดเป็นระบบทวิภาษา (ไทย-มลายูถิ่น) เริ่มตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงระดับประถมศึกษา โดยใช้ภาษามลายูถิ่นเป็นการเชื่อมโยงสู่การเรียนรู้ภาษาไทยและจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียนสังกัด สพฐ. รวมทั้งปรับปรุงหลักสูตรอิสลามศึกษาให้สอดคล้องกับชุมชนและวิถีชีวิตในสังคมพหุวัฒนธรรม

(๑.๔) ด้านการเสริมสร้างสวัสดิการและสวัสดิภาพ ได้จัดทำประกันชีวิตให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง มีการเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปี โควตาพิเศษ จัดให้มีค่าตอบแทนพิเศษ เดือนละ ๒,๕๐๐ บาท ให้ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ทุกคนและให้สิทธิพิเศษในการขอรับพระราชทานเหรียญราชการชายแดนและเวลาราชการทวีคูณ

(๒) คณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา (สก.สค.) มีการปฏิบัติตามนโยบายดังต่อไปนี้

(๒.๑) ด้านสวัสดิการและสวัสดิภาพ ได้มีสำนักสวัสดิภาพการฌาปนกิจสงเคราะห์เพื่อดูแลครูที่เสียชีวิตทั้งครูประจำการและนอกประจำการ และมีการยกย่องและเชิดชูเกียรติ โดยมีเงินตอบแทนให้ครูในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีผลงานดีเด่นคนละ ๓,๐๐๐ บาท

(๒.๒) ด้านการรักษาความปลอดภัย ได้ประสานกับกระทรวงมหาดไทยเพื่อจัดหาอาวุธปืนราคาถูกให้ครูในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งต้องการอาวุธปืนไว้สำหรับการป้องกันตัว

(๓) สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้สามารถคัดเลือกทายาทผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้เข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้เอง และให้นับเวลาประสบการณ์ทวีคูณของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในการเลื่อนตำแหน่ง

(๔) สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (สำนักงาน กศน.)

(๔.๑) กิจกรรมการจัดการศึกษาให้กับเยาวชนที่อยู่นอกระบบการศึกษา โดยดำเนินการร่วมกับเขตพื้นที่การศึกษาในพื้นที่เพื่อให้การศึกษาแก่บุคคลทั่วไปและเยาวชนที่ตกหล่นจากการศึกษาภาคบังคับ โดยการสำรวจในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ มีเด็กและเยาวชนที่ตกหล่นจากการศึกษาภาคบังคับประมาณ ๙,๐๐๐ คน ในจำนวนนี้เป็นผู้ที่มีอายุเฉลี่ยวัยเข้ารับการศึกษาภาคบังคับ ประมาณ ๕,๐๐๐ คน และเป็นผู้ที่มีอายุอยู่ในวัยการศึกษาภาคบังคับประมาณ ๔,๐๐๐ คน

ทั้งนี้ สำหรับผู้เรียนบางส่วนที่ไม่พร้อมจะเรียนเกี่ยวกับวิชาสามัญในทันที กศน.ได้จัดการสอนวิชาชีฟให้ ซึ่งทำให้เกิดความสนใจเข้าเรียนวิชาชีฟก่อน โดยในบางหน่วยกิตของการเรียนวิชาชีฟก็สามารถเทียบโอนความรู้ไปยังการเรียนวิชาสามัญในภายหลังได้

(๔.๒) กิจกรรมการจัดการศึกษาสายสามัญให้กับนักเรียนในสถาบันปอเนาะ โดยในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีสถาบันปอเนาะจำนวน ๓๗๙ แห่ง ซึ่ง กศน. มีครูประจำปอเนาะครบทุกปอเนาะ ๆ ละ ๑ คน และมีครูประจำ กศน. ตำบล ตำบลละ ๒ คน โดยมีนักเรียนประมาณ ๓๐,๐๐๐ คน

(๔.๓) การจัดกิจกรรมทางการศึกษาโดยภาคีเครือข่ายร่วมจัด (ภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐ เอกชน) มีการวางแผนและจัดกิจกรรมร่วมกัน เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้อัตโนมัติสัมพันธกัน โดยมอบหมายให้แต่ละหน่วยงานดำเนินการ เช่น หน่วยงานของ

กศน. จัดฝึกทักษะอาชีพ (หลักสูตร ๖๐ - ๑๐๐ ชม.) การอาชีวศึกษาฝึกอาชีพหลักสูตรต่อเนื่อง (๓๐ - ๖๐ ชม.) วิทยาลัยชุมชนจัดหลักสูตรระยะสั้นด้านการบริหารจัดการ (๓๐ ชม.) เป็นต้น ภาควิชาเครือข่ายร่วมจัดโดยการทำบันทึกข้อตกลงร่วมกัน (MOU)

(๕) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) มีการปฏิบัติตามนโยบายดังต่อไปนี้

(๕.๑) ด้านการรักษาความปลอดภัย ได้ติดตั้งโทรทัศน์วงจรปิดตามจุดต่าง ๆ ในสถานศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาและนำเทคโนโลยีเครื่องมือสื่อสารเข้ามาปรับใช้ ก่อสร้างรัฐสถานศึกษาให้เป็นสัดส่วน ตลอดจนจัดสรรเงินนอกงบประมาณเพื่อจัดทำประกันชีวิตหมู่

(๕.๒) ด้านการเรียนการสอน ได้ปรับการเรียนเปลี่ยนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ ทั้งนี้ จากสภาพพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่นิยมเรียนสายอาชีพ จึงได้ปรับวิธีการเรียนการสอน โดยการลงพื้นที่เพื่อไปสอนในชุมชน ซึ่งเป็นการเคลื่อนผู้สอนเข้าหาผู้เรียน อีกทั้งยังเพิ่มศักยภาพสถานศึกษาและประสิทธิภาพการเรียนรู้ ลดวิชาการลง แต่เน้นปฏิบัติโดยสอนให้สามารถปฏิบัติได้จริง และจัดการสอนแบบหลักสูตรระยะสั้นสะสมรวมเป็นหลักสูตรระยะยาว

(๕.๓) สถานศึกษาของการอาชีวศึกษาได้จัดการสอนแบบคู่ขนานรวมทั้งการฝึกอบรบอาชีพหลักสูตรระยะสั้นให้กับนักเรียนในสถาบันปอเนาะและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โดยเน้นการเข้าไปให้บริการในพื้นที่

- ฝึกหัดอาชีพให้นักเรียนในสถาบันปอเนาะ

- จัดหลักสูตรคู่ขนานกับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา

อิสลาม โดยการจัดการสอนวิชาชีพให้แก่ นักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ทั้งระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ทำให้ผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามและวุฒิ ปวช. และ ปวส. ที่ไม่ประสงค์จะศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษามีความพร้อมที่เข้าสู่ตลาดแรงงานสายอาชีพได้อย่างมีคุณภาพ ทั้งนี้ ในปีงบประมาณ ๒๕๕๓ มีผู้เรียนหลักสูตรคู่ขนาน ประมาณ ๑,๕๐๒ คน และจัดการสอนอาชีพหลักสูตรระยะสั้นมีผู้เรียน ประมาณ ๒,๑๑๑ คน

(๕.๔) การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้วิชาชีพในอำเภอห่างไกลเพื่อให้เยาวชนในพื้นที่ห่างไกลมีโอกาสเข้าถึงการศึกษาระดับวิชาชีพได้ โดยใน พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้จัดตั้งจำนวน ๑๑ ศูนย์ และในช่วงปีที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๕๔ จะมีการจัดตั้งเพิ่มอีกจำนวน ๖ ศูนย์ เพื่อแก้ไขปัญหาความไม่ครอบคลุมทางพื้นที่ในการจัดการศึกษา

(๖) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

(๖.๑.) วิทยาลัยชุมชน (วชช.) เป็นสถานศึกษาทางเลือกเพื่อตอบสนองบริบทและความต้องการของสังคมแต่ละพื้นที่ ซึ่งมีหลักการสำคัญในทางปฏิบัติที่สอดคล้องกับนโยบาย คือ

(๖.๑.๑) การสำรวจความต้องการของคนในพื้นที่ โดยก่อนจัดการศึกษาและฝึกอบรมจะต้องมีการศึกษาและสำรวจความต้องการของผู้เรียนก่อน แล้วจึงจัดทำหลักสูตรการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน โดยเน้นเรื่องคุณลักษณะ Thailand

การสร้างอาชีพที่ยั่งยืน และมีกระบวนการติดตามให้สามารถสร้างประโยชน์ได้จริงเพื่อเชื่อมโยงโลกของการเรียนกับโลกของการประกอบอาชีพ

(๖.๑.๒) การมีส่วนร่วมของชุมชน โดยในการบริหารงาน จะมีสภาวิทยาลัยชุมชนซึ่งประกอบด้วยบุคคลจากหลายภาคส่วนในพื้นที่ เพื่อร่วมกันกำหนดนโยบายอนุมัติ และให้ความเห็นชอบในการกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาต่าง ๆ รวมถึงการได้มาซึ่งผู้บริหารของสถานศึกษา สภาวิทยาลัยก็มีส่วนในการสรรหาด้วย และมีการประเมินผู้บริหารสถานศึกษาทุกกรอบระยะเวลา ๖ เดือน โดยเป็นการประเมินจากหลายภาคส่วนรวมทั้งการประเมินของนักศึกษาด้วย

จากการพิจารณาศึกษาพบว่า ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีผู้สนใจเข้ารับการศึกษามหาวิทยาลัยชุมชนเป็นจำนวนมาก (พ.ศ. ๒๕๕๓ วิทยาลัยชุมชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้สามารถรับนักศึกษาเพื่อจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพได้ จำนวน ๙๓๐ คน แต่มีผู้สนใจสมัครเข้าเรียน ประมาณ ๒,๖๕๕ คน) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าประชาชนที่ไม่พร้อมด้านโอกาสทางการศึกษาได้ให้ความสนใจต่อการศึกษามากขึ้น และการจัดการศึกษาของวิทยาลัยชุมชนสามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนได้

(๖.๒) สถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ เช่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ และมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ได้จัดสรรโควต้าพิเศษให้กับนักเรียนใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้และ ๔ อำเภอของจังหวัดสงขลา เพื่อเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี รวมทั้งสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ ในจังหวัดสงขลา เช่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย ก็ได้จัดสรรโควต้าพิเศษในบางสาขาวิชาให้กับนักเรียนจาก ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้และ ๔ อำเภอของจังหวัดสงขลาด้วย นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้มีหลักเกณฑ์การเทียบวุฒิการศึกษาและการเทียบโอนการศึกษาให้แก่นักศึกษาไทยที่เรียนจบจากสถาบันการศึกษาที่ประเทศไทยให้การรับรองในประเทศมุสลิมบางประเทศ เพื่อให้สามารถนำมาประกอบอาชีพต่อไปได้ โดยมีมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เป็นหน่วยดำเนินงาน

๒) การปฏิบัติตามนโยบายที่ขาดประสิทธิภาพ

(๑) ครูผู้สอนขาดความเข้าใจในมิติทางภาษาศาสตร์ โดยเฉพาะภาษาไทย และบางส่วนก็สอนไม่ตรงตามวิชาเอก ส่งผลให้คุณภาพทางการศึกษายังอยู่ในระดับต่ำ โดยจากข้อมูลของสำนักทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.) พบว่า นักเรียนในพื้นที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำในทุกวิชา ยกเว้นภาษาอังกฤษ อันเนื่องมาจากการที่นักเรียนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ยังขาดทักษะในมิติของภาษาไทย ซึ่งปัญหาดังกล่าวนี้อย่างส่งผลกระทบต่อผลการเรียนในระดับอุดมศึกษาด้วย

(๒) การจัดให้มีบำเหน็จความชอบพิเศษตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยบำเหน็จความชอบสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๐ เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจแก่เจ้าหน้าที่ ยังไม่ถูกนำไปดำเนินการให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

(๓) การที่รัฐไม่สามารถสร้างหลักประกันเรื่องความปลอดภัยแก่คณะครูและบุคลากรทางการศึกษานั้น ได้ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา เนื่องจากครูจะมีเวลาในการจัดการเรียนการสอนน้อย โรงเรียนต้องถูกปิดชั่วคราวเมื่อมีเหตุการณ์รุนแรง ถูกเผา หรือถูกทำลาย

(๔) ครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามบางแห่งได้เงินเดือนไม่ตรงตามวุฒิ ทำให้ขาดกำลังใจในการจัดการเรียนการสอน ทั้งที่ภาครัฐได้สนับสนุนเงินเดือนครูให้แล้ว

(๕) หอพักนักศึกษาของการอาชีวศึกษามีไม่เพียงพอ เนื่องจากปัจจุบันเยาวชนในพื้นที่มีความสนใจเข้ารับการศึกษายาอาชีพมากขึ้น และนักศึกษาส่วนใหญ่เป็นผู้มีภูมิลำเนาห่างไกล ประกอบกับวิทยาลัยได้จัดให้มีการฝึกอบรมด้านคุณธรรม จริยธรรม และการปฏิบัติศาสนกิจตามหลักศาสนา ตลอดจนกิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพให้กับนักศึกษาที่พักหอพักด้วย เช่น วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษก วิทยาลัยประมงปัตตานี วิทยาลัยเทคนิคจะนะ วิทยาลัยอาชีวศึกษายะลา วิทยาลัยการอาชีพรามัน เป็นต้น จึงเป็นการสร้างความไว้วางใจให้กับผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้ารับการศึกษแบบพักประจำ ทำให้หอพักที่มีอยู่ในปัจจุบันไม่เพียงพอ

(๖) ในพื้นที่มีสถานประกอบการน้อย ทำให้การสอนระบบทวิภาคีของการอาชีวศึกษาซึ่งให้ผู้ประกอบการในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร จัดการเรียนการสอนและการประเมินผล ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มรูปแบบ

(๗) การว่างงานกับแนวทางการศึกษายาชีพ เนื่องจากภาพรวมการศึกษายาชีพส่วนใหญ่เมื่อนักศึกษาเรียนจบการศึกษาระดับ ปวช. และ ปวส. แล้ว ยังไม่มุ่งประกอบอาชีพเนื่องจากต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี แต่ สอศ. ไม่สามารถจัดการสอนสายอาชีพถึงระดับปริญญาตรีได้ ดังนั้น นักศึกษาส่วนใหญ่จึงเปลี่ยนสายการศึกษาไปเรียนในมหาวิทยาลัยราชภัฏโดยเรียนสาขาวิชาสายสามัญ ซึ่งส่งผลในด้านที่เป็นปัญหาดังนี้

(๗.๑) นักศึกษาส่วนหนึ่งเมื่อจบการศึกษาแล้วไม่สามารถนำความรู้ด้านอาชีพที่ศึกษามาแต่ก่อนนั้นไปประกอบอาชีพได้จริงเพราะถือว่าตนสำเร็จระดับปริญญา จึงเกิดปัญหาว่างงาน

(๗.๒) นักศึกษาส่วนหนึ่งเมื่อจบการศึกษาระดับปริญญาตรีแล้วต้องทำงานต่ำกว่าวุฒิการศึกษาเนื่องจากสถานประกอบการมีความจำเป็นต้องจ้างตามวุฒิการศึกษาระดับ ปวช. หรือ ปวส. เพราะเป็นสาขาวิชาชีพเฉพาะ

(๘) การจัดการศึกษาของวิทยาลัยชุมชน มีปัญหาการขาดแคลนอาคารสถานที่และอุปกรณ์การเรียนการสอนที่เหมาะสมกับระดับการศึกษาและสาขาวิชาที่จัดการสอนหรือการฝึกอบรม

(๙) วิทยาลัยชุมชนได้รับงบประมาณไม่เพียงพอต่อการรับนักศึกษา ทั้งนี้ จากข้อมูลการรับสมัครนักศึกษาใหม่ในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีผู้สนใจสมัครเข้ารับการศึกษานวช. รวมจำนวน ๒,๖๕๕ คน แต่งบประมาณที่ได้รับ นวช. สามารถรับนักศึกษาเพื่อจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพได้เพียง จำนวน ๙๓๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๒ อย่างไรก็ตาม ในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ราชภัฏภูเก็ตได้ขอประสงคให้โอกาสของกรศึกษาไland

บุคคลในพื้นที่และเห็นว่ามีความจำเป็นในการรับนักศึกษาเพิ่มเติมได้อีก จำนวน ๙๙๐ คน ซึ่งต้องใช้งบประมาณจำเป็นต้องได้รับงบประมาณสนับสนุนเพิ่มเติม ประมาณ ๓,๙๐๐,๐๐๐ บาท ดังนั้น จึงได้เสนอโครงการเพื่อขอรับงบประมาณสนับสนุนจากศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) และได้รับการสนับสนุน

(๑๐) วิทยาลัยชุมชนขาดงบประมาณสนับสนุนทุนการศึกษาให้กับนักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ และหากให้นักศึกษาอาศัยเงินจากกองทุนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) เป็นหลัก เห็นว่าในบางกรณีก็ไม่สามารถดำเนินการได้เนื่องจาก กยศ. มีระเบียบกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการกู้ยืมหลายอย่าง ซึ่งการจัดหลักสูตรของวิทยาลัยชุมชนมีนักศึกษาหลายวัยแตกต่างกัน ทำให้นักศึกษาบางรายไม่สามารถกู้ยืมได้ เช่น มีอายุเกินหลักเกณฑ์ เป็นต้น

(๑๑) การบริหารจัดการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ทำการสอนหรือฝึกหัดด้านอาชีพขาดการบูรณาการร่วมกัน มีลักษณะต่างคนต่างจัดกิจกรรมจึงเกิดการซ้ำซ้อนในการทำงานและไม่มีความต่อเนื่อง

(๑๒) ความไม่ปลอดภัยในพื้นที่ ทำให้วิทยากรของสถานศึกษาด้านอาชีพ เช่น กศน. การอาชีวศึกษา หรือวิทยาลัยชุมชน ซึ่งมีความรู้ความสามารถไม่กล้าเข้าไปทำการสอนหรือฝึกอบรมในชุมชน และในส่วนที่เข้าไปทำการสอนในพื้นที่ที่ได้รับค่าตอบแทนน้อย รวมทั้งแต่ละหน่วยงานที่จัดการสอนด้านอาชีพในลักษณะเดียวกันก็มีค่าตอบแทนวิทยากรที่แตกต่างกัน

(๑๓) ปัญหาด้านเงินลงทุนเพื่อต่อยอดองค์ความรู้ไปสู่การประกอบอาชีพ กล่าวคือ เมื่อผู้เรียนจบการศึกษาแล้วไม่มีเงินลงทุนเพื่อการประกอบอาชีพ ทำให้ไม่สามารถนำทักษะอาชีพที่ได้รับการฝึกอบรมไปประกอบอาชีพให้เกิดผลได้จริง

๓.๖.๓ ประเด็นด้านโครงสร้างองค์กรบริหารจัดการ

๑) การบริหารจัดการศึกษาไม่มีความเป็นเอกภาพ ขาดหน่วยงานรับผิดชอบซึ่งมีลักษณะพิเศษเฉพาะและสอดคล้องกับวิถีชีวิตของท้องถิ่น ซึ่งปัจจุบันมีหน่วยงานรับผิดชอบหลายหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน โดยแบ่งสถานศึกษาออกเป็น ๓ ระบบ คือ สถานศึกษาของรัฐ สถานศึกษาเอกชนในระบบ และสถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีการแบ่งสายการศึกษาออกเป็น ๒ สาย คือสายสามัญและโรงเรียนสอนศาสนา ทำให้การจัดการศึกษาไม่เป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกัน และต้องสิ้นเปลืองทรัพยากรและอุปกรณ์การศึกษาโดยไม่จำเป็น

๒) การปรับโครงสร้างของการบริหารจัดการศึกษาจากเดิมที่มีสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด และสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมาเป็นแบบเขตพื้นที่การศึกษาที่ขึ้นตรงต่อส่วนกลาง ทำให้การบริหารจัดการศึกษาไม่คล่องตัว ไม่มีการกระจายอำนาจลงสู่อำเภอ ส่งผลให้ขาดการประสานงานเชื่อมโยงการบริหารจัดการศึกษา และไม่สามารถกำกับดูแลโรงเรียนในพื้นที่รับผิดชอบได้อย่างทั่วถึงดังเช่นในอดีต

๓) สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัด (สช.จังหวัด) และสำนักงานการศึกษาเอกชนอำเภอ (สช.อำเภอ) ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามมติของคณะรัฐมนตรี ให้เป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ยังไม่มีโครงสร้างอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง

ที่ชัดเจน เนื่องจากยังต้องมีกฎหมายรองรับก่อน ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในระบบการบริหารงานบุคคลและการปฏิบัติงานจริงในพื้นที่

๓.๖.๔ ประเด็นด้านการสื่อสารความเข้าใจ

๑) การสื่อสารที่มีผลทำให้เกิดความเข้าใจที่ดีต่อกัน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้ใช้สื่อสารมวลชนในการประชาสัมพันธ์รายการและกิจกรรมที่ดีต่างๆ ทางหนังสือพิมพ์และโทรทัศน์ ตลอดจนจัดทำหนังสือเพื่อสื่อสารกิจกรรมการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่ด้วย

๒) ปัญหาการสื่อสารความเข้าใจ

(๑) ภาครัฐมิได้กำหนดแนวทางในการประชาสัมพันธ์ ให้ชัดเจนและเป็นระบบ โดยเฉพาะการสนับสนุนด้านงบประมาณที่สนับสนุนให้กับโรงเรียนเอกชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ได้ตระหนักและมีความรู้สึกที่ดีต่อทางราชการที่ได้ทุ่มเทงบประมาณ ตลอดจนทรัพยากรต่างๆ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่

(๒) พื้นฐานการสื่อสารที่นิยมใช้ภาษามลายูถิ่นในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ส่งผลให้ประชากรในพื้นที่ส่วนมากไม่สามารถสื่อสารภาษาไทยได้ทัดเทียมกับประชาชนในภูมิภาคอื่น จึงมีความลำบากในการทำงานที่ต้องอาศัยการสื่อสารด้วยภาษาไทยเป็นหลัก

(๓) การที่รัฐยังมีจุดอ่อนด้านการสื่อสารทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ ทำให้ประชาชนในพื้นที่เข้าใจว่าคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนของรัฐยังไม่สอดคล้องกับวัฒนธรรมและวิถีชีวิต จึงนิยมส่งบุตรหลานไปเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามทั้ง ๆ ที่ปัจจุบันโรงเรียนรัฐได้มีการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่แล้ว

๓.๖.๕ ประเด็นที่เชื่อมโยงด้านปัจจัยภายนอกพื้นที่และต่างประเทศ

๑) ปัจจัยเชิงบวก

(๑) การเปิดเสรีการค้าและการบริการตามกฎบัตรอาเซียนซึ่งประเทศไทยได้ลงนามไปแล้ว จะทำให้มีการเคลื่อนตัวระหว่างประชากรในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้กับประชากรของประชาคมอาเซียนส่วนใหญ่ซึ่งมีลักษณะทางภาษาและวัฒนธรรมมลายูมุสลิมคล้ายคลึงกันสูงมากขึ้น อันจะเป็นโอกาสที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทยจะเป็นประตูเชื่อมโยงไปสู่ประชาคมอาเซียน (Gateway to ASEAN Community) ได้

(๒) อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่รวดเร็วของโลกอาหรับ โดยเฉพาะประเทศในแถบตะวันออกกลาง จะเป็นโอกาสให้ประชากรไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีทักษะการอ่านและเขียนภาษาอาหรับสามารถใช้ภาษาอาหรับสื่อสารเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศเหล่านั้นได้ในการเรียน การทำงาน การทำการค้าขาย เทคโนโลยี และการสาธารณสุข

(๓) หน่วยงานด้านการศึกษา เช่น สอศ. ทำความร่วมมือ แลกเปลี่ยนครูหรือผู้บริหารสถานศึกษากับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะสถานศึกษาตามแนวชายแดนทั้งประเทศมาเลเซียและประเทศอินโดนีเซีย และได้จัดการเรียนการสอนสองภาษาให้กับผู้เรียน

เช่น ภาษามลายูกลาง ภาษาอังกฤษและภาษาจีน เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับผู้เรียนสายอาชีพสำหรับการเคลื่อนตัวไปทำงานในกลุ่ม ASEAN ต่อไป

นอกจากนั้น สอศ. ได้ส่งนักศึกษาไปฝึกงานยังสถานประกอบการในประเทศมาเลเซียและประเทศอินโดนีเซีย เพื่อให้โอกาสแก่นักศึกษาได้ใช้เครื่องมือที่ทันสมัยและฝึกปฏิบัติในสถานประกอบการในประเทศนั้น ๆ จริง รวมทั้งได้เรียนรู้โลกทัศน์ที่กว้างขึ้น

(๔) กระทรวงการต่างประเทศ โดยเอกอัครราชทูตไทยประจำประเทศในโลกมุสลิมที่มีนักศึกษาไทยเดินทางไปศึกษาต่อได้ให้ความสำคัญและให้การดูแลนักศึกษาโดยจัดโครงการเข้าไปดูแลทั้งเรื่องสุขภาพ การกีฬา และการให้ความช่วยเหลือด้านความเป็นอยู่

๒) ปัจจัยที่เป็นปัญหา

ภาครัฐและภาคเอกชนไม่มีแนวโน้มที่จะขยายการลงทุนหรือสร้างเศรษฐกิจใหม่เพื่อให้เกิดการจ้างงานในพื้นที่ ในขณะที่สถาบันการศึกษาก็ได้ผลิตผู้สำเร็จการศึกษาสู่สังคมอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดปัญหาการว่างงานเพิ่มมากขึ้นในพื้นที่ ประกอบกับการที่ผู้ประกอบการส่วนใหญ่นิยมให้บุตรหลานเรียนศาสนาอย่างเดียว แรงงานส่วนหนึ่งจึงขาดทักษะอาชีพการเกษตร ทักษะการใช้ภาษาไทย และทักษะการทำงานในภาคอุตสาหกรรมด้วย ทำให้ความต้องการของตลาดแรงงานและทักษะการทำงานไม่สอดคล้องกัน

๓.๗ ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ การเกษตร การค้าและการลงทุน

๓.๗.๑ ประเด็นด้านนโยบาย

๑) นโยบายที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา

(๑) รัฐบาลมีมาตรการพักหนี้เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ ซึ่งได้สิ้นสุดเมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๒ และต่อมาได้มีการขยายเวลาต่อไปอีก ๓ ปี ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๒ - ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๕ ซึ่งให้ความช่วยเหลือพักหนี้เกษตรกรที่เป็นลูกค้าของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยธนาคาร ธกส. เป็นผู้รับภาระดอกเบี้ยแทนในส่วนของเงินต้นไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาทในปีแรก และรัฐบาลจะเป็นผู้ชดเชยค่าดอกเบี้ยในปีที่ ๒ และ ปีที่ ๓ สำหรับดอกเบี้ยในส่วนที่เงินต้นเกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท เกษตรกรเป็นผู้รับภาระเอง

(๒) รัฐบาลมีมาตรการลดค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนและบริษัทจำกัด โดยกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ลดหย่อนค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการจดทะเบียนการขอตรวจเอกสาร การขอสำเนาเอกสารพร้อมคำรับรอง และค่าธรรมเนียมอื่นที่เกี่ยวข้องกับห้างหุ้นส่วนและบริษัท จำกัด ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ

(๓) รัฐบาลมีมาตรการลดหย่อนค่าธรรมเนียมโดยกรมที่ดิน กระทรวงมหาดไทยลดค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม และลดหย่อนการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมจากการจดทะเบียนการโอนและค่าจดทะเบียนการจำนอง อสังหาริมทรัพย์และห้องชุด ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ เหลือร้อยละ ๐.๐๑ ลงกึ่งหนึ่งของอัตราปกติ

(๔) รัฐบาลมีมาตรการลดภาษีธุรกิจเฉพาะ โดยกรมสรรพากร กระทรวงการคลังได้ลดอัตราภาษีธุรกิจเฉพาะสำหรับการขายอสังหาริมทรัพย์เป็นทางการค้าหรือหากำไรตามมาตรา๙๑/๒ (๖) แห่งประมวลรัษฎากรในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจากอัตรา ร้อยละ ๓ เหลือร้อยละ ๐.๑ ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ

(๕) รัฐบาลโดยมติคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบที่จะให้ธนาคารออมสินสนับสนุนวงเงินสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำร้อยละ ๑.๕ (SOFT LOAN) แก่ผู้ประกอบการจำนวน ๒๕,๐๐๐ ล้านบาท ต่อจากที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้เคยสนับสนุนผู้ประกอบการเพื่อให้ธุรกิจเกิดสภาพคล่องและสามารถช่วยเหลือตนเองได้ โดยจะให้ธนาคารพาณิชย์และธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยกู้ในอัตราผลตอบแทนร้อยละ ๐.๑ แล้วปล่อยกู้แก่ผู้ประกอบการในอัตราผลตอบแทนร้อยละ ๑.๕

(๖) กระทรวงการคลังและสำนักงานคณะกรรมการประกันภัยได้พิจารณาแนวทางให้ภาครัฐสามารถซื้อประกันภัยทรัพย์สินคุ้มครองภัยก่อการร้ายให้กับผู้ประกอบการและผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ โดยสมทบประกันวินาศภัยสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง สำนักงานประมาณ และกรมบัญชีกลาง ได้นำเสนอแนวทางการประกันภัยทรัพย์สินคุ้มครองอัคคีภัยและภัยก่อการร้าย โดยกำหนดเบี้ยประกันภัยแบ่งเป็น ๓ แบบ คือ ๓๐๐ ล้านบาท ๖๐๐ ล้านบาท และ ๙๐๐ ล้านบาท

(๗) โรงโม่บดและย่อยหินส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่จังหวัดยะลา ปัจจุบันมีผู้ประกอบการที่ได้รับประทานบัตรในการย่อยหินจำนวน ๖ ราย และมีอยู่จำนวน ๓ ราย ประทานบัตรจะหมดอายุในเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๒ แต่ยังไม่สามารถดำเนินการต่ออายุให้เสร็จสิ้นได้ ในขณะที่การดำเนินการต่ออายุใบอนุญาตเป็นไปด้วยความล่าช้าและยุ่งยาก ผู้ประกอบการได้เริ่มดำเนินการต่ออายุประทานบัตรตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๔๘ เป็นต้นมา ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการตรวจสอบสิ่งแวดล้อม เมื่อเสร็จสิ้นจะต้องจัดส่งให้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ เพื่อรวบรวมเรื่องเสนอขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี (ครม.) เนื่องจากเหมืองหินดังกล่าวอยู่ในพื้นที่ป่าไม้ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ ปี กำหนดให้การขอประทานบัตรต้องผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี (ครม.) เนื่องจากเหมืองหินดังกล่าวอยู่ในพื้นที่ป่าไม้ลุ่มน้ำเดียวกับที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีไปแล้ว และหากการขออนุญาตต่ออายุไม่ทันกับการสิ้นสุดอายุของประทานบัตรเดิมอาจทำให้เกิดการขาดแคลนหินที่จะใช้ในการก่อสร้างถนนหนทางและการพัฒนาด้านสาธารณูปโภคได้ เพราะพื้นที่สามจังหวัดมีแหล่งหินเพียงแห่งเดียวคือจังหวัดยะลาและอาจส่งผลกระทบต่อธุรกิจก่อสร้างในพื้นที่

๒) นโยบายที่ไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหา

(๑) ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่ควรใช้กฎระเบียบด้านแรงงานเหมือนเช่นจังหวัดอื่น ๆ เนื่องจากหากใช้กฎระเบียบเดียวกัน แรงงานก็จะไม่สามารถเข้ามาประกอบอาชีพในพื้นที่ได้ หรือถ้าหากเข้ามาทำงานในพื้นที่ก็จะมาทำด้วยเหตุผลเพื่อรองานหรือทำชั่วคราวหรือเป็นแรงงานที่ด้อยคุณภาพไม่สามารถหางานในจังหวัดอื่นได้ ทำให้มีการเคลื่อนย้ายแรงงานตลอดเวลา เนื่องจากเกรงกลัวต่อความไม่ปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้สูงกว่าจังหวัดอื่นเพราะแรงงานไม่มีคุณภาพและไม่มีความเชี่ยวชาญเนื่องจากการเคลื่อนย้ายแรงงานเข้าออกตลอดเวลาและไม่มี ความผูกพันกับงาน

(๒) การใช้แรงงานต่างด้าวมีปัญหาในข้อกำหนดที่มีการควบคุมการจ้างแรงงานเนื่องจากการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวรายใหม่ไม่สามารถกระทำได้ ต้องรอมติคณะรัฐมนตรีเท่านั้น ซึ่งหลาย ๆ ปีจะมีประกาศออกมาสักครั้ง การต่ออายุใบอนุญาตการทำงาน ของแรงงานต่างด้าวสำหรับแรงงานต่างด้าวรายเดิมก็กำหนดให้แต่ละปีขึ้นทะเบียนได้ในเวลาที่กำหนดและจำกัด หากมีการเปลี่ยนแปลงแรงงานต่างด้าวนอกช่วงเวลาที่กำหนดก็ไม่สามารถขึ้นทะเบียนได้ ส่งผลให้ผู้ประกอบการต้องใช้แรงงานต่างด้าวที่ผิดกฎหมายด้วยความจำเป็น เพื่อให้ธุรกิจดำเนินต่อไปได้

(๓) ตามระเบียบพัสดุของสำนักนายกรัฐมนตรีที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน ผู้ประกอบการรับเหมาก่อสร้างในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่มีศักยภาพเพียงพอที่จะแข่งขันกับบริษัทรับเหมาก่อสร้างระดับประเทศที่อยู่ในส่วนกลางได้ทั้งในด้านเงินทุน เทคโนโลยีบุคลากร และเครื่องจักรกลในการทำงาน จึงไม่สามารถประมูลงานได้ ส่วนผู้รับเหมาจากส่วนกลางที่ประมูลงานได้เมื่อเข้ามาทำงานตามสัญญาส่วนใหญ่จะดำเนินการโดยจ้างเหมาช่วงกับประชาชนในพื้นที่และปฏิบัติด้วยความไม่เป็นธรรม เช่น การกดราคาและเอาเปรียบในด้านอื่น ๆ ส่งผลให้เกิดการทิ้งงานโดยไม่ให้ผู้รับจ้างผู้รับจ้างทิ้งงาน ภาครัฐจึงแก้ปัญหาโดยให้หน่วยทหารต่างเข้าไปดำเนินการแทนซึ่งอาจทำให้

คุณภาพของงานไม่ได้ตามมาตรฐานที่ส่วนราชการกำหนด หรือหากมีการโอนงบประมาณส่วนที่มีไปให้กับหน่วยทหารช่างไปดำเนินการ หน่วยทหารช่างอาจจะต้องไปจ้างเหมาช่วงงานในบางส่วนให้กับผู้ประกอบการในพื้นที่โดยตัดราคาแต่ให้การคุ้มครองแทน ส่งผลให้ผู้ประกอบการธุรกิจก่อสร้างต้องประสบปัญหาขาดทุนหรือต้องเลิกกิจการ ซึ่งการแก้ไขปัญหาดังกล่าวจึงน่าจะเป็นการแก้ไขปัญหาที่ไม่เกิดประสิทธิภาพแก่ผู้ประกอบการในพื้นที่และหน่วยงานราชการ

(๔) มาตรการประกันภัยทรัพย์สิน การกำหนดพื้นที่ ตั้งแต่จังหวัดชุมพร ลงไปให้เป็นพื้นที่ครอบคลุมที่มีความเสี่ยงจากปัญหาความไม่สงบ ซึ่งส่งผลกระทบต่อ การพิจารณาให้สินเชื่อของสถาบันการเงินแก่ผู้ประกอบการ ดังนั้น พิจารณาเห็นว่าควรมี การกำหนดพื้นที่ที่มีความเสี่ยงจากปัญหาความไม่สงบให้เหมาะสมกับสภาพข้อเท็จจริงในพื้นที่ โดยพื้นที่ที่มีความเสี่ยงจากปัญหาความไม่สงบควรเป็นพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาความไม่สงบ โดยตรงจริง ๆ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้ประกอบการในพื้นที่

(๕) รัฐบาลมีมาตรการชดเชยส่วนต่างเบี้ยประกันภัย โดยสำนักงาน คณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย ได้ให้การสนับสนุนส่วนต่างของ เบี้ยประกันภัยทรัพย์สินคุ้มครองภัยก่อการร้ายในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ ระหว่างร้อยละ ๐.๓ - ร้อยละ ๒ (ซึ่งเดิมให้การชดเชยระหว่างร้อยละ ๐.๕ - ร้อยละ ๒) โดยรัฐบาลได้ตั้ง งบประมาณสนับสนุน ๒๐ ล้านบาทต่อปี ต่อจากเดิมที่สิ้นสุดลงในวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๒ ออกไปอีก ๓ ปี ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๓ - ๓๑ มกราคม ๒๕๕๕

แต่ถึงแม้ว่ารัฐบาลจะช่วยดำเนินการหาบริษัทประกันภัยมาให้และ จะชดเชยส่วนต่างให้ แต่สาเหตุที่ผู้ประกอบการไม่ให้ความสนใจ เนื่องจาก กรณีเกิดเหตุการณ์ ความไม่สงบและทรัพย์สินเสียหาย ผู้ทำประกันไม่ได้รับการคุ้มครองเต็มวงเงินที่ต้องการ เพราะบริษัทประกันภัยรับประกันความเสี่ยงของทุนประกันร้อยละ ๓๐ เท่านั้น ประกอบกับ ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ภาครัฐได้มีมาตรการเยียวยาให้ความช่วยเหลือกรณีประสบภัย ก่อการร้ายซึ่งจ่ายในรูปของการเยียวยา ถึงแม้จ่ายไม่เต็มร้อยละ ๑๐๐ แต่ก็จะได้รับมากกว่า การทำประกันภัยแบบประกันภัยไม่เต็มวงเงิน

๓.๗.๒ ประเด็นด้านการปฏิบัติ

๑) การปฏิบัติตามนโยบายที่ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ภาครัฐได้ให้การสนับสนุนการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลผลิตแปรรูป ทางการผลิตของวิสาหกิจชุมชนให้มีความทันสมัย อันเป็นการเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์และ ยกกระดับสินค้าให้สามารถแข่งขันได้ ดังเช่นในกรณีของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรกรน้ำตกทรายขาว ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มที่นำวัตถุดิบในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ และเป็นแบบอย่างของชุมชน เข้มแข็ง ตลอดจนมีการผสมผสานระหว่างสองวัฒนธรรมไทยพุทธและมลายูมุสลิมได้อย่าง กลมกลืน

๒) การปฏิบัติตามนโยบายที่ขาดประสิทธิภาพ

(๑) การขนส่งสินค้าของประชาชนจากชนบทเข้าสู่ตัวเมืองยังเป็นไป อย่างยากลำบาก โดยมีสาเหตุมาจากการที่รถไฟซึ่งถือเป็นหัวใจของการขนส่งสินค้าของ ประชาชนส่วนใหญ่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ยังมีข้อจำกัดในการเดินรถอยู่ กล่าวคือ จะไม่มี

การเดินทางในช่วงเวลาหลังพระอาทิตย์ตกจนกระทั่งพระอาทิตย์ขึ้น ทั้งนี้ เนื่องจากสภาพ
แรงงานรถไฟกับ กอ.รมน. ยังหาข้อตกลงระหว่างกันไม่ได้ในเรื่องของการรับรองความปลอดภัย
ซึ่งส่งผลกระทบต่ออีกประการหนึ่งตามมาคือผู้ปกครองและเด็กอาจต้องย้ายถิ่นฐานไปอยู่ในเมือง
เพื่อความสะดวกในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

(๒) การดำเนินงานจัดสร้างนิคมอุตสาหกรรมฮาลาล บ้านน้ำบ่อ อำเภอบึง
ปะนาเระ จังหวัดปัตตานี ต้องหยุดชะงักและล่าช้ากว่าแผนงาน เนื่องจากเหตุการณ์ความไม่
สงบในพื้นที่ โดยเครื่องจักรถูกลอบเผาทำลายไปถึง ๒ ครั้ง ผู้รับจ้างเหมาไม่สามารถเข้าไป
ดำเนินการต่อได้ และการเวนคืนที่ดิน การจัดกรรมสิทธิ์ที่ดินบางแปลงก็ยังไม่เป็นที่เรียบร้อย
ต่อมา ที่ประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๒ มีมติรับทราบและเห็นชอบแผน
การพัฒนาพื้นที่พิเศษ ๕ จังหวัดชายแดนใต้ ยังคงให้มีการกำหนดแผนยุทธศาสตร์ ในการ
ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพธุรกิจและสินค้าฮาลาลเกิดขึ้นในพื้นที่ จึงได้ดำเนินการโครงการ
ดังกล่าวต่อไป โดยให้ก่อตั้งโรงงานต้นแบบเพื่อดึงดูดนักลงทุนในเบื้องต้น การนิคมอุตสาหกรรมฯ
ได้ทำสัญญาจัดจ้างที่ปรึกษาจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เพื่อดำเนินการศึกษาความเป็นไปได้
ของโครงการฯ และออกแบบรายละเอียดระบบสาธารณูปโภคส่วนกลางและอาคารโรงงาน
มาตรฐานสำหรับผู้ประกอบการกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่สนใจเข้ามาร่วมลงทุน
และหากดำเนินการแล้วเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ก็จะได้ดำเนินการโครงการอื่นต่อไป
แต่ทั้งนี้ควรพิจารณาว่ามึงงบประมาณที่ได้ดำเนินการเกิดความคุ้มค่าหรือไม่

(๓) ประมงพื้นบ้าน การส่งเสริมอาชีพเสริม หรืออาชีพทดแทนให้ประชาชน
ยังไม่เกิดความยั่งยืน เช่น การเลี้ยงปลาเกิดโรคระบาด การส่งเสริมการเลี้ยงปลาตุ่มผลผลิตล้นตลาด
ดังนั้น การส่งเสริมอาชีพให้ประชาชนควรรับฟังความต้องการของประชาชนในพื้นที่โดยคำนึงถึง
ความเหมาะสมของลักษณะสภาพแวดล้อม ลักษณะภูมิประเทศในพื้นที่ประกอบด้วย

๓.๗.๓ ประเด็นด้านโครงสร้างองค์กรบริหารจัดการ

๑) การรวมกลุ่มของเกษตรกรส่วนใหญ่ซึ่งเป็นเกษตรกรรายย่อย ยังมีน้อย
ทำให้ขาดอำนาจในการต่อรองราคากับพ่อค้าคนกลาง และขาดการแลกเปลี่ยนความรู้
ความเข้าใจในการดูแลรักษาอย่างจริงจังส่งผลให้คุณภาพผลผลิตตกต่ำ

๒) การบริหารจัดการของหน่วยงานในพื้นที่ยังไม่มีการบูรณาการ ต่างฝ่าย
ต่างดำเนินการไม่มีการประสานงานกัน ส่งผลให้การแก้ไขปัญหาไม่เป็นเอกภาพ

๓.๗.๔ ประเด็นปัญหาการสื่อสารความเข้าใจ

๑) ภาครัฐและภาคเอกชนขาดการบูรณาการองค์ความรู้และการให้
ความร่วมมือในด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมส่งผลให้ขาดประสิทธิภาพในการบริหารงาน รวมทั้ง
การลงทุนในพื้นที่ไม่สามารถขับเคลื่อนไปได้เนื่องจากขาดผู้มาลงทุนในพื้นที่ นอกจากนี้
ภาคเอกชนในระดับฐานล่างยังขาดความเข้าใจด้านองค์ความรู้จากภาครัฐ อาทิ การส่งเสริม
การพัฒนาความรู้ในการประกอบกิจการ การหาตลาดเพื่อส่งออกผลผลิต เป็นต้นโดยเฉพาะ
ภาคเอกชนซึ่งเป็นผู้ประกอบกิจการขนาดเล็กไม่ว่าจะเป็นผู้ประกอบการอาชีพเกษตรกรรม ประมง
พื้นบ้าน หรือการประกอบอาชีพในครัวเรือนต่าง ๆ ซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ในจังหวัดชายแดน

ภาคใต้ ทั้งนี้อาจด้วยสถานการณ์ความไม่สงบจึงอาจทำให้เจ้าหน้าที่ของภาครัฐ ไม่สามารถเข้าถึงความต้องการของภาคเอกชนได้อย่างแท้จริง

๒) ปัญหาการทำประมงพื้นบ้าน ส่วนหนึ่งเกิดจากความขัดแย้งระหว่างกลุ่มชาวประมงที่ต้องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่ทำการประมงโดยใช้เครื่องมือแบบวนลอยกับกลุ่มชาวประมงที่ใช้เครื่องมือทำประมงแบบวนลากข้างและอวนรุน ซึ่งเป็นการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ ก่อให้เกิดการทะเลาะวิวาทระหว่างชาวประมงด้วยกัน การแก้ไขปัญหามุ่งประมงพื้นบ้านจึงต้องใช้วิธีการที่ละเอียดอ่อน เนื่องจากเกี่ยวข้องกับวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชน โดยการแก้ไขปัญหามุ่งต้องทำควบคู่กับการสร้างความเข้าใจเพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้งระหว่างกลุ่มที่ต้องการรักษาทรัพยากรธรรมชาติกับกลุ่มที่ใช้เครื่องมือทำประมงที่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ ภาครัฐจึงได้มีการอนุโลมผ่อนผัน แต่เมื่อครบระยะเวลาการขอผ่อนผันเรืออวนลาก อวนรุนก็ยังคงดำเนินการอยู่เหมือนเดิม จึงเกิดการชุมนุมของกลุ่มชาวประมงที่ต้องการอนุรักษ์ทรัพยากร หรือหากเจ้าหน้าที่ออกปฏิบัติตรวจจับผู้กระทำผิดมักจะถูกกลุ่มเรืออวนลาก อวนรุน เข้ามากดดันไม่ให้จับโดยการรุมล้อมเจ้าหน้าที่ในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ หรือมีการปล้นตัวผู้กระทำผิดระหว่างทางซึ่งสร้างความหนักใจให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ ดังนั้น เจ้าหน้าที่ภาครัฐควรมีการสร้าง ความเข้าใจกับกลุ่มชาวประมงทั้งสองกลุ่มเพื่อไม่ให้ประชาชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเกิดความรู้สึกว่าเจ้าหน้าที่เลือกปฏิบัติ ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายและการปฏิบัติสองมาตรฐาน

๓) การดำเนินการจัดสร้างปะการังเทียม ควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการทุกขั้นตอน เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจและเป็นประโยชน์อย่างแท้จริงต่อชุมชน และไม่ทำลายเครื่องมือทำประมงของประชาชน รวมทั้ง ที่ผ่านมานหน่วยงานในพื้นที่ส่วนใหญ่ เช่น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด หน่วยทหารเรือ กรมประมง ดำเนินการโดยไม่มีกระบวนการต่างฝ่ายต่างทำ ดังนั้น ควรมีการสื่อสารสร้างความเข้าใจในการร่วมแก้ไขปัญหาร่วมกันระหว่างภาครัฐกับภาครัฐ และภาครัฐกับประชาชน

๔) นิคมอุตสาหกรรมฮาลาล อำเภอบางปะนาเระ จังหวัดปัตตานี ยังไม่มีความชัดเจนในเรื่องกรรมสิทธิ์ที่ดินบางส่วนนอกเหนือจากที่ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว โดยบริษัทฯ ต้องเร่งดำเนินการหารือกับประชาชนเจ้าของที่ดินให้เรียบร้อย ขณะนี้ยังไม่มี ความชัดเจนของแต่ละฝ่ายและยังมีความเข้าใจไปคนละแนวทาง

๓.๗.๕ ประเด็นที่เชื่อมโยงด้านปัจจัยภายนอกพื้นที่และต่างประเทศ

๑) ปัจจัยเชิงบวก

(๑) ภูมิภาคทะเลทั้งด้านอ่าวไทยและอันดามัน เป็นพื้นที่ศูนย์กลางติดต่อและเชื่อมโยงธุรกิจ การค้า การลงทุน การท่องเที่ยว และการคมนาคมขนส่งทางบกและทางทะเลกับประเทศมาเลเซีย ประเทศสิงคโปร์ และอาเซียน เป็นผลให้พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีศักยภาพและมีโอกาสจากนโยบายการพัฒนาความร่วมมือกับต่างประเทศทั้งกรอบพหุภาคีและทวิภาคี สามารถที่จะพัฒนาเป็นฐานการเชื่อมโยงเศรษฐกิจสู่นานาชาติแห่งใหม่ของประเทศ

LIART

(๒) ตลาดสินค้าฮาลาลในต่างประเทศกำลังเติบโตและขยายตัวต่อเนื่อง และสินค้าฮาลาลของไทยได้รับการยอมรับมากขึ้นทั้งในเชิงคุณภาพและราคาที่แข่งขันกับประเทศอื่น ๆ ได้ ทำให้พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เหมาะที่จะเป็นฐานการผลิตสินค้าฮาลาล ป้อนตลาดโลกมุสลิม เพราะเป็นแหล่งผลิตอาหารทะเลแปรรูปและมีวัฒนธรรมสังคมที่เชื่อมโยงกับประเทศโลกมุสลิมที่สามารถใช้เป็นสื่อในการสร้างความสัมพันธ์และการร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศโลกมุสลิม

๒) ปัจจัยที่เป็นปัญหา

(๑) เมื่อเปรียบเทียบฐานเศรษฐกิจของในพื้นที่กับนอกพื้นที่ พบว่า ฐานเศรษฐกิจในพื้นที่นั้นมีขนาดเล็กต้องขึ้นอยู่กับการผลิตภาคเกษตรเป็นหลัก เศรษฐกิจจึงมีการขยายตัวในอัตราที่ต่ำ ทำให้เกิดช่องว่างของการพัฒนาระหว่างพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้กับพื้นที่ส่วนอื่น ๆ

(๒) วิกฤตเศรษฐกิจในประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศแถบยุโรป และ จีน ทำให้ยอดการสั่งซื้อชิ้นส่วนเฟอร์นิเจอร์ และเครื่องเรือนซึ่งผลิตจากโรงงานไม้ยางพารา ส่วนใหญ่ในพื้นที่ลดน้อยลงเนื่องจากกลุ่มประเทศดังกล่าวเป็นตลาดผู้ซื้อส่วนใหญ่ โรงงานหลายแห่ง จึงต้องลดปริมาณการผลิตลงเหลือประมาณร้อยละ ๒๐ ของจำนวนการผลิตปกติ โรงงานบางแห่ง ก็ต้องหยุดกิจการชั่วคราว หรือเลิกกิจการไป

(๓) บริษัทผู้ซื้อสินค้าจากต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกาและประเทศแถบยุโรปไม่อนุญาตให้ตัวแทนของบริษัทเข้ามาตรวจสอบมาตรฐานโรงงานและตรวจสอบคุณภาพสินค้าในพื้นที่ เนื่องจากความไม่มั่นใจในความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่ที่จะเข้ามาทำการตรวจสอบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ อันเนื่องมาจากเหตุการณ์ความไม่สงบ เมื่อไม่ได้เข้ามาตรวจสอบก็ถือว่าสินค้าที่ผลิตจากโรงงานในพื้นที่ไม่มีมาตรฐาน ทำให้ไม่สามารถส่งสินค้าไปยังต่างประเทศได้ หรือหากมีการตรวจสอบคุณภาพสินค้า ก็ต้องนำไปตรวจสอบนอกพื้นที่ ส่งผลให้ผู้ประกอบการมีต้นทุนการผลิตเพิ่มสูงขึ้น

(๔) การที่ประเทศอินโดนีเซียได้ยกเลิกใบอนุญาตการจับปลาให้กับชาวประมงไทย ทำให้การทำประมงของจังหวัดชายแดนภาคใต้ประสบปัญหาขาดวัตถุดิบมากขึ้น จากเดิมที่เคยอนุญาตให้จับปลาได้ ทั้งนี้ ทางประเทศอินโดนีเซียได้กำหนดว่าหากจะทำประมงในน่านน้ำประเทศอินโดนีเซีย ต้องไปลงทุนในประเทศอินโดนีเซียเท่านั้น แล้วจึงส่งเป็นวัตถุดิบแปรรูปกลับมายังประเทศไทย

๓.๘ ด้านการดำเนินการกิจการฮัจญ์

๓.๘.๑ ประเด็นด้านนโยบาย

๑) นโยบายที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา

(๑) รัฐบาลได้มีนโยบายส่งเสริมการไปประกอบพิธีฮัจญ์โดยมีพระราชบัญญัติส่งเสริมกิจการฮัจญ์ พ.ศ. ๒๕๒๔ และพระราชบัญญัติส่งเสริมกิจการฮัจญ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๒ ซึ่งได้กำหนดให้มี “คณะกรรมการส่งเสริมกิจการฮัจญ์แห่งประเทศไทย” ประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันกำหนดแนวทางปฏิบัติและดำเนินการเพื่อให้บริการและการดูแลที่ดีที่สุด

(๒) รัฐบาลจัดให้มีการลงทะเบียนจำนวนผู้ประสงค์จะเดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์โดยใช้ระบบคอมพิวเตอร์ออนไลน์ โดยมีกรมการศาสนาเป็นผู้รับผิดชอบและดำเนินการโดยผู้ประกอบกิจการฮัจญ์ ซึ่งเป็นนิติบุคคลที่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการส่งเสริมกิจการฮัจญ์แห่งประเทศไทยเป็นผู้ลงทะเบียนให้กับผู้เดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์ที่สมัครก่อนผู้ประกอบกิจการนั้น ๆ ทำให้ทราบจำนวนความต้องการเดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์ของชาวไทยมุสลิมแต่ละปีว่ามีจำนวนเท่าใด

(๓) รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยกำหนดไว้ในนโยบายด้านความมั่นคงของรัฐข้อที่ ๑๐ การพัฒนาและแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ และข้อ ๑๐.๕ ด้านการศาสนาและการพัฒนาการศึกษาว่า “รัฐบาลได้ส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่สามารถดำเนินวิถีชีวิตตามหลักศาสนาและอัตลักษณ์ของตนเอง ได้มีการจัดทำโครงการส่งเสริมคนดีมีคุณธรรมไปประกอบพิธีฮัจญ์ การอำนวยความสะดวกแก่ผู้เดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์ รวมถึงการดูแลผู้แสวงบุญในขณะที่อยู่ในประเทศซาอุดีอาระเบียทั้งในด้านที่พัก การดูแลสุขภาพและสุขอนามัย...” รวมทั้ง นโยบายตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๒ เรื่องการจัดตั้งกงสุลฮัจญ์และศูนย์บริการประชาชนเกี่ยวกับกิจการฮัจญ์ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้เดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์

๒) นโยบายที่ไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหา

การที่รัฐบาลยังไม่สามารถนำร่างพระราชบัญญัติกิจการฮัจญ์ พ.ศ. .... เข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภาได้ทำให้กระบวนการบริหารจัดการกิจการฮัจญ์ของหน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบไม่สามารถอำนวยความสะดวกแก่ผู้เดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์ รวมถึงการดูแลผู้แสวงบุญในขณะที่อยู่ในประเทศซาอุดีอาระเบียทั้งในด้านที่พัก การดูแลสุขภาพและสุขอนามัยได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับของผู้แสวงบุญ

๓.๘.๒ ประเด็นด้านการปฏิบัติ

๑) การปฏิบัติตามนโยบายที่ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

(๑) ผู้แทนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกิจการฮัจญ์ทั้งภาครัฐและเอกชนเดินทางไปเจรจาขอโควตาสำหรับผู้แสวงบุญจากประเทศซาอุดีอาระเบียทำให้ได้โควตาในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ จำนวน ๑๔,๗๗๙ คน ปี พ.ศ. ๒๕๕๒ จำนวน ๑๓,๐๐๐ คน ปี พ.ศ. ๒๕๕๓ จำนวน ๑๓,๐๐๐ คน

(๒) ในอดีตการเดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์จะมีลักษณะการเดินทางแบบต่างคนต่างไป ไม่เป็นกลุ่มเช่นในปัจจุบัน คณะกรรมการส่งเสริมกิจการฮัจญ์แห่งประเทศไทย ได้หาทางช่วยเหลือเพื่อให้เกิดความสะดวกแก่พี่น้องชาวไทยมุสลิมทางภาคใต้ โดยจัดเที่ยวบินพิเศษที่ขนส่งผู้แสวงบุญจากท่าอากาศยานหาดใหญ่และท่าอากาศยานภูเก็ตบินตรงไปยังเมืองเจดดาห์ ประเทศซาอุดีอาระเบีย ส่งผลให้ชาวไทยมุสลิมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รับความสะดวกในการเดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์เป็นอย่างดี

๒) การปฏิบัติตามนโยบายที่ขาดประสิทธิภาพ

(๑) ปัญหาการปฏิบัติก่อนการเดินทางไปแสวงบุญ

(๑.๑) การลงทะเบียนโดยระบบคอมพิวเตอร์ออนไลน์ของกรมการศาสนา มักมีปัญหาการตกหล่นของรายชื่อ ผู้ประกอบการบางรายถูกยกเลิกรายชื่อ ทั้งที่มีการตอบรับจากระบบคอมพิวเตอร์หลังจากการกรอกข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์แล้ว แต่ภายหลังกลับไม่ปรากฏรายชื่อในโควตา

(๑.๒) การรวบรวมรายชื่อเพื่อลงทะเบียนของผู้เดินทางจากโควตาและโควตาที่ได้รับเพิ่มเติม โดยส่วนใหญ่ในแต่ละปีทางประเทศซาอุดีอาระเบียได้ให้โควตาแก่ประเทศไทยประมาณ ๑๓,๐๐๐ คนต่อปี แต่มีผู้ประสงค์จะเดินทางและได้ลงทะเบียนไว้ประมาณ ๑๘,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ คนต่อปี จึงทำให้มีผู้แสวงบุญที่ไม่ได้เดินทางประมาณ ๔,๐๐๐ - ๕,๐๐๐ คน ซึ่งต่อมากจะมีการเรียกร้องจากผู้ประกอบการให้ขอโควตาพิเศษเพิ่มเติมต่อกระทรวงฮัจญ์ของประเทศซาอุดีอาระเบียเพื่อเพิ่มโควตาพิเศษแก่ประเทศไทยประมาณ ๒,๐๐๐ - ๓,๐๐๐ คนต่อปี จึงทำให้เกิดปัญหาการขอวีซ่า การทำสัญญาเช่าที่พัก และการติดต่อสายการบินของผู้แสวงบุญหรือผู้ประกอบการที่ไม่สามารถดำเนินการได้ทันสำหรับโควตาที่ได้รับเพิ่มเติมในภายหลังเพราะมีเวลาในการดำเนินการจำกัด

(๑.๓) การจัดเที่ยวบินรับส่งผู้แสวงบุญ ตามมติคณะรัฐมนตรีมอบให้บริษัทการบินไทย (มหาชน) จำกัด เป็นผู้รับ - ส่ง แบบเหมาลำ ทำให้ราคาค่าโดยสารสูงกว่าสายการบินต่างประเทศ เป็นเหตุให้ผู้ประกอบการส่วนหนึ่งนิยมติดต่อสายการบินต่างประเทศมารับ - ส่ง จึงมักจะมีปัญหาเรื่องเวลาการเดินทางที่ไม่แน่นอน

(๑.๔) การขอวีซ่าเพื่อเดินทางเข้าราชอาณาจักรซาอุดีอาระเบีย มีขั้นตอน รายละเอียดมาก และมีความล่าช้า กระบวนการในการขอวีซ่าฮัจญ์นั้นจะต้องดำเนินการเรื่องเอกสารของผู้แสวงบุญ เช่น การจัดกลุ่มการเดินทางและหลักฐานสัญญาเช่าบ้านในเมืองเมกกะห์และเมืองมาดีนะห์ประเทศซาอุดีอาระเบียประกอบด้วย แต่ขั้นตอนการตรวจเอกสารและการดำเนินการต่าง ๆ ของกรมการศาสนาทำได้ล่าช้ามาก จึงมีความฉุกฉุนในการเดินทาง

(๑.๕) ในเทศกาลฮัจญ์ ประจำปี ๒๕๕๑ การอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการเดินทางไปแสวงบุญ ณ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ มีความล่าช้าในการตรวจสัมภาระและการตรวจวีซ่า เพราะเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอต่อจำนวนผู้เดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์ที่มีจำนวนมากในแต่ละเที่ยวบิน การจัดเตรียมห้องละหมาด การบริการน้ำดื่ม การจัดทำป้ายแนะนำ การจัดทำป้ายบอกทางและจำนวนห้องสุขา สำหรับท่าอากาศยานหาดใหญ่ ปัญหาที่พบคือ สถานที่จอดรถไม่เพียงพอ การจราจรติดขัด ขาดเจ้าหน้าที่ดูแล

อำนวยความสะดวกระหว่างทางก่อนเข้าท่าอากาศยาน และเมื่อถึงท่าอากาศยานขนาดใหญ่ ก็จะเป็นปัญหาให้กับผู้เดินทางกับเที่ยวบินปกติ โดยเฉพาะหากมีฝนตกการจราจรบนเส้นทาง และบริเวณท่าอากาศยานจะติดขัดเป็นอย่างมาก

ในเทศกาลฮัจญ์ ประจำปี ๒๕๕๒ การอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการเดินทางไปแสวงบุญ ณ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ได้ดำเนินการ ในการอำนวยความสะดวกได้เป็นอย่างดี แต่ควรให้เจ้าหน้าที่กรมการศาสนาไปประจำที่ สนามบินเพื่อจะได้แก้ไขปัญหที่อาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา สำหรับท่าอากาศยานขนาดใหญ่ พบสภาพปัญหาและอุปสรรค คือ สภาพการจราจรที่ติดขัดบริเวณท่าอากาศยานและเส้นทาง เข้าท่าอากาศยาน รถสุขามีไม่เพียงพอต่อผู้เดินทางและญาติที่ร่วมส่ง การจัดตั้งถึงขยະใน บริเวณสนามบินไม่ชัดเจนและมีจำนวนไม่เพียงพอ และสายการบินอิหร่านแอร์ได้เพิ่มเที่ยวบิน ในระยะกระชั้นชิดทำให้ตารางการบินเพิ่มจากจำนวน ๒ เที่ยวบิน เป็น ๓ เที่ยวบินต่อวัน ก่อให้เกิด ปัญหาอุปสรรคและความไม่สะดวกอีกมากมาย ส่วนการอำนวยความสะดวกอื่น ๆ พบว่า การจัดเจ้าหน้าที่ตามจุดต่าง ๆ การแนะนำ หรือนำส่งผู้แสวงบุญมีการดำเนินการได้อย่างดี

(๑.๖) การปฏิบัติตามนโยบายที่ต้องดำเนินการในประเทศไทย กรมการศาสนาในฐานะสำนักเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมกิจการฮัจญ์แห่งประเทศไทยซึ่งมี หน้าที่ปฏิบัติตามมติของคณะกรรมการหรือตามที่กรมการมอบหมายหรือตามกฎหมาย ยังไม่ สามารถควบคุม ดูแล อำนวยความสะดวกแก่ผู้แสวงบุญได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งจะเห็นได้จาก ปัญหา เช่น การไม่ดูแลผู้ประกอบการให้ปฏิบัติตามที่กฎหมายอย่างเคร่งครัดการดูแลจัดเช่า บ้านพักไม่เป็นไปตามที่กำหนด การดูแลเรื่องการขอวีซ่าล่าช้า การไม่สามารถดำเนินการให้ ผู้แสวงบุญเดินทางได้ครบตามจำนวนโควตาที่ได้รับจากประเทศซาอุดีอาระเบียทำให้ผู้แสวงบุญ เสียโอกาส การประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่ร่วมรับผิดชอบ เช่น ศูนย์อำนวยความสะดวก บริหาร จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) หรือบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) หรือกงสุลฮัจญ์ไทย ประจำเจดดาห์ เป็นต้น ทำให้ผู้แสวงบุญบางส่วนต้องตกค้างไม่ได้เดินทาง และเมื่อเดินทางไปถึง เมืองเมกกะห์แล้วไม่มีที่พัก รวมทั้ง เรื่องการคมนาคมระหว่างประเทศ ซึ่งผลจะเห็นได้จากการที่ ผู้แสวงบุญทางจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รับความลำบากในการเดินทาง เนื่องจากการที่ บริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน) ไม่สามารถดำเนินการรับส่งผู้แสวงบุญทั้งหมดได้ตามมติ คณะรัฐมนตรี จึงเป็นสาเหตุให้มีผู้ประกอบการบางคนหรือบางกลุ่มนำสายการบินต่างประเทศ เข้ามาร่วมบินรับส่งผู้แสวงบุญ ซึ่งเป็นได้ว่า การที่สายการบินอื่นสามารถเข้ามาได้นั้น น่าจะมี สาเหตุ คือ เรื่องราคาค่าโดยสารเครื่องบินของบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ที่มีราคาแพง และจำนวนวันที่พำนักอยู่ในประเทศซาอุดีอาระเบียยาวนานจึงเป็นเหตุจูงใจให้ผู้ประกอบการ บางรายต้องดำเนินการดังกล่าว แต่อย่างไรก็ตาม กระบวนการทุกอย่างจะต้องได้รับการเห็นชอบจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ เช่น บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) และกรมการ บินพลเรือน เป็นต้น

(๒) ปัญหาการปฏิบัติระหว่างการเดินทางไปแสวงบุญ

(๒.๑) การกำกับดูแลการเช่าที่พักซึ่งคณะกรรมการส่งเสริมกิจการ ฮัจญ์ ได้แต่งตั้งอนุกรรมการจัดเช่าที่พักเป็นผู้ลงนามในสัญญาเช่าบ้านพัก ขาดความรอบคอบ ในการตรวจสอบที่พักและใบอนุญาตของที่พักในประเทศซาอุดีอาระเบีย จึงทำให้

ผู้แสวงบุญได้รับความเดือดร้อนไม่สามารถเข้าที่พักได้

(๒.๒) การอำนวยความสะดวกของเจ้าหน้าที่พบว่าเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ไปทำหน้าที่อำนวยความสะดวกแก่ผู้แสวงบุญนั้น ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพราะขาดประสบการณ์ ไม่มีความถนัดในการใช้ภาษา และการได้รับการคัดเลือกอย่างไม่เหมาะสม

(๒.๓) จำนวนแพทย์และพยาบาลที่เดินทางไปกับคณะผู้แสวงบุญมีจำนวนไม่เพียงพอ

(๒.๔) การปฏิบัติตามนโยบายที่ต้องดำเนินการ ณ เมืองเจดดาห์ เมืองมาดีนะห์และเมืองเมกกะห์ ประเทศซาอุดีอาระเบีย กรมการศาสนาในฐานะสำนักเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมกิจการฮัจญ์แห่งประเทศไทยไม่สามารถบริหารจัดการและการดูแลอำนวยความสะดวกแก่ผู้แสวงบุญ ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ มากมาย เช่น

๑) การใช้พาหนะที่จะนำเข้าไปในสนามบินฮัจญ์เพื่อดูแลอำนวยความสะดวกผู้แสวงบุญ ไม่มีสติ๊กเกอร์บอกเครื่องหมายผ่าน (ไม่ได้เตรียมการ) ทำให้ไม่สามารถเข้าไปดำเนินการในสนามบินได้ และใช้รถของสถานกงสุลใหญ่เมืองเจดดาห์ซึ่งมีสติ๊กเกอร์เพียง ๑ คัน ทำให้ไม่สะดวกในการเข้า - ออกสนามบินฮัจญ์

๒) สถานที่ทำการของสำนักงานคณะผู้แทนไทย ไม่เหมาะสมและไม่สง่างาม รวมทั้งเรื่องสาธารณูปโภคและความสะอาดบริเวณสถานที่ผู้แสวงบุญพำนักช่วงปฏิบัติภารกิจฮัจญ์ที่มีนา ทางคณะผู้แทนฮัจญ์ไทยต้องแสดงสภาพดังกล่าวต่อทางการซาอุดีอาระเบีย ณ ขณะนั้น ไม่ควรปล่อยหลังจากจบจากเทศกาลฮัจญ์แล้ว เพื่อทางการซาอุดีอาระเบียจะได้เข้ามาช่วยดูแลได้อย่างทันที่

๓) การขนส่งผู้แสวงบุญในเทศกาลฮัจญ์ด้วยรถบัสไม่สะดวก ไม่ปลอดภัย แออัด ไม่ได้นั่งตามที่นั่งที่กำหนดไว้ ซึ่งต่างกับประเทศอื่นที่บริหารจัดการได้อย่างดี

๔) ที่พักที่มีนาและระหว่างเส้นทางไม่มีธงชาติไทยประดับติดตาม เส้นทางประกอบพิธีฮัจญ์ ทำให้ผู้แสวงบุญชาวไทยหลงทางกลับที่พักไม่ถูก

๕) มีผู้แสวงบุญจากประเทศอื่นมาแอบอ้างเพื่ออยู่ร่วมที่มีนา เช่น ชาวฮ่องกง ชาวปากีสถาน (วีซ่า ฮ่องกง เครื่องหมายเลขไทยคนปากีสถาน) โดยมาตรฐานแล้วพื้นที่ที่พัก ๔ x ๔ เมตร สามารถพักได้ไม่เกิน ๑๔ คน ต่อเตียง แต่ที่ที่พักบางมักดับผู้แสวงบุญเข้าพักเกินจำนวนที่กำหนดและมีชาวต่างชาติแอบอ้างเข้ามาร่วมพัก

๖) ผู้แสวงบุญที่เดินทางไปทีหลัง ไม่มีคู่มือค่าอาหารและค่าเดินทางที่มีนา ทำให้อยู่อย่างลำบาก ไม่มีอาหารและเตียงที่พัก

๗) ผู้แสวงบุญที่ได้รับการจัดสรรโควตาจากรวมการศาสนา ถูกให้ออกจากที่พักเนื่องจากสัญญาการเช่าที่พักไม่ถูกต้อง เพราะผู้ประกอบการโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการจัดเข้าที่พักที่ทางการซาอุดีอาระเบียไม่อนุญาต ทำให้ผู้แสวงบุญจำนวน ๘๐๐ กว่าคนถูกเจ้าหน้าที่ของทางราชการซาอุดีอาระเบียตัดน้ำ ตัดไฟ ขาดอาหารและต้องขนสัมภาระย้ายที่พักใหม่ใช้เวลาขนย้ายและเตรียมที่ใหม่อย่างทุลักทุเล เพราะเป็นอาคารหลายชั้น

๘) คณะผู้แทนฮัจญ์ไทยที่เดินทางไปอำนวยความสะดวกและดูแลผู้แสวงบุญซึ่งเดินทางไป ๑๓๐ คนแต่มีผู้ที่ปฏิบัติงานจริงไม่กี่คน ส่วนใหญ่ไปในฐานะผู้แทนองค์กรซึ่งใช้วีซ่าในฐานะผู้แทนฮัจญ์ไทย และผู้ประกอบการอยู่ร่วมก็มีชื่อในวีซ่านี้ด้วย

๓) การปฏิบัติที่สวนทางกับนโยบาย

๑) การหลีกเลี่ยงหรือปล่อยปละละเลย ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัดของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

๒) การจัดตั้งกงสุลฮัจญ์และศูนย์บริหารกิจการฮัจญ์จังหวัดชายแดนภาคใต้ แม้มีการดำเนินการจัดตั้งจัดตั้งกงสุลฮัจญ์และศูนย์บริหารกิจการฮัจญ์จังหวัดชายแดนภาคใต้ขึ้นแล้วก็ตาม แต่บทบาทและการรับผิดชอบยังอยู่ที่กรมการศาสนาทั้งหมดซึ่งทำหน้าที่ในฐานะเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมกิจการฮัจญ์ตามพระราชบัญญัติการส่งเสริมกิจการฮัจญ์ ผลปรากฏว่า ปัญหาความเดือดร้อนของผู้แสวงบุญยังไม่ได้รับการแก้ไขอย่างเป็นรูปธรรม เพราะอาจติดขัดเรื่องข้อกฎหมายตามพระราชบัญญัติส่งเสริมกิจการฮัจญ์ พ.ศ.๒๕๒๔ ดังนั้นรัฐบาลควรพิจารณาตามอำนาจหน้าที่ให้กงสุลฮัจญ์และศูนย์บริหารกิจการฮัจญ์จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้รับการมอบถ่ายบทบาทหน้าที่จากคณะกรรมการส่งเสริมกิจการฮัจญ์แห่งประเทศไทยมายังหน่วยงานทั้งสอง รวมทั้งอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานทั้งสองที่มีอยู่แล้ว เมื่อผนึกรวมกันเข้าจะทำให้การทำงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๓.๘.๓ ประเด็นด้านโครงสร้างองค์กรบริหารจัดการ

๑) โครงสร้างการบริหารจัดการกิจการฮัจญ์ในปัจจุบัน ซึ่งดำเนินการภายใต้พระราชบัญญัติส่งเสริมกิจการฮัจญ์ พ.ศ. ๒๕๒๔ ไม่เอื้ออำนวยต่อการนำผู้แสวงบุญเดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์ได้ราบรื่นเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศมุสลิมที่เป็นเพื่อนบ้าน ทั้งที่สามารถดำเนินการได้ดีกว่าที่เป็นอยู่ โดยเฉพาะอะมีร์ฮัจญ์ซึ่งเป็นหัวหน้าผู้รับผิดชอบระดับประเทศที่นำชาวไทยผู้นับถือศาสนาอิสลามเดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์ ไม่สามารถใช้ศักยภาพที่มีอยู่ได้อย่างเต็มความสามารถทั้งในประเทศไทยและประเทศซาอุดีอาระเบีย เนื่องจากมีข้อจำกัดในเรื่องอำนาจการควบคุมดูแลกระบวนการต่าง ๆ และงบประมาณที่ไม่เพียงพอ

๒) การขาดยุทธศาสตร์กิจการฮัจญ์และขาดการบูรณาการของหน่วยงานต่าง ๆ ทำให้กิจการฮัจญ์ไม่สามารถดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่จะทำให้คุณค่าของฮัจญ์มาเพื่อพัฒนาคนพัฒนาสังคม ชุมชนและประเทศชาติได้อย่างเต็มศักยภาพและทำให้เกิดความบกพร่อง ทั้งในด้านการบริหารจัดการ ด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์ ด้านการประสานการปฏิบัติระหว่างหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง และด้านการต่างประเทศ

๓) การกำหนดมาตรฐาน กฎหมาย หรือระเบียบต่าง ๆ ของกิจการฮัจญ์ยังไม่มี ความชัดเจนสำหรับผู้ปฏิบัติและไม่ครอบคลุมทั้งระบบ เช่น กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม และกรมการกงสุล กระทรวงการต่างประเทศ ภาคเอกชน เช่น ผู้ประกอบการกิจการฮัจญ์ ผู้นำกลุ่ม (แซะห์) อีกทั้งยังไม่มีบทลงโทษสำหรับผู้ไม่ปฏิบัติตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

๔) ปัญหาในเชิงโครงสร้าง ได้แก่ คณะกรรมการส่งเสริมกิจการฮัจญ์แห่งประเทศไทย ซึ่งประกอบไปด้วย ผู้แทนกระทรวง กรมต่าง ๆ มากมาย แต่ขาดผู้แทน

ผู้ประกอบการ และผู้แทนหน่วยงานเหล่านั้นขาดความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้เกี่ยวกับปัญหา การดำเนินการกิจการฮัจญ์ และในทางปฏิบัติผู้แทนของหน่วยงานในระดับที่มีอำนาจตัดสินใจ มักไม่ได้เข้าร่วมประชุมเพื่อแก้ไขปัญหา แต่มักส่งผู้แทนซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ระดับล่างเข้าร่วม ประชุม ประกอบกับพื้นที่ปฏิบัติในพิธีการฮัจญ์เป็นพื้นที่จำเพาะเฉพาะผู้นับถือศาสนาอิสลาม เท่านั้น บุคคลอื่นไม่สามารถที่จะเข้าไปปฏิบัติงานในพื้นที่ได้มีเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่เป็น มุสลิมเพียงไม่กี่คนที่เข้าไปปฏิบัติงานในพื้นที่ได้จริง แต่เป็นเจ้าหน้าที่ระดับชั้นผู้น้อย ไม่มีอำนาจในการตัดสินใจและสั่งการ บางครั้งทำให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้ไปประกอบพิธีฮัจญ์ รวมทั้ง กรมการศาสนาในฐานะสำนักเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมกิจการฮัจญ์แห่งประเทศไทย เป็นหน่วยงานที่กำหนดโครงสร้างขององค์กรเพียงให้ฝ่ายประสานงานกิจการศาสนา อิสลามซึ่งเป็นฝ่ายเล็ก ๆ มีข้อจำกัดทั้งเรื่องกำลังคนและงบประมาณ ทั้งที่มีภาระหน้าที่ดูแล ผู้แสวงบุญจำนวนมากและต้องประสานกับหน่วยงานต่างประเทศด้วย ดังนั้น รัฐบาลควรเร่ง เสนอร่างพระราชบัญญัติกิจการฮัจญ์ พ.ศ. ... เข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภาเป็นการด่วน เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาเชิงโครงสร้างองค์กรบริหารจัดการให้ตอบสนองต่อความต้องการของ ผู้แสวงบุญและแก้ไขปัญหาภาพรวมทั้งหมดของกระบวนการบริหารจัดการกิจการฮัจญ์ นอกจากนี้ ในคณะกรรมการส่งเสริมกิจการฮัจญ์ยังขาดตัวแทนผู้ประกอบการทำให้ปัญหา ระหว่างผู้ดูแลระเบียบและผู้ปฏิบัติจึงไม่สามารถจะทำงานร่วมกันได้อย่างกลมกลืนจึง ไม่สามารถแก้ไขปัญหาเรื่องกิจการฮัจญ์ให้ลุล่วงได้ ข้ามีปัญหาซ้ำ ๆ เกือบทุกปี

๓.๘.๔ ประเด็นด้านการสื่อสารความเข้าใจ

๑) การสื่อสารที่ส่งผลให้เกิดความเข้าใจที่ดีต่อกัน

๑) การสื่อสารของทางราชการมีผู้ประกอบการฮัจญ์และผู้แสวงบุญบางส่วนเท่านั้นที่เข้าใจกฎ ระเบียบ ข้อบังคับหรืออื่น ๆ ที่จำเป็นในการเดินทางไป ประกอบพิธีฮัจญ์ ในขณะที่ผู้แสวงบุญส่วนมากยังขาดช่องทางการเข้าถึงข้อมูลดังกล่าว นอกจากนี้ บริษัทผู้ประกอบการฮัจญ์บางรายไม่สามารถสื่อสารข้อมูลดังกล่าวให้ผู้แสวงบุญ เข้าใจได้อย่างถ่องแท้ บางรายปกปิดข้อมูลบางเรื่องเพื่อผลประโยชน์

๒) ผู้มีส่วนรับผิดชอบในระดับกระทรวงที่เป็นผู้กำหนดนโยบายและ โครงสร้างการบริหารจัดการขาดความรู้ความเข้าใจในกิจการศาสนาอิสลามและเรื่องฮัจญ์

๓) หน่วยงานที่รับผิดชอบหลักยังไม่สามารถสื่อสารให้เกิดความเข้าใจ ที่ดีต่อกันเพียงพอ ยังผลให้นำมาซึ่งปัญหาต่างๆ ระหว่างหน่วยงานผู้ร่วมรับผิดชอบ ผู้ประกอบการ แชะห์และผู้แสวงบุญเป็นอย่างมากทั้งการสื่อสารภายในประเทศและภายนอก ประเทศ ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของประเทศในการดูแลผู้แสวงบุญ

๒) ปัญหาการสื่อสารความเข้าใจ

หน่วยงานรับผิดชอบในกิจการฮัจญ์ยังไม่มีกรอบการดำเนินงานและ แผนการดำเนินงานที่แน่นอนชัดเจนและทำการสื่อสารประชาสัมพันธ์ให้ผู้ประกอบการ แชะห์ และผู้แสวงบุญเข้าใจตรงกันและปฏิบัติตรงกันได้ เช่น เรื่องโควตา ตารางการบิน สายการบิน รับส่ง รวมทั้งเรื่องการบังคับใช้กฎระเบียบที่แน่นอนชัดเจนและเป็นมาตรฐานเดียวกัน และการรับผิดชอบของผู้ประกอบการและส่วนราชการที่เกี่ยวข้องต่อผู้แสวงบุญที่ได้รับ

ความเดือดร้อน ซึ่งรัฐไม่สามารถสื่อสารถึงการแก้ไขปัญหาต่างให้เป็นไปตามกฎหมายด้วยความโปร่งใสและเกิดความเป็นธรรมต่อทุกฝ่าย ซึ่งหากรัฐพบว่า บุคคลหรือกลุ่มบุคคลใดได้กระทำการเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย ควรจะต้องได้รับการลงโทษตามกฎหมาย และหากบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใดที่ปฏิบัติตามกฎหมายควรได้รับการช่วยเหลือและการคุ้มครองจากรัฐ เพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นต่อผู้แสวงบุญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศไทยในด้านการส่งเสริมสนับสนุนการประกอบศาสนกิจของทุกศาสนิก โดยเฉพาะชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามต่อสายตาโลกมุสลิมด้วย

๓.๙ ด้านการประชาสัมพันธ์

๓.๙.๑ ประเด็นด้านนโยบายที่ไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหา

๑) การใช้ภาษาไทยเป็นภาษาราชการ เป็นภาษาหลัก ในการสื่อสารเพียงภาษาเดียว ทั้ง ๆ ที่ประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่ใช้ภาษามลายูท้องถิ่นเป็นภาษาแม่ ทำให้การสื่อสารของรัฐไม่อาจเข้าถึงประชาชนส่วนใหญ่ได้

๒) การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานราชการในพื้นที่ที่ไม่มีนัยยะใด ๆ ที่จะเป็นการแก้ไขปัญหาค่าความไม่สงบ เนื่องจากภาคราชการจะเป็นการดำเนินการตามกรอบ กฎ ระเบียบที่ทางราชการได้วางไว้ว่าจะไม่ได้ผลเท่าที่ควร รูปแบบรายการผังรายการไม่สอดคล้องตรงกับความต้องการของประชาชนทำให้ราชการไม่อาจเข้าถึงมวลชนได้

๓.๙.๒ ประเด็นด้านการปฏิบัติ

๑) การปฏิบัติตามนโยบายที่ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดตั้งสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง ๑๑ จังหวัดสงขลา สถานีวิทยุกระจายเสียง ๙๑๒ กรป.กลาง สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยจังหวัดยะลา สถานีวิทยุโทรทัศน์เพื่อความมั่นคง (ศอ.บต.) เพื่อเผยแพร่ข้อมูล ประชาสัมพันธ์ข่าวสารของรัฐบาลระดับเทียง รายการต่าง ๆ อันเป็นการเสริมสร้างความรู้สู่ประชาชนจังหวัดชายแดนภาคใต้

๒) การปฏิบัติตามนโยบายที่ขาดประสิทธิภาพ

(๑) การประชาสัมพันธ์ และการสื่อสาร ของหน่วยงานภาครัฐขาดประสิทธิภาพ สิ้นเปลืองงบประมาณ อาทิ การโปรยแผ่นปลิวจากเฮลิคอปเตอร์ เป็นวิธีการที่ล้าสมัยและขาดประสิทธิภาพที่ชัดเจน เสียงตามสายในชุมชนก็ไม่ใช่วิถีทางที่มีประสิทธิภาพในการสื่อสารมวลชนที่จะใช้แก้ปัญหาเนื่องจากผู้พูดอาจพูดอะไรก็ได้ซึ่งไม่อาจควบคุมได้

(๒) สถานีวิทยุและโทรทัศน์ที่เป็นของหน่วยงานรัฐวิสาหกิจถูกนำไปใช้ทางด้านการค้ามีผังรายการแน่นอนตายตัวอยู่แล้ว จึงไม่อาจใช้เป็นช่องทางสื่อสารของหน่วยงานราชการในพื้นที่ได้เว้นเสียแต่จะต้องมีการซื้อเวลาและการจ้างทำรายการกับภาคเอกชนเจ้าของเวลา ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายที่สูงมาก และเกือบทุกหน่วยงานในพื้นที่ไม่มีงบประมาณเพื่อการดังกล่าว

(๓) หน่วยงานราชการหลายแห่งมีสถานีวิทยุที่ถูกปล่อยทิ้งร้าง ไม่ได้ถูกนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ เนื่องจากขาดการบริหารจัดการ ขาดบุคลากรด้านการสื่อสารมวลชน และขาดความคิดริเริ่มในการใช้การสื่อสารมวลชนแก้ปัญหา

(๔) การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ในการบริหารจัดการ การสื่อสารมวลชนและประชาสัมพันธ์ของรัฐในพื้นที่มีน้อยมาก ทำให้สถานีวิทยุโทรทัศน์ที่เป็นรัฐวิสาหกิจไม่เป็นที่นิยมของคนในพื้นที่ รูปแบบรายการก็ไม่สอดคล้องกับความต้องการ ไม่มีสาระหรือข่าวสารนำเสนอที่น่าสนใจ

(๕) รูปแบบรายการของราชการบางรายการที่ให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกแบบสดๆก่อให้เกิดความรำคาญมากกว่าสันติสุข เพราะต่างก็ระบายนความเจ็บปวดสู่สาธารณะโดยปราศจากการกลั่นกรอง

(๖) การประชาสัมพันธ์ผลงานของหน่วยงานราชการในการป้องกันและปราบปรามกลุ่มก่อการร้ายมีน้อยมากแทบจะไม่มีเลยทำให้ประชาชนมีความไม่เชื่อมั่นในอำนาจรัฐ เกิดกระแสความคิดว่ารัฐไม่จริงจังในการแก้ปัญหา เกิดกระแสข่าวลือในชุมชนว่า ผู้กระทำ ความผิดอาจเป็นกลุ่มเดียวกับเจ้าหน้าที่ผู้แก้ปัญหาหรือไม่

๓.๙.๓ ประเด็นด้านโครงสร้างองค์กรบริหารจัดการ

๑) โครงสร้างองค์กรด้านการประชาสัมพันธ์ ในระดับพื้นที่มีบทบาทและหน้าที่น้อยในการวางนโยบายทางด้าน การสื่อสารและประชาสัมพันธ์เพื่อแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งมีลักษณะของปัญหาเป็นการเฉพาะพื้นที่

๒) หน่วยงานประชาสัมพันธ์จังหวัด ซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติทางการประชาสัมพันธ์ของจังหวัดก็มีขีดความสามารถในการสื่อสารมวลชนและประชาสัมพันธ์ที่จะแก้ปัญหาความมั่นคงใด ๆ ได้อย่างมีข้อจำกัด หรือทำได้ก็แต่เพียงการรายงานกิจกรรมการทำงานของผู้ว่าราชการและรองผู้ว่าราชการจังหวัดเท่านั้น

๓.๙.๔ ประเด็นด้านการสื่อสารความเข้าใจ

๑) การสื่อสารที่มีผลทำให้เกิดความเข้าใจที่ดีต่อกัน

กิจกรรมของชุมชนที่ประชาชนมีส่วนร่วม มีแกนนำเป็นผู้นำชุมชนที่ประชาชนศรัทธา ร่วมทำกิจกรรม เป็นสารที่คนในชุมชนต้องการมากที่สุด เมื่อประชาชนเปิดเครื่องรับแล้ว รัฐบาลก็สามารถที่จะสอดแทรกข้อมูล ที่ต้องการจะส่งได้ตลอดเวลา

๒) ปัญหาการสื่อสาร

(๑) จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นสังคมพหุวัฒนธรรมประชาชนจึงใช้ภาษาในการสื่อสารกันทั้งภาษามลายูท้องถิ่นสลับกับภาษาไทย ซึ่งอาจมีประชาชนบางส่วนไม่มีการเรียนรู้ด้านภาษาซึ่งกันและกันจึงทำให้เกิดปัญหาในการสื่อสารทำความเข้าใจกัน ดังนั้นสื่อวิทยุ โทรทัศน์จึงสามารถเป็นเครื่องมือในการเป็นสื่อกลางสร้างความเข้าใจได้เป็นอย่างดี

(๒) การทำหน้าที่ของโฆษก กอ.รมน. ๔ สน. ในการแถลงข้อเท็จจริงในเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้น พบมีบางครั้งที่ไม่ตรงกับความจริง ทำให้เกิดการต่อต้านจากประชาชน และคิดว่ารัฐไม่มีความจริงจัง เป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ประชาชนไม่ไว้วางใจ

๓.๙.๕ ประเด็นที่เชื่อมโยงด้านปัจจัยภายนอกและต่างประเทศ

๑) การนำเสนอข่าวร้ายถึงความรุนแรงที่เกิดขึ้นในจังหวัดชายแดนภาคใต้ทำให้เกิดภาพลักษณ์ที่รุนแรงเกินความจริงของพื้นที่ เป็นการซ้ำเติมปัญหาทั้งทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ บุคคลภายนอกต่างพื้นที่และชาวต่างชาติไม่กล้าเดินทางเข้ามาในพื้นที่เนื่องจากเกรงว่าจะได้รับอันตรายจากการก่อการร้าย

๒) เนื่องจากจังหวัดชายแดนภาคใต้มีเขตแดนติดต่อกับประเทศมาเลเซีย และมีประชาชนของทั้งสองประเทศเดินทางไปมาหาสู่กันหรือเข้าไปทำมาหากินอยู่จำนวนหนึ่ง และอาจมีกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบใช้พื้นที่ตะเข็บชายแดนฯ เป็นที่พักผ่อนเข้ามา ปฏิบัติการก่อความไม่สงบ ดังนั้น จึงควรมีการส่งเสริมการใช้ภาษามลายูถิ่นและภาษาไทย เพื่อให้

ประชาชนตามตะเข้ชายแดนไทยมาเลเซียได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ อย่างทั่วถึงเพื่อช่วยเหลือ
ป้องกันเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น

บทที่ ๓
วิเคราะห์ผล

การประเมินการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้

จากผลการประเมินและติดตามผลการดำเนินงานโดยคณะอนุกรรมการทั้ง ๙ คณะ สามารถสรุปความได้ว่า ปัญหาใจกลางอันเป็นรากเหง้าของปัญหาในการดำเนินงานของรัฐบาล ในการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ทั้งหมด ซึ่งรวมถึงรัฐบาลที่ผ่านมาและในรัฐบาลชุดปัจจุบัน คือ ปัญหาในเชิงระบบคิดของผู้รับผิดชอบการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติที่ยังติดอยู่กับแนวคิดความมั่นคงแบบดั้งเดิม [Traditional Security Concept] โดยการเอาอำนาจรัฐเป็นตัวตั้ง

ตารางที่ ๑ : แสดงความแตกต่างระหว่างแนวคิดความมั่นคงแบบดั้งเดิม กับ ความมั่นคงแบบใหม่

	ความมั่นคงแบบดั้งเดิม [Traditional Security Concept]	ความมั่นคงแบบใหม่ [Non-Traditional Security Concept]
เป้าหมายของ ความมั่นคง	<ul style="list-style-type: none"> ● ความอยู่รอดปลอดภัยของรัฐ (State) ● การมุ่งเน้นอำนาจรัฐ เอกราช บูรณภาพแห่งดินแดนเป็น หลักการสำคัญ 	<ul style="list-style-type: none"> ● ความอยู่รอดปลอดภัยของประชาชน ในชาติ (Nations) ● การมุ่งเน้นสันติวิธีเป็นหลักการสำคัญ
การดำเนินงาน ด้านความมั่นคง	<ul style="list-style-type: none"> ● การมองปัญหาและวางแผน จากมุมมองของส่วนกลาง [Top-down] 	<ul style="list-style-type: none"> ● การริเริ่มจากประชาชนในพื้นที่ [Bottom-up] ● การเปิดพื้นที่การเมืองภาคพลเมือง
ข้อดี / จุดแข็ง	<ul style="list-style-type: none"> ● การตอบโต้ภัยคุกคามจากตัว แสดงภายนอกที่เป็นรัฐ ● การตอบโต้ภัยคุกคามความ มั่นคงในแบบ หรือในรูป สงครามจากเชื้อไฟความ ชัดแย้งทางทหาร ซึ่งมีศัตรูที่มี ตัวตนชัดเจน ● ความสามารถในการแก้ปัญหา เฉพาะหน้าและมีผลระยะสั้น 	<ul style="list-style-type: none"> ● การตอบโต้ภัยคุกคามจากตัวแสดงที่ ไม่ใช่รัฐ ทั้งภายในและภายนอก ประเทศ ● การตอบโต้ภัยคุกคามความมั่นคง นอกแบบ หรือในรูปสงครามจากเชื้อ ไฟความขัดแย้งที่ไม่ใช่การทหาร ● ความสามารถในการแก้ปัญหาระยะ ยาวและมีผลยั่งยืน

	ความมั่นคงแบบดั้งเดิม [Traditional Security Concept]	ความมั่นคงแบบใหม่ [Non-Traditional Security Concept]
	<ul style="list-style-type: none"> ● การใช้กระบวนการมีส่วนร่วมในเชิงรูปแบบ ● การบูรณาการการแก้ปัญหาในส่วนของภาครัฐ	<ul style="list-style-type: none"> ● การใช้กระบวนการมีส่วนร่วมในเชิงเนื้อหา โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนอย่างเท่าเทียม ● การให้ความสำคัญกับการสร้างความไว้วางใจระหว่างรัฐกับประชาชน ● การทำงานในลักษณะเครือข่ายของทุกภาคส่วน
ข้อเสีย / จุดอ่อน	<ul style="list-style-type: none"> ● การแก้ปัญหาความมั่นคงจากตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ ● การตอบโต้ภัยคุกคามความมั่นคงนอกกรอบแบบ ● ความระแวงและความไม่ไว้วางใจระหว่างรัฐกับประชาชน	<ul style="list-style-type: none"> ● การตอบโต้ต่อปัญหาระยะสั้นไม่ทันการณ์ เนื่องจากต้องใช้เวลาในการดำเนินการ ● การตอบโต้ภัยคุกคามความมั่นคงในรูปแบบ

แม้ว่า นโยบายของรัฐบาลและนโยบายความมั่นคงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ หรือ แดงการณต่าง ๆ ของรัฐบาลในหลาย ๆ ครั้ง จะเน้นให้ เห็นแนวทางที่เอนเอียงไปในทิศทางความมั่นคงแบบใหม่มากกว่าแบบดั้งเดิม เช่น การเมืองนำการทหาร การมีส่วนร่วมของประชาชน หรือ การให้ความสำคัญกับการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ตลอดจนภาคส่วนต่าง ๆ แต่ผลการดำเนินงานจากการประเมินของคณะกรรมการวิสามัญฯ กลับเป็นข้อพิสูจน์ได้อย่างชัดเจนว่าในกรอบความคิดของผู้ปฏิบัตินโยบายและแม้กระทั่งส่วนหนึ่งของผู้รับผิดชอบนโยบาย ซึ่งรวมถึงบางส่วนของรัฐบาล ยังคงมองปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นปัญหาความมั่นคงในรูปแบบดั้งเดิมอยู่ คือ การยึดส่วนกลางเป็นหมุดหลักในการมองปัญหา ไม่เปิดรับฟังความเห็นจากผู้ที่อยู่ภายนอกรัฐบาล ทำให้การกำหนดแผนยุทธศาสตร์แก้ปัญหาและการพัฒนามาจากส่วนกลาง กระบวนการรับฟังความเห็นจากประชาชน เป็นเพียงกิจกรรมที่ใช้นำมาอ้างอิงความชอบธรรมเท่านั้น จึงไม่น่าแปลกใจที่ผลการประเมินชี้ให้เห็นว่าการแก้ปัญหาที่ผ่านมาไม่ส่งผลที่ยั่งยืนในระยะยาวแต่อย่างใด และนำมาซึ่งปัญหาที่ปรากฏในผลการประเมินใน

๘ ด้านใหญ่ ได้แก่ ปัญหาการบริหารจัดการของภาครัฐ ปัญหาองค์กำลังติดอาวุธในส่วนของภาคประชาชน ปัญหาการเปิดพื้นที่ทางอัตลักษณ์และวัฒนธรรม ปัญหาผู้มีอิทธิพล ซึ่งรวมถึงสิ่งผิดกฎหมาย ยาเสพติด การบุกรุกและครอบครองทรัพยากรท้องถิ่นอย่างไม่เป็นธรรม การค้ามนุษย์ และอำนาจนอกกฎหมายต่าง ๆ ปัญหาด้านกระบวนการยุติธรรม ปัญหาเรื่องความทรงจำบาดแผล (Traumatic memory) และการรับรู้ที่สะสม (Perception) ปัญหาการขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน และปัญหาการเมืองการปกครอง รายละเอียด ดังนี้

๑. ปัญหาการบริหารจัดการของภาครัฐ

จากการที่การวางแผนการแก้ปัญหาออกมาจากส่วนกลาง ความสำเร็จของแผนจึงขึ้นอยู่กับอย่างมากกับเอกภาพ เสถียรภาพ และความต่อเนื่องของรัฐบาล ซึ่งจากผลการประเมินฯ พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินนโยบายหลายด้าน อาทิ เรื่องของการขาดบูรณาการระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ทำให้การดำเนินยุทธศาสตร์แต่ละด้านขาดความเชื่อมโยง การขาดการประเมินผลการปฏิบัติตามนโยบายและการใช้จ่ายงบประมาณอย่างเป็นระบบ เป็นผลอย่างมีนัยสำคัญต่อความล่าช้าของโครงการและกิจกรรมของรัฐในพื้นที่ ทั้งนำไปสู่การปรับเปลี่ยนโครงการเมื่อใกล้สิ้นสุดงบประมาณทำให้งบประมาณถูกใช้จ่ายในโครงการที่ไม่ได้ตอบสนองโจทย์ปัญหาที่แท้จริง นอกจากนี้ความไม่ต่อเนื่องของนโยบายจากปัญหาเสถียรภาพของรัฐบาลได้นำมาซึ่งช่องว่างในการบริหารงาน เป็นผลให้มีการชะลอโครงการและเกิดช่องว่างการดำเนินโครงการในพื้นที่

๒. ปัญหาองค์กำลังติดอาวุธในส่วนของภาคประชาชน

แม้บางฝ่ายจะเชื่อว่าองค์กำลังติดอาวุธในส่วนของภาคประชาชนจะมีผลดีในการป้องกันตัวของประชาชน แต่การติดอาวุธเช่นนี้จะส่งผลต่อความไม่ไว้วางใจระหว่างรัฐกับประชาชน และระหว่างประชาชนกับประชาชนด้วยกันเอง อีกทั้งยังเป็นการสะท้อนให้เห็นว่าอำนาจรัฐอ่อนแอ ไม่สามารถให้การคุ้มครองแก่ประชาชนได้ สิ่งสำคัญที่รัฐจะต้องพึงระวังคือจะต้องไม่สร้างสภาวะที่กดดันบีบคั้นให้นักกิจกรรมกลายเป็นนักต่อสู้ และจากนักต่อสู้กลายเป็นผู้ก่อการร้าย

๓. ปัญหาการเปิดพื้นที่ทางอัตลักษณ์และวัฒนธรรม

ประชาชนต้องการโอกาสในการสะท้อนคุณค่าของอัตลักษณ์และวัฒนธรรมของคนในพื้นที่และต้องการให้คนนอกพื้นที่ยอมรับและเห็นคุณค่า โดยเฉพาะในเรื่องของประวัติศาสตร์ ภาษา วัฒนธรรมและวิถีชีวิต แต่ในช่วงระยะที่ผ่านมาการเปิดพื้นที่ดังกล่าวยังอยู่ในวงจำกัด ไม่สามารถถกเถียงกันในส่วนองประวัติศาสตร์ของจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างเปิดกว้าง ซึ่งความจริงทางประวัติศาสตร์มี ๒ ชุด คือ ความจริงของภาครัฐ และความจริงของภาคประชาชนในพื้นที่ ทำให้ทั้งภาครัฐและประชาชนในพื้นที่ไม่เข้าใจและไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกัน อีกทั้งหน่วยงานราชการยังไม่เห็นความสำคัญของการดำเนินการอย่างจริงจังจึงให้ภาษาท้องถิ่นซึ่งเป็นภาษาแม่เป็นภาษาทำงาน (Working Language) ทำให้ประชาชนในพื้นที่รู้สึกถูกรัฐไม่จริงจังในการแก้ไขปัญหาที่เป็นรากเหง้าในความรู้สึกของประชาชน

LIART

๔. ปัญหาผู้มีอิทธิพล ซึ่งรวมถึงสิ่งผิดกฎหมาย ยาเสพติด การบุกรุกและครอบครองทรัพย์สินท้องถิ่นอย่างไม่เป็นธรรม การค้ำมนุษย์ และอำนาจนอกกฎหมายต่าง ๆ

จากการพบปะและพูดคุยกับประชาชนท้องถิ่น เยาวชน กลุ่มสตรี สื่อมวลชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ อนุกรมการเมืองฯ พบว่าในหลายท้องถิ่นมีปัญหากลุ่มผู้มีอิทธิพล ซึ่งข่มขู่คุกคามประชาชน ทำให้มีความหวาดกลัว รู้สึกไม่ปลอดภัย และไม่เชื่อว่ารัฐสามารถให้ความคุ้มครองหรือปกป้องได้ จึงทำให้ไม่ยากให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่รัฐในการแก้ไขปัญหา ซึ่งบรรดาผู้มีอิทธิพลนี้ส่วนใหญ่มีการแสวงหาผลประโยชน์ร่วมกับเจ้าหน้าที่รัฐที่ไม่สุจริตบางคน ร่วมกันสร้างพื้นที่อิทธิพล โดยการคุกคามผู้บริสุทธิ์ เพื่อสามารถกระทำการที่ผิดกฎหมายได้อีกทั้งปัญหาการแพร่กระจายของยาเสพติดอย่างรุนแรงในพื้นที่ทำให้เยาวชนในท้องถิ่นเป็นผู้ได้รับผลกระทบโดยตรง แม้ที่ผ่านมาหน่วยงานภาครัฐจะมีความพยายามให้การบำบัดฟื้นฟูเพื่อให้เยาวชนเหล่านี้สามารถกลับมามีคุณภาพชีวิตที่ดี แต่รัฐยังล้มเหลวในการกำจัดต้นตอของปัญหาคือการปราบปรามผู้ผลิต และผู้ค้า ทำให้พบข้อเท็จจริงว่าเบื้องหลังความรุนแรงต่าง ๆ หลายครั้งพบว่าเป็นเรื่องของการขัดผลประโยชน์ส่วนตัว ความขัดแย้งทางการเมือง การบุกรุกและทำลายทรัพย์สินท้องถิ่น หรือการกระทำธุรกิจผิดกฎหมาย หรือแม้แต่การสร้างสถานการณ์เพื่อสร้างความหวาดกลัวให้แก่ประชาชนเพื่อให้เอื้อแก่การกระทำผิดกฎหมายได้ง่ายขึ้น

๕. ปัญหาด้านกระบวนการยุติธรรม

การบังคับใช้กฎหมายพิเศษในพื้นที่ ในมิติของความมั่นคงแบบดั้งเดิม จัดว่าเป็นการสร้างภาวะความอึดอัดและหวาดระแวงขึ้นในพื้นที่ โดยพบว่า

ในเบื้องต้น กฎหมายพิเศษรูปแบบต่าง ๆ เป็นเครื่องมือในการรักษาความมั่นคงของรัฐเอาไว้ โดยแลกกับการที่สิทธิประจำวันของคนในพื้นที่จะต้องถูกจำกัดลง

ในชั้นถัดมา การใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐที่มุ่งรักษาความมั่นคงของดินแดนเป็นหลัก ทำให้ต้องจัดการกับบุคคลและกลุ่มบุคคลที่มีพฤติกรรมเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ และสนับสนุนบุคคลและกลุ่มบุคคลให้มาอยู่กับฝ่ายรัฐเพื่อสนับสนุนการจัดการกับคนกลุ่มที่เป็นภัยต่อรัฐ โดยเชื่อว่าหากดำเนินการได้สำเร็จ รวดเร็ว และในจำนวนที่มากขึ้นได้เท่าใดรัฐจะมีความมั่นคงเพิ่มขึ้น เมื่อเป็นดังนี้การปฏิบัติงานจึงก่อให้เกิดการใช้อำนาจอย่างเกินขอบเขต และเกิดการปฏิบัติที่ไม่คำนึงถึงสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน ทั้งเป็นการแบ่งฝ่ายของผู้คนในพื้นที่ออกเป็นพลเมืองที่สนับสนุนรัฐ กับศัตรูผู้เป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ

ขั้นสุดท้าย เมื่อเจ้าหน้าที่กระทำผิดก็มีการลงโทษที่ประชาชนมองว่าการลงโทษนั้นไม่เหมาะสมกับความผิด หรือปกป้องผู้กระทำผิด (Impunity)

LIART

๖. ปัญหาเรื่องความทรงจำบาดแผล (Traumatic memory) และการรับรู้ที่สะสม(Perception)

ปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่งที่ยังไม่ถูกนำมาพิจารณาอย่างจริงจัง คือ ประเทศไทยยังมิได้จัดเตรียมความพร้อมในการคืนกลับมาสู่ความปรองดองอย่างยั่งยืนของประชาชนเพื่อให้สามารถหันกลับมาพร้อมทุกข์ ร่วมสุขได้ดังเดิมโดยไม่นำอดีตที่เจ็บปวด มากกล่าวหา และใช้ความรุนแรงต่อกันอีกต่อไป ดังเช่นที่ประสบความสำเร็จในหลาย ๆ ประเทศที่มีความขัดแย้งและความรุนแรงมากกว่าประเทศไทย โดยอาศัยแนวคิดเรื่องความเป็นธรรมในช่วงเปลี่ยนผ่าน (Transitional Justice) เพราะความทรงจำบาดแผล (Traumatic memory) อาจตรึงเหยื่อไว้กับความทรงจำในอดีต ทำลายความสามารถในการถ่ายทอดความนึกคิด และการคาดการณ์ถึงอนาคต ซึ่งนั่นย่อมหมายความว่าเหยื่อจำนวนไม่น้อยเกิดความหวาดระแวง และไม่อาจคาดถึงความมั่นคงในชีวิตได้ นอกจากนี้ ความทรงจำบาดแผล (Traumatic memory) เกี่ยวกับเหตุการณ์ของเหยื่ออาจพัฒนาไปเป็นความทรงจำร่วม (Collective memory) ของผู้คนจำนวนมากในพื้นที่และนอกพื้นที่ หากความทรงจำร่วมพัฒนาไปสู่การกำหนดอัตลักษณ์ (Identity) ของความเป็นเหยื่อเกิดขึ้น เมื่อนั้นวงจรแห่งความรุนแรง ก็อาจเกิดขึ้นได้อีกในนามของการต่อสู้เพื่อความเป็นธรรม เหยื่อก็คงกลายเป็นผู้ใช้ความรุนแรงได้อย่างง่ายดาย จนในที่สุดบาดแผลอาจลึกเกินกว่าการเยียวยา และสมานได้โดยง่าย ดังนั้น การให้ความเป็นธรรมและการเยียวยาสองฝ่ายทั้งผู้กระทำและผู้ถูกกระทำจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง

๗. ปัญหาการขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน

การขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบาย นำมาซึ่งปัญหาใน ๒ ทาง คือ ปัญหาในเชิงความคิด และปัญหาในเชิงนโยบาย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๗.๑ ปัญหาในเชิงความคิด ได้แก่ การที่ปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างฝ่ายรัฐกับประชาชนในพื้นที่ ภายใต้กฎหมายพิเศษเป็นไปในทิศทาง 'Top-down' คือฝ่ายรัฐเป็นผู้ปกครอง และฝ่ายประชาชนเป็นผู้ถูกปกครอง นำมาซึ่งการกำหนดรูปแบบความสัมพันธ์ที่ฝ่ายหนึ่งใช้ชีวิต ในขณะที่อีกฝ่ายหนึ่งคอยจับผิด โดยที่ประชาชนไม่ได้มีส่วนร่วมตัดสินใจในกฎหมายดังกล่าวที่บังคับใช้ตนเองอยู่ รูปแบบความสัมพันธ์เช่นนี้นำมาซึ่งความหวาดระแวง และไม่ไว้วางใจกัน ทั้งระหว่างฝ่ายเจ้าหน้าที่กับฝ่ายประชาชนและฝ่ายประชาชนด้วยกันเอง

๗.๒ ปัญหาในเชิงนโยบาย หมายถึง การขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน นำมาซึ่งการขาดความเข้าใจสภาพความเป็นจริงของปัญหา ผลที่ตามมา คือ นโยบาย กฎหมาย และการปฏิบัติงานที่ไม่สอดคล้องตอบรับกับบริบทในพื้นที่อย่างแท้จริง

๗.๓ ปัญหาในเชิงปฏิบัติ แม้ว่าภาครัฐจะมีความตั้งใจจริงในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ เช่น มีการตั้งคณะกรรมการรัฐมนตรีพัฒนาพื้นที่พิเศษจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อดูแลรับผิดชอบเกี่ยวกับพัฒนาพื้นที่เป็นการเฉพาะ รวมทั้งมีการประกาศใช้ พรบ. คอ.บต. ซึ่งกำหนดให้ คอ.บต. เป็นเจ้าภาพหลักในการพัฒนาพื้นที่ทุกด้าน เพื่อให้เกิดเอกภาพและการบูรณาการในการดำเนินงาน แต่ประชาชนในพื้นที่ยังคงรู้สึกขาดตนเองเป็นเพียงผู้รับไม่ใช่

เจ้าของโครงการการพัฒนาคุณภาพชีวิตต่าง ๆ อย่างแท้จริง และมีได้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน เนื่องจากประชาชนขาดการมีส่วนร่วมในการคิดริเริ่มโครงการ ดำเนินโครงการ การตรวจสอบและประเมินผลโครงการ

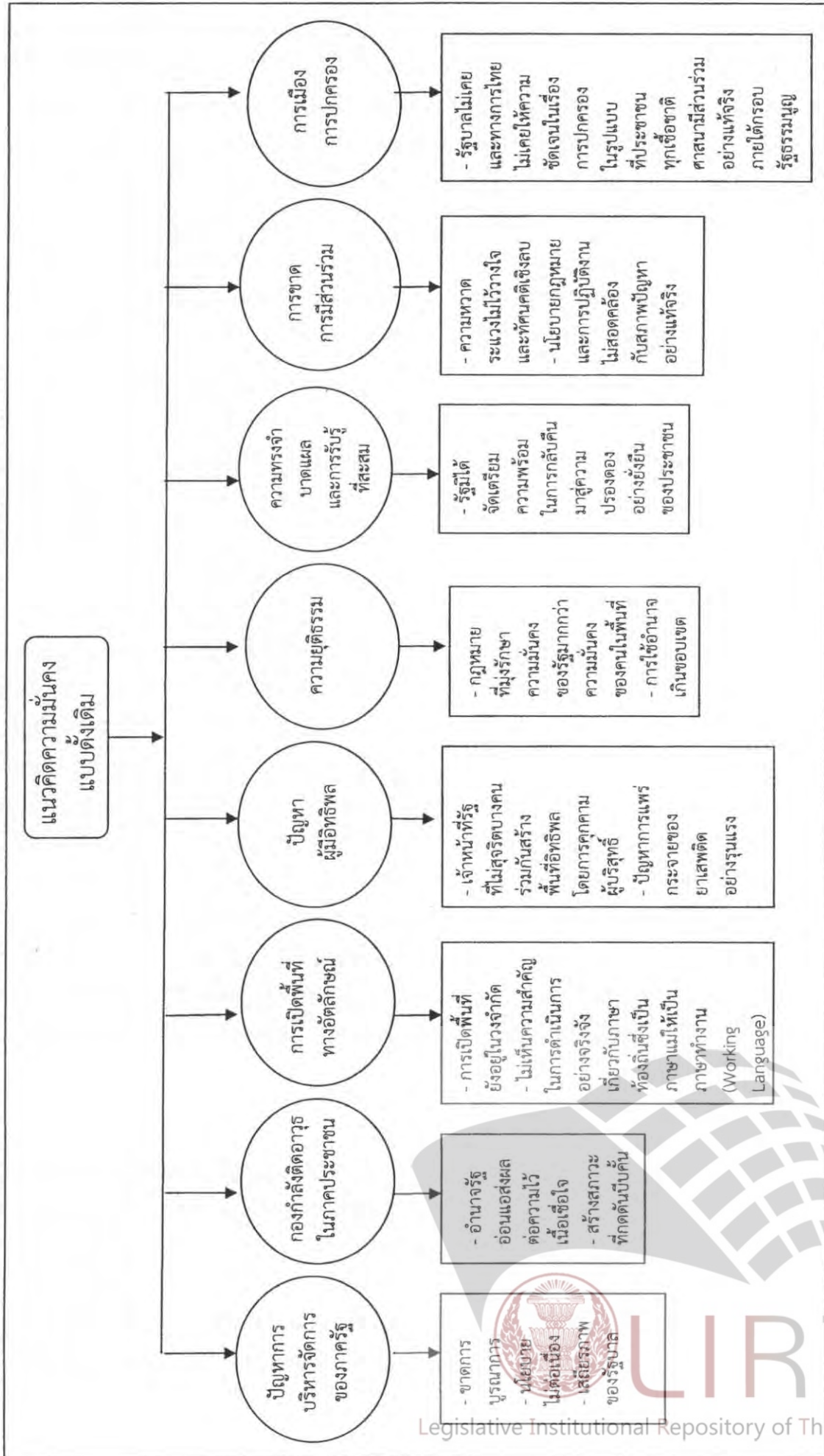
๘. ปัญหาการเมืองการปกครอง

แม้จะถือได้ว่า ประเทศไทยได้ให้สิทธิเสรีภาพในด้านต่าง ๆ แก่ประชาชนในพื้นที่มากกว่าอีกหลายประเทศ ไม่ว่าจะเป็นเสรีภาพในการนับถือศาสนา สิทธิในการเลือกตั้งผู้ปกครองในระดับท้องถิ่น แต่ประชาชนในพื้นที่ก็ยังคงต้องการการปกครองในรูปแบบที่ประชาชนทุกเชื้อชาติ ศาสนามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ภายใต้กรอบรัฐธรรมนูญ โดยไม่ต้องการแบ่งแยกดินแดน อาทิเช่น การปกครองแบบกรุงเทพมหานคร พัทยา หรือแม่สอด ซึ่งประชาชนสามารถเลือกผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้บริหารเขตการปกครองนั้นได้ แต่ในช่วงระยะที่ผ่านมา รัฐบาลและทางราชการไทยไม่เคยให้ความชัดเจนในเรื่องนี้ หากรัฐดำเนินการตามความต้องการข้างต้น ก็ถือว่าเป็นการตอบสนองความต้องการพื้นฐานของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งของการตอบโจทย์สำคัญอีกหลายข้อ เช่น การมีส่วนร่วมของประชาชน ความรู้สึกว่าได้รับความเป็นธรรม ไม่ถูกเลือกปฏิบัติ ได้รับการยอมรับในเกียรติและศักดิ์ศรีของอัตลักษณ์ รวมทั้งจะเป็นส่วนหนึ่งของการลดเงื่อนไขการเลือกใช้ความรุนแรง

๙. ลักษณะความเชื่อมโยงของปัญหาต่าง ๆ ที่มีเรื่องของแนวคิดความมั่นคงแบบดั้งเดิม เป็นปัญหาใจกลาง (โปรดพิจารณาแผนภาพที่ ๑ ด้านล่างประกอบ) ปราบกฏได้ชัดเจนในการดำเนินงานด้านกระบวนการยุติธรรม โดยในมิติของตัวบทกฎหมาย ได้ให้ความสำคัญอย่างมากต่อการควบคุมสถานการณ์ในพื้นที่ ในขณะที่บางมาตราก็ให้อำนาจในการจำกัดสิทธิมนุษยชนของประชาชนลง เช่น มาตรา ๑๗ ของพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ กำหนดคุ้มครองพนักงานเจ้าหน้าที่และผู้มีอำนาจหน้าที่ เช่นเดียวกับพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชกำหนดฯ นี้ ไม่ต้องรับผิดชอบทั้งทางแพ่ง ทางอาญา หรือทางวินัย ทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐทำการจับกุมผู้ต้องสงสัยอย่างไม่ระมัดระวังทั้งที่ไม่มีพยานหลักฐาน เป็นต้น นอกจากนี้ในมิติของการปฏิบัติงานก็ยังพบว่าพนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่โดยใช้อำนาจเกินขอบเขต และไม่คำนึงถึงสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน

แผนภาพที่ ๑ : แสดงความเกี่ยวเนื่องระหว่างปัญหาในการดำเนินการแก้ไขปัญหาของรัฐบาล

การดำเนินงานอีกสองด้านที่สะท้อนอย่างชัดเจนไม่น้อยไปกว่ากัน ถึงปัญหาการยึดเอาแนวคิดความมั่นคงแบบดั้งเดิมเป็นหลักมั่นในการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ การดำเนินงานด้านการสร้างความไว้เนื้อเชื่อใจ ที่ผลการประเมินของคณะกรรมการวิสามัญฯ นอกจากจะกล่าวถึงปัญหาจากกฎหมายพิเศษแล้ว ยังเน้นไปที่ปัญหาของการไม่มีช่องทางให้ประชาชนเข้าถึงกลไกการตรวจสอบอำนาจรัฐและกระบวนการยุติธรรมได้อย่างแท้จริง ทำให้เกิดความรู้สึกไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการบังคับใช้กฎหมาย ตลอดจนปัญหาจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่บางส่วนที่ไม่เชื่อมั่นในสันติวิธี และกระบวนการยุติธรรม แต่มุ่งให้ความสำคัญกับการปฏิบัติงานเพื่อรักษาความมั่นคงของอำนาจรัฐ มากกว่าการคำนึงถึงความรู้สึก และความเดือดร้อนของประชาชนที่ถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพ

ส่วนอีกด้านหนึ่งที่สะท้อนปัญหาทางด้านแนวคิดดังกล่าวไม่น้อยไปกว่ากันก็คือ ด้านการจัดสรรงบประมาณ กล่าวคือภาครัฐเน้นการจัดสรรงบประมาณด้านความมั่นคง เศรษฐกิจและสังคมที่กำหนดโดยภาครัฐเป็นหลัก แต่ไม่ปรากฏกระบวนการที่ชัดเจนว่าภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่โดยเฉพาะภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกำหนดแผนงบประมาณกว้างขวางมากนักน้อยเพียงใด และอาจเป็นเพราะสิ่งนี้เองที่ทำให้ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๗ ถึงปัจจุบันที่รัฐบาลได้ทุ่มเทงบประมาณไปหลายแสนล้านบาท แต่งบประมาณดังกล่าวกลับตอบสนองการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้เพียงการประคองสถานการณ์และเป็นไปในเชิงรับมากกว่าเชิงรุก อาทิ การทุ่มเทงบประมาณด้านกำลังพล และยุทธโศปกรณ์สำหรับงานทางยุทธวิธี และการปราบปรามที่นอกจากไม่สามารถลดความรุนแรงของปัญหาการก่อความไม่สงบแล้วก็ยังไม่เห็นผลสำเร็จให้เห็นได้ชัดเจนว่าสามารถเอาชนะทางความคิดได้ คำตอบของปัญหานี้ก็คือการไม่ให้ความสำคัญกับการจัดสรรงบประมาณในด้านที่นำไปสู่การเสริมสร้างความเป็นธรรมและการพัฒนาที่ตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของประชาชน สิ่งสะท้อนว่าภาครัฐขาดการให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนมองเห็นได้จากวิธีประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณ กล่าวคือหน่วยงานที่ใช้งบประมาณเป็นหน่วยประเมินผลเสียเอง จึงทำให้การประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณได้รับผลการประเมินในเชิงบวกเท่านั้น ยังไม่นับรวมปัญหาหน่วยงานที่มีหน้าที่ตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณและหน่วยงานที่ต้องทำหน้าที่ติดตามและประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ในภาพรวมจากส่วนกลางไม่สามารถลงพื้นที่เพื่อปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวได้อย่างเต็มรูปแบบ ปัญหาดังกล่าวไม่น่าเกิดขึ้นหากภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในแผนการจัดสรรงบประมาณตั้งแต่ต้น

๑๐. ผลสะท้อนจากการวิเคราะห์ในภาพรวม

จากที่ได้วิเคราะห์ไว้ข้างต้น อาจกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า การแก้ปัญหาที่ยึดเอาส่วนกลางเป็นหลักนั้น ไม่สามารถจะแก้ทุกปัญหาของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่า ๆ กันทุกปัญหา หากแต่สามารถจัดการได้ในบางปัญหาที่อำนาจรัฐสามารถปกคลุมได้อย่างมิดชิด และแก้ไม่ได้ในบางปัญหาที่อำนาจรัฐไม่สามารถปกคลุมได้ทั่วถึง ซึ่งสภาพปัญหาดังกล่าวมีสาเหตุสำคัญจากภายในรัฐบาลและหน่วยงานของรัฐ คือ การที่ผู้รับผิดชอบการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติติดอยู่ในกรอบแนวคิดความมั่นคงแบบดั้งเดิมด้วยเหตุนี้การแก้ปัญหาจังหวัดชายแดน

ภาคใต้ให้สอดคล้องกับบริบทความมั่นคงแบบใหม่นั้น จึงควรที่จะเริ่มต้นออกแบบแผนการแก้ปัญหาโดยวางน้ำหนักแรกสุดกับการปรับกรอบแนวคิดด้านความมั่นคงซึ่งเป็นปัญหาใจกลางของปัญหาอื่น ๆ ทั้งหมด ให้เกิดเอกภาพทางความคิดไม่ใช่เฉพาะในรัฐบาลและเจ้าหน้าที่รัฐอย่างเดียว แต่รวมถึงสังคมใหญ่ของประเทศด้วย

อย่างไรก็ตามแม้การประเมินผลได้บ่งชี้ถึงปัญหาและข้อจำกัดต่าง ๆ ของฝ่ายรัฐตามที่คณะกรรมการวิสามัญฯ ได้ค้นพบ แต่ปัญหานั้นเองกลับสร้างปรากฏการณ์ที่มีนัยสำคัญยิ่งต่อบริบทของการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ กล่าวคืออิทธิพลและอำนาจของฝ่ายรัฐกับขบวนการก่อความไม่สงบซึ่งเป็นคู่ขัดแย้ง ซึ่งเคยมีอยู่ในพื้นที่กำลังลดลง ในขณะที่อำนาจขององค์การภาคประชาชน ภาคประชาสังคม สื่อสารมวลชน ภาควิชาการ และองค์กรระหว่างประเทศ กำลังเพิ่มขึ้น และดูเหมือนใกล้ถึงจุดที่เป็นศูนย์ดุลของพหุอำนาจ จนอาจกล่าวได้ว่าเป็นอาการยื้อกันของกลุ่มพลังที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เรื่องนี้หากฝ่ายรัฐได้ตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงข้างต้นแล้ว สิ่งที่ต้องทำอย่างยิ่งคือการปรับปรับแนวคิดและวิธีการจากเดิม โดยต้องเริ่มจากการที่รัฐต้องยอมรับว่าความเข้มแข็งของรัฐที่แท้จริงต้องไม่ใช่เรื่องการใช้กำลัง งบประมาณ และการใช้กฎหมายพิเศษเท่านั้น แต่ต้องมาจากการได้ใจและการยอมรับจากประชาชนด้วย ซึ่งจะเป็นที่มาของความชอบธรรมในการปกครองอย่างแท้จริง รวมทั้งรัฐต้องเป็นผู้นำในการผนึกพลังของภาคส่วนต่าง ๆ ซึ่งต้องรวมถึงกลุ่มที่มีความเห็นหรืออุดมการณ์ต่างจากรัฐด้วยในการนำพาบรรยากาศของการรับฟังความเห็นที่หลากหลาย การส่งเสริมและรักษาอัตลักษณ์ในพื้นที่และนำจุดแข็งของอัตลักษณ์ มาสู่การเปิดพื้นที่พูดคุยและสร้างกระบวนการสันติภาพที่ยั่งยืน

บทที่ ๔

ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหา

จากการประมวลและวิเคราะห์ผลการประเมินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ คณะกรรมการฯ ได้มีข้อเสนอแนะต่อวุฒิสภา รัฐบาล และผู้เกี่ยวข้องในการให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความมั่นคงของประชาชนที่ต้องคำนึงถึงความเป็นธรรม ตลอดจนความรู้สึก ความต้องการ และวิถีชีวิตของประชาชนเป็นหลัก โดยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและมีแนวทางดำเนินการ รวม ๗ ด้าน ดังนี้

๑. เร่งเสริมสร้างและฟื้นคืนความไว้วางใจระหว่างภาครัฐและภาคประชาชน โดยมีแนวทาง ดังนี้

๑.๑ สร้างความมั่นใจแก่ประชาชนในการเข้าถึงความยุติธรรมตามหลักนิติธรรม และเคารพหลักสิทธิมนุษยชน โดยเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายต้องปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย กฎ ระเบียบ คำสั่ง และกติกาสากลระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นภาคีอย่างเคร่งครัด มีการพัฒนาระบบงานทางนิติวิทยาศาสตร์ และการวิเคราะห์พยานหลักฐานที่โปร่งใส และเชื่อถือได้ รวมถึงการให้ความรู้แก่ประชาชนตามสิทธิ และหน้าที่พลเมือง

๑.๒ แสวงหาความจริงเกี่ยวกับเหตุการณ์เพื่อส่งเสริมความเข้าใจระหว่างกัน

๑.๒.๑ จัดตั้งคณะกรรมการแสวงหาความจริงและความสมานฉันท์ (Truth and Reconciliation Commission) โดยมีลักษณะที่เป็นองค์กรกลางทำหน้าที่ตรวจสอบเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเฉพาะกรณีที่เป็นปัญหา เช่น กรณีที่ประชาชนรู้สึกไม่ได้รับความเป็นธรรม กรณีที่เจ้าหน้าที่รัฐใช้อำนาจเกินขอบเขต กรณีที่หาข้อยุติไม่ได้ หรือกรณีที่ประชาชนยังมีข้อสงสัย เป็นต้น เพื่อแสวงหาความจริงร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐและประชาชน ซึ่งจะการเปิดเผยความจริงนี้เป็นรากฐานของความยุติธรรม ความรับผิดชอบ และความรับผิดชอบ อันจะสามารถลดความหวาดระแวง และความไม่ไว้วางใจระหว่างรัฐและประชาชนลงได้ โดยคณะกรรมการต้องมาจากทุกภาคส่วนของสังคม เช่น ภาคประชาชน นักวิชาการ สื่อมวลชน นักสิทธิมนุษยชน รวมทั้งเจ้าหน้าที่รัฐฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ เป็นต้น นอกจากนี้ คณะกรรมการต้องมีอิสระในการทำงาน สามารถดำเนินงานได้อย่างเป็นรูปธรรมสามารถผลักดันและมีผลบังคับให้ส่วนราชการต้องตระหนักและปฏิบัติตามมติหรือข้อเสนอแนะของคณะกรรมการได้ด้วย

๑.๒.๒ ส่งเสริมวัฒนธรรมความพร้อมรับผิด (Accountability) ในสังคมไทยโดยยึดหลักความชอบธรรม ความโปร่งใส และมนุษยธรรมเป็นสำคัญ

๑.๒.๓ ส่งเสริมการจัดให้มีการเยียวยาบาดแผลและความทรงจำ (Traumatic memory) ทั้งผู้กระทำและผู้ถูกกระทำ รวมทั้งชุมชนแวดล้อมและสังคมโดยรวม เช่น การพบปะกันระหว่างผู้กระทำและผู้ถูกกระทำให้ได้มีโอกาสรับฟัง และแลกเปลี่ยนความรู้สึกนึกคิดต่อเหตุการณ์ของกันและกัน ซึ่งจะนำไปสู่ความพร้อมในการเปิดเผยความจริง การยอมรับความจริงที่เคยกระทำและการอภัยในที่สุด

LIRT

๑.๓ จัดตั้งศูนย์ประสานข่าวระหว่างภาครัฐและภาคประชาชน เพื่อแลกเปลี่ยนข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นก่อนนำเสนอข่าวที่เกิดขึ้น ซึ่งจะทำให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารที่ตรงกันและมีความ น่าเชื่อถือเนื่องจากไม่ได้มาจากฝ่ายรัฐเพียงด้านเดียว

๑.๔ การควบคุมการใช้อาวุธของภาคประชาชน เนื่องจากกองกำลังติดอาวุธในส่วนของ ภาคประชาชนเป็นเรื่องที่มีความละเอียดอ่อน อาจจะมีผลดีบ้างในระยะต้น แต่อาจจะเป็นผลเสียในระยะ ยาว ดังนั้น จึงเห็นสมควรให้รัฐพิจารณาลดการติดอาวุธให้กับภาคประชาชนลงเป็นระยะ ๆ โดยให้ สอดคล้องกับสถานการณ์และความจำเป็นในแต่ละห้วงระยะเวลา อย่างไรก็ตาม ในช่วงที่ยังมีความ จำเป็นต้องติดอาวุธให้กับกองกำลังภาคประชาชนอยู่ รัฐจะต้องมีมาตรการควบคุมการใช้อาวุธอย่างมี ประสิทธิภาพ และมีการฝึกให้เกิดความยับยั้งชั่งใจ มีสติสัมปชัญญะในการใช้อาวุธ

๑.๕ เพิ่มประสิทธิภาพการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบ

๑.๕.๑ ทบทวนสิทธิและหลักเกณฑ์ในการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบให้ได้รับสิทธิเท่า เทียมกันในกรณีที่เกิดจากเหตุการณ์เดียวกัน โดยต้องสอดคล้องกับภาวะค่าครองชีพของประชาชนใน ปัจจุบัน ทั้งนี้ ควรให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบในโอกาสแรกในกรณีที่มีเหตุการณ์ความ รุนแรง อันจะเป็นการแสดงให้เห็นถึงความจริงใจจากภาครัฐ

๑.๕.๒ กำหนดให้มีนโยบายในการดูแลเด็กกำพร้าที่เกิดจากบิดาหรือมารดาที่ เสียชีวิตซึ่งเป็นผู้ถูกกล่าวหาหรือเป็นผู้ที่ถูกสงสัยว่าเป็นผู้ก่อความไม่สงบ

๑.๖ เปิดพื้นที่การสื่อสารกับประชาชนทุกภาคส่วนทั้งในประเทศ และระหว่างประเทศ โดยต้องคำนึงว่า การสร้างสันติภาพอย่างยั่งยืนจำเป็นต้องมีฐานรากอันมั่นคง คือความไว้วางใจของผู้คน ในสังคม ทั้งนี้ต้องสร้างระบบการอยู่ร่วมกันอย่างเคารพในศักดิ์ศรีของกันและกัน การยึดหลักความ ถูกต้อง ขอบธรรม และความเสมอภาคของคนในพื้นที่ ต้องมีการส่งเสริมวัฒนธรรมการดำเนินชีวิตในการ อยู่ร่วมกันตามความเชื่อของคนทุกกลุ่มตามหลักศาสนาธรรม และเศรษฐกิจพอเพียง ต้องมีกระบวนการสร้าง ความความเชื่อถือและไว้วางใจซึ่งกันและกัน และแสวงหาความร่วมมือกันในการพัฒนาชุมชนและสังคม ทั้งด้านการศึกษา เศรษฐกิจ ระบบยุติธรรม และการกระจายอำนาจ และงบประมาณอย่างเป็นธรรม โดยต้องอาศัยกลไกภาคประชาชนที่เข้มแข็งและการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง

นอกจากนี้ ยังควรสร้างความเข้าใจความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดชายแดน ภาคใต้กับประชาคมโลก เช่น องค์การสหประชาชาติ (UN) สหภาพยุโรป (EU) ที่ประชุมใหญ่อิสลามโลก (OIC) หรือองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศต่างๆ

๑.๗ การฟื้นฟูความไว้วางใจ

๑.๗.๑ กรณีการสูญเสียความเชื่อมั่นโดยสิ้นเชิง เช่น เหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นที่ มัสยิดกรือเซะ ตากใบ และมัสยิดอาฟารูล ซึ่งเป็นกรณีที่ไม่สามารถเข้าใจได้ว่าปัญหาและการเลือกใช้ วิธีการใช้ความรุนแรงเช่นนั้นเป็นความรับผิดชอบของใคร และผู้ได้รับผลกระทบจะได้รับความยุติธรรม อย่างไร ในการฟื้นฟูความไว้วางใจนั้นจะต้องอำนวยความสะดวกให้ผู้ได้รับผลกระทบ ซึ่งความ ยุติธรรมนี้หมายถึงการได้รับคำอธิบายเกี่ยวกับข้อผิดพลาดที่มีพื้นฐานอยู่บนความเป็นจริง ความสมเหตุสมผลสามารถคลี่คลายข้อสงสัยของคนในพื้นที่ได้ มีการยอมรับข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้น มีความเสมอภาคกันในการบังคับใช้กฎหมาย โดยนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษตามกระบวนการ

ยุติธรรมไม่ว่าผู้กระทำความผิดจะเป็นผู้ก่อความไม่สงบหรือเจ้าหน้าที่ภาครัฐ เพื่อยุติการงดเว้นโทษ (Impunity) รวมทั้งควรแสดงถึงความจริงจังด้วยการนำเสนอแผนงานหรือมาตรการที่จะแก้ไขข้อผิดพลาดไม่ให้เกิดขึ้นอีก และให้การชดเชยหรือเยียวยาที่มีนัยสำคัญต่อผู้สูญเสีย

๑.๗.๒ การแสวงหาความไว้วางใจในมาตรการของรัฐ โดยการสร้างความเชื่อมั่นในมาตรการรักษาความปลอดภัยและกระบวนการยุติธรรม ด้วยการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรการรักษาความปลอดภัยในพื้นที่ของตนเอง มีการประเมินมาตรการรักษาความปลอดภัยที่ใช้อยู่ในพื้นที่ รวมทั้งมีกลไกการสื่อสารสองทางระหว่างเจ้าหน้าที่ด้านความมั่นคงและประชาชนหรือผู้นำชุมชนในพื้นที่ เช่น การตั้งศูนย์ประสานข่าวระหว่างภาครัฐและภาคประชาชนเพื่อแลกเปลี่ยนข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นและปรึกษาหารือกันก่อนนำเสนอข่าวที่เกิดขึ้น มีการสร้าง ความชัดเจนในบรรทัดฐานกระบวนการยุติธรรมการกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรมอย่างเป็นระบบ รวมทั้งพิจารณาปรับให้คดีที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงในจังหวัดภาคใต้มีขั้นตอนพิเศษเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยให้ภาคส่วนต่าง ๆ เช่น องค์กรภาคประชาสังคมมีส่วนร่วมในการเอื้อให้กระบวนการยุติธรรมเป็นที่ไว้วางใจและเชื่อมั่นของคนในพื้นที่

๑.๗.๓ เสริมสร้างความไว้วางใจในสังคม ในการนำยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” มาใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา ควรมีการประเมินผลการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์นี้ โดยเฉพาะความ “เข้าใจ” ว่าที่ผ่านมารัฐ “เข้าใจ” ประชาชนอย่างแท้จริงหรือไม่ อีกทั้งความ “เข้าใจ” ของรัฐ เป็นการ “เข้าใจ” ซึ่งตรงกับความต้องการของประชาชนหรือไม่

๑.๘ กำหนดให้การสื่อสารด้วยสันติวิธีเพื่อปรับกระบวนการอยู่ร่วมกันด้วยสันติวิธี เป็นยุทธศาสตร์หนึ่งในนโยบายความมั่นคงของชาติ และในยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงของจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้วย รวมทั้งให้ถือเป็นแนวทางสำคัญในการแก้ไขปัญหาการสื่อสารระหว่างหน่วยงานรัฐ และระหว่างรัฐกับภาคส่วนอื่น ๆ ทั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ อีกทั้งให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการในส่วนของรัฐ และคณะกรรมการวิสามัญของวุฒิสภา เพื่อเร่งรัด ติดตาม และส่งเสริมการสื่อสารเพื่อความเข้าใจและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ รวมทั้งสนับสนุนงานทางวิชาการเพื่อให้มีการศึกษาและวิจัยงานด้านนี้เป็นการเฉพาะเพื่อนำไปสู่ข้อเสนอแนวทางที่เป็นกลไกในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นี้ให้บรรลุผลสำเร็จได้อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

๑.๙ ให้มีการทบทวนการใช้กฎหมายที่ลิดลอนสิทธิเสรีภาพของประชาชน และมีผลที่เอื้อให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือปิดพื้นที่ในการแสดงความคิดเห็นและความต้องการของประชาชน ไม่ว่าจะเป็นกฏอัยการศึก หรือพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ เนื่องจากอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในจังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่ใช่อาชญากรรมปกติ แต่เป็นอาชญากรรมทางการเมือง (Political Crime) จึงควรใช้การเมืองในการแก้ปัญหาและมีทางออกให้แก่ผู้หลงผิดในการกลับคืนสู่สังคมได้อย่างปกติ

๑.๑๐ ให้มีการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมอย่างเป็นระบบ

๑.๑๐.๑ ควรนำคดีที่ประชาชนยังมีความรู้สึกไม่ได้รับความเป็นธรรม และกระทบต่อความรู้สึกของประชาชนเป็นจำนวนมากมาทบทวน ควรให้มีการดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมจนถึงขั้นการพิจารณาของศาล ซึ่งเมื่อศาลพิจารณาและได้มีคำพิพากษาเป็นประการใด ทุกฝ่ายจะยอมรับร่วมกัน การยุติการดำเนินการเพียงในชั้นของพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการจะทำให้ประชาชนรู้สึก

เคลือบแคลงสงสัยและรู้สึกไม่มีความมั่นใจในกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบ รวมทั้งรู้สึกไม่ไว้วางใจเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติงานอยู่ในพื้นที่ด้วย

๑.๑๐.๒ สนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอให้แก่หน่วยงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ของศูนย์นิติวิทยาศาสตร์ของจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้สามารถคลี่คลายข้อสงสัยของประชาชนได้ในคดีการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่ประชาชนให้ความสนใจ

๑.๑๐.๓ กระบวนการยุติธรรมต้องดำเนินการอย่างโปร่งใส เพื่อให้มีผู้รับผิดชอบและรับผิดชอบต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ รวมถึงให้มีการศึกษากระบวนการยุติธรรมทางเลือก เช่น กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ เพื่อเป็นอีกทางออกหนึ่งสำหรับทุกฝ่ายในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

๒. ยอมรับและส่งเสริมการอยู่ร่วมกันภายใต้ความแตกต่างหลากหลายทางอัตลักษณ์ โดยให้ประชาชนในท้องถิ่นสามารถรักษาอัตลักษณ์ของตนทั้งในมิติของภาษา ศาสนา และวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิตได้อย่างเต็มที่ โดยมีแนวทางดังนี้

๒.๑ พัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนท้องถิ่นและสังคม โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอนทางด้านศาสนา ภาษาไทย ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น และภาษาต่างประเทศ มีการเทียบโอนการเรียนวิชาศาสนาและวิชาสามัญ และส่งเสริมจัดการเรียนการสอนสองภาษา (ไทย-มลายูท้องถิ่น) โดยเน้นให้หน่วยงานการศึกษาสอนภาษามลายูถิ่นในลักษณะการบูรณาการกับภาษาไทย โดยใช้ผู้มีความรู้ทางภาษาศาสตร์ให้มากขึ้น

๒.๒ สนับสนุนส่งเสริมสถาบันการศึกษาปอเนาะ ให้มีหลักสูตรการเรียนการสอนด้านอาชีพและวิชาสามัญให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับสภาพสังคม และความต้องการของสถาบันปอเนาะ เพื่อเป็นการสร้างอาชีพและการมีงานทำเมื่อเรียนจบหลักสูตร ตลอดจนปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนในสถาบันปอเนาะสามารถศึกษาตามหลักสูตรของสายสามัญได้

๒.๓ สนับสนุนส่งเสริมและให้ความสำคัญต่อมิติทางภาษาศาสตร์ โดยจัดเป็นวาระเร่งด่วน เพื่อสร้างจิตสำนึกแก่นักเรียนจนเกิดความชอบและสนใจในการเรียนภาษาไทยและเข้าใจมิติทางภาษาศาสตร์ อันจะส่งผลสัมฤทธิ์ต่อคุณภาพการศึกษาด้านอื่น ๆ

๒.๔ สนับสนุนส่งเสริมให้ทุกฝ่ายต้องยอมรับและเคารพอัตลักษณ์ของกันและกัน ทั้งมิติด้านประวัติศาสตร์ ศาสนา วัฒนธรรม ภาษา และวิถีชีวิตของประชาชน ไม่มองความแตกต่างเป็นภัยคุกคาม ไม่เลือกปฏิบัติ มีการเรียนรู้ในการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม เคารพในประวัติศาสตร์ของกลุ่มชน และให้การสนับสนุนกลุ่มพลังทางวัฒนธรรมต่างๆ โดยเปิดพื้นที่ในการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา ร่วมกัน รวมถึงให้เกิดและยอมรับอัตลักษณ์วัฒนธรรมท้องถิ่น

๒.๕ ให้มีการใช้ภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาทำงาน (Working Language) ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ อีกภาษาหนึ่งนอกเหนือจากภาษาไทยตามที่คณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติ (กอส.) เคยเสนอไว้ และเร่งรัดการนำกฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดก ซึ่งได้มีการปรับปรุงแก้ไข และอยู่ระหว่างการพิจารณาของรัฐสภามาใช้โดยเร็ว

LIART

๓. ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นหรือดำเนินกิจกรรมใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของตน โดยมีแนวทางดังนี้

๓.๑ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนเข้มแข็งในรูปแบบสภาชุมชน เพื่อให้ประชาชนหรือกันเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ และจัดทำแผนสันติสุขของชุมชน

๓.๒ สร้างความโปร่งใสด้านการใช้จ่ายงบประมาณ โดยให้ตัวแทนประชาชน เช่น ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา และตัวแทนองค์กรพัฒนาเอกชน เป็นต้นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณให้มีความโปร่งใสและเป็นไปตามความต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริง โดยร่วมประเมินผลความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณและปฏิบัติการกิจของรัฐ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตอบสนองความต้องการของประชาชน และส่งผลต่อการสร้างสันติสุขในพื้นที่ ทั้งนี้เนื่องจากหน่วยงานที่ทำหน้าที่ติดตามและประเมินผลการใช้งบประมาณในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคได้ยังไม่สามารถลงพื้นที่เพื่อปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวได้อย่างเต็มรูปแบบ

๓.๓ ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดแผนยุทธศาสตร์การดำเนินงานของรัฐ โดยดำเนินการให้เกิดผลอย่างแท้จริงในทางปฏิบัติ มิใช่เป็นเพียงนโยบายเท่านั้น โดยเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมคิดริเริ่มโครงการต่าง ๆ เพื่อให้เป็นไปตามความต้องการที่แท้จริงของประชาชน และให้เกิดความรู้สึกความเป็นเจ้าของโครงการฯ ในขณะที่ภาครัฐก็ต้องปรับทัศนคติจากการเป็นผู้ให้มาเป็นการร่วมมือกันทำงานตั้งแต่เริ่มต้นไปจนถึงการปฏิบัติร่วมกับภาคประชาชน

๓.๔ กำหนดมาตรการรักษาความปลอดภัยในพื้นที่โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมดูแลพื้นที่ของตนเอง และมีการประเมินมาตรการรักษาความปลอดภัยที่ใช้อยู่ในพื้นที่ โดยจัดทำโครงการส่งเสริมความผูกพันระหว่างโรงเรียนรัฐและชุมชนท้องถิ่นโดยใช้กิจกรรมพัฒนาโรงเรียน-พัฒนาชุมชนในมิติทางสังคมวัฒนธรรมเป็นแกนกลาง เพื่อเปิดโอกาสให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนได้ร่วมกันเสริมสร้างระบบภูมิคุ้มกันรวมหมู่ขึ้นเอง โดยไม่ต้องพึ่งพาฝ่ายความมั่นคงแต่ฝ่ายเดียว

๓.๕ จัดสรรทรัพยากรของท้องถิ่นอย่างเป็นธรรมโดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตามที่ได้รับรองไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ

๓.๖ ยึดหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วนเป็นหลักการสำคัญในการแก้ไขปัญหา โดยควรเพิ่มอำนาจให้ฝ่ายปกครอง โดยเฉพาะกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำศาสนาที่ประชาชนนับถือ ให้มีอำนาจในการบริหารจัดการต่าง ๆ มากขึ้น เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่ทำงานใกล้ชิดประชาชน และประชาชนให้ความไว้วางใจมากกว่าหน่วยงานด้านความมั่นคง โดยที่ประชาชนสามารถตรวจสอบการทำงานของเจ้าหน้าที่ได้ ทั้งนี้ พบว่าหมู่บ้านที่ประชาชนให้ความร่วมมือจะสามารถแก้ปัญหาของชุมชนเองได้ โดยจะมีคนคอยตัดสิน ไกล่เกลี่ย ซี้ถูกผิด พบว่าชุมชนที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน โต๊ะครู จะมีความรักใคร่สามัคคี ไม่ขัดแย้งกัน ส่วนหมู่บ้านที่ผู้นำหมู่บ้านมีความขัดแย้งกันพบปัญหาความไม่สงบมักจะเกิดขึ้นเป็นประจำ

๓.๗ ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพิจารณางบประมาณ ดังนี้

๓.๗.๑ สามารถเสนอข้อเสนอนะและมีส่วนร่วมในการวางแผนในทุกขั้นตอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดราคากลางและการใช้จ่ายงบประมาณได้ ทั้งนี้ให้ราคาวัสดุและทางเลือกปฏิบัติถูกกำหนดอย่างสอดคล้องกับราคาตลาดท้องถิ่น

๓.๗.๒ มีส่วนร่วมในการพิจารณางบประมาณ เช่น แผนงบประมาณจังหวัด ประชาชนต้องสามารถเข้าไปตรวจสอบแผนจังหวัด หรือแผนกระทรวงได้ โดยสามารถเข้าตรวจสอบใน เว็บไซต์ของจังหวัดหรือกระทรวงได้ เป็นข้อมูลข่าวสารที่ประชาชนสามารถเข้าตรวจดูได้

๓.๗.๓ การร่วมตรวจสอบการดำเนินการต่าง ๆ การกำหนดเงื่อนไขของโครงการต่าง ๆ การพิจารณาและกำหนดเงื่อนไขการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริตประพตติมิชอบในการอนุมัติ และใช้จ่ายงบประมาณ เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติในการอนุมัติการดำเนินงานและงบประมาณ การดำเนินการ

๓.๘ การสร้างพื้นที่ปลอดภัยสำหรับประชาชนในการแสดงความคิดเห็น ได้อย่างเป็นอิสระ โดยไม่ถูกหวาดระแวงจากรัฐ หรือหน่วยงานความมั่นคงของรัฐว่าการมีความเห็นต่างจะเป็นอันตรายต่อ ความมั่นคง แรงจูงใจในการสื่อสารด้วยสันติวิธีจึงต้องไม่เกิดจากความกลัว ความละอาย ไม่ใช่การบังคับ ขู่เข็ญ แต่แรงจูงใจในการสื่อสารด้วยสันติวิธี ต้องเป็น “ความเมตตา” บนพื้นฐานของความ “เข้าใจ” ซึ่งมีผลทำให้เราจะได้ความสัมพันธ์ชนิดที่คนที่อยู่ร่วมกันในสังคมจะมีความเมตตา การให้อภัย ความรู้สึก เกื้อกูล และความอดทน อดกลั้นต่อกัน

ทั้งนี้ เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายที่ยากที่สุดในการสื่อสาร คือ เจ้าหน้าที่รัฐและกลุ่มผู้เห็น ต่างจากรัฐบางคน ที่มีกระบวนทัศน์แข็งตัว และมีฐานความคิดและข้อมูลส่วนใหญ่มาจากหน่วยข่าวหรือ สื่อที่อยู่ภายใต้การกำกับของแต่ละฝ่าย โดยไม่เปิดพื้นที่ในการรับฟังความจริง และความคิดเห็นจาก ประชาชน ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการสร้างทางเลือกใหม่ในการนำเสนอและสะท้อนความต้องการของ ประชาชนส่วนใหญ่สู่สาธารณะในการแสวงหาหนทางในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติแทนการเลือกใช้ ความรุนแรง ดังนั้น การแก้ไขปัญหาความรุนแรงจึงต้องเริ่มจากการที่รัฐต้องเข้มแข็งในมิติใหม่ที่ต้อง เข้มแข็งในการได้ใจและการยอมรับจากประชาชน ซึ่งจะเป็นการฟื้นคืนความชอบธรรมความไว้นื้อเชื่อใจ ระหว่างรัฐกับประชาชนในพื้นที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และระหว่างประชาชนกับประชาชนในสังคม ใหญ่ ในขณะเดียวกัน ทั้งรัฐและผู้ที่มีความเห็นต่างจากรัฐควรจะมีมองไปข้างหน้าเพื่อจะอยู่ร่วมกันด้วยสันติ สุขอย่างยั่งยืนโดยไม่มุ่งเอาชนะกันและไม่ผลประโยชน์แอบแฝง แต่ควรมีความจริงใจและบริสุทธิ์ใจ โดยมีสันติสุขของประชาชนเป็นจุดหมายหลัก

๔. ให้มีระบบการเมืองการปกครองที่ประชาชนมีส่วนร่วมและสอดคล้องกับวิถีชีวิตของท้องถิ่น

ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ไม่ต้องการแบ่งแยกดินแดน แต่ต้องการให้คนในแผ่นดินไทย ทุกภาคส่วนยอมรับและเคารพในศักดิ์ศรี อัตลักษณ์ ที่รวมถึงศาสนา ภาษา และประวัติศาสตร์ของคนใน พื้นที่ ในฐานะที่เป็นพลเมืองไทยเช่นเดียวกับคนพื้นที่อื่นในสังคมไทย ดังนั้น จึงมีข้อเสนอให้มีรูปแบบการ ปกครองที่อาจจะเป็นแบบเดียวกับกรุงเทพมหานคร พัทยา แม่สอด โดยให้ประชาชนสามารถเลือก ผู้นำหรือผู้บริหารของตนเองได้ ทั้งนี้ ต้องอยู่ภายใต้กรอบของรัฐธรรมนูญ

๕. เปิดพื้นที่ทางการเมืองให้กับกลุ่มผู้เห็นต่างจากรัฐให้กลับมาเลือกใช้สันติวิธีแทนวิธีการ รุนแรง โดยมีแนวทางดังนี้

๕.๑ ยึดมั่นในแนวทางสันติวิธี (Non - Violence Means) และเผยแพร่วิถีคิด และแนวทางการใช้สันติวิธีในการแก้ไขปัญหาไปยังคนไทยทั้งประเทศต้องสร้างความเข้าใจร่วมกันว่า สันติวิธีคือ

การยึดหลักกฎหมาย โดยทุกคนในสังคมต้องเคารพกฎหมาย และผู้ที่ใช้สันติวิธีต้องยอมรับความเสี่ยงใด ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ เพราะการยอมรับความเสี่ยงและความกล้าในการยอมรับความเสี่ยง จะเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างความไว้วางใจ

๕.๒ นำพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๑ มาประกาศใช้ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้แทนพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.๒๕๔๘ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ต้องหาด้านความมั่นคงไม่ต้องถูกฟ้องคดีอาญาหากเข้ารับการอบรมตามเงื่อนไขของรัฐที่กำหนดไว้ อันเป็นการสร้างบรรยากาศที่จะเอื้อต่อการแก้ไขปัญหาและน่าจะเป็นการสร้างความสมานฉันท์ให้เกิดขึ้นได้

๕.๓ นำหลักการสร้างความสมานฉันท์และการทำงานร่วมกันในทุกภาคส่วน คือ ฝ่ายทหาร ฝ่ายตำรวจและฝ่ายพลเรือน รวมทั้งการทำงานเป็นทีมของ ๔ เส้าหลัก (๑. ผู้นำในท้องถิ่น เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ๒. ผู้นำท้องถิ่น เช่น องค์กรบริหารส่วนตำบล ๓. ผู้นำศาสนา ๔. ผู้นำตามธรรมชาติ ซึ่งก็คือบุคคลที่ชาวบ้านให้ความนับถือ) มาเป็นยุทธศาสตร์ในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบสุขในพื้นที่ เพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างทุกภาคส่วนและเปิดพื้นที่ให้ทุกฝ่ายได้มีโอกาสสื่อสารพูดคุยระหว่างกัน ซึ่งจะสันติวิธีสามารถเป็นทางเลือกในการแก้ไขปัญหามากยิ่งขึ้น ดังเช่นในกรณีอำเภอตากใบและอำเภอสู่ไหงปาตี จังหวัดนราธิวาส ที่ความรุนแรงลดลงจนสามารถนำความสงบกลับคืนสู่พื้นที่ได้ ทั้งนี้เมื่อพื้นที่มีความเข้มแข็ง ผู้ก่อความไม่สงบที่อยู่ในพื้นที่ก็จะทยอยออกจากพื้นที่หรือไม่สามารถเข้ามาในพื้นที่นั้นได้เอง

๕.๔ สร้างความเข้าใจอันดีให้แก่ผู้หลงผิดที่เข้าร่วมกับองค์กรแบ่งแยกดินแดน ซึ่งรัฐควรจะมองว่าคนกลุ่มนี้เป็นเพียงเหยื่อที่ถูกล่อลวงให้หลงผิด

๕.๕ ให้ความสำคัญในการดำเนินการให้สังคมไทยได้เรียนรู้ และมีความเข้าใจการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม รวมถึงบริบททางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ศาสนา วิถีชีวิต และพื้นฐานความคิดของประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้และสังคมใหญ่ เพื่อยอมรับและเปิดพื้นที่ของการอยู่ร่วมกันบนความแตกต่าง โดยเฉพาะการสื่อสารในพื้นที่ที่กลุ่มบุคคลมีความรู้สึกว่าได้เป็นพวกเดียวกันเช่นในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จะต้องมีการถ่วงดุลทั้งทางด้านภาษา วัฒนธรรม และศาสนามีการใช้หลักการทางศาสนาเป็นต้นทุนทางสังคมในการต่อสู้กับการใช้ความรุนแรง รวมถึงเน้นการสื่อสารที่เป็นการยกระดับความรู้สึกทางบวกของประชาชนทั้งในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้และสังคมใหญ่

๕.๖ เปิดพื้นที่ให้ภาคประชาสังคม และประชาชนที่มีจิตอาสาเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งและความรุนแรง และควรสนับสนุนให้สตรีและเยาวชนเข้ามามีบทบาทให้มากขึ้นในการสร้างกระบวนการสันติภาพ

๕.๗ ให้ความสำคัญกับการเปิดพื้นที่การสื่อสารกับองค์การระหว่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นองค์การการประชุมอิสลาม (OIC) และองค์การสหประชาชาติ รัฐบาลควรให้ความสำคัญกับการสื่อสารโดยไม่ปิดบังความจริง และควรคิดว่าทั้ง OIC และองค์การสหประชาชาติ เป็นมิตรประเทศและเป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญในการสนับสนุนการแก้ไขปัญหาด้วยสันติวิธีของประเทศไทย

LIART

๖. พัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนในพื้นที่ โดยมีแนวทางดังนี้

๖.๑ ยกระดับรายได้และเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน โดยจัดตั้งกองทุนเพื่อช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ซึ่งได้รับผลกระทบจากการที่ไม่สามารถประกอบอาชีพได้ตามปกติ เร่งรัดมาตรการช่วยเหลือเกษตรกรในช่วงที่ยังไม่สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิต และ/หรือราคาผลผลิตตกต่ำ ส่งเสริมการทำสวนปาล์มในพื้นที่นาร้างและขอให้มีการขยายโครงการต่อไป และขยายระยะเวลาการพักชำระหนี้ให้แก่เกษตรกรรายย่อยของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อีก ๒ ปี

๖.๒ ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการธุรกิจรายเดิมในพื้นที่สามารถประกอบธุรกิจได้ต่อไป และสนับสนุนให้ผู้ประกอบการธุรกิจรายใหม่เข้าไปประกอบธุรกิจในพื้นที่มากขึ้น โดยใช้มาตรการทางภาษี มาตรการชดเชยส่วนต่างเบี้ยประกัน และมาตรการสนับสนุนสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ ทั้งนี้ ขอให้พิจารณา

๖.๒.๑ ลดภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยนำเงินได้พึงประเมินตามมาตรา ๔๐ ทั้งหมดมาคำนวณในอัตราร้อยละ ๐.๑ ของยอดเงินได้พึงประเมินต่อไปเป็นเวลา ๑๐ ปี

๖.๒.๒ ขยายเวลาการลดอัตราภาษีธุรกิจเฉพาะ จากการขายอสังหาริมทรัพย์ในทางการค้า หรือหากำไรในอัตราร้อยละ ๐.๑ เป็นเวลา ๑๐ ปี

๖.๒.๓ ขยายเวลาการลดภาษีเงินได้นิติบุคคล ที่เก็บจากกำไรสุทธิจากอัตรากดลดลงเหลือร้อยละ ๓ ของกำไรสุทธิต่อไปอีกเป็นเวลา ๑๐ ปี

๖.๒.๔ สนับสนุนค่าเบี้ยประกันส่วนต่างของการประกันภัยทรัพย์สินคุ้มครองภัยก่อการร้าย ตั้งแต่ร้อยละ ๐.๓ เป็นต้นไป รวมทั้งขอให้บริษัทประกันภัยจ่ายชดเชย โดยไม่มีเงื่อนไขและขอให้การคุ้มครองครอบคลุมทรัพย์สินทั้งหมด เป็นเวลา ๑๐ ปี

๖.๒.๕ สนับสนุนสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ โดยขอให้กระทรวงการคลังจัดตั้งกองทุนวงเงินที่กำหนดเพื่อชดเชยส่วนต่างดอกเบี้ยส่วนที่เกิน ร้อยละ ๑.๕ ต่อปี ให้กับธนาคารที่ปล่อยกู้แก่ภาคเอกชนต่อไปเป็นเวลา ๑๐ ปี

๖.๒.๖ สนับสนุนสถาบันการเงินที่สอดคล้องกับบริบทของประชาชนส่วนใหญ่ของสังคมชายแดนใต้ ทั้งสถาบันการเงินที่ดำเนินการโดยรัฐ เช่น ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย และสถาบันการเงินที่ดำเนินการโดยภาคประชาชน เช่น สหกรณ์ หรือกองทุนที่ไร้ดอกเบี้ย ทั้งนี้ เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงแหล่งเงินทุนมากขึ้น

๖.๓ แก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงานในพื้นที่โดยให้มีการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวโดยไม่จำกัดเวลา สำหรับงานที่ต้องปฏิบัติในพื้นที่เสี่ยง และ/หรืองานที่ไม่สามารถหาแรงงานไทยได้ และพิจารณาผู้ถูกคุมขังที่ใกล้พ้นโทษที่อยู่ในความควบคุมของกรมราชทัณฑ์ไปทำงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยในช่วงแรกจัดทำเป็นโครงการนำร่องกับผู้ประกอบการบางประเภท และประสานขอความร่วมมือจากกรมพัฒนาฝีมือแรงงานในการจัดให้มีการปฐมนิเทศฝึกอาชีพก่อนทำงาน

๖.๔ ส่งเสริมการจัดการศึกษาทุกรูปแบบ รวมถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชน โดยรัฐมีหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกในการจัดการศึกษาของท้องถิ่น มีการประเมินผลมาตรฐานการศึกษาในโรงเรียนที่ได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐ ดูแลสวัสดิการและความปลอดภัยแก่ครู รวมถึงบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับ

LIART

๖.๕ ส่งเสริมการสอนวิชาชีพในสถาบันการศึกษา เพื่อเพิ่มทักษะในการประกอบอาชีพ เมื่อจบการศึกษาแต่ต้องสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น รวมทั้งจัดหลักสูตรอบรมระยะสั้นให้กับ กลุ่มสตรีและเยาวชน และควรจัดตั้งหน่วยงานที่มีหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานด้านการจ้างงาน ภายในพื้นที่

๖.๖ สนับสนุนส่งเสริมการประกอบอาชีพ เช่น ด้านการเกษตรส่งเสริมวิถีเลี้ยงสัตว์ให้ได้ คุณภาพ หรือปลูกพืชผลทางการเกษตรให้ได้ผลผลิตที่ดี โดยผ่านทางเกษตรอำเภอหรือปศุสัตว์อำเภอ หรือจังหวัด โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน

๖.๗ สร้างโอกาสทางธุรกิจกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยสถาบันการศึกษา ระดับอุดมศึกษาในพื้นที่ควรพัฒนาองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจทางทะเล เพื่อพัฒนาศักยภาพธุรกิจ ทางทะเลอย่างเต็มรูปแบบ อาทิเช่น การเปิดสอนสาขาด้านการพัฒนาการประมง การเดินเรือ หรือวิศวกรรมการต่อเรือ ซึ่งจะนำไปสู่การผลิตบุคลากรเพื่อเพิ่มศักยภาพในการติดต่อในทางธุรกิจกับ ประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ประเทศมาเลเซีย ประเทศสิงคโปร์ ประเทศอินโดนีเซีย ประเทศบรูไน เป็นต้น รวมทั้งจะช่วยสนองตอบความต้องการของสังคมและเป็นการเพิ่มโอกาสในการพัฒนาเศรษฐกิจในจังหวัด ชายแดนภาคใต้

๖.๘ การพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประมงชายฝั่ง โดยจัดให้มีการอบรมระยะสั้นแก่ประมง พื้นบ้านหรือประมงชายฝั่ง

๖.๙ ส่งเสริมและสนับสนุนให้นิคมอุตสาหกรรมฮาลาล จังหวัดปัตตานี มีความพร้อมและมี ศักยภาพอย่างเพียงพอที่จะเป็นศูนย์กลางการสร้างผลิตภัณฑ์ฮาลาลอย่างเต็มรูปแบบ รวมทั้งเป็นที่ ยอมรับของนักลงทุนทั้งในและต่างประเทศ โดยไม่มองข้ามปัญหาต่าง ๆ ในการดำเนินการ ดังนี้

๖.๙.๑ เส้นทางสัญจรเข้านิคมอุตสาหกรรมที่มีปัญหากับประชาชนเจ้าของที่ดิน ควรมีการบริหารจัดการให้เรียบร้อยเพราะมีเงื่อนไขด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน รวมทั้งการนิคม อุตสาหกรรมฯ ควรเพิ่มภารกิจด้านมวลชนในการสร้างความเข้าใจต่อประชาชนในพื้นที่ในการก่อสร้าง ถนนเข้านิคมอุตสาหกรรม

๖.๙.๒ การพิจารณาศึกษาการตั้งนิคมอุตสาหกรรมควรมีการนำยุทธศาสตร์ของชาติ เข้ามาพิจารณาประกอบด้วย เพื่อพิจารณาว่าภาครัฐควรจะให้การสนับสนุนในด้านอะไรบ้าง โดยมีทีมที่ ปรึกษาจากสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในการให้คำปรึกษาถึงความเป็นไปได้ ส่วนปัญหาด้าน ที่ดินควรคำนึงด้านสิทธิประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ มิใช่คำนึงแต่เพียงการนิคมอุตสาหกรรมฯ เท่านั้น ดังนั้น ควรให้ประชาชนได้รับความพึงพอใจโดยขอให้จังหวัดเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลให้ ประชาชนได้รับความเป็นธรรมจากปัญหาที่ดิน

๖.๑๐ ส่งเสริมและสนับสนุนการทำประมงพื้นบ้าน

๖.๑๐.๑ สนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อเครื่องมือทำประมงที่ไม่ทำลาย ทรัพยากรธรรมชาติ โดยพิจารณาให้ความสำคัญกับกลุ่มบุคคลที่ใช้เครื่องมือที่ถูกกฎหมายเป็นลำดับ แรกเพื่อให้เกิดแรงจูงใจที่จะทำถูกกฎหมาย และเกิดประโยชน์กับทุกฝ่าย รวมทั้งควรมีการศึกษา เครื่องมือทำประมงที่สามารถทดแทนการทำประมงแบบอวนรุนที่ผิดกฎหมายและต้องใช้แรงงานคนเป็น การใช้ระบบอัตโนมัติและเป็นเครื่องมือทำประมงที่ถูกกฎหมายและไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ

๖.๑๐.๒ ส่งเสริมการประกอบอาชีพเสริมหรืออาชีพทดแทน หากสามารถแก้ไขได้อย่างยั่งยืน ในอนาคตก็อาจจะเป็นอาชีพหลักของประชาชนได้เพื่อไม่ต้องพึ่งพาธรรมชาติซึ่งมีความไม่แน่นอนและควบคุมไม่ได้

๖.๑๐.๓ ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีนโยบายในการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเล และทรัพยากรประมงอย่างยั่งยืน เนื่องจากทรัพยากรเหล่านี้จัดได้ว่าเป็นทรัพยากรที่เปิดให้เข้าถึงได้สำหรับทุกคน ต้องบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง ซึ่งจะเป็นหนึ่งในมาตรการที่นำไปสู่การลดการทำลายระบบนิเวศน์ทางทะเลและชายฝั่ง ซึ่งท้ายที่สุดจะนำไปสู่การลดการทำลายระบบนิเวศน์ทางทะเลและชายฝั่งซึ่งจะนำไปสู่ความยั่งยืนได้ และผลจากการฟื้นตัวสู่ความอุดมสมบูรณ์ของฐานทรัพยากรเหล่านี้ไม่เพียงก่อให้เกิดประโยชน์กับชาวประมงพื้นบ้านเพียงกลุ่มเดียวเท่านั้น หากแต่ชาวประมงทุกกลุ่มที่ไม่ได้ใช้เครื่องมือประมงที่ทำลายก็จะได้รับประโยชน์ไปด้วยเช่นกัน

๖.๑๐.๔ จัดสรรงบประมาณในการป้องกันและปราบปรามเพิ่มขึ้น เช่น งบประมาณสำหรับเป็นค่าใช้จ่ายน้ำมันเชื้อเพลิงเรือปราบปรามและตรวจตรา ซึ่งที่ผ่านมามีจำนวนไม่เพียงพอต่อการป้องกัน และควรเพิ่มอัตรากำลังของเจ้าหน้าที่ตรวจตรา

๖.๑๑ ส่งเสริมและสนับสนุนการประชาสัมพันธ์มาตรการขดเขยส่วนต่างเบี่ยงประกันภัยของภาครัฐ โดยมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัยเป็นผู้รับผิดชอบ เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบและเข้าร่วมมาตรการดังกล่าว และควรกำหนดวิธีดำเนินการของระบบการขดเขยส่วนต่างเบี่ยงประกันภัยที่ชัดเจนก็จะช่วยลดภาระการใช้จ่ายงบประมาณด้านการเยียวยาได้ในระดับหนึ่ง

๗. ปรับปรุงการบริหารจัดการภาครัฐให้สามารถตอบสนองต่อความรู้สึกและความต้องการของประชาชนเพื่อสร้างสันติสุขให้เกิดขึ้นในพื้นที่ โดยมีแนวทางดังนี้

๗.๑ บังคับใช้กฎหมายอย่างเสมอภาคตามหลักนิติธรรมและเคารพหลักสิทธิมนุษยชนโดย

๗.๑.๑ ยกเลิกการประกาศใช้พระราชบัญญัติกฎอัยการศึก พ.ศ. ๒๕๕๗ เนื่องจากมีความทับซ้อนกับพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๘ อีกทั้งเป็นการให้อำนาจกับเจ้าหน้าที่ด้านความมั่นคงมากเกินไป ซึ่งทางคณะกรรมการฯ เห็นว่าสถานการณ์ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องใช้กฎอัยการศึก และควรพิจารณาถึงความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของการนำพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยเฉพาะมาตรา ๒๑ มาบังคับใช้ในพื้นที่แทนพระราชบัญญัติกฎอัยการศึก พ.ศ. ๒๕๕๗ และพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งบังคับใช้ในปัจจุบันและส่งผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพและการดำเนินชีวิตของประชาชนในพื้นที่ค่อนข้างมาก ทั้งนี้ เพื่อเป็นเครื่องมือให้กับฝ่ายความมั่นคงทดแทนกฎหมายพิเศษทั้งสองฉบับดังกล่าวและเพื่อเป็นการเปิดพื้นที่ให้แก่ผู้ที่เคยหลงผิดได้มีโอกาสกลับมาใช้ชีวิตได้อย่างปกติ

๗.๑.๒ ยุติวัฒนธรรมการงดเว้นโทษ (Impunity) โดยมีการนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษตามกระบวนการยุติธรรม ไม่ว่าผู้กระทำความผิดจะเป็นผู้ก่อความไม่สงบหรือเจ้าหน้าที่ภาครัฐ

๗.๑.๓ เชิญตัวและควบคุมตัวบุคคลที่ต้องสงสัยด้วยข้อกล่าวหาที่ชัดเจนด้านความมั่นคง มีกำหนด ๓๐ วัน ตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๘

๗.๒ สร้างความมั่นใจแก่ประชาชนว่าจะได้รับความเป็นธรรมโดยสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้อย่างรวดเร็วและทั่วถึง โดย

๗.๒.๑ พัฒนาระบวนการยุติธรรมในพื้นที่ โดยจัดตั้งองค์กรบริหารกระบวนการยุติธรรมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้เป็นองค์กรที่มีความอิสระในการดำเนินการให้เกิดเอกภาพในการบริหารงานยุติธรรม โดยให้มีกลไกกลางในการประสานการดำเนินการในกระบวนการยุติธรรมอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลภายใต้หลักนิติธรรม และเชื่อมโยงการพัฒนาและการดำเนินงานในเชิงยุทธศาสตร์ของการอำนวยความยุติธรรมในพื้นที่ทั้งระบบอย่างชัดเจน โดยมีการดำเนินการบนพื้นฐานความเป็นอิสระด้วยกลไกที่มีพลัง ทั้งนี้ควรแยกออกจากโครงสร้างการบริหารของ ศอ.บต.

๗.๒.๒ ให้ความสำคัญกับการรับฟังและแก้ไขปัญหากรณีข้อพิพาทต่อการละเมิดโดยเจ้าหน้าที่รัฐ โดยมีการจัดตั้งองค์คณะพิเศษ หรือ คณะกรรมการรับฟังและแก้ไขปัญหากรณีข้อพิพาทต่อการละเมิดโดยเจ้าหน้าที่รัฐ โดยให้มีการคัดสรรผู้แทนในคณะกรรมการจากหลายภาคส่วน ทำหน้าที่ตรวจสอบ รับฟังปัญหาจากทั้งสองฝ่าย และมีอำนาจในการเสนอแนวทางแก้ปัญหาคือหน่วยงาน พร้อมทั้งสามารถดูแลการละเมิดเพื่อชดเชยทางแพ่งให้กับประชาชนผู้ถูกละเมิดสิทธิ

๗.๒.๓ แก้ไขปัญหาข้อขัดข้องในกระบวนการยุติธรรมที่ยังไม่มีความชัดเจนตามหลักศาสนาหรืออาจขัดแย้งกับหลักศาสนา โดยจัดให้มีสภานักปราชญ์ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิด้านศาสนา เข้ามามีส่วนร่วม

๗.๒.๔ พัฒนาประสิทธิภาพงานด้านการรวบรวมพยานหลักฐานด้วยการใช้กระบวนการทางนิติวิทยาศาสตร์ มาใช้ในการดำเนินคดีเพื่อการคุ้มครองสิทธิประชาชนโดยจัดตั้งคณะกรรมการระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาระบบงานนิติวิทยาศาสตร์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้รับผิดชอบการดำเนินการดังกล่าว โดยในระยะแรกควรพิจารณาเรื่องกฎหมายว่าด้วยเรื่องมาตรฐานทางนิติวิทยาศาสตร์การจัดตั้งศูนย์นิติวิทยาศาสตร์ที่เป็นอิสระ และมีการดำเนินงานที่ได้รับการยอมรับจากประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง ทั้งนี้ให้มีสมรรถนะในการสนับสนุนงานในกระบวนการยุติธรรมได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ในพื้นที่

๗.๒.๕ สร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนในด้านการใช้อำนาจสอบสวน โดยจัดตั้งกรรมการร่วมกันซักถามผู้ต้องหาเพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน โดยให้มีผู้นำชุมชน และฝ่ายพลเรือน ร่วมฟังการซักถาม รวมทั้งประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนและสาธารณชนในพื้นที่เข้าใจถึงกฎระเบียบในการเข้าเยี่ยม การดำเนินกรรมวิธีการซักถาม โดยหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมายต้องสามารถอธิบายถึงขอบเขตการใช้อำนาจการสอบสวน เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้ประชาชนในพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งญาติของผู้ต้องหา

๗.๒.๖ เร่งรัดการดำเนินคดีที่ค้างการพิจารณา โดยจัดบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมให้เพียงพอต่อจำนวนคดีที่เกิดขึ้นเพื่อแก้ปัญหาคดีที่ผู้ต้องหาต้องรอการพิจารณาคดีเป็นจำนวนมาก

๗.๒.๗ พัฒนากฎหมายให้เหมาะสมต่อการแก้ไขปัญหาคดี ด้วยการศึกษารวบรวมเพื่อพัฒนากฎหมายและกระบวนการในการแก้ไขปัญหาคดีที่สอดคล้องกับสภาพการณ์ของพื้นที่ที่มีลักษณะเฉพาะทางอัตลักษณ์ทั้งในด้านประวัติศาสตร์ ศาสนา และชาติพันธุ์

LIART

๗.๒.๘ เพิ่มประสิทธิภาพของงานด้านการข่าว โดยการดำเนินการกับผู้ต้องสงสัยต้องวางอยู่บนความแม่นยำของงานด้านการข่าว ปรับปรุงกระบวนการค้นและกระบวนการทำงานของเจ้าหน้าที่การข่าวอย่างเร่งด่วน หากการข่าวแม่นยำมีประสิทธิภาพ กระบวนการยุติธรรมจะให้ความเป็นธรรมได้ตั้งแต่จุดเริ่มต้น ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญต่อความไว้วางใจที่ประชาชนมีต่อเจ้าหน้าที่รัฐ อีกทั้งหน่วยงานความมั่นคงต้องไม่สร้างเงื่อนไขในการละเมิดสิทธิ เสรีภาพของประชาชน

๗.๒.๙ จัดให้มีระบบการคุ้มครองพยานอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ความมั่นใจกับประชาชนว่าเมื่อเขาให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่รัฐแล้ว รัฐสามารถคุ้มครองสิทธิ ในชีวิตและทรัพย์สินประชาชนได้ตามกฎหมาย

๗.๒.๑๐ จัดให้มีระบบตรวจสอบการดำเนินกระบวนการยุติธรรม และการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบอย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้สิทธิกับประชาชนตามรัฐธรรมนูญในการเข้าถึงพยานหลักฐานและข้อมูลข่าวสารตามสมควร รวมถึงให้ความคุ้มครองแก่คนทำงานด้านสิทธิมนุษยชนตามปฏิญญาว่าด้วยการปกป้องนักสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ และให้มีการจัดตั้งองค์กรตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐในการบังคับใช้กฎหมาย และองค์กรอิสระเพื่อสอบข้อเท็จจริงในกรณีที่ประชาชนรู้สึกไม่ได้รับความเป็นธรรมต่าง ๆ โดยคณะกรรมการชุดนี้ต้องเป็นอิสระ และประกอบด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง (รวมถึงต้องคำนึงถึงสัดส่วนสตรี) และรัฐต้องจัดการให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนทางกฎหมายทุกรูปแบบ

การเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบอย่างมีประสิทธิภาพ ควรรวมถึงการเยียวยาชื่อเสียงของบุคคลที่ถูกเจ้าหน้าที่รัฐควบคุมตัวและต่อมาได้รับการปล่อยตัวเนื่องจากเป็นผู้ที่ไม่ได้กระทำความผิด ทั้งนี้ เพื่อให้บุคคลดังกล่าวสามารถอยู่ในสังคมได้โดยไม่ถูกมองว่าเป็นผู้ที่ได้กระทำความผิดหรือเป็นบุคคลที่ไม่น่าไว้วางใจ

๗.๒.๑๑ จัดให้มีหน่วยงานตรงที่ดูแลรับผิดชอบสำนวน พยานหลักฐาน และวัตถุพยานต่าง ๆ ในทางคดีเพื่อให้เกิดความเป็นเอกภาพในทางปฏิบัติ เนื่องจากปัจจุบันในทางปฏิบัติบางหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการตรวจสอบวัตถุพยานและค้นหาพยานหลักฐาน มิได้เป็นพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

๗.๒.๑๒ ควรนำแผนแม่บทสิทธิมนุษยชนมาใช้อย่างจริงจัง โดยเฉพาะ ยุทธศาสตร์สิทธิมนุษยชนในการพัฒนา (Rights-Based Approach to Development) ซึ่งประกอบด้วยสิทธิมนุษยชนเป็นสิทธิธรรมชาติ ติดตัวมนุษย์มาแต่เกิด (Natural Rights), สิทธิมนุษยชนเป็นสากลและไม่สามารถถ่ายโอนได้ (Universality & Inalienability), สิทธิมนุษยชนไม่สามารถแยกเป็นส่วนๆ ว่าสิทธิใดมีความสำคัญกว่าอีกสิทธิหนึ่ง (Indivisibility), หลักความเสมอภาคและห้ามการเลือกปฏิบัติ (Equality and Non-Discrimination), หลักการมีส่วนร่วมและการเป็นส่วนหนึ่งของสิทธินั้น (Participation & Inclusion) และหลักการตรวจสอบและการใช้หลักนิติธรรม (Accountability & The Rule of Law)

๗.๓ ส่งเสริมกิจการอัยการให้มีมาตรฐานอย่างเต็มรูปแบบ โดยจัดตั้งสำนักงานกิจการอัยการเพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบกิจการอัยการโดยตรงในการอำนวยความสะดวกให้กับผู้เดินทางไปร่วมพิธีอัยการได้อย่างเต็มที่ โดยยกร่างพระราชบัญญัติกิจการอัยการ พ.ศ. .... ขึ้นใหม่เพื่อใช้แทนพระราชบัญญัติส่งเสริมกิจการอัยการ พ.ศ. ๒๕๒๔ และพระราชบัญญัติส่งเสริมกิจการอัยการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๒ รวมทั้งระบุบทบาทและอำนาจหน้าที่อะริฐอัยการมิให้เป็นเพียงตำแหน่งสัญลักษณ์ แต่เป็นผู้นำหรือเป็นหัวหน้า

ผู้รับผิดชอบระดับประเทศ พร้อมกับจัดงบประมาณสำหรับการดำเนินงานของอะมีรัลฮัจญ์ทั้งในประเทศไทย และในประเทศซาอุดีอาระเบียให้เพียงพอ ทั้งกำหนดให้เรื่องฮัจญ์เป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์ของรัฐบาล ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๙ ว่าด้วยแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และผลักดันให้เป็นวาระฮัจญ์อาเซียน โดยผ่านกระทรวงการต่างประเทศ

๗.๔ ปรับโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้เป็นเอกภาพและ สอดคล้องกับวิถีชีวิตของท้องถิ่นโดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบที่มีลักษณะพิเศษเฉพาะและสอดคล้องกับ วิถีชีวิตของท้องถิ่น สามารถประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ได้ในทุกลักษณะ ดังนั้น ควรให้ ท้องถิ่นหรือชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทุกระดับ แต่ต้องมุ่งเน้นคุณภาพตามมาตรฐานแห่งชาติ และขึ้นตรงต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งมีลักษณะพิเศษเฉพาะในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เช่น ควรจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาการศึกษาระดับจังหวัด/อำเภอ โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัด/นายอำเภอเป็น ประธาน ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา เขต ๑ และเขตที่ตั้งของอำเภอเป็นเลขานุการ โดยมีส่วน ราชการ ผู้แทนองค์กรศาสนา และผู้ทรงคุณวุฒิเป็นคณะกรรมการ

๗.๕ เร่งรัดให้มีกฎหมายรองรับการจัดตั้งสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัด และสำนักงาน การศึกษาเอกชนอำเภอ

๗.๖ มอบหมายหน่วยงานในส่วนกลางเพื่อรับผิดชอบในการกำกับดูแลโรงเรียนในสาม จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เปิดสอนวิชาอิสลามศึกษา เพื่อให้เกิดความชัดเจนในด้านความรับผิดชอบ ตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการเรื่องหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๔๔

๗.๗ ให้ความสำคัญกับการจัดสรรงบประมาณปี พ.ศ. ๒๕๕๓ และงบประมาณปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ด้านกระบวนการยุติธรรมของจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มากขึ้นตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา กระบวนการยุติธรรมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๕๗ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เร่งรัดการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยไม่ควรถูกจัดสรรเฉพาะด้านความ มั่นคง เศรษฐกิจ และสังคมเท่านั้น

๗.๘ ให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริง โดยมีการพัฒนา ระบบการตรวจสอบให้ประชาชนหรือผู้แทนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้งบประมาณ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๗.๙ การสร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการโดยควรมีหน่วยงานตรงที่ดูแลรับผิดชอบสำนวน พยานหลักฐาน และวัตถุพยานต่าง ๆ ในทางคดีเพื่อให้เกิดความเป็นเอกภาพในทางปฏิบัติ จัดให้มีระบบ การคุ้มครองพยานอย่างมีประสิทธิภาพ ให้ความสำคัญกับงานการข่าวที่แม่นยำ ซึ่งหากการข่าวแม่นยำมี ประสิทธิภาพ กระบวนการยุติธรรมจะให้ความเป็นธรรมได้ตั้งแต่จุดเริ่มต้น รวมทั้งจัดให้มีการจัดตั้ง กองทุนยุติธรรมเพื่อให้ความช่วยเหลือในเรื่องการประกันตัวหรือให้การดูแลครอบครัวของผู้ต้องหา ระหว่างถูกควบคุมตัวในกรณีที่มีความเดือดร้อนในการดำรงชีวิต

๗.๑๐ เสริมสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ข้าราชการและบุคลากรของรัฐผู้ปฏิบัติงานในจังหวัด ชายแดนภาคใต้ โดย

๗.๑๐.๑ เร่งรัดให้มีการนำหลักเกณฑ์ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย บำเหน็จความชอบสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๐ ไปสู่การปฏิบัติ ที่ชัดเจนและส่งผลอย่างเป็นรูปธรรม

๗.๑๐.๒ จัดให้มีระบบสวัสดิการเพิ่มเติมแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างทัดเทียมกับข้าราชการพลเรือนอื่นๆ

๗.๑๐.๓ เปิดโอกาสให้ใช้ผลการปฏิบัติงานในพื้นที่เสี่ยงภัยเป็นเงื่อนไขประกอบที่มีน้ำหนักต่อการพิจารณาความดีความชอบ การเลื่อนตำแหน่ง การแต่งตั้งโยกย้าย และศึกษาต่อเนื่องของเจ้าหน้าที่

๗.๑๑ ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการประเมินผลในโครงการต่างๆ ของรัฐ รวมถึงการใช้จ่ายงบประมาณ โดยหน่วยงานที่เป็นอิสระและประชาชนให้ความเชื่อถือ รวมถึงสำนักงานคณะกรรมการกำหนดยุทธศาสตร์ในการจัดสรรงบประมาณ และจัดสรรงบประมาณด้วยความละเอียด รอบคอบ โดยคำนึงถึงความต้องการที่แท้จริงของประชาชนในพื้นที่เป็นสำคัญ มีการรับฟังข้อมูลจากประชาชนและเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสรรงบประมาณ เพื่อแก้ไขปัญหา ในท้องถิ่นของตนเอง อีกทั้งควรมีการประเมินผลการใช้งบประมาณของหน่วยงานในโครงการต่าง ๆ ที่รับผิดชอบงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ว่ามีประสิทธิภาพเพียงใด

๗.๑๒ รัฐควรมีการกำหนดพื้นที่ที่มีความเสี่ยงจากปัญหาความไม่สงบให้เหมาะสมกับสภาพข้อเท็จจริงในพื้นที่ ส่วนพื้นที่ที่มีความเสี่ยงจากปัญหาความไม่สงบควรเป็นพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาความไม่สงบโดยตรง เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้ประกอบการในพื้นที่

๗.๑๓ ส่งเสริมและสนับสนุนการแก้ไขปัญหาทางพารา

๗.๑๓.๑ การแก้ไขปัญหาการค้าผลผลิตยางพาราตกต่ำ ควรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมดำเนินการ เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่มีความใกล้ชิดกับเกษตรกร โดยการจัดสรรงบประมาณเป็นทุนหมุนเวียนในการรับซื้อผลผลิตจากเกษตรกร หลังจากนั้นนำไปจำหน่ายให้แก่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์เพื่อส่งต่ออุตสาหกรรมแปรรูปยางพาราต่อไป และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรดำเนินการจัดทำสต็อกมูลพันธุ์เพื่อรองรับผลผลิต ซึ่งจะเป็นกลไกในการยกระดับราคายางพาราให้แก่เกษตรกรได้ระดับหนึ่งและเป็นช่องทางในการระบายผลผลิตให้แก่เกษตรกร

๗.๑๓.๒ ควรจัดโครงการอบรมให้แก่เกษตรกรในการผลิตยางก้อนถ้วยที่มีคุณภาพ โดยการใช้งบประมาณจากเงินสงเคราะห์จากกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (ค่าCess) ตามพระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางมาจัดตั้งศูนย์วิจัยและพัฒนายางพารา

๗.๑๓.๓ ศึกษาวิจัยถึงความเป็นไปได้ว่าในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ควรมีการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมที่ใช้ผลผลิตจากต้นยางพาราเป็นวัตถุดิบเพื่อให้เกิดการจ้างงาน เนื่องจากในพื้นที่มีประชาชนว่างงานจำนวนมาก ประกอบกับในปัจจุบันภาครัฐได้มีนโยบายสร้างงานให้แก่ประชาชนในพื้นที่ ดังนั้น หากมีการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ก็น่าจะเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาการว่างงานได้ระดับหนึ่ง

๗.๑๔ ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพและการมีงานทำในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

๗.๑๔.๑ ให้นำหน่วยงานทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องของกรมยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ แนวคิด และแผนงาน เพื่อส่งเสริมผู้เรียนไปสู่การพัฒนาทักษะความรู้ในเชิงการคิด วิเคราะห์ และสังเคราะห์ ตลอดจนสามารถถอดบทเรียนไปสู่การปฏิบัติได้จริง

LIART

๗.๑๔.๒ สนับสนุนให้มีการจัดหลักสูตรฝึกอบรมด้านอาชีพเพื่อการมีงานทำในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยให้หน่วยงานทางการศึกษา กล่าวคือ การอาชีวศึกษา วิทยาลัยชุมชน และหน่วยงานของ กศน. เป็นหลักในการจัดกิจกรรม โดยหน่วยงานของรัฐอื่นควรเป็นหน่วยงานสนับสนุน และระหว่างหน่วยงานหลักทางการศึกษา ต้องประสานความร่วมมือในการจัดกิจกรรมในรูปแบบภาคี เครือข่ายเพื่อการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และกำหนดนโยบาย ตลอดจนทิศทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านวิชาชีพพร้อมกัน

๗.๑๔.๓ ส่งเสริมการต่อยอดทางการศึกษาให้กับผู้จบการศึกษาจากวิทยาลัยชุมชน (วชช.) โดยสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ควรจัดหลักสูตรปริญญาต่อเนื่อง ๒ ปี เพื่อรองรับผู้จบการศึกษาในระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชน ให้สามารถศึกษาต่อจนจบปริญญาตรีได้อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ วิทยาลัยชุมชนกับสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ควรประสานความร่วมมือกันในการกำหนดหลักสูตร การเรียนการสอน เพื่อให้มีสาระทางวิชาการที่ทำให้นักศึกษาสามารถศึกษาต่อได้อย่างต่อเนื่องหรือสามารถเทียบโอนความรู้เพื่อศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีให้สำเร็จการศึกษาได้ภายใน ๒ ปี

๗.๑๔.๔ ควรพิจารณาให้นักศึกษาแพทย์และพยาบาลที่จบจากประเทศตะวันออกกลางได้เข้าทำงานในหน่วยงานด้านสาธารณสุขและให้มีการจัดอบรม เพื่อให้สามารถสอบปรับวุฒิตามหลักเกณฑ์แพทย์สภาได้ต่อไป

๗.๑๕ ให้ความสำคัญและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้เป็นประตูสู่ประชาคมอาเซียน (Gateway to ASEAN Community) โดยส่งเสริมให้สถาบันทางการศึกษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นศูนย์กลางการผลิตบุคลากรเพื่อเตรียมความพร้อมสู่การทำงานในระดับสังคมอาเซียนต่อไป ซึ่งการเตรียมความพร้อมควรพิจารณาใน ๒ ด้าน คือ ด้านบุคลากรผู้สอน และด้านบุคลากรผู้เรียน ดังนี้

๗.๑๕.๑ ด้านบุคลากรผู้สอน สนับสนุนและให้ความสำคัญต่อการสร้างบุคลากรผู้สอนในพื้นที่ให้เป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในศาสตร์ต่าง ๆ ทักษะคิด การคิดวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การพัฒนาความสามารถและความเป็นมืออาชีพ (Professional) ตลอดจนความเป็นเลิศในด้านต่าง ๆ

ทั้งนี้ สำหรับบุคลากรผู้สอนของการอาชีวศึกษาและวิทยาลัยชุมชนควรยกเว้นหรือพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้บุคคลซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญ (Professional) ด้านทักษะอาชีพเฉพาะ สามารถเป็นครูผู้สอนสายอาชีพของการอาชีวศึกษาหรือวิทยาลัยชุมชนได้โดยไม่ต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู แต่อาจใช้ใบรับรองขององค์กรวิชาชีพนั้น ๆ (ถ้ามี) แทน หรืออาจใช้หลักเกณฑ์และแนวทางการบรรจุบุคลากรอาจารย์ผู้สอนของการอุดมศึกษา ทั้งนี้ สำหรับการสอนของครูซึ่งมีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ปัจจุบันควรคำนึงถึงคุณวุฒิด้านอาชีพเดิมประกอบด้วย

๗.๑๕.๒ ด้านบุคลากรผู้เรียน สนับสนุนและส่งเสริมเป็นพิเศษต่อปัจจัยพื้นฐานทางภาษาและวัฒนธรรมที่สามารถเชื่อมโยงสู่โลกอาเซียนได้ง่ายกว่าภูมิภาคอื่น เนื่องจากกลุ่มประเทศอาเซียนซึ่งมีประชากรจำนวนกว่า ๕๖๗ ล้านคนเศษ และมีประชากรกว่า ๒๕๐ ล้านคน ที่มีลักษณะวัฒนธรรมและการใช้ภาษาที่คล้ายคลึงกับประชากรในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

LIRT

๗.๑๖ พัฒนาการบริหารจัดการทางการศึกษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

๗.๑๖.๑ ให้หน่วยงานระดับปฏิบัติการในพื้นที่ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ทราบถึงสภาพปัญหาในทางปฏิบัติได้เป็นอย่างดีเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย หรือให้ความเป็นอิสระแก่หน่วยงานระดับปฏิบัติพอสมควรแก่การคิดวิเคราะห์และกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ โดยหน่วยงานระดับนโยบายคอยให้การสนับสนุนและกำกับดูแลการปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิด ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีลักษณะและสภาพปัญหาที่ต่างจากพื้นที่อื่นนั่นเอง

๗.๑๖.๒ การจัดการเรียนการสอนวิชาชีพควรให้สอดคล้องกับทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่และประเทศใกล้เคียง เช่น ประเทศมาเลเซีย ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้จบการศึกษาสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพโดยอาศัยความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรในพื้นที่หรือสามารถทำงานในประเทศใกล้เคียงได้ด้วย

๗.๑๗ ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการกิจการฮัจญ์

๗.๑๗.๑ พิจารณาอำนาจหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินการกิจการฮัจญ์โดยให้กงสุลฮัจญ์และศูนย์บริการประชาชนเกี่ยวกับกิจการฮัจญ์ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รับการผ่อนถ่ายบทบาทหน้าที่จากคณะกรรมการส่งเสริมกิจการฮัจญ์แห่งประเทศไทยมายังหน่วยงานทั้งสองรวมทั้งอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานทั้งสองที่มีอยู่แล้ว เมื่อผนึกรวมกันเข้าจะทำให้การทำงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ

๗.๑๗.๒ ให้ความเป็นธรรมและความโปร่งใสกับทุกฝ่าย ในกรณีการจัดเช่าที่พักให้ผู้แสวงบุญที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการที่ผิดพลาดของหน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบ และภาคผู้ประกอบการที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย เพื่อให้เกิดความกระจ่างโปร่งใสไม่ปล่อยให้กลายเป็นเพียงสิ่งที่หายไป เพราะสุดท้ายแล้วผู้แสวงบุญ (ฮัจญ์จาย์) ในจังหวัดชายแดนภาคใต้และทั้งประเทศจะเป็นผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนและอาจส่งผลกระทบต่อการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้

๗.๑๘ พัฒนาระบบการดำเนินงานด้านการประชาสัมพันธ์

๗.๑๘.๑ มีนโยบายที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมในการดำเนินการสื่อสารมวลชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อความเป็นเอกภาพของคนในชาติ สร้างการเรียนรู้ในการอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างทางเอกลักษณ์ อัตลักษณ์ และความภาคภูมิใจในการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม

๗.๑๘.๒ ให้มีการดูแลการเสนอข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายอย่างมีความรับผิดชอบตรงไปตรงมา ไม่มีการแต่งเติมขยายความให้เกิดภัยของความแตกแยก ความรุนแรง และตื่นตระหนก ควรแยกประเภทข่าวอาชญากรรมทั่วไปกับข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบให้ชัดเจน เพื่อสังคมจะได้ลดความตื่นตระหนกต่อความรุนแรง โดยคำนึงถึงผลประโยชน์โดยรวมของประเทศชาติเป็นสำคัญ

๗.๑๘.๓ จัดตั้งสถาบันหรือองค์กรของรัฐในรูปแบบใดแบบหนึ่งภายใต้ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่เป็นหน่วยงานกำหนดนโยบายด้านการสื่อสารมวลชน ควบคุมกำกับนโยบายด้านการสื่อสารมวลชนและการประชาสัมพันธ์ ของหน่วยงานของรัฐ เปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่ทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วม ในการดำเนินการบริหารจัดการองค์กรดังกล่าว เพื่อใช้เป็นกลไกของรัฐในการสื่อสารมวลชน เพื่อทำงานจิตวิทยามวลชน แก้ปัญหาความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้ อย่างเป็นเอกภาพและมีประสิทธิภาพ

LIERT

๗.๑๘.๔ สนับสนุนให้หน่วยงานของรัฐลงทุนด้านการสื่อสารมวลชน มีสถานีวิทยุ หรือ โทรทัศน์ของหน่วยงานในระดับท้องถิ่น เพิ่มช่องทางการสื่อสารมวลชนของรัฐสู่ประชาชน

๗.๑๘.๕ เปิดโอกาสให้คนในพื้นที่ ได้หาบุคคลตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จในการ ประกอบอาชีพต่าง ๆ มาเป็นตัวอย่างต้นแบบให้เยาวชนได้ยึดเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

๗.๑๘.๖ ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิตรายการวิทยุและโทรทัศน์ทั้งภาคภาษาไทย และภาษามลายูถิ่นที่เน้นการสื่อสารกับประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ตลอดจนผู้คนที่อาศัยอยู่ตาม ตะเข็บชายแดนไทย - มาเลเซีย โดยอาจเป็นรายการข่าวสารบ้านเมืองและนโยบาย หรือกิจกรรมที่รัฐ ต้องการเผยแพร่ เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐกับท้องถิ่น เนื่องจากหลายพื้นที่ดังกล่าวสามารถ รับสัญญาณวิทยุและโทรทัศน์ของไทยได้ดี

๗.๑๘.๗ จัดอบรมด้านภาษา วัฒนธรรมและความรู้เกี่ยวกับแนวนโยบายของรัฐ ให้แก่นักจัดรายการที่ใช้ภาษามลายูถิ่นในการสื่อสาร เพื่อให้คนเหล่านั้นมีความชำนาญและแม่นยำการใช้ ภาษาตลอดจนมีทัศนคติที่สอดคล้องกับแนวทางแก้ปัญหาและพัฒนาพื้นที่ เนื่องจากประชาชนบางส่วน ของมาเลเซียสามารถรับชมรายการวิทยุและโทรทัศน์ของไทยได้ ซึ่งจะได้ประโยชน์ทั้งในแง่การเผยแพร่ วัฒนธรรมของจังหวัดชายแดนภาคใต้พร้อมกับช่วยให้ประชาชนของประเทศเพื่อนบ้านเข้าใจใน แนวนโยบายของรัฐไทยอย่างถูกต้องด้วยในเวลาเดียวกัน

๗.๑๘.๘ พิจารณาแนวทางร่วมกับกรมประชาสัมพันธ์หรือองค์กรอื่นใดที่เกี่ยวข้องว่าญ ด้านการผลิตสื่อ ในกรณีที่มีการจัดตั้งสถานีวิทยุโทรทัศน์เพื่อความมั่นคงขึ้น ทั้งนี้เพื่อกำหนดแผนงาน เผยแพร่ เนื้อหารายการและผังรายการ ให้ “สิ่งที่รัฐต้องการนำเสนอ” สามารถผสานสอดคล้องกับ “ทฤษฎีการประชาสัมพันธ์” อันจะทำให้ “สื่อเพื่อความมั่นคง” นั้น เกิดประสิทธิภาพสูงสุด คุ่มค่ากับ เงินภาษีของประชาชนที่ต้องสูญเสียไป

๗.๑๘.๙ ศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับความต้องการและความสามารถในการรับข้อมูล ข่าวสารของประชาชนกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ เพื่อพัฒนาและค้นหารูปแบบ เนื้อหาตลอดจนกลวิธีที่ สอดคล้องเหมาะสมแก่สถานการณ์ เนื่องจากเทคโนโลยีและเครื่องมือสื่อสารในปัจจุบันมีความรวดเร็ว และเปลี่ยนแปลงรูปแบบอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะสื่อที่ส่งผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่และอินเทอร์เน็ต ซึ่งผล จากการศึกษานี้อาจใช้เป็นฐานข้อมูลประกอบการตัดสินใจในประเด็นความในการลงทุน หากจะมีการ จัดตั้งสถานีวิทยุโทรทัศน์เพื่อความมั่นคงในอนาคต

๗.๑๘.๑๐ ส่งเสริมให้หน่วยงานด้านการประชาสัมพันธ์ในพื้นที่ มีวาระในการหารือทั้ง เรื่องรูปแบบ เนื้อหาและทิศทางของการประชาสัมพันธ์ร่วมกันอย่างสม่ำเสมอพร้อมเพียง เพื่อให้ งบประมาณที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหา และพัฒนาพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ บังเกิดผลที่คุ้มค่าและ เป็นการลงทุนที่มีความหมายต่ออนาคตของชาติอย่างแท้จริง

๗.๑๙ ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ต่อเนื่อง เนื่องจากแผน ยุทธศาสตร์เกิดจากการพิจารณาและการจัดทำจากบุคคลจากหลายภาคส่วนในพื้นที่ ทั้งผู้นำศาสนา บุคคลจากภาคส่วนของกระบวนการยุติธรรม และหน่วยงานด้านความมั่นคง เช่น พนักงานอัยการ ตำรวจ ทหาร เป็นต้น ดังนั้น หากการดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์มีความต่อเนื่องก็จะเกิดประโยชน์ ต่อการพัฒนางานยุติธรรมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้

LIART

๗.๒๐ สนับสนุนให้กระทรวงยุติธรรมร่วมมือกับองค์กรสิทธิมนุษยชนมากขึ้น เพื่อเป็นการสร้างต้นทุนความรู้ด้านการยุติธรรม เพื่อไม่ให้ประชาชนถูกรังแกหรือเอาัดเอาเปรียบในการดำเนินกระบวนการยุติธรรม ทั้งนี้ ควรให้ความสำคัญและจัดเป็นเรื่องในอันดับต้น ๆ ของแผนการทำงาน

๗.๒๑ ส่งเสริมและสนับสนุนเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

๗.๒๑.๑ กระทรวงการต่างประเทศต้องทำความเข้าใจกับหน่วยงานด้านความมั่นคงในพื้นที่ในการปฏิบัติตามหลักสิทธิมนุษยชนสากลอย่างเคร่งครัด เพื่อลดการสร้างเงื่อนไขในการแทรกแซงจากต่างประเทศ

๗.๒๑.๒ ต้องมีการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะในจังหวัดชายแดนภาคใต้ อย่างเร่งด่วน มีการเร่งรัดการดำเนินการในคดีต่าง ๆ ที่เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชน เพื่อแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยมีความจริงจังในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนโดยไม่เลือกปฏิบัติ ไม่ว่าผู้กระทำผิดจะเป็นคนสามัญหรือเจ้าหน้าที่รัฐ

๗.๒๑.๓ ควรเร่งรัดให้มีกฎหมายภายในเพื่อให้ความคุ้มครองประชาชนที่ถูกละเมิดสิทธิ เช่นกฎหมายเกี่ยวกับการทรมาน ตามอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการต่อต้าน การทรมาน และการปฏิบัติ หรือการลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยี ศักดิ์ศรี (Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman and Degrading Treatment or Punishment) และควรเร่งรัดให้ประเทศไทยให้สัตยาบันในอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการถูกบังคับให้สูญหายโดยไม่สมัครใจขององค์การสหประชาชาติ (The Convention for Protection of all Persons from Enforced Disappearance)

ภาคผนวก

สรุปการสัมมนา
เรื่อง “เหลียวหลังแลหน้าการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้”
จัดโดย คณะกรรมการวิสามัญติดตาม เร่งรัด ประเมินผลการแก้ไขปัญหา
และการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ วุฒิสภา
ร่วมกับ
สำนักสันติวิธีและธรรมาภิบาล สถาบันพระปกเกล้า
วันพุธที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔
ณ โรงแรมรอยัลริเวอร์ ห้องกรุงธนบอลลูม ชั้น ๓ กรุงเทพมหานคร

คณะกรรมการวิสามัญฯ ได้จัดการสัมมนาโดยเชิญหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้ที่รับผิดชอบเกี่ยวกับปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ทุกภาคส่วน เข้าร่วมสัมมนา เพื่อวิเคราะห์และระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหา ตลอดจนรับทราบ และรวบรวมความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมสัมมนาทุกท่านต่อการดำเนินงาน ผลการดำเนินงาน และข้อค้นพบของคณะกรรมการวิสามัญฯ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการแก้ไขเพิ่มเติมร่าง รายงานผลการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการวิสามัญฯ ให้ครบถ้วนสมบูรณ์ ก่อนเสนอต่อ รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ จังหวัดชายแดนภาคใต้และสร้างสันติภาพที่ยั่งยืนในพื้นที่ โดยสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑. ข้อมูล ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของวิทยากร

๑.๑ พลโท อักษรา เกิดผล

การแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ในปัจจุบันอยู่ภายใต้ ความรับผิดชอบของคณะกรรมการรัฐมนตรีพัฒนาพื้นที่พิเศษ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ (รชต.) ซึ่งเน้นเรื่องการพัฒนาพื้นที่เป็นหลัก แต่อย่างไรก็ดี ในการดำเนินการยังมีข้อขัดข้องใน เรื่องของขั้นตอนการใช้จ่ายงบประมาณและเหตุความรุนแรงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งทำให้ การพัฒนาไม่สามารถกระจายให้ครอบคลุมในทุกพื้นที่ได้

ต่อมามีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการบริหารราชการจังหวัด ชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๔ ในพื้นที่ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงานราชการที่รับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดน ภาคใต้ โดยตามกฎหมายฉบับนี้กำหนดให้ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) รับผิดชอบด้านการพัฒนา และให้กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) รับผิดชอบด้านความมั่นคง ซึ่ง กอ.รมน. ได้ยึดยุทธศาสตร์หลัก คือ การเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา โดยเน้นความพอเพียง และได้กำหนดยุทธศาสตร์รองมารองรับ ๖ ยุทธศาสตร์ ได้แก่

- ๑) การเสริมสร้างความเข้าใจในเรื่องประวัติศาสตร์ ศาสนา และอัตลักษณ์
- ๒) การเข้าถึงศักยภาพและทรัพยากรมนุษย์
- ๓) การแก้ไขภัยแทรกซ้อน เช่น ยาเสพติด และสิ่งผิดกฎหมายอื่น

เป็นต้น

๔) สิทธิมนุษยชนและการปฏิบัติตามกฎหมาย โดยจะเน้นให้เจ้าหน้าที่รัฐปฏิบัติภายในกรอบของกฎหมาย และไม่ละเมิดสิทธิมนุษยชน

๕) การรักษาความปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่

๖) การให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา

ซึ่งจากการประเมินผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ในไตรมาสแรกพบว่า ฝ่ายความมั่นคงมีการดำเนินการตามยุทธศาสตร์เพียงร้อยละ ๖๗ ซึ่งหน่วยงานความมั่นคงพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขต่อไป

๑.๒ นายภานุ อุทัยรัตน์

จากการประเมินรายได้ต่อครอบครัวพบว่า ประชาชนในพื้นที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีรายได้เพิ่มมากขึ้น ในจังหวัดปัตตานีและจังหวัดนราธิวาสมีรายได้เฉลี่ยต่อปีเพิ่มขึ้นจาก ๖๔,๐๐๐ บาท เป็น ๖๖,๐๐๐ บาท จังหวัดยะลาเพิ่มขึ้นจาก ๖๖,๐๐๐ บาท เป็น ๖๘,๐๐๐ บาท ซึ่งอาจเกิดจากปัจจัยหลายประการ เช่น ราคาที่สูงขึ้น ระยะเวลาในการเก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตรยาวนานขึ้น เป็นต้น โดยรัฐบาลได้ให้ความสำคัญในการเพิ่มรายได้ในระดับครัวเรือนเป็นอย่างมาก โดยมีการตั้งเป้าหมายไว้ว่า ในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ประชาชนในพื้นที่จะต้องมีรายได้เฉลี่ย ๑๐,๐๐๐ บาทต่อครัวเรือนต่อเดือน

ในการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้รัฐบาลยึดนโยบายการเมืองนำการทหาร จะเห็นได้จากการประกาศใช้พระราชบัญญัติการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ฯ ซึ่งขณะนี้มีการบัญญัติระเบียบขึ้นมารองรับทั้งเรื่องของการประชุม ขึ้นตอนและเงื่อนไขในการลงโทษข้าราชการที่ปฏิบัติงานในพื้นที่โดยเลขาธิการ คอ.บต. รวมทั้งมีการเตรียมแผนงานโครงการพัฒนาสำหรับปี พ.ศ. ๒๕๕๕ และปีต่อไป

นอกจากนี้ คอ.บต. ได้กำหนดผลการดำเนินงานที่จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามที่ตั้งไว้ทุก ๆ ๙๐ วัน เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบผลงานอย่างเป็นรูปธรรม โดยในเดือนมกราคม - เดือนมีนาคม ๒๕๕๔ คอ.บต. ได้กำหนดผลการดำเนินงานไว้ดังนี้

๑) การเปิดพื้นที่ให้ประชาชนผู้ถูกพาดพิงหรือหลงผิดเข้ามาลงทะเบียน เพื่อแสดงความบริสุทธิ์ใจ

๒) การศึกษา โดยกำหนดเป้าหมายไว้ว่า นักเรียนในพื้นที่ที่ต้องเข้าศึกษาต่อในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ร้อยละ ๑๐๐ และนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ต้องสอบเข้าเรียนในระดับอุดมศึกษาได้ร้อยละ ๙๐

๓) การป้องกันและต่อต้านยาเสพติด โดยสนับสนุนให้มีการใช้กฎหมายของหมู่บ้าน (ฮุกมปาก๊ะ) ในการป้องกันยาเสพติด โดย คอ.บต. ได้ตั้งศูนย์อาตัสลินเซ็นเตอร์ในหมู่บ้าน เพื่อรณรงค์ให้หมู่บ้านมีฮุกมปาก๊ะในลักษณะดังกล่าว

๔) การสร้างหมู่บ้านปลอดเหตุและหมู่บ้านเหตุเบาบาง (มีเหตุการณ์ความไม่สงบเกิดขึ้นไม่เกิน ๑๐ ครั้งต่อปี) ซึ่งขณะนี้มีทั้งหมด ๖๐ หมู่บ้าน โดย คอ.บต. ตั้งเป้าหมายไว้ที่ ๘๐ หมู่บ้าน

๕) การสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้แก่ครัวเรือนที่ยากจนและลำบาก

๖) การช่วยเหลือครอบครัวที่ผู้นำครอบครัวถูกขังในเรือนจำในข้อหาความมั่นคง
ทั้งนี้ ศอ.บต. มียุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือ คนแข็งแรง ชุมชนเข้มแข็ง สังคมโลกเข้าใจ

๑.๓ ศ.ดร.ชัยวัฒน์ สถาอานันท์

จากหัวข้อการสัมมนา “เหลียวหลังแลหน้าการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้” วิเคราะห์ได้ดังนี้

๑.๓.๑ “เหลียวหลัง” จะเห็นทุกอย่างที่หวนคืนมาไม่ได้

เหลียวหลังระยะยาว จะพบกับสถิติการเกิดเหตุความรุนแรงในพื้นที่ทั้งหมดประมาณ ๕,๓๐๐ เหตุการณ์ แต่นักวิชาการบางรายเห็นว่าสถิติเหล่านี้ยังไม่ตรงกับความเป็นจริง เนื่องจากกรณีที่เกิดจากสาเหตุความไม่สงบน่าจะมีเพียงร้อยละ ๓๐ เท่านั้น ที่เหลือน่าจะเป็นกรณีที่เกิดจากสาเหตุอื่น ซึ่งทำให้พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีลักษณะเป็นตลาดแห่งความรุนแรง

เหลียวหลังระยะสั้น จะพบการก่อเหตุในเดือนมกราคม เช่น การปล้นปืน เป็นต้น

๑.๓.๒ “แลหน้า” จะเห็นความไม่แน่นอน กล่าวคือ จะเห็นว่าการก่อเหตุในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ในปัจจุบันมีรูปแบบการก่อเหตุคล้ายคลึงกับการก่อเหตุในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๗ เช่น การฆ่าคนไทยพุทธ ฆ่าพระภิกษุ และการปล้นปืน ทำให้พระสงฆ์ต้องงดบิณฑบาต นอกจากนี้ ยังพบความไม่แน่นอนของตำแหน่งแม่ทัพภาคที่ ๔ และกรณีที่พระราชบัญญัติการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ฯ กำหนดให้เลขาธิการ ศอ.บต. มีอำนาจโยกย้ายข้าราชการในพื้นที่ อาจทำให้เลขาธิการ ศอ.บต. มีปัญหาเกี่ยวกับข้าราชการได้

๑.๓.๓ สิ่งที่รัฐไม่ควรทำ คือ

๑) รัฐไม่ควรเปลี่ยนนักกิจกรรมให้เป็นนักสู้ และเปลี่ยนนักสู้ให้เป็นผู้ก่อการร้าย ดังจะเห็นจากตัวอย่างในประเทศอิสราเอล

๒) รัฐไม่ควรสร้างสัญลักษณ์ทางศาสนาที่อาจทำให้คนต่างศาสนารู้สึกแบ่งแยกกัน

๓) รัฐไม่ควรสร้างกองกำลังติดอาวุธประชาชน เพราะแม้บางฝ่ายจะเชื่อว่ามีผลดีในการป้องกันตัวของประชาชน แต่การติดอาวุธเช่นนั้นจะทำให้อำนาจรัฐถูกมองว่าอ่อนแอ ชุมชนไร้ระเบียบ และเกิดความแตกแยกทางชาติพันธุ์ขึ้น

๑.๓.๔ จากการศึกษากรณีการแบ่งแยกใน ค.ศ. ๑๙๙๐ พบว่ากลุ่มผู้เห็นต่างจากรัฐส่วนใหญ่เลือกใช้สันติวิธีและการต่อสู้เชิงสัญลักษณ์ ซึ่งมีความมุ่งหมายเพื่อให้ได้เขตปกครองพิเศษ มีบางส่วนเท่านั้นที่เลือกการต่อสู้โดยใช้อาวุธและการก่อการร้าย ซึ่งมีความมุ่งหมายเพื่อการแบ่งแยกดินแดน ดังนั้น รัฐไทยควรพิจารณาศึกษากรณีตัวอย่างข้างต้น เพื่อหาทางเลือกที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ต่อไป

๑.๔ ดร.อับดุลสฎโก ดินอะ

เมื่อพิจารณาถึงความคาดหวังพื้นฐานต่อการเมืองการปกครองในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามรายงานผลการศึกษาศึกษาการปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษในจังหวัดชายแดนภาคใต้ภายใต้รัฐธรรมนูญไทย : ความพยายามในการแสวงหาแนวทางการอยู่ร่วมกันอย่างยั่งยืนจากมุมมองของคนพื้นที่ ในหน้า ๓๗ พบข้อเสนอแนะดังนี้

๑.๔.๑ การปกครองในจังหวัดชายแดนภาคใต้จะต้องอยู่ภายใต้กรอบของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ตามบังคับแห่งมาตรา 1 ที่กำหนดให้ “ประเทศไทยเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียว จะแบ่งแยกไม่ได้”

๑.๔.๒ การปกครองในจังหวัดชายแดนภาคใต้ควรต้องเป็นการปกครองที่ก่อให้เกิดความเป็นธรรมทางการเมืองในลักษณะที่ทุกฝ่ายเกิดความรู้สึกที่ตนเองมีที่ยืนและเป็นส่วนหนึ่งในสังคมไทย (Inclusiveness) รับฟังเสียงส่วนใหญ่โดยไม่ละเลยเสียงส่วนน้อย คำนึงถึงอัตลักษณ์ที่แตกต่าง รวมทั้งมีหลักประกันสิทธิเสรีภาพที่เป็นรูปธรรมแก่คนไทยพุทธ ซึ่งเป็นคนส่วนน้อยในพื้นที่

๑.๔.๓ การปกครองในจังหวัดชายแดนภาคใต้ควรต้องมีผู้บริหารที่มีอำนาจสูงสุดทางการปกครองเป็นคนในพื้นที่ และมีจำนวนข้าราชการไทยพุทธและไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูในสัดส่วนที่สอดคล้องกับจำนวนประชากร

๑.๔.๔ การปกครองในจังหวัดชายแดนภาคใต้ควรต้องมีกลไกที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการริเริ่ม เสนอแนะ และตัดสินใจในเชิงนโยบายที่เกี่ยวข้องกับกิจการของท้องถิ่น รวมทั้งกำกับติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของคณะผู้บริหารท้องถิ่นได้ในระดับที่ทำให้ประชาชนรู้สึกที่ตนเองได้มีอำนาจในการจัดการชีวิตของตัวเอง

๑.๔.๕ การปกครองในจังหวัดชายแดนภาคใต้ควรต้องมีระบบการกลั่นกรองผู้ที่จะลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้บริหารหรือสมาชิกสภาท้องถิ่น ที่สามารถลดการแข่งขันแตกแยกในชุมชนและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชนในระดับหนึ่งว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งจำนวนหนึ่งเป็นบุคคลที่มีคุณธรรมและความรู้ความสามารถ เหมาะสมกับการเป็นตัวแทนประชาชนอย่างแท้จริง

๑.๔.๖ การปกครองในจังหวัดชายแดนภาคใต้ควรต้องใช้สองภาษา คือ ภาษาไทยและภาษามลายูพูดกันไปในสถานที่และป้ายต่าง ๆ ของทางราชการ

๑.๔.๗ การปกครองในจังหวัดชายแดนภาคใต้ควรต้องมีระบบการศึกษาที่อยู่ในมาตรฐานกลางของกระทรวงศึกษาธิการ และในขณะเดียวกันต้องสอดคล้องกับความต้องการและอัตลักษณ์ท้องถิ่นด้วย โดยใช้หลักสูตรการศึกษาที่บูรณาการระหว่างสายสามัญและสายศาสนา รวมทั้งมีการเรียนการสอนวิชาภาษามลายูในโรงเรียนของรัฐ ในลักษณะที่ผู้ปกครองจากทุกกลุ่มวัฒนธรรมต่างมีความสบายใจและมั่นใจที่จะส่งบุตรหลานของตนเข้ามาศึกษาเล่าเรียน

๑.๔.๘ การปกครองในจังหวัดชายแดนภาคใต้ควรต้องมีการบังคับใช้ระบบกฎหมายอิสลามกับคนมุสลิมในพื้นที่ทั้งในแง่ของบทบัญญัติ การวินิจฉัยตัดสิน และการมีสภาพบังคับ

อนึ่ง ความคาดหวังดังกล่าวจะไม่สามารถเกิดขึ้นได้ถ้าไม่มีการปฏิรูปการบริหาร การมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงของประชาชน และความจริงจังของภาครัฐในการแก้ไขปัญหา

๑.๕ นายดอน ปาทาน

ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ความจริงทางประวัติศาสตร์มี ๒ ชุด คือความจริงทางประวัติศาสตร์ของภาครัฐ และความจริงทางประวัติศาสตร์ของรัฐปัตตานี (ความจริงของประชาชน) ทำให้ภาครัฐและประชาชนไม่เข้าใจและไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกัน ดังนั้น จึงมีนักวิชาการบางท่านเสนอให้มีการนำความจริงทั้ง ๒ ชุดมาผนวกเข้าด้วยกัน เพื่อลดปัญหาความไม่เข้าใจและไม่ไว้วางใจดังกล่าว

ในการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ รัฐไทยควรเคารพในอัตลักษณ์ วัฒนธรรม และวิถีชีวิตที่แตกต่างของประชาชนในพื้นที่ โดยเฉพาะในเรื่องของการใช้ภาษาถิ่น และความเป็นมลายูซึ่งเป็นจุดแข็งที่ควรได้รับการส่งเสริม เพื่อทำให้คนในพื้นที่เกิดความภูมิใจ ในอัตลักษณ์ วัฒนธรรม และชาติพันธุ์ของตน นอกจากนี้ การที่รัฐให้สิ่งต่าง ๆ แก่ประชาชนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ประชาชนยังรู้สึกว่สิ่งที่รัฐให้ยังไม่มีประสิทธิภาพ ไม่ตรงกับความต้องการที่แท้จริงของประชาชน และประชาชนไม่ได้รู้สึกว่าเป็นเจ้าของสิ่งเหล่านั้น

๑.๖ นายมะยูไซ๊ะ สามี

มีความคิดเห็นเช่นเดียวกับนายดอน ปาทาน กรณีการที่รัฐให้สิ่งต่าง ๆ แก่ประชาชนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต แต่ประชาชนยังรู้สึกว่สิ่งที่รัฐให้ยังไม่มีประสิทธิภาพ และไม่ตรงกับความต้องการที่แท้จริงของประชาชน นอกจากนี้ยังเห็นว่า รัฐไทยได้ให้สิทธิเสรีภาพในด้านต่างแก่ประชาชนในพื้นที่มากกว่าหลายประเทศ เช่น การนับถือศาสนา การเลือกตั้งผู้ปกครองในระดับท้องถิ่น (อบต.และอบจ.) แต่อย่างไรก็ดี ประชาชนในพื้นที่ยังต้องการการปกครองในรูปแบบพิเศษ เช่นเดียวกับในกรุงเทพมหานครหรือพัทยา เพื่อให้ประชาชนสามารถเลือกผู้ว่าราชการจังหวัดได้

๑.๗ นางสาวนารี เจริญผลพิริยะ

ในการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทุกฝ่ายควรมองไปข้างหน้า และจัดการกับปัญหาที่เคยเกิดขึ้นข้างหลัง เพราะการมองไปข้างหลังจะเป็นแค่ปฏิกริยากับการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเท่านั้น ดังนั้น ทุกฝ่ายควรมองไปข้างหน้าเพื่อหาทิศทางที่จะทำให้ทุกคนอยู่ร่วมกันได้อย่างเท่าเทียม ซึ่งไม่ใช่การเอาชนะกันเพื่อจะได้เป็นผู้กำหนดทิศทางของพื้นที่นั้น อย่างไรก็ตาม สิ่งสำคัญที่ควรกำหนดเป็นเป้าหมายหลักในการแก้ไขปัญหาก็คือ การสร้างความยุติธรรมให้เกิดขึ้นพื้นที่ ซึ่งปัจจุบันมีคดีสำคัญหลายคดีที่ประชาชนสงสัยว่าเจ้าหน้าที่รัฐบางคนอาจจะมีส่วนเข้ามาเกี่ยวข้องในการกระทำความผิดและถูกสั่งงดการสอบสวน ทำให้

ประชาชนรู้สึกว่าจะไม่ได้รับความยุติธรรมและรัฐเลือกปฏิบัติ ดังนั้น จึงควรมีการปรับปรุงแก้ไข กระบวนการยุติธรรมและการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่ายในพื้นที่

๒. นายกรัฐมนตรี กล่าวปาฐกถา สรุปได้ดังนี้

๒.๑ การแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ในภาพรวมเชิงปรัชญาและนโยบาย ทุกฝ่ายน่าจะมีแนวคิดที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน แต่สิ่งที่ทุกคนต้องช่วยกันก็คือ การแปลงกรอบความคิดเหล่านั้นไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น

๒.๒ การกำหนดนโยบายของรัฐบาลไม่ได้ต้องการที่จะเอาชนะใคร แต่มี ๒ สิ่งที่รัฐบาลต้องการที่เอาชนะคือความไม่ยุติธรรมและความด้อยโอกาสหรือความอยากจนของประชาชนในพื้นที่ ดังนั้น รัฐบาลจึงมีการผลักดันมาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความยุติธรรมและการพัฒนาเพื่อให้ได้ใจประชาชน

๒.๒.๑ ในส่วนของกระบวนการยุติธรรมรัฐบาลยอมรับว่ายังมีข้อจำกัดที่ทำให้ประชาชนยังไม่มั่นใจและไม่ไว้วางใจรัฐ โดยเฉพาะในคดีสำคัญที่ประชาชนเชื่อว่ามีเจ้าหน้าที่รัฐเข้าไปเกี่ยวข้องด้วยยังไม่มีความคืบหน้าทางคดีเท่าที่ควร ซึ่งในคดีที่ยังไม่ถึงที่สุดนั้น รัฐบาลจะทบทวนและติดตามผลการดำเนินการเพื่อให้เกิดความยุติธรรมต่อไป และจะเน้นย้ำเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่เพื่อไม่ให้สร้างเงื่อนไขใหม่ขึ้นมาอีก

สำหรับกรณีการใช้กฎหมายพิเศษในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น รัฐบาลได้พยายามยกเลิกพระราชกำหนดการบริหารราชการฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ในบางพื้นที่ และนำพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๑ มาใช้แทน และเน้นย้ำการใช้มาตรา ๒๑ เพื่อให้คนหลงผิดเข้าสู่กระบวนการพิเศษแทนการรับโทษทางอาญา โดยรัฐบาลได้เตรียมการกำหนดฐานความผิดที่อาจเข้าสู่กระบวนการพิเศษ รวมทั้งสถานที่ หลักสูตร และบุคคลที่จะใช้ในการอบรมผู้หลงผิดไว้แล้ว ซึ่งน่าจะมีผลดีต่อภาพการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขของทุกฝ่ายด้วยแนวทางการเมืองนำการทหาร อย่างไรก็ตาม ในการยกเลิกกฎหมายพิเศษดังกล่าวยังคงต้องมีลักษณะแบบค่อยเป็นค่อยไป โดยต้องคำนึงถึงการปรับเปลี่ยนปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐฝ่ายความมั่นคงและความรู้สึกของประชาชนบางส่วนที่ยังต้องการให้มีการใช้กฎหมายพิเศษในพื้นที่อยู่

๒.๒.๒ ในส่วนของการพัฒนา รัฐบาลรู้สึกว่าจะมีความคืบหน้ามากในด้านนี้ รัฐบาลมีความตั้งใจจริงในการพัฒนาดังจะเห็นได้จากการตั้งคณะกรรมการรัฐมนตรีพัฒนาพื้นที่พิเศษ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อดูแลรับผิดชอบเกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่เป็นการเฉพาะ นอกจากนี้ ยังมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ฯ ซึ่งกำหนดให้ คอ.บต. เป็นเจ้าภาพหลักในการพัฒนาพื้นที่ในทุกด้าน อย่างไรก็ตาม รัฐบาลไม่ต้องการที่จะทุ่มงบประมาณลงไปในพื้นที่เพื่อทำโครงการต่าง ๆ แต่เน้นการสร้างโอกาสให้แก่ประชาชนในพื้นที่ การสร้างอาชีพ และเสริมในสิ่งที่ประชาชนขาด รวมทั้งมีโครงการหมู่บ้านมั่นคงเพื่อแสดงให้เห็นว่ารัฐพร้อมที่จะอยู่เคียงข้างประชาชน ซึ่งจากการประเมินผลพบว่า การพัฒนาหมู่บ้านส่วนใหญ่มีความก้าวหน้าอย่างเป็นรูปธรรม โดยมีตัวชี้วัดจากเจ้าหน้าที่ความมั่นคงว่า ถ้าพื้นที่ใดการพัฒนาไปได้ดี ประชาชนจะให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่รัฐดี

สำหรับการศึกษา รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคน เป็นอย่างมาก โดยเน้นการสร้างโอกาสทางการศึกษาให้แก่เยาวชนในพื้นที่ตั้งแต่การศึกษาขั้น พื้นฐานจนถึงระดับอุดมศึกษา มีโรงเรียนนำร่องในการใช้ภาษาถิ่นในการเรียนการสอนควบคู่กับ ภาษาไทย ซึ่งทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นในทุกกลุ่มสาระ

๒.๓ ในกรณีที่ประชาชนในพื้นที่ต้องการที่จะมีรูปแบบการปกครองแบบ พิเศษนั้น รัฐบาลไม่ปิดกั้นความต้องการของประชาชนที่จะให้จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นเขต ปกครองพิเศษโดยอาจใช้รูปแบบการปกครองแบบกรุงเทพมหานคร พัทยา แม่สอด หรือใน รูปแบบอื่นที่ต่างจากพื้นที่ดังกล่าวก็ได้ แต่ทั้งนี้ ต้องอยู่ภายใต้กรอบของรัฐธรรมนูญ

๒.๔ ในด้านความสัมพันธ์กับต่างประเทศนั้น เนื่องจากในขณะนั้นนอกจาก กลุ่มขบวนการจะก่อความรุนแรงในพื้นที่แล้วยังมีความพยายามที่จะขอรับการสนับสนุนจาก ประชาคมโลกเพื่อให้เกิดดันประเทศไทยในเรื่องเกี่ยวกับปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งรัฐบาล ก็ได้มีความพยายามที่จะทำให้ต่างประเทศเข้าใจถึงสภาพข้อเท็จจริงภายในประเทศว่า รัฐบาล ได้มีการให้สิทธิเสรีภาพแก่ประชาชนในการนับถือศาสนา ไม่มีการห้ามใช้ผ้าคลุมหน้า รวมทั้งมี การให้ความสำคัญกับการศึกษาในพื้นที่ โดยจัดการประชุมแลกเปลี่ยนกับนานาชาติประเทศเพื่อหา แนวทางในการพัฒนาการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตในด้านต่าง ๆ และมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองโดยการเลือกผู้แทนท้องถิ่นทั้ง ในระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และจังหวัดดังเช่นภูมิภาคอื่น ๆ ของประเทศ นอกจากนี้ ยังได้ เน้นย้ำสังคมใหญ่และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ให้ยึดมั่นในแนวทางสันติวิธีในการไขปัญหาที่ เกิดขึ้น

๒.๕ รัฐบาลตระหนักดีว่า ถึงแม้ว่าในช่วงระยะเวลา ๒ ปีที่ผ่านมา สถิติ การเกิดเหตุการณ์ความรุนแรงจะลดลง แต่ก็ยังเป็นการลดลงอย่างช้า ๆ และไม่มีนัยยะ สำคัญ รวมทั้งแนวโน้มว่าเหตุการณ์จะลดลงอีกหรือไม่ก็มีความไม่แน่นอน

๓. ผู้เข้าร่วมสัมมนาได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะสรุปได้ดังนี้

๓.๑ ประเด็นด้านงบประมาณ

ภาคประชาชนซึ่งรวมถึงนักวิชาการและสื่อมวลชน มีมุมมองว่า ภาครัฐ ได้ทุ่มทรัพยากรทั้งกำลังคนและงบประมาณลงไปในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีเป็นจำนวนมาก แต่ปัญหาความไม่สงบก็ยังคงมีอยู่ ทำให้เกิดคำถามว่าภาครัฐมีความจริงจังในการแก้ไขปัญหา หรือไม่ รวมทั้งกรณีการจัดซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์ของเจ้าหน้าที่รัฐในราคาที่ค่อนข้างแพงกว่าปกติ ซึ่งประชาชนเห็นว่า ควรมีการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานของรัฐในพื้นที่ อย่างจริงจัง เพื่อให้การใช้จ่ายงบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด แก่ประชาชน

๓.๒ ประเด็นด้านการพัฒนา

ประชาชนรู้สึกว่ามีความเลื่อมล้ำในการพัฒนาในพื้นที่จังหวัดชายแดน ภาคใต้ของไทยและจังหวัดชายแดนของประเทศมาเลเซีย ซึ่งประเทศมาเลเซียได้ทุ่มงบประมาณ

จำนวนมากลงไปในพื้นที่เพื่อพัฒนาชายแดนให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจ นอกจากนี้ แม้ว่าภาครัฐของไทยจะได้ให้หลายอย่างเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน เช่น การให้พันธุ์สัตว์แก่ประชาชน แต่พันธุ์สัตว์ที่ให้บางครั้งไม่สมบูรณ์ หรือไม่เหมาะสมกับการเลี้ยงในพื้นที่ ในขณะที่เดียวกันหลายโครงการที่รัฐจัดทำขึ้นเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน แต่ประชาชนยังรู้สึกว่าจะไม่ได้เป็นเจ้าของ และไม่ตรงกับความต้องการที่แท้จริงของคนในพื้นที่

สำหรับการศึกษาในพื้นที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น พบว่ามีปัญหาในเรื่องหลักสูตรและภาษาที่ใช้ในการเรียนการสอน นอกจากนี้ แม้ว่าที่ผ่านมารัฐบาลได้ให้ทุนการศึกษาแก่เยาวชนในพื้นที่เป็นจำนวนมาก ตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจนถึงระดับอุดมศึกษา แต่ยังมีเยาวชนมาขอรับทุนเป็นจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับจำนวนทุนที่รัฐบาลได้จัดสรรให้

กรมการวิสามัญฯ ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมดังนี้

๑) ประเทศไทยอาจวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อผลักดันให้ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็น Gateway สู่อาเซียน เนื่องจากประชากรในอาเซียนร้อยละ ๖๕ เป็นผู้ที่ยึดถือศาสนาอิสลาม ซึ่งขณะนี้มีความพยายามที่จะพัฒนาภาษากลางสำหรับประเทศที่ใช้ภาษา Bahasa เป็นการเฉพาะ อีกทั้งจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทยถือเป็นพื้นที่ที่สามารถพัฒนาศักยภาพประชาชนเพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศมาเลเซียและอาเซียนได้

๒) ปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการได้มีการประกาศให้มีหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม โดยการเรียนการสอนศาสนาแบบปกติจะมีการเรียนการสอนศาสนาเพียง ๒ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ แต่การเรียนตามหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้มจะมีการเรียนการสอนศาสนา ๘ - ๑๐ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ นอกจากนี้ ยังมีโรงเรียนนาร่องในการใช้ภาษาอาหรับเป็นสื่อในการเรียนการสอน ซึ่งผลปรากฏว่าเด็กในโรงเรียนนาร่องมีผลการเรียนที่ดีขึ้นและมีนิสัยรักการอ่าน รวมทั้งยังมีโครงการที่กำหนดให้มีการเรียนการสอนสองภาษาในโรงเรียนด้วย ซึ่งโครงการเหล่านี้จะได้รับการผลักดันไปสู่โรงเรียนอื่น ๆ ในพื้นที่ต่อไป

๓.๓ ประเด็นเรื่องการเมืองการปกครอง

ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ไม่ต้องการแบ่งแยกดินแดน แต่ต้องการให้คนในแผ่นดินใหญ่ทุกภาคส่วนยอมรับและเคารพในศักดิ์ศรี อัตลักษณ์ ที่รวมถึงศาสนา ภาษา และประวัติศาสตร์ของคนในพื้นที่ ในฐานะที่เป็นพลเมืองไทยเช่นเดียวกับคนพื้นที่อื่นในสังคมไทย โดยมีข้อเสนอ ดังนี้

๑) ควรสนับสนุนการใช้ภาษาถิ่นเพื่อให้ประชาชนในพื้นที่รู้สึกภาคภูมิใจในอัตลักษณ์และวัฒนธรรมของตน

๒) ควรมีการกำหนดหลักเกณฑ์พิเศษเพื่อสนับสนุนให้คนในพื้นที่ได้เข้ารับราชการแทนการนำคนจากนอกพื้นที่ซึ่งไม่มีความเข้าใจในอัตลักษณ์และวิถีชีวิตของคนในจังหวัดชายแดนภาคใต้มาปฏิบัติงานในพื้นที่ ซึ่งนอกจากจะมีผลดีในแง่ของการสื่อสารกับประชาชน การเข้าใจ และความไว้วางใจซึ่งกันและกันแล้ว ยังอาจมีผลดีต่อการติดต่อสัมพันธ์กับต่างประเทศหากมีการสนับสนุนในคนในพื้นที่ที่สำเร็จการศึกษาจากประเทศโลกอาหรับให้เข้ารับราชการอีกด้วย

๓) ควรมีการนำหลักการปกครองของกษัตริย์ในสมัยก่อนมาใช้ในพื้นที่ กล่าวคือ เปิดช่องทางให้ประชาชนสามารถร้องเรียนข้อขัดข้องใจหรือปัญหาต่าง ๆ ต่อผู้ปกครองได้ง่ายขึ้น

๔) ควรจัดตั้งสภาราษฎรขึ้นในทุกชุมชน เพื่อให้ประชาชนหารือกัน เกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ และมีการจัดทำแผนสันติสุขจากทุกหมู่บ้านเสนอผ่าน ขึ้นมายังรัฐบาล

๕) แม้ว่าภาครัฐจะมีแนวคิดที่ดีในการส่งเสริมสนับสนุนวัฒนธรรมใน จังหวัดชายแดนภาคใต้ แต่ในทางปฏิบัติรัฐกลับส่งเสริมสนับสนุนวัฒนธรรมบางประการที่ขัดกับ หลักของศาสนาอิสลาม เช่น ลิเกฮูลู ร้องแก๊ง หนังตะลุง ซึ่งตามหลักศาสนาอิสลามถือเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องและไม่สนับสนุนให้มุสลิมละเล่น ดังนั้น รัฐบาลควรเลือกส่งเสริมสนับสนุนวัฒนธรรม เฉพาะเท่าที่ไม่ขัดกับหลักของศาสนาอิสลาม เช่น การบริจาคนกให้กับเด็กยากจนในวันราย่อ เป็นต้น

๖) รูปแบบการปกครองในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ควรเป็นรูปแบบ พิเศษ เช่นเดียวกับรูปแบบการปกครองของกรุงเทพมหานคร พัทยา หรือรูปแบบอื่นที่ต่างออกไป

๗) รัฐควรนำแนวคิดของนายหะยีสุหลง โต๊ะมีนา มาพิจารณาศึกษา อย่างจริงจัง เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดชายแดน ภาคใต้ของประเทศไทย

๓.๔ ประเด็นความยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน

ประเด็นเรื่องความยุติธรรมและสิทธิมนุษยชนเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ รัฐบาลจะต้องเร่งดำเนินการเพื่อให้เกิดความยุติธรรมแก่ทุกฝ่าย ซึ่งในขณะนี้พบว่า มีคดีสำคัญ ที่อยู่ในความสนใจของประชาชนในพื้นที่ นักสิทธิมนุษยชน รวมทั้งต่างประเทศหลายคดียังไม่มี ความคืบหน้า รวมทั้งยังปรากฏว่ามีการละเมิดสิทธิมนุษยชนในพื้นที่อยู่เรื่อย ๆ ซึ่งแม้ประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีในอนุสัญญาาระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนจำนวน ๗ ฉบับ แต่ยังมีบางฉบับที่ประเทศไทยยังไม่ได้มีการลงนามในพิธีสาร ทำให้ยังไม่เกิดผลบังคับในทาง ปฏิบัติ ดังนั้น สิ่งที่รัฐบาลไทยควรทำคือ การผลักดันให้คดีสำคัญที่ประชาชนรู้สึกว่าจะไม่ได้รับความ เป็นธรรมมีความคืบหน้าทางคดี เน้นย้ำเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ปฏิบัติหน้าที่ภายในกรอบของ กฎหมาย เคารพหลักสิทธิมนุษยชน และเร่งลงนามในพิธีสารของอนุสัญญาฯ ที่เหลือ เพื่อแสดงถึงความจริงจังในการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้

๓.๕ ประเด็นการสร้างควมไว้วางใจ

ปัญหาความไม่ไว้วางใจระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐและประชาชนในพื้นที่ เป็นประเด็นสำคัญที่ภาครัฐควรให้ความสนใจ ที่ผ่านมามีข่าวว่า ข้าราชการที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ มีการขอย้ายเป็นจำนวนมาก ซึ่งสาเหตุมักมาจากความหวาดระแวงต่อกันเพราะความไม่เข้าใจ ในอัตลักษณ์ วัฒนธรรม และวิถีชีวิต ซึ่งรวมถึงเรื่องของภาษาที่ใช้สื่อสารในพื้นที่ ดังนั้น ภาครัฐ ควรมีการฝึกอบรมให้ข้าราชการที่จะมาปฏิบัติงานในพื้นที่เข้าใจถึงในอัตลักษณ์ วัฒนธรรม และวิถีชีวิตที่แตกต่าง รวมทั้งอาจมีการฝึกอบรมการใช้ภาษาถิ่นโดยสถาบันการศึกษา เพื่อลดอุปสรรคในการสื่อสารและช่วยเสริมให้เกิดความไว้วางใจกับประชาชนในพื้นที่

๓.๖ ประเด็นปัญหาสังคมและยาเสพติด

ในปัจจุบันพบว่า ยาเสพติดได้แพร่ระบาดอย่างรวดเร็วและขยายตัวเป็นวงกว้างในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยในพื้นที่ที่มีกลุ่มแนวร่วมอาศัยอยู่ (พื้นที่สีแดง) จะไม่ค่อยพบปัญหาดังกล่าว แต่ในทางตรงกันข้ามพื้นที่ที่ไม่มีกลุ่มแนวร่วมอาศัยอยู่ (พื้นที่สีเขียว) กลับพบยาเสพติดแพร่ระบาดเป็นจำนวนมาก รวมทั้งมีกลุ่มอิทธิพลและขบวนการค้ายาเสพติดอาศัยอยู่ ซึ่งน่าจะมีสาเหตุมาจากการที่ภาครัฐไม่ได้ให้ความสำคัญกับปัญหาสังคมในด้านอื่นนอกเหนือจากปัญหาด้านความมั่นคง ทำให้เกิดปัญหาสังคมและอาชญากรรมตามมา นอกจากนี้ เมื่อพบว่าการกระทำผิดมีเจ้าหน้าที่รัฐเข้ามาเกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่รัฐชั้นผู้น้อยมักจะต้องรับผิดชอบโดยปราศจากความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่รัฐในระดับสูง

๓.๗ ข้อเสนอในการแก้ไขปรับปรุงร่างรายงานของคณะกรรมการการวิสามัญฯ

๓.๗.๑ ในการติดตามและประเมินผลด้านการอำนวยความสะดวกสิทธิมนุษยชนการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และการจัดองค์กรบริหารที่เกี่ยวข้องกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเด็นด้านนโยบาย ควรเพิ่ม ๒) การนำแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติฉบับที่ ๒ ไปบังคับใช้ เพื่อประเมินผลการดำเนินงานของรัฐบาลว่าสอดคล้องหรือเป็นไปตามแผนดังกล่าวหรือไม่ มากน้อยเพียงใด

๓.๗.๒ ในการติดตามและประเมินผลด้านการเยียวยา ควรเพิ่มประเด็นการเยียวยาชื่อเสียงบุคคลที่ถูกเจ้าหน้าที่รัฐควบคุมตัว และต่อมาได้รับปล่อยตัวออกมาเนื่องจากบุคคลนั้นเป็นผู้บริสุทธิ์ เพื่อให้บุคคลดังกล่าวสามารถอยู่ในสังคมได้โดยไม่ถูกมองว่าเป็นผู้ที่ได้กระทำความผิด หรือเป็นบุคคลที่ไม่น่าไว้วางใจ

๓.๗.๓ ในข้อเสนอที่ให้มีการยึดหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วนเป็นหลักสำคัญในการแก้ไขปัญหา ในหน้า ๖๘ ข้อ ๓.๕ คณะกรรมการการวิสามัญฯ ควรพิจารณาถึงกลไกการมีส่วนร่วมของประชาชนด้วยว่าประกอบด้วยอะไรบ้าง เพื่อลดจุดอ่อนในการมีส่วนร่วม และควรแก้ร่างรายงานจากคำว่า “ประชาชนทุกภาคส่วน” เป็น “ทุกภาคส่วน” เนื่องจากหากประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงแล้ว ก็ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องมีส่วนร่วมผ่านทางสี่เสาหลักของชุมชนแต่อย่างใด

๓.๗.๔ เนื่องจากภาครัฐได้มีการดำเนินการหลายประการเพื่อพัฒนาพื้นที่ซึ่งได้ผลในเชิงบวก ดังนั้น ควรเพิ่มประเด็นดังกล่าวลงในร่างรายงานฯ เพื่อประชาสัมพันธ์การทำงานของเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เป็นเชิงบวกและเพื่อให้ร่างรายงานมีความครบถ้วนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จากการสัมมนาในท้ายที่สุดโจทย์สำคัญที่รัฐต้องตอบ คือ ทำอย่างไรจะฟื้นคืนความชอบธรรมและความไว้วางใจระหว่างรัฐกับประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และระหว่างประชาชนสังคมใหญ่กับประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งความรู้สึกรับความเป็นธรรมไม่ถูกเลือกปฏิบัติ ซึ่งต้องเริ่มจากการที่รัฐต้องเข้มแข็งในมิติที่ไม่ใช่เรื่องการใช้อำนาจและการใช้กฎหมายพิเศษ แต่ต้องเข้มแข็งในการได้ใจและการยอมรับจากประชาชน ซึ่งจะเป็นที่มาของความชอบธรรมในการปกครองอย่างแท้จริง

โจทย์ที่สอง คือ ทำอย่างไรที่คู่ขัดแย้งทั้ง ๒ ฝ่าย จะมองไปข้างหน้าเพื่อจะอยู่ร่วมกันด้วยสันติสุขอย่างยั่งยืน โดยไม่มุ่งเอาชนะกันและไม่มีผลประโยชน์แอบแฝง แต่ควรมีความจริงใจและบริสุทธิ์ใจ โดยมีสันติสุขของประชาชนเป็นจุดหมายหลัก

โจทย์ทั้ง ๒ ข้อ มีนัยยะสำคัญด้านการปกครอง คำถามคือ เมื่อมีคนความเห็นต่างจากรัฐ และไม่ยินยอมที่จะให้รัฐไทยปกครองแบบที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ โดยสะท้อนจากความรุนแรงที่เกิดขึ้นในพื้นที่ รัฐจะปกครองอย่างไรที่จะเปิดช่องให้คนความเห็นต่างมีพื้นที่ปลอดภัยในการแสดงออกถึงความต้องการที่แตกต่างได้ ในขณะที่เดียวกันยุทธวิธีบางอย่างของรัฐต้องไม่เปลี่ยนให้นักกิจกรรมกลายเป็นนักต่อสู้ และไม่เปลี่ยนนักต่อสู้ให้เป็นผู้ก่อการร้าย

สำนักกรรมการ ๒

นางจิราภา ทรัพย์สาร

ผู้อำนวยการสำนักกรรมการ ๒

เจ้าหน้าที่ประจำกลุ่มงานคณะกรรมการวิสามัญ ๓ โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๙๑๙๔ - ๕

นายสมศักดิ์ แสงอรุณ

ผู้อำนวยการกลุ่มงานคณะกรรมการวิสามัญ ๓

นางสาวสุวพร นิสัทพ์

วิทยากร ๖

นายขวัญชัย ปฎิมาหงส์ทอง

นิติกร ๕

นางธัญญา ศรีสุพรรณ

นิติกร ๕

นายอลนกรณ์ คำด้วง

วิทยากร ๔

นายกร กาญจนพัฒน์

นิติกร ๔

นางสาวบุษยพรรณ ปีกกระโน

นิติกร ๔

นางสาวพัชรี ทองอ่อน

วิทยากร ๓

นายยอดยิ่ง เหวชัยภูมิ

เจ้าพนักงานธุรการ ๓

นางสาวธนพร จิตต์อารีย์

เจ้าพนักงานธุรการ ๓

ออกแบบปกโดย

นางสาววรรณภา สุขวงศ์

นักวิชาการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์

พิมพ์ที่

สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๕๖๑ , ๐ ๒๒๔๔ ๑๕๖๓

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand